

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟ ΤΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΑΣ

Κροίσοι επενδύουν στη μακροζωία

Τα πικρότερα ονόματα της Silicon Valley επενδύουν τεράστια ποσά σε έρευνες για τη μακροζωία, αφήνοντας βέβαια αναπάντητο το ερώτημα κατά πόσον πρόκειται να βοηθήσουν, έτσι, την ανθρωπότητα ή να ωφεληθούν μόνο μια εξαιρετικά ολιγομελή λέσχη βαθύπλουτων. Μεταξύ αυτών και ο Τζεφ Μπέζος που χρηματοδοτεί εταιρεία για καταπολέμηση της γήρανσης. Σελ. 11

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΙΚΙΑΣ

Προτεραιότητα η ποιότητα του τουρισμού

Τις δράσεις αναβάθμισης του ελληνικού τουρισμού, με κορυφαία προτεραιότητα την προστασία του περιβάλλοντος και του χαρακτήρα των προορισμών, περιγράφει στην «Κ» ο υπουργός Τουρισμού Βασίλης Κικίλιας. Εξηγεί πώς σχεδιάζει τη διεύρυνση της τουριστικής περιόδου και αποκαλύπτει τις πρώτες συμφωνίες με αμερικανικές αεροπορικές. Σελ. 18

ΚΡΙΣΤΙΝ ΛΑΓΚΑΡΝΤ

Η ακριβή ενέργεια ήρθε για να μείνει

Η πρόεδρος της ΕΚΤ, Κριστίν Λαγκάρντ, προεξοφλεί ότι η ακριβή ενέργεια ήρθε για να μείνει και θα ταλαιπωρεί τη Γηραιά Ηπειρο ακόμη και όταν θα έχουν εκλείψει τα προβλήματα στην εφοδιαστική αλυσίδα. Εκτίμησε πως η άνοδος των τιμών της ενέργειας και ο αντίκτυπός της στον πληθωρισμό θα διαρκέσουν περισσότερο από την πανδημία. Σελ. 9

Δείκτης & Όγκος του ΧΑΚ

Στα 1,8 - 2 δισ. ο λογαριασμός της στήριξης

Το κόστος της πανδημίας από Μάρτιο του 2020 έως Δεκέμβριο του 2021 - Ποια σχέδια θα συνεχίσουν να τρέχουν

Το κόστος των μέτρων που έλαβε η Κυβέρνηση κυρίως για στήριξη των εισοδημάτων των εργαζομένων, της απασχόλησης και στήριξη του τομέα της υγείας από τον Μάρτιο του 2020 έως τον Δεκέμβριο του 2021 ανέρχεται στα 1,8

- 2 δισ. ευρώ. Τα σχέδια στήριξης της απασχόλησης αναμένεται να τερματισθούν τον Νοέμβριο. Μετά τον Νοέμβριο αναμένεται να «τρέξουν», σχέδια κατάρτισης και εργοδότησης, ώστε να εργοδοτηθεί επί της ουσίας η ανάπτυξη,

αλλά και ως εΐθισται, και σχέδια που αφορούν επιχειρήσεις που σχετίζονται με την τουριστική βιομηχανία. Η Κύπρος έχει περάσει στην οικονομική ανεπίθεση, με τα επιδημιολογικά δεδομένα αν και όχι τα καλύτερα, να επιτρέπουν

να είναι σε λειτουργία οι περισσότεροι οικονομικοί κλάδοι, παρά τους όποιους περιορισμούς που υφίστανται. Όπως όλα τα τα κράτη έτσι και η Κύπρος, μετά και τον εμβολιασμό πάνω από τα 3/4 του πληθυσμού τους, κοιτούν μπροστά, προ-

κειμένου να επιστρέψουν σε θετικούς δείκτες και να ανακάμψουν. Το δημοσιονομικό κόστος από τα μέτρα για αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας, εκτιμάται στο 3,4% του ΑΕΠ της χώρας. Σελ. 3

ΗΠΑ

Ενεση 482,3 εκατ. δολ. στον αεροπορικό κλάδο

Το αμερικανικό υπ. Μεταφορών θα διοχετεύσει 482,3 εκατ. δολάρια στον κλάδο κατασκευής αεροσκαφών και συγκεκριμένα σε 313 επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένης επιχορήγησης ύψους 75,5 εκατ. δολαρίων στη Spirit Aero Systems. Ο κλάδος υπέστη σοβαρό πλήγμα λόγω της πανδημίας, καθώς η επιβολή περιοριστικών μέτρων καθήλωσε τα αεροσκάφη εταιρειών. Σελ. 12

ΚΡΙΣΗ ΣΤΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ

«Μαύρη τρύπα» χρέους νέα απειλή για την Κίνα

Ο ανεξέλεγκτος υψηλός δανεισμός των επιχειρήσεων είναι η ρίζα του κακού για την Evergrande και γενικότερα για την οικονομία της Κίνας. Το χρέος έχει αυξηθεί σε λιγότερο από δύο χρόνια από το 250% στο 290% του ΑΕΠ. Υπάρχουν σήμερα 65 εκατ. κενά σπίτια στην Κίνα και ολόκληρες συνοικίες χαρακτηρίζονται πλέον «Πόλεις φαντάσματα». Σελ. 10

ΤΕΡΑΣΤΙΕΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΕΣ

Η κλιματική αλλαγή σαρώνει καλλιέργειες

Η κλιματική αλλαγή απειλεί την επιβίωση πολλών καλλιεργειών σε όλο τον πλανήτη. Στην Ελλάδα, όπου σημειώθηκε φέτος εξάπταση των καιρικών συνθηκών μειωμένη παραγωγή σε ροδάκινα, σταφύλια, ελιές, φασόλια Πρεσπών κ.ά., οι ειδικοί προειδοποιούν για ανάγκη αλλαγής καλλιεργειών. Σελ. 14

ΕΛΛΑΔΑ

Δάνεια με ευρωπαϊκό επιτόκιο σε μικρομεσαίους

Τα δάνεια που θα χορηγηθούν από το Ταμείο Ανάκαμψης αποτελούν μοναδική ευκαιρία για ελληνικές επιχειρήσεις να εξασφαλίσουν φθινό χρήμα. Για πρώτη φορά εγχώριες επιχειρήσεις θα δανειστούν με ευρωπαϊκά επιτόκια, είναι το μήνυμα που στέλνουν οι τράπεζες. Μέχρι σήμερα έχουν γίνει 350 παρουσιάσεις σε ισόριθμες επιχειρήσεις. Σελ. 16

Γ. ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΣ

Η ΕΚΤ θα συνεχίσει να στηρίζει την Ελλάδα

Η ΕΚΤ δεν θα τηρήσει σκληρή στάση απέναντι στην Ελλάδα σε ό,τι αφορά την αποδοχή των κρατικών ομολόγων που διαθέτουν οι τράπεζες ως εγγύηση για την παροχή φθηνής ρευστότητας, τονίζει ο διοικητής της Τραπεζής της Ελλάδος Γ. Στουρνάρας. Εκτιμά ότι θα συνεχίσει να αγοράζει ελληνικούς τίτλους και μετά το πέρας του έκτακτου προγράμματος. Σελ. 16

Ξέμεινε από καύσιμα η Βρετανία

Σε «κόκκινο συναγερμό» έχει τεθεί η Βρετανία λόγω έλλειψης καυσίμων στα πρατήρια των μεγαλύτερων πόλεων της χώρας, με τους πολίτες να σχηματίζουν ουρές χιλιομέτρων προκειμένου να γεμίσουν τα ρεζερβουάρ. Σε πολλές περιοχές το 90% των πρατηρίων δεν έχει καύσιμα, με την BP να τονίζει ότι το μεγάλο πρόβλημα αποδίδεται σε καθυστερήσεις που έχει προκαλέσει στην εφοδιαστική αλυσίδα η έλλειψη οδηγών φορτηγών σε όλη τη Βρετανία. Σελ. 8

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Σταθερή πορεία

Οι πολύ σημαντικές για την οικονομία της Ευρώπης εκλογές ολοκληρώθηκαν. Οι εθνικές εκλογές στη Γερμανία διεξήχθησαν την Κυριακή, 26 Σεπτεμβρίου, και χαρακτηρίστηκαν ως ιστορικές αφού σηματοδοτούσαν την μετά-Μέρκελ εποχή. Η Γερμανίδα Καγκελάριας συμπλήρωσε φέτος 16 χρόνια στο τιμόνι της μεγαλύτερης οικονομίας της Ευρώπης και, δικαίως, όλα τα βλέμματα το βράδυ της Κυριακής ήταν στραμμένα εκεί. Η Άγγελλα Μέρκελ χειρίστηκε στα χρόνια της παντοδυναμίας της δυο μεγάλες κρίσεις, μια οικονομική και μια προσφυγική, καταφέρνοντας στο τέλος να δώσει λύσεις, αν και με καθυστέρηση όπως της αποδίδουν οι επικριτές της. Το πιο σημαντικό, όμως, είναι ότι κατάφερε να αφήσει μεγάλη παρακαταθήκη στο εσωτερικό της χώρας, επιτυγχάνοντας να

θεμελιώσει την αντίληψη ότι η Γερμανία έχει απόλυτη ανάγκη την Ευρώπη για να προοδεύει και να ευημερεί. Οι εθνικές εκλογές δεν έδωσαν ξεκάθαρο αποτέλεσμα, αν και υπάρχει νικητής και αυτός είναι ο μέχρι σήμερα Αντικαγκελάριας και υπουργός οικονομικών Όλαφ Σόλτς, ο οποίος κατάφερε να δώσει στο σοσιαλδημοκρατικό κόμμα τον πρώτο λόγο για τον σχηματισμό κυβέρνησης. Η κατάσταση, πάντως, είναι ιδιαίτερα μπερδεμένη αφού το εκλογικό σώμα έδωσε μια κατακερματισμένη Βουλή με πολλά ερωτηματικά όσον αφορά στη συνέχεια. Μια πρώτη ανάγνωση των αποτελεσμάτων σε σχέση με την κατανομή των εδρών «αποκαλύπτει» κάποια πιθανά σχήματα συνεργασίας. Η κατάσταση, όμως, σύμφωνα με τους πολιτικούς αναλυτές είναι πολύπλοκη.

Οι επικρατέστεροι συνδυασμοί την ώρα που γράφονται αυτές οι γραμμές είναι τέσσερις και αφορούν στον «φωτεινό σηματοδότη» (κόκκινο, κίτρινο, πράσινο), την «Τζαμάικα» (μαύρο, πράσινο, κίτρινο), τον «Μικν Μάους» (μαύρο, κόκκινο, κίτρινο) και την «Κένυα» (μαύρο, κόκκινο, πράσινο). Όπως είναι προφανές, τα χρώματα αφορούν σε πιθανές συνεργασίες κομμάτων που συγκεντρώνουν την απαραίτητη πλειοψηφία για να σχηματίσουν κυβέρνηση. Οι δυο τελευταίοι σχηματισμοί αφορούν στη συνεργασία των δύο μεγάλων κομμάτων, όπως συμβαίνει εδώ και τέσσερα χρόνια, και αποτελούν την έσχατη επιλογή εφόσον καταρρεύσουν όλες οι άλλες προτάσεις για να μην υπάρξει ακυβερνησία. Οι σοσιαλδημοκράτες, που έστω και οριακά κέρδισαν αυτές τις εκλογές, μι-

λσαν ξεκάθαρα για εντολή αλλαγής που θα επιδιώξουν να αξιοποιήσουν τις επόμενες μέρες προσπαθώντας να γεφυρώσουν το χάσμα πρασίνων και φιλελευθέρων (κίτρινο) για να σχηματίσουν τριμερή συνεργασία. Εφόσον αποτύχει η προσπάθεια, η σκυτάλη πάει στους χριστιανοδημοκράτες που θα επιχειρήσουν ακριβώς το ίδιο «κατόρθωμα» πριν οδηγηθούν τα πράγματα σε αδιέξοδο και παρουσιαστεί η ανάγκη μιας εκ νέου «μεγάλης συνεργασίας». Μόνο που αυτή τη φορά στην καγκελαρία θα βρίσκεται ο νυν αντικαγκελάριας και ηγέτης των σοσιαλδημοκρατών. Σε μια τέτοια περίπτωση θα δημιουργηθεί μια κατάσταση πραγμάτων που οι πολιτικοί αναλυτές χαρακτηρίζουν ως «κυβέρνηση χαμηλών προσδοκιών» για αλλαγές και μεγάλα α-νοήματα.

Το τέλος των πολύ σημαντικών γερμανικών εκλογών αφήνει πίσω του μια δυσεπίλυτη εξίσωση που σίγουρα θα επηρεάσει και τις ευρωπαϊκές πολιτικές, σε μια εποχή μεγάλων προκλήσεων και απαιτήσεων για μεταρρυθμίσεις ελέω κλιματικής αλλαγής. Η επόμενη περίοδος ενδεχομένως να είναι μακρά, καθώς δύσκολες και πολύπλευρες διαπραγματεύσεις αναμένεται πως θα λάβουν χώρα μεταξύ τεσσάρων τουλάχιστον πολιτικών σχηματισμών. Μπορεί το αποτέλεσμα να είναι τέτοιο που να μην προσφέρεται για μια ξεκάθαρη μεταρρυθμιστική πορεία για την Γερμανία και κατ' επέκταση την Ευρώπη, προκύπτει όμως αβίαστα ότι οι ψηφοφόροι την Κυριακή επέλεξαν σταθερότητα και συνέχιση μιας πορείας που προφανώς κρύνουν ως επιτυχημένη.

ΤΡΑΠΕΖΕΣ Σελ. 6

✓ Σε εξέλιξη οι διαδικασίες για έκδοση MREL

5 291296 000378

μπλε

Πρόγραμμα Επιβράβευσης Καρτών

Έχεις κάρτα της
Ελληνικής Τράπεζας;
Έχεις άμεση επιστροφή
χρημάτων!

Κατέβασε το Mple Rewards app τώρα!

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΑΝΑΛΥΣΗ

Των **HOLGER SCHMIEDING, KALLUM PICKERING** και **MICKEY D. LEVY***

Αυξάνονται οι σκιές στην παγκόσμια ανάκαμψη

Μετά την ισχυρή ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας το διάστημα Απριλίου - Αυγούστου 2021 νέοι προβληματισμοί ταλανίζουν την παγκόσμια οικονομία. Οι ανησυχίες για το κύμα της μετάλλαξης «Δέλτα» και τις συνεπαγόμενες μολύνσεις, η επιδείνωση των ελλείψεων, η άνοδος των τιμών ενέργειας, η αναταραχή σε τμήματα των υπερβολικά μεγάλων αγορών ακινήτων της Κίνας, η αναθέρμανση του πληθωρισμού και η δημοσιονομική αβεβαι-

το ίδιο ποσοστό. Κατά μέσον όρο και σε επίσια βάση, τώρα εκτιμάμε ότι το ΑΕΠ θα αυξηθεί 4,8% το 2021 από 5% νωρίτερα, 5% το 2022 όπως και πριν και 2,8% αντί 2,7% το 2023. Πέραν του βασικού μας σεναρίου, εξετάζουμε και το πώς θα μπορούσε η ανάπτυξη της οικονομίας να επηρεαστεί, εάν ορισμένοι από τους κινδύνους επαληθευθούν σε μεγαλύτερο του προβλεπόμενου βαθμό. Λόγου χάριν, οι εταιρείες δεν μπορούν να διακρίνουν ακριβώς το πότε οι ελλείψεις στην τροφοδοτική αλυσίδα θα καλυφθούν. Εάν κάτι τέτοιο λάβει χώρα μόνον κατά τη διάρκεια του δευτέρου εξαμήνου του 2022 και όχι του πρώτου, τότε στις μεγάλες οικονομίες θα μειωθεί πιθανώς το πραγματικό ΑΕΠ κατά 0,5 της ποσοστιαίας μονάδες το προσεχές έτος, ενώ ανάλογη θα είναι και η κατά μέσον όρο επίδραση στον πληθωρισμό, ή κατά τι μικρότερη.

Τώρα, το πόσο θα διαρκέσουν τα προβλήματα και πόσο δραστικά θα επηρεάσουν την οικονομία, δεν μπορεί να απαντηθεί. Ωστόσο, δεν αλλοιώνουν την ολιστική μας προσέγγιση, η οποία συνίσταται στο ότι τα οικονομικά θεμελιώδη μεγέθη στις προηγμένες οικονομίες παραμένουν ισχυρά. Μετά την αιφνίδια ανάκαμψη, αμέσως μετά την άρση των περιοριστικών μέτρων, η ενισχυμένη ζήτηση, οι διογκούμενες απαιτήσεις των καταναλωτών και η ανάγκη για επενδύσεις και αποκατάσταση των αποθεμάτων από μέρους των επιχειρήσεων υπαγορεύουν μια ανάπτυξη πέραν του μέσου όρου για αρκετά χρόνια, ακόμα και αφού επανέλθει το ΑΕΠ στα επίπεδά του προ της εμφάνισης της πανδημίας.

* Οι κ. Holger Schmieding, Kallum Pickering και Mickey D. Levy είναι οικονομολόγοι της Berenberg Bank.

Βραβείο της Europa Nostra στην Τεχνική Επιτροπή Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Το έργο της Τεχνικής Επιτροπής Πολιτιστικής Κληρονομιάς επιβραβεύτηκε με μία κορυφαία ευρωπαϊκή διάκριση, ένα έργο δύσκολο και με πολλές προκλήσεις, που εδώ και χρόνια σιωπηλά αποδεικνύει ότι η θέληση και το πείσμα των ανθρώπων και από τις δύο κοινότητες μπορεί να είναι η κινητήριος δύναμη για μεγάλα και σπουδαία. Συγκεκριμένα, στην Τεχνική Επιτροπή Πολιτιστικής Κληρονομιάς απονεμήθηκε το βραβείο της Europa Nostra καθώς και η κορυφαία ευρωπαϊκή διάκριση του Μεγάλου Βραβείου (Grand Prix), στην κατηγορία «Αφοσιωμένοι στην Υπηρεσία της Πολιτιστικής Κληρονομιάς» (Dedicated Service to Cultural Heritage). Τα μέλη της κριτικής επιτροπής της Europa Nostra, πρόεδρος της οποίας είναι η κα Ανδρούλλα Βασιλείου, επέλεξαν ομόφωνα την Τεχνική Επιτροπή Πολιτιστικής Κληρονομιάς ανάμεσα σε δεκατέσσερις άλλες υποψηφιότητες. Τα εν λόγω βραβεία αποτελούν την κορυφαία διάκριση της Ευρώπης στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς. Η κριτική επιτροπή ανέφερε για την διάκριση της Κύπρου ότι «αυτό το μοναδικό μοντέλο συνεργασίας μεταξύ δύο κοινοτήτων, παρά το δύσκολο πολιτικό πλαίσιο, είναι ένα σημαντικό παράδειγμα αφοσίωσης στη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς» προσηλώνοντας «Οι αδιόκετες και ειρηνευτικές δραστηριότητες της Επιτροπής, οι οποίες υλοποιούνται από εθελοντές εμπειρογνώμονες τόσο από την Ελληνοκυπριακή όσο και από την Τουρκοκυπριακή Κοινότητα, αποδεικνύουν το θάρρος και την ελπίδα τους», δήλωσε η κριτική επιτροπή. Το μέλος της Επιτροπής που έλαβε το βραβείο στη Βενετία, σημείωσε πως πρόκειται για μια σπουδαία μέρα για την Τεχνική Επιτροπή Πολιτιστικής Κληρονομιάς. «Μια σπουδαία μέρα για όλους όσους εργάζονται ή/και στηρίζουν την προσπάθεια διάσωσης της πολιτιστικής κληρονομιάς της πατρίδας μας. Αλλά και για όσους εργάζονται προκειμένου να ενισχυθεί η κουλτούρα της συνεννόησης και του αλληλοσεβασμού, της ειρήνης και της συμφιλίωσης».

Οι τέσσερις βραβευθέντες με το Grand Prix και το βραβείο Public Choice Award, επιλέχθηκαν μεταξύ των 24 φετινών νικητριών επιτευγμάτων από 18 ευρωπαϊκές χώρες. Η τελετή συγκαταλέγεται στα κυριότερα σημεία της Συνόδου Κορυφής της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Οι τέσσερις νικητές είναι η Τεχνική Επιτροπή Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Κύπρου που ιδρύθηκε το 2008 και έχει αποκαταστήσει επιτυχώς πάνω από 70 μνημεία, χρησιμοποιώντας την πολιτιστική κληρονομιά ως ισχυρό εργαλείο συμφιλίωσης και ειρηνικής συνεργασίας, το FIBRANET - Ives σε Αρχαία Ευρωπαϊκά Υψώματα, (Ελλάδα / Δανία), ένα καταστόμο ερευνητικό έργο που παρέχει νέες πληροφορίες σχετικά με την αποδόμηση των αρχαίων ινών, η ξύλινη εκκλησία του χωριού Ur i, στην κομητεία Vålcea

Η Τεχνική Επιτροπή Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Κύπρου που ιδρύθηκε το 2008 και έχει αποκαταστήσει επιτυχώς πάνω από 70 μνημεία, χρησιμοποιώντας την πολιτιστική κληρονομιά ως ισχυρό εργαλείο συμφιλίωσης και ειρηνικής συνεργασίας.

της Ρουμανίας, του 18ου αιώνα που αποκαταστάθηκε χρησιμοποιώντας παραδοσιακά υλικά και τεχνικές με τρόπο συνεργατικό, επιτρέποντας την ανταλλαγή ιδεών και γνώσεων μεταξύ συμμετεχόντων από όλο τον κόσμο και το *Invention of a Guilty Party*, Trento της Ιταλίας μια υποδειγματική έκθεση που εξετάζει τη συσχέτιση μιας ιστορικής περιπτώσεως αντισημιτισμού με τις σύγχρονες συζητήσεις γύρω από τις διακρίσεις και τη μισαλλοδοξία στη σημερινή Ευρώπη, εγείροντας τον κριτικό προβληματισμό για τη δύναμη της προπαγάνδας και των ψευδών ειδήσεων («fake news»).

Ο πρόεδρος του EK David Sassoli σε συγκαρτητήριο μήνυμά του στους 24 νικητές ανέφερε ότι ο καθένας από αυτούς έχει συμβάλει στην προστασία, την ενίσχυση και την προώθηση της πλούσιας πολιτιστικής μας κληρονομιάς και της κοινής ανοικοδόμησης του μέλλοντος της Ευρώπης. «Καθένας από τους

νικητές μας αποδεικνύει περίτρανα τις δυνατότητες της κοινής πολιτιστικής μας κληρονομιάς να συμβάλει στην ανοικοδόμηση μιας πιο ανθεκτικής, πιο περιεκτικής και πιο όμορφης Ευρώπης», είπε ο Πρόεδρος του ΕΚ. Κατά τη διάρκεια της τελετής, αποκαλύφθηκαν επίσης οι δύο νικητές των Ειδικών Βραβείων ILLUCIDARE 2021 που είναι η HAP4MARBLE – Συντήρηση Μαρμάρου με υδροξυαπατίτη (Ιταλία), για την αριστεία στην καινοτομία με βάση την πολιτιστική κληρονομιά και τα Μουσεία EU-LAC - Μουσεία, Κοινότητα & Αειφορία στην Ευρώπη, τη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική (Ηνωμένο Βασίλειο), για την αριστεία στις διεθνείς σχέσεις με βάση την πολιτιστική κληρονομιά.

Οι νικητές των Grand Prix, που επιλέχθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο της Europa Nostra, μετά από σύσταση ανεξάρτητης κριτικής επιτροπής επιστημόνων, θα λάβουν 10.000 ευρώ ο καθένας.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**

«Ντέστιν» του Άκη Δήμου

Το έργο «Ντέστιν» του πολυγραφότατου συγγραφέα Άκη Δήμου, σε σκηνοθεσία Στέλιου Καλλιότρη, και επί σκηνής τις Πηνελόπη Βασιλείου και Ιωάννα Κορδάτου, ανεβαίνει για πρώτη φορά στην Κύπρο. Μια κωμωδία παρεξηγήσεων, βαθιά υπαρξιακή, που μέσα από τη στάση ζωής και τις επιλογές των ηρώων της, αναζητάει απαντήσεις για το μεγαλύτερο βήσσανο του αν-

θρώπου από γεννήσεως κόσμου. Τον Έρωτα και τις ανθρώπινες σχέσεις.

Το έργο εκτυλίσσεται ένα αυγουστιάτικο βράδυ σε ένα μπαλκόνι, στην Αθήνα, όπου η Άννα και η Ρεβέκκα θα βρεθούν αντιμέτωπες με το πεπρωμένο τους και θα κληθούν να αποφασίσουν ανάμεσα σε γλυκό καρυδάκι ή αντζούγιες, Mahler ή George Michael, Δύση ή Ανατολή

και να μείνουν ή να φύγουν. Διλήμματα φαινομενικά εύκολα, που απαιτούν όμως θάρρος και αυταπάρνηση για να απαντηθούν. Στην εποχή που ο έρωτας και η ανθρωπίνη επαφή κινδυνεύουν να καταλήξουν μουσειακά εκθέματα, αποστειρωμένα, μέσα σε άψυχα κλουβιά από οθόνες, η Άννα και η Ρεβέκκα επιμένουν να αναζητούν ακόμα τη μρωδιά και το άγγιγμα της σάρκας.

Επί σκηνής
Πρεμιέρα: 09 Οκτωβρίου, ώρα 8:30 μ.μ.
Παραστάσεις: Λευκωσία: 10, 11, 12, 13 Οκτωβρίου στις 8:30 στο Wherehaus612, Μιχαήλ Κουσουλίδη 5, Παλαιοριώτισσα και Λεμεσός στις 16 Οκτωβρίου στις 6:00 και 8:30 μ.μ. στον Τεχνικό χώρο ΕΘΑΛ, Φραγκλίνου Ρούτζβελτ 76, Λεμεσός.
Τιμή εισιτηρίου: €12 (Γενική είσοδος) Πληροφορίες: 97727647

«Η Μέθοδος Γκρόνχολμ» από το Θέατρο Αντίλογος

Από το Θέατρο Αντίλογος ανεβαίνει το έργο του Jordi Galcer η, σε σκηνοθεσία Νεοκλή Νεοκλέους και επί σκηνής τους Κλείτο Κωμοδίκη, Χρίστο Γρηγοριάδη, Νεοκλή Νεοκλέους και Χριστίνα Χριστόφια. Η ιδέα για το έργο του «Η Μέθοδος Γκρόνχολμ», γεννήθηκε από μια πραγματική ιστορία: Σε ένα δοχείο απορριμμάτων στη Βαρκελώνη, βρέθηκε μια σειρά εγγράφων, στα οποία ένας υπάλληλος του τμήματος προσωπικού από μια αλυσίδα σουπερμάρκετ είχε σημειώσει τις εντυπώσεις του για τους πιθανούς υποψηφίους για τη θέση του ταμία. Τα σχόλια έβρισαν φράσεων σεξιστικών, ξενοφοβικών και βάρβαρων, του τύπου «χοιρική βυζαρνού», «βλαμμένα», ούτε χειραίφα δεν ξέρει να κάνει...», «τοίρικτη φωνή, μοιάζει πλῆθος».

Εκείνος, ο υπάλληλος, οχυρωμένος πίσω από την «ιερή» αποστολή που του είχε ανατεθεί, θεωρούσε ότι είχε το δικαίωμα να ξεφουρνίζει και να γράφει αυτές τις ανοησίες για άτομα τα οποία δεν γνώριζε καθόλου. Το γεγονός ότι είχε τη δύναμη να τους δώσει ή να τους αρνηθεί μια θέση εργασίας τον νομιμοποιούσε να είναι σκληρός και αδυσώπητος...».

Με μύτο «Δεν ψάχνουμε έναν καλό άνθρωπο που να μοιάζει τσόγλανος αλλά ένα τσόγλανο που να μοιάζει καλός άνθρωπος», η «Μέθοδος Γκρόνχολμ» του πολυβραβεμένου Καταλανού συγγραφέα Jordi Galcer η, αποπειράται να μιλήσει για τη σκληρότητα στις εργασιακές σχέσεις και, πιο συγκεκριμένα, για μία από τις πλέον απάνθρωπες δια-

δικασίες: την επιλογή προσωπικού. Οι τελευταίοι τέσσερις υποψήφιοι, για τη θέση του γενικού διευθυντή, συναντούνται στην αίθουσα συνεδριάσεων μιας πολυεθνικής εταιρείας και υποβάλλονται στις τελικές δοκιμασίες της διαδικασίας επιλογής. Αυτές οι δοκιμασίες, όμως, ακροβατούν στα όρια του παραλόγου και δε φαίνεται να έχουν καμία σχέση με αυτή καθαυτή τη θέση εργασίας.

Ο Jordi Galcer η συνδυάζει με μαεστρία το χιούμορ με το δράμα, τη δυστυχία με τη χαρά, το λογικό με το παράλογο, το φυσικό με το μεταφυσικό, όπου η μία ανατροπή διαδέχεται την άλλη. «Η Μέθοδος Γκρόνχολμ» έχει παιχτεί σε 21 χώρες στην Ευρώπη και στην Αμερική και έχει αποσπάσει συ-

νολικά περισσότερα από είκοσι βραβεία. Η ταινία, της οποίας τη διασκευή υπογράφει ο Galcer η, απέσπασε δύο βραβεία Goya, το ένα εκ των οποίων ήταν αυτό του καλύτερου διασκευασμένου σεναρίου.

Παραστάσεις κάθε Σάββατο - Κυριακή και Δευτέρα στις 8:00 μ.μ. στο Θέατρο Μασκαρίνι, Αθαλάσσης 4, Λασιό.

Για πληροφορίες και κρατήσεις: 99251331

«Σαν το τραούδι έρκεσαι»

Ο Πολιτιστικός Όμιλος Μοντέρνοι Καιροί παρουσιάζει τη συναυλία «Σαν το τραούδι έρκεσαι». Μια μουσική αναδρομή του Νίκου Βήχα, με έργα από το κλασικό του ρεπερτόριο, από θεατρικές παραστάσεις καθώς και τραγούδια από παλιές και νέες συνεργασίες του συνθέτη σε στίχους Ανδρέα Παράσου και Βάσου Βενιζέλου. Η χορωδία και η μαυτολινάτα του Ομίλου πλαισιωμένοι από τον καταξιωμένο ερμηνευτή Κούλη Θεοδώρου και επιταμής ορχήστρα θα παρουσιάσουν ένα πρόγραμμα σε δύο παραστάσεις στο οποίο θα ακουστούν (μεταξύ πολλών άλλων) και η Κυπριακή Σουίτα (για ορχήστρα εγχόρδων), τα Θεατρικά και Τραγούδια.

Η ταυτότητα του Ομίλου: Ο Πολιτιστικός Όμιλος «Μοντέρνοι Καιροί» αποτελείται από τη Χορωδία και τη Μαντολινάτα. Από τον καιρό της ίδρυσης του (1984) μέχρι και σήμερα είναι ο κύριος εκφραστής των μουσικών δημιουργιών του ιδρυτή και μαέστρου Νίκου Βήχα.

Συμμετέχουν: Τραγούδι: Κούλης Θεοδώρου, Κουαρτέτο Εγχόρδων Δήμου Λεμεσού: Violin 1: Αντρέας Νικολάου, Violin 2: Γιώργος Χατζηνεφρτίου, Viola: Αντρέας Κελίρης, Cello: Ευγενία Καραπατάκη, Πάνο: Μάριος Τούμπας, D.Bass.: Μιχάλης Μιχαήλ, Κρουστά: Μάριος Νικολάου, Φλάουτο: Κωνσταντίνος Μακαρίτης, Κιθάρα: Βύρωνας Αθηνωδούρου, Φιλική Συμμετοχή/ Σαξόφωνο: Γιώργος Κρασίσης, Χορωδία και Μαντολινάτα Μοντέρνοι Καιροί. Διεύθυνση: Νίκος Βήχας. Σκηνοθεσία / Συντονισμός: Θεοδώρα Βήχα.

Παραστάσεις: 6 & 7 Οκτωβρίου, ώρα 20.00, Τεχνικό χώρο ΕΘΑΛ. Πληροφορίες/Κρατήσεις: 97697121

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία

«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΔΗΣ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ

Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Αιτιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: **ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ** • Διευθυνση συντάξεως: **ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ**

Το βλέμμα στραμμένο στην κάλυψη των 1,8 - 2 δισ.

Το κόστος των μέτρων στήριξης από τον Μάρτιο του 2020 έως τον Δεκέμβριο του 2021 - Ποια σχέδια θα συνεχίσουν να τρέχουν

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Το βλέμμα στραμμένο στην επόμενη ημέρα ώστε να καλυφθεί το χαμένο –από οικονομικής σκοπιάς- έδαφος ύψους 1,8 – 2 δισεκατομμυρίων ευρώ έχει το κράτος. Ο υπολογισμός του κόστους των μέτρων που έλαβε η Κυβέρνηση κυρίως για στήριξη των εισοδημάτων των εργαζομένων, της απασχόλησης και στήριξη του τομέα της υγείας αναμένεται από το Νοέμβριο και μετά, αφότου δηλαδή τερματιστούν τα σχέδια στήριξης της απασχόλησης και σταματήσει εν πολλοίς να αυξάνεται με τους ρυθμούς που αυξάνεται από την αρχή της πανδημίας. Από τον Μάρτιο του 2020 μέχρι και τον Δεκέμβριο του 2021 ο λογαριασμός της πανδημίας για το κυπριακό κράτος θα κυμανθεί από 1,8 έως και 2 δισ. και θα καθοριστεί αναλόγως

Το δημοσιονομικό κόστος από τα μέτρα για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας, εκτιμάται στο 3,4% του ΑΕΠ.

των Σχεδίων που θα εξακολουθήσουν να «τρέχουν». Μετά το Νοέμβριο αναμένεται να «τρέξουν», σχέδια κατάρτισης και εργοδότησης, ώστε να εργοδοτηθεί επί της ουσίας η ανάπτυξη, αλλά και ως είθισται, και σχέδια που αφορούν επιχειρήσεις που σχετίζονται με την τουριστική βιομηχανία. Η Κύπρος έχει περάσει στην οικονομική αντιμετώπιση, με τα επιδημιολογικά, δεδομένα αν και όχι τα καλύτερα, να επιτρέπουν να είναι σε λειτουργία οι περισσότεροι οικονομικοί κλάδοι, παρά τους όποιους περιορισμούς που υφίστανται. Με αυτά τα 1,8 δισ. – 2 δισ. εκπονήθηκαν τα σχέδια στήριξης μισθολογικού κόστους για επιχειρήσεις σε ολική ή μερική αναστολή των εργασιών, αντίστοιχα σχέδια για τη στήριξη εισοδημάτων αυτοτελών εργαζομένων, χορηγήθηκαν επιδόματα ειδικής αδείας σε γονείς, δόθηκαν επιδόματα ασθενείας, και επιδόματα σε φοιτητές στο εξωτερικό. Επίσης,

Η Κύπρος έχει περάσει στην οικονομική αντιμετώπιση, με τα επιδημιολογικά δεδομένα, αν και όχι τα καλύτερα, να επιτρέπουν να είναι σε λειτουργία οι περισσότεροι οικονομικοί κλάδοι, παρά τους όποιους περιορισμούς που υφίστανται.

εκπονήθηκαν από τον Νοέμβριο του 2020 σχέδια επιδομάτων ανέργων, τροποποιήθηκε ο νόμος για τις ληξιπρόθεσμες κοινωνικές εισφορές, μειώθηκε για κάποιους μήνες η τιμή της χρέωσης του ρεύματος, ενώ για τις επιχειρήσεις δεν καταβλήθηκε για συγκεκριμένους μήνες ο ΦΠΑ, οι αυξημένες εισφορές στο ΓεΣΥ, έγιναν έκτακτες χορηγίες και πολλά άλλα όπως τα σχέδια επιδότησης επιτοκίων για στε-

γαστικά και επιχειρηματικά δάνεια. Φυσικά και η δημόσια υγεία απορρόφησε ένα «γερό» κονδύλι για την υγειονομική διαχείριση της κρίσης. Για παράδειγμα, το κόστος των rapid tests μέχρι τον Αύγουστο του 2021 από την αρχή εφαρμογής του προγράμματος, ξεπέρασε τα 26 εκατομμύρια ευρώ.

Πλέον, όχι μόνο η Κύπρος, αλλά όλα τα κράτη μετά και τον εμβολιασμό πάνω

από των του πληθυσμού τους, κοιτούν μπροστά, πώς θα επιστρέψουν σε θετικούς δείκτες και θα ανακάμψουν. Υπάρχει δε και στο πίσω μέρος του πλάνου τους, μήπως για οποιοδήποτε λόγο χειροτερεύσουν τα πράγματα. Το Υπουργείο Οικονομικών για παράδειγμα, την προηγούμενη εβδομάδα στην Επιτροπή Οικονομικών, ζήτησε συμπληρωματικό προϋπολογισμό ύψους 91 εκατ. ευρώ, με τα

Δημόσιο χρέος και εκτιμήσεις

Το δημόσιο χρέος της Γενικής Κυβέρνησης κατά το τέλος του 2020 αυξήθηκε στα €24,8 δισ. ή 118% του ΑΕΠ σε σύγκριση με €20,9 δισ. ή 94% του ΑΕΠ κατά το τέλος του προηγούμενου χρόνου. Η αύξηση αυτή οφείλεται κυρίως στην ενίσχυση των ρευστών διαθεσίμων του κράτους λόγω της συνεχιζόμενης αβεβαιότητας για τις οικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας του κορωνοϊού και σε λιγότερο βαθμό στην αύξηση του ταμειακού ελλείμματος και στην μείωση του ΑΕΠ (επίδραση παρονομαστή). Σε ποσοστιαίους όρους, η αύξηση του ΑΕΠ κατά 24 ποσοστιαίες μονάδες αποδίδεται στην ενίσχυση των ρευστών διαθεσίμων κατά 13 ποσοστιαίες μονάδες, στη μείωση του ΑΕΠ κατά 6 ποσοστιαίες μονάδες και στην αύξηση του ταμειακού ελλείμματος κατά 5 ποσοστιαίες μονάδες. Με βάση το μακροοικονομικό σενάριο του Υπουργείου Οικονομικών για το 2021 και λαμβάνοντας υπόψη το δημοσιονομικό κόστος από τα μέτρα για αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας, το οποίο εκτιμάται να ανέλθει στο 3,4% του ΑΕΠ, το δημοσιονομικό ισοζύγιο αναμένεται να είναι ελλειμματικό ύψους 1.041 εκατ. και να ανέλθει σε -4,7 ως ποσοστό του ΑΕΠ σε σύγκριση με έλλειμμα 1.213 εκατ. (-5,8% του ΑΕΠ) τον προηγούμενο χρόνο.

30 να είναι για τυχόν άλλες ανάγκες που δύναται να προκύψουν μέχρι το τέλος του έτους λόγω της πανδημίας. Τα 30 εκατ. ευρώ αντιστοιχούν σε 0,13% ως επιβάρυνση του δημοσιονομικού ισοζυγίου εάν βεβαίως χρησιμοποιηθούν.

Και ρευστότητα 2 δισ.

Αν και η άμεση στήριξη μέχρι το τέλος του 2021 θα φτάνει τα 1,8 – 2 δισ. ευρώ,

η ενίσχυση της ρευστότητας στην αγορά είναι μία διαφορετική πτυχή που δόθηκε αξιοποιώντας εργαλεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συγκεκριμένα, τρία σχέδια ρευστότητας δόθηκαν στις επιχειρήσεις, μέσω του Pan-European Fund, μέσω της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και μέσω του Ταμείου Επιχειρηματικότητας Κύπρου. Με όλα τα παραπάνω εργαλεία, έχει δοθεί ρευστότητα περίπου 2 δισ. στην αγορά.

Σύμφωνα με τις δημοσιονομικές εξελίξεις του Προγράμματος Σταθερότητας 2022 – 2024 του Υπουργείου, κατά το 2020, το δημοσιονομικό ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης παρουσίασε έλλειμμα ύψους 1.213 εκατ. (-5,8% του ΑΕΠ), σε σύγκριση με πλεόνασμα 341 εκατ. (1,1% του ΑΕΠ) τον προηγούμενο χρόνο. Η εξέλιξη αυτή στα δημόσια οικονομικά, μετά από 5 συνεχόμενα έτη δημοσιονομικών πλεονασμάτων, οφείλεται τόσο στο κόστος από τα μέτρα που λήφθηκαν με στόχο τον περιορισμό της πανδημίας και των επιπτώσεων της στις επιχειρήσεις και στην απασχόληση, όσο και στον αρνητικό ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας της τάξης του 5,1% σε πραγματικούς όρους κατά το υπό αναφορά έτος σε σύγκριση με το προηγούμενο. Το πρωτογενές ισοζύγιο ήταν επίσης ελλειμματικό ύψους 762 εκατ. (-3,6% του ΑΕΠ), σε σύγκριση με πλεόνασμα 851 εκατ. (3,8% του ΑΕΠ) τον προηγούμενο χρόνο.

Όπως αναφέρει η ανάλυση, οι δημόσιες δαπάνες, καθώς επίσης και οι πρωτογενείς δαπάνες, παρουσίασαν σημαντική αύξηση το 2020 σε σύγκριση με τον προηγούμενο χρόνο της τάξης του 10,4% και 11,7%, αντίστοιχα. Ως ποσοστό του ΑΕΠ οι δαπάνες της Γενικής Κυβέρνησης ανήλθαν στο 46,6% από 39,8% του ΑΕΠ τον προηγούμενο χρόνο, παρουσιάζοντας θετική μεταβολή 6,8 ποσοστιαίων μονάδων του ΑΕΠ. Σε σύγκριση με την εκτίμηση η οποία παρουσιάστηκε στο ΣΔΠ 2021, οι συνολικές δαπάνες της Γενικής Κυβέρνησης σε ονομαστικούς όρους παρουσίασαν αύξηση, ενώ ως ποσοστό του ΑΕΠ ήταν μειωμένες κατά 0,5 ποσοστιαίες μονάδες λόγω της αύξησης του ονομαστικού ΑΕΠ κατά το 2020 σε σύγκριση με το αρχικά αναμενόμενο.

GoYield

GoGordian
REAL ESTATE

Πολυτελείς επαύλεις 3 υπνοδωματίων στο Νέο Χωριό της Πάφου

- Εκπληκτική θέα στη θάλασσα
- Ελεγχόμενο σύστημα εισόδου στο συγκρότημα
- Μόνο 5 λεπτά από το λιμάνι του Λατσιού και την χερσόνησο του Ακάμα
- Εύκολη και γρήγορη πρόσβαση σε ψαροταβέρνες, εστιατόρια και μπαρ

7777 5656 | www.gogordian.com

Η οικιστική ανάπτυξη Troy θα κατασκευαστεί σε τεμάχιο με εμβαδόν 23 χιλιάδες τ.μ. και έχει κόστος γύρω στα 40 εκατ. ευρώ. Συνολικά, θα ανεγερθούν 240 διαμερίσματα (στούντιο, ενός και δύο υπνοδωματίων) η πώληση των οποίων αναμένεται να αρχίσει το επόμενο διάστημα.

Στο επίκεντρο τουριστικών επενδύσεων η Πύλα

Ετοιμάζονται τρία ξενοδοχεία και μια οικιστική ανάπτυξη στην ανατολική περιοχή της Λάρνακας, ύψους πέραν των 200 εκατ. ευρώ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Δυναμικά μπήκε το φθινόπωρο για την Πύλα. Η ανατολική περιοχή της Λάρνακας βρίσκεται στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος της εταιρείας NCH Capital Cyprus, θεσμικό επενδυτικό ταμείο των ΗΠΑ, που ετοιμάζει επενδύσεις πέραν των 200 εκατ. ευρώ στον τουριστικό κυρίως τομέα, αυξάνοντας τις τουριστικές κλίβες της περιοχής. Μάλιστα, πριν από δύο εβδομάδες, τα γραφεία της εταιρείας και τα σημεία των επενδύσεων επισκέφθηκε η πρέσβειρα των ΗΠΑ Judith G. Garber με το επιτελείο της. Για τις αναπτύξεις που ετοιμάζει η εταιρεία μίλησε στην «Κ» ο Αντρέας Σάντς, managing director και επικεφαλής της NCH Capital για τα Δ. Βαλκάνια, την Ελλάδα και την Κύπρο. Όπως ανέφερε, πρόκειται για δύο μικτές τουριστικές αναπτύξεις στην Πύλα που συμπεριλαμβάνουν τε-

Εντός του 2022 αναμένεται να ξεκινήσει η κατασκευή του Floating Scapes, ύψους 120 εκατ. ευρώ. Θα περιλαμβάνει ένα resort πέντε αστέρων και 100-110 διαμερίσματα και βίλες.

Αυτή την περίοδο, αναμένεται η έκδοση άδειας οικοδομής για ανέγερση πολυτελών ξενοδοχείου ανατολικά του ξενοδοχείου Golden Bay.

τράστερο και πεντάστερο ξενοδοχείο, καθώς και ένα κλειστό οικισμό στα όρια της κοινότητας. Η εταιρεία ετοιμάζει επίσης την δημιουργία ενός boutique hotel στην περιοχή Αγίου Λαζάρου στην Λάρνακα. Τα ποσά για τις επενδύσεις θα αντληθούν κυρίως από ίδια κεφάλαια και κάποιο ποσό θα αντληθεί υπό μορφή δανεισμού, ενδεχομένως από κυπριακή τράπεζα.

Νέος οικισμός

Η πρώτη ανάπτυξη, η οποία αναμένεται να προχωρήσει από το σύνολο των επενδύσεων της εταιρείας στην περιοχή είναι ένας κλειστός οικισμός μέσα στην Πύλα, που θα φέρει την ονομασία Troy και παραπέμπει στην αρχαία Ελλάδα. Πρόκειται για επένδυση γύρω στα 40 εκατ. ευρώ η οποία θα ανεγερθεί σε τεμάχιο με εμβαδόν 23 χιλιάδες τ.μ. Ήδη τις τελευταίες εβδομάδες έχουν τοποθετηθεί οι πινακίδες στο τεμάχιο του έργου, ενώ αναμένονται οι εγκρίσεις για πολεοδομική άδεια ώστε να αρχίσουν οι κατασκευαστικές εργασίες. «Ελπίζουμε ότι θα έχουμε εγκρίσεις μέχρι τέλος του χρόνου ώστε να ξεκινήσουν αμέσως μετά τα κατασκευαστικά έργα το πρώτο τρίμηνο του 2022». Όπως εξήγησε ο κ. Σάντς, ο σχεδιασμός της εταιρείας αφορά την δημιουργία ενός οικιστικού συγκροτήματος, το οποίο θα περιλαμβάνει εγκαταστάσεις μιας ξενοδοχειακής μονάδας,

όπως παιδότοπους, χώρους πρασίνου, εσωτερικές και εξωτερικές πισίνες, καφετέριες, εστιατόρια, υπηρεσίες σπα, ενώ θα έχει και λιανική δραστηριότητα με την παρουσία μικρής υπεραγοράς και φαρμακείου. Συνολικά, θα ανεγερθούν 240 διαμερίσματα (στούντιο, ενός και δύο υπνοδωματίων) η πώληση των οποίων αναμένεται να αρχίσει το επόμενο διάστημα, τόσο σε ξένους όσο και σε Κύπριους αγοραστές και μπορεί να αξιοποιηθεί είτε για σκοπούς μόνιμης ή εξοχικής κατοικίας. Το κόστος της επένδυσης μαζί με την αγορά της γης είναι περίπου 40 εκατ. ευρώ.

Floating Scapes

Εντός του 2022 αναμένεται να ξεκινήσει και η κατασκευή για το Floating Scapes, ένα έργο που κοστολογείται στα 120 εκατ. ευρώ. Πρόκειται για μικτή τουριστική ανάπτυξη η οποία βάσει σχεδιασμών περιλαμβάνει την κατασκευή ενός resort πέντε αστέρων, αποτελούμενο από ξενοδοχείο 200 δωματίων και 100-110 διαμερίσματα και βίλες (θα λειτουργούν κάτω από την ομπρέλα του ξενοδοχείου). Οι οικιστικές μονάδες θα διατεθούν προς πώληση και θα μπορούν να αξιοποιηθούν τόσο για οικιστική και για τουριστική χρήση. Η ανάπτυξη θα εκτείνεται σε τεμάχιο 33 χιλ. τετραγωνικών μέτρων πάνω στο παραλιακό μέτωπο της Πύλας. Σύμφωνα

Πρώτη εβδομάδα Οκτωβρίου αναμένεται να ξεκινήσουν οι διαδικασίες κατεδάφισης του εγκαταλειμμένου ξενοδοχείου Beau Rivage. Τη θέση του θα πάρει μικρή τουριστική ανάπτυξη με κόστος 50 εκατ. ευρώ.

φωνα με την εταιρεία, εφόσον ληφθούν οι άδειες, το έργο θα ξεκινήσει μέσα του 2022, ενώ η διάρκεια των εργασιών υπολογίζεται γύρω στα δύο χρόνια. Το resort θα φέρει το όνομα μεγάλης αλυσίδας του εξωτερικού στον ξενοδοχειακό τομέα, με την NCH να εξετάζει συγκεκριμένες προτάσεις για αλυσίδες οι οποίες δεν δραστη-

ριοποιούνται επί του παρόντος στην επαρχία Λάρνακας.

Το Beau Rivage

Λίγα μέτρα πιο κάτω, σε τεμάχιο 13,5 χιλ. τ.μ. αναμένεται βάσει σχεδιασμού, να προχωρήσει η τρίτη επένδυση της εταιρείας. Στο σημείο βρίσκεται το εγκαταλε-

λειμμένο ξενοδοχείο Beau Rivage, το οποίο παρέμεινε κλειστό από το 2007 λόγω οικονομικών προβλημάτων. Από τότε, το κτήριο παρέμεινε ερειπωμένο και αποτελούσε ένα μόνιμο μελανό σημείο για την παραλιακή περιοχή της Πύλας. Το 2018 η εταιρεία NCH προχώρησε στην αγορά του τεμαχίου (στα 26 εκατ. μαζί με το παρακείμενο οικοπέδο). Όπως αναφέρει ο κ. Σάντς, πλέον έχουν ληφθεί οι άδειες κατεδάφισης και οι μπουλντόζες θα ξεκινήσουν την διαδικασία την πρώτη εβδομάδα Οκτωβρίου. Η διαδικασία κατεδάφισης του αναμένεται να διαρκέσει περίπου δυο με δέμιση μήνες, ενώ ήδη η εταιρεία προχώρησε σε αρχιτεκτονικό διαγωνισμό για την επιλογή αρχιτεκτονικού γραφείου. Τα πλάνα της εταιρείας αφορούν και σε αυτή την περίπτωση την δημιουργία μικτής τουριστικής ανάπτυξης, η οποία θα αποτελείται από ξενοδοχείο τεσσάρων αστέρων συν αριθμό διαμερισμάτων. Με βάση τους αρχικούς σχεδιασμούς, πρόκειται για ξενοδοχείο δυναμικότητας 120 δωματίων συν 80 διαμερίσματα τα οποία θα διατεθούν για πώληση και χρήση από το ξενοδοχείο. Το κόστος της συγκεκριμένης επένδυσης ανέρχεται γύρω στα 50 εκατ. ευρώ.

Boutique hotel

Η τέταρτη επένδυση της εταιρείας αφορά την δημιουργία ενός branded

boutique hotel στο κέντρο της Λάρνακας, κοντά στην εκκλησία Αγίου Λαζάρου, με τις κατασκευαστικές εργασίες να παίρνουν μπρος την πρώτη εβδομάδα Ιανουαρίου 2022. Το ξενοδοχείο θα είναι δυναμικότητας 60 δωματίων και το κόστος επένδυσης θα ανέλθει συνολικά γύρω στα 10 εκατ. ευρώ.

Νέο γήπεδο τοξοβολίας

Οι επενδύσεις στην περιοχή βρίσκουν προφανώς ικανοποιημένη την τοπική αρχή. Μιλώντας στην «Κ» ο κοινοτάρχης Πύλας Σίμος Μυτιδής ανέφερε ότι το τελευταίο διάστημα υπάρχει έντονο επενδυτικό ενδιαφέρον στην περιοχή και πέραν της NCH. Αυτή την περίοδο δε, αναμένεται η έκδοση άδειας οικοδομής για ανέγερση πολυτελούς ξενοδοχείου ανατολικά του Golden Bay από ξένους και Κύπριους επενδυτές. Εκτός όμως από

Τον Γενάρη του 2022 αναμένεται να ξεκινήσουν οι εργασίες για το boutique hotel κοντά στην εκκλησία του Αγίου Λαζάρου.

ιδιωτικές πρωτοβουλίες και το κοινοτικό συμβούλιο έχει προχωρήσει σε κινήσεις αναβάθμισης της περιοχής, προχωρώντας στην κατασκευή πεζοδρομίων και σε φωτισμό μέσω ΑΠΕ, κατά μήκος του παραλιακού δρόμου της Πύλας.

Επιπλέον, προχώρησε στην δημιουργία νέου γηπέδου τοξοβολίας στην τουριστική περιοχή που βρίσκεται σε απόσταση αναπνοής από τα ξενοδοχεία. Πρόκειται για το γήπεδο της Κυπριακής Ομοσπονδίας Τοξοβολίας και του Κοινοτικού Συμβουλίου Πύλας, το οποίο αναμένεται να λειτουργήσει τέλος Σεπτεμβρίου και εκτιμάται ότι θα προσελκύσει αθλητικό τουρισμό που θα βοηθήσει σε μεγάλο βαθμό την περιοχή. Μάλιστα, οι πρώτοι αγώνες "Aphrodite Mediterranean Cup 2021 Pyla, Larnaka" θα πραγματοποιηθούν μεταξύ 27 μέχρι 31 Οκτωβρίου 2021 και μέχρι τώρα έχουν δηλώσει συμμετοχή αθλητές από 11 χώρες ενώ οι αιτήσεις ακόμη συνεχίζονται. Λόγω των αγώνων, ξενοδοχεία της περιοχής έχουν κρατήσεις τόσο για τον Οκτώβριο όσο και για τον Νοέμβριο. Το έργο ύψους 120 χιλιάδων ευρώ, κατασκευάστηκε με έξοδα της κοινότητας και με χορηγία από την ΕΤΑΠ ύψους 20 χιλιάδων ευρώ. Κάποια από τα ξενοδοχεία της Πύλας έχουν κρατήσεις για Οκτώβριο και Νοέμβριο, λόγω αγώνων.

ΑΡΘΡΟ / Της **ΝΙΚΟΛ Κ. ΦΙΝΟΠΟΥΛΟΥ***

Σχέδιο ανάκαμψης και μη εξυπηρετούμενα δάνεια

Την Παρασκευή 17 Σεπτεμβρίου 2021, με τη δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας των Συμφωνιών Χρηματοδότησης και Δανείων με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έχει επιτραπεί η άμεση εκταμίευση της προκαταβολής ύψους €156,8 εκατ. (13% του συνόλου) από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Υπενθυμίζεται ότι η Κύπρος έχει εξασφαλίσει μέσω του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας €1,2 δισ. για υλοποίηση του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Κύπρος – Το αύριο» με ορίζοντα υλοποίησης το 2026. Το Σχέδιο εμπίπτει εντός του ευρύτερου πλαισίου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την «ΕΕ της Επόμενης Γενιάς» (Next Generation EU) με συνολικό προϋπολογισμό ύψους €750 δισ. Για την Κύπρο, ποσό ύψους €18ισ. θα δοθεί ως χορηγία και €200 εκατ. ως δάνειο.

Ωστόσο, δεν πρέπει να λησμονούμε πως η εκταμίευση του συνόλου των πόρων είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την έγκαιρη επίτευξη όλων των στόχων και οροσήμων, συνολικά 271, που έχουν τεθεί για κάθε μία από τις επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις του Σχεδίου, με πολύ συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα ανά τρίμηνο. Είναι πλίου

φαινότερον λοιπόν, πως είναι πολλές οι προκλήσεις που θα πρέπει να ξεπεραστούν ώστε να διασφαλιστεί η επιτυχής απορρόφηση του συνόλου των πόρων που διατίθενται προς τη χώρα μας.

Όπως έχει συγκεκριμένα δηλωθεί από το υπουργείο Οικονομικών, για να μπορέσει η Κύπρος να απορροφήσει το σύνολο των πόρων υπάρχουν δύο σημαντικές παράμετροι:

- Ο σωστός σχεδιασμός και η έγκαιρη υλοποίηση των μέτρων τα οποία εμείς οι ίδιοι κυβερνητικοί και άλλοι φορείς, έχουμε εντάξει στο Σχέδιο.

- Η συνεργασία όλων των θεσμών της χώρας, της δημόσιας υπηρεσίας, των πολιτικών κομμάτων και της Βουλής των Αντιπροσώπων, καθώς και όλων των εταιρών.

Γίνεται εύκολα αντιληπτό, λοιπόν, πως θα χρειαστεί πολιτική συνεννόηση και συνεργασία όχι μόνο για να μην χαθούν μεταρρυθμιστικοί πόροι, αλλά και για να μην μένουμε εκτεθειμένοι σε ευρωπαϊκό επίπεδο ότι μας δίδουν απλόχερα φρέσκο χρήμα κι εμείς το αρνούμαστε.

Μία από τις άμεσες προτεραιότητες του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αφορά στην αντιμετώπιση των χρη-

ματοοικονομικών κινδύνων που σχετίζονται με τα Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια (ΜΕΔ) στον τραπεζικό τομέα.

Η μείωση των ΜΕΔ, όπως είναι γνωστό, δημιουργεί άμεσο θετικό αντίκτυπο, όχι μόνο εντός Κύπρου αλλά και διεθνώς. Ουσιαστικά, πρόκειται για μία κλίδα («τάσα» όπως συνθίζουμε να την αποκαλούμε) η οποία παιδεύει κάθε χώρα στην προσπάθειά της για προώθηση επενδύσεων, βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της ανθεκτικότητας της πραγματικής οικονομίας.

Είναι γι' αυτό που τα όσα προβλέπονται στο Σχέδιο Ανάκαμψης, είναι ανεξάρτητα και επιπλέον από τις υποχρεώσεις της χώρας μας στη βάση του Μνημονίου του 2013. Η υποχρέωση για εξάλειψη των ΜΕΔ είναι διαρκής, και δεν αφορά μόνο τη μεί-

ωση τους από τους τραπεζικούς ισολογισμούς αλλά και από την πραγματική οικονομία γενικότερα. Γι' αυτό και η εφαρμογή ενός πλαισίου έγκαιρης και αποφασιστικής αντιμετώπισης είναι βαρύνουσας σημασίας.

Δεν είναι τυχαίο πως από τις 16 Δεκεμβρίου 2020, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε, μεταξύ άλλων, στοχευμένες ενέργειες και την στρατηγική της για την πρόληψη της μελλοντικής συσσώρευσης μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ) ως αποτέλεσμα της πανδημίας. Η Επιτροπή αναγνωρίζει το ρόλο που διαδραματίζουν οι τράπεζες για μετριασμό των επιπτώσεων της κρίσης μέσω της διατήρησης της χρηματοδότησης της πραγματικής οικονομίας και επιθυμεί να είναι όσο πιο υγιείς οικονομικά γίνεται για να συμβάλουν προς αυτήν την κατεύθυνση.

Ενδεικτικά, στο Action Plan της Επιτροπής αναφέρεται πως τα κράτη-μέλη που συμμετέχουν στα Σχέδια Στήριξης, μεταξύ άλλων, θα πρέπει να εφαρμόσουν τα απαραίτητα εργαλεία για την έγκαιρη αντιμετώπιση της αύξησης των ΜΕΔ και προτείνει μια σειρά δράσεων με τέσσερις κύριους στόχους:

- Περαιτέρω ανάπτυξη δευτερογενών

αγορών για επισφαλή περιουσιακά στοιχεία.

- Μεταρρύθμιση της νομοθεσίας της ΕΕ για την εταιρική αφερεγγυότητα και την είσπραξη οφειλών.

- Στήριξη της σύστασης και συνεργασίας Εθνικών Εταιρειών Διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων (ΕΔΠΣ) σε επίπεδο ΕΕ. Προληπτικά μέτρα. Δεδομένων των ειδικών συνθηκών της τρέχουσας κρίσης στον τομέα της υγείας, οι Αρχές έχουν τη δυνατότητα να εφαρμόζουν προληπτικά μέτρα δημόσιας στήριξης, όπου χρειάζεται, ώστε να διασφαλιστεί η συνέχιση της χρηματοδότησης της πραγματικής οικονομίας, στο πλαίσιο της οδηγίας της ΕΕ για την ανάκαμψη και την εξυγίανση των τραπεζών και τα πλαίσια των κρατικών ενισχύσεων.

Παρόλο που τα τελευταία χρόνια οι κυπριακές τράπεζες έχουν κατορθώσει να μειώσουν τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια (από €27,3 δισ. στο τέλος του 2014 σε €5,1 δισ. τον Μάιο του 2021, με οργανικούς και μη τρόπους, και παρόλο που τους επόμενους μήνες αναμένονται και άλλες συμφωνίες πώλησης μη εξυπηρετούμενων δανείων, εντούτοις, οι ενέργειες αυτές από μόνες τους μπορεί να μην είναι αρ-

κετές. Το να μεταφερθούν τα δάνεια εκτός τραπεζών, αποτελεί μία ανακούφιση (με το ανάλογο κόστος) για τις τράπεζες, ωστόσο, το πραγματικό στοιχείωμα είναι η μείωση του προβληματικού ιδιωτικού δανεισμού. Γι' αυτό και είναι πολύ σημαντικό στα πλαίσια του Σχεδίου Ανάκαμψης να εγκριθούν τέτοια μέτρα τα οποία να συμβάλουν προς τη συγκεκριμένη κατεύθυνση και προς τη μείωση του γενικότερου ιδιωτικού χρέους στην κυπριακή οικονομία. ΥΓ. Υπενθυμίζεται ότι Σύμφωνα με το Άρθρο 24, παράγραφος 6 του Κανονισμού 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Φεβρουαρίου 2021 για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, εάν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, κατά την εξέταση της υποβολής του εκάστοτε αιτήματος καταβολής χρηματοδότησης διαπιστώσει ότι τα ορόσημα και οι στόχοι δεν έχουν εκπληρωθεί ικανοποιητικά, τότε αναστέλλεται η καταβολή του συνόλου ή μέρους της χρηματοδοτικής συνεισφοράς με σχετική απόφαση των θεσμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

* Δικηγόρος, LL.B. LL.M. LPC. Alumni Μέλος Institute for Sustainability Leadership, University of Cambridge.

Δυσοίωνες προβλέψεις για βενζίνη 1,40 ευρώ το λίτρο

Φωτιά στις ισέπες των καταναλωτών από το συνεχιζόμενο ράλι στην τιμή του μαύρου χρυσού στις διεθνείς αγορές - Αγγιξε τα 80 δολάρια το βαρέλι

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Η έκρηξη που καταγράφεται το τελευταίο διάστημα στις διεθνείς τιμές του Φυσικού Αερίου και που σε συνδυασμό με άλλους παράγοντες φαίνεται να σπρώχνουν, μεταξύ άλλων, και την τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας προς τα πάνω, ουσιαστικά τερματίζει το κλίμα ύφεσης που προκάλεσε η πανδημία στις λιανικές τιμές των καυσίμων. Η σταδιακή ομαλοποίηση της οικονομικής δραστηριότητας, παγκοσμίως, διορθώνει τις «στρεβλώσεις» που προκάλεσε η πανδημία, στη λογική της προσφοράς και ζήτησης. Με την τιμή του πετρελαίου να καταγράφει συνεχή άνοδο τους τελευταίους μήνες, η λιανική αγορά των υγρών καυσίμων όχι μόνο έχει ανακάμψει, αλλά έχει ξεπεράσει τα επίπεδα πριν το αποκορύφωμα της καθίζησης του περασμένου Δεκεμβρίου, όπου ενδεικτικά η λιανική τιμή της αμόλυβδης έσπασε, προς τα κάτω, το φράγμα του 1 ευρώ το λίτρο. Η ίδια τάση καταγράφεται και σε άλλες χώρες με τις εκτιμήσεις των αναλυτών να είναι δυσοίωνες για το πού μπορεί να σταθεροποιηθούν οι διεθνείς τιμές των καυσίμων. Στην Κύπρο η λιανική αγορά υγρών καυσίμων συνεχίζει να καταγράφει άνοδο με τους πρατηριούχους να μην θεωρούν εξωπραγματικό το σενάριο, το

Οι εκτιμήσεις των πρατηριούχων θέλουν την τιμή της αμόλυβδης να ξεπερνά το 1,40 ευρώ το λίτρο το επόμενο διάστημα. Αύξηση που αποδίδεται στη συνεχιζόμενη αύξηση της τιμής του πετρελαίου διεθνώς και στο βιοκαύσιμο, λόγω οδνγίας της Ε.Ε.

βασικό καύσιμο κίνησης που είναι η αμόλυβδη βενζίνη να ξεπεράσει, το επόμενο διάστημα, το 1,40 ευρώ το λίτρο. Όλα, όπως τονίζεται, θα εξαρτηθούν από την διεθνή τιμή του πετρελαίου που έχει αγγίξει τα 80 δολάρια το βαρέλι.

Το ράλι

Εν μέσω περιορισμών στις μετακινήσεις πολιτών ένεκα της πανδημίας και μερικές μέρες πριν το πρώτο Lockdown, η κατακύβη των λιανικών τιμών των υγρών καυσίμων στην Κύπρο σταμάτησε κάτω από το 1 ευρώ το λίτρο. Ως απότοκο της περιορισμένης ζήτησης, η τιμή της αμόλυβδης βενζίνης σταθεροποιήθηκε στα 0,99 σέντ το λίτρο. Η εικόνα που παρουσίαζε η λιανική αγορά καυσίμων τότε παρέμεινε αναλλοίωτη όσο διαρκούσαν τα περιοριστικά μέτρα στις μετακινήσεις πολιτών. Οι πρώτες ενδείξεις για σταδιακή επιστροφή στην κανονικότητα της αγοράς, πριν από την πανδημία, φάνηκαν στις διεθνείς αγορές με την σταδιακή αύξηση των τιμών. Με βάση επίσημα στοιχεία (έως 17/09/2021) από τις αρχές του 2021 οι τιμές του αργού πετρελαίου τύπου Brent και του Φυσικού Αερίου έχουν αυξηθεί κατά 45% και 101% αντίστοιχα. Σε απόλυτους αριθμούς η αύξηση που συντελέστηκε στην Κύπρο μέσα στους πρώτους εννέα μήνες του 2021 υπολογίζεται ότι αγγίζει το 30%. Με βάση στοιχεία από τον κλάδο εμπορίας υγρών καυσίμων, τον περασμένο Δεκέμβριο οι λιανικές τιμές είχαν διαμορφωθεί ως εξής:

-Αμόλυβδη βενζίνη 95 οκτανίων: 0,99 σέντ το λίτρο.

-Αμόλυβδη βενζίνη 98 οκτανίων: 1,04 ευρώ το λίτρο.

-Euro Diesel: 1,02 ευρώ το λίτρο.

Εννέα μήνες αργότερα στα πρατήρια υγρών καυσίμων επέστρεψε η συνηθισμένη εικόνα που αντικρίζαν οι καταναλωτές πριν από την πανδημία:

-Αμόλυβδη βενζίνη 95 οκτανίων: 1,319 ευρώ το λίτρο.

-Αμόλυβδη βενζίνη 98 οκτανίων: 1,375 ευρώ το λίτρο.

-Euro Diesel: 1,349 ευρώ το λίτρο.

-Πετρέλαιο θέρμανσης:0,849 το λίτρο.

Όπως φαίνεται από τα επίσημα στοιχεία, η λιανική τιμή των καυσίμων δεν σταθεροποιήθηκε στα επίπεδα πριν από την κατακύβη της παν-

δημίας καταγράφοντας μια αύξηση που κυμαίνεται από 10% έως 15% σε σχέση με τις προηγούμενες τιμές και 30% σε σχέση με τις τιμές του προηγούμενου Δεκεμβρίου.

Η οροφή

Με τις τιμές στις διεθνείς τιμές να συνεχίζουν να καταγράφουν άνοδο η λιανική αγορά καυσίμων και στην Κύπρο κινείται στο ίδιο μήκος κύματος. Εάν και εφόσον το ράλι που καταγράφεται στην τιμή του πετρελαίου δεν παρουσιάσει σημάδια σταθεροποίησης, σε αυτή την περίπτωση, οι εκτιμήσεις των πρατηριούχων ανεβάζουν την τιμή της αμόλυβδης, το επόμενο διάστημα, πάνω από 1,40 ευρώ το λίτρο, τιμή ρεκόρ από τότε που απελευθερώθηκε η αγορά καυσίμων στην Κύπρο.

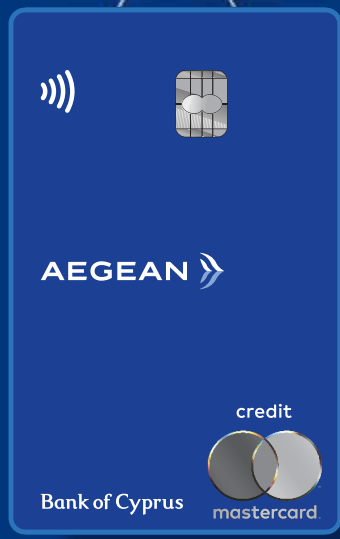
Από τον περασμένο Δεκέμβριο που η τιμή της αμόλυβδης βενζίνης είχε υποχωρήσει κάτω από το 1 ευρώ το λίτρο, σημειώθηκαν 25 αυξήσεις οι οποίες από 0,99 σέντ το λίτρο ανέβασαν την τιμή της αμόλυβδης στο 1,319 ευρώ το λίτρο.

Η κάρτα που σε ταξιδεύει είναι εδώ.

Τώρα, κάνοντας τις καθημερινές σου αγορές με την **AEGEAN Mastercard** από την Τράπεζα Κύπρου, **συγκεντρώνεις μίλια** για ταξίδια και απολαμβάνεις μοναδικά προνόμια.

Απόκτησε την κάρτα που σε ταξιδεύει μέχρι 31/12, **επωφελήσου δωρεάν συνδρομής** για 6 μήνες και ξεκίνα τα ταξίδια.

bankofcyprus.com.cy
800 00 800

Τράπεζα Κύπρου

Όπως εξήγησε στην «Κ» ο Κυριάκος Λουκάς, μέλος του οκταμελούς συμβουλίου του Παγκύπριου Συνδέσμου Πρατηριούχων, από το περασμένο Δεκέμβριο, έχουν σημειωθεί 25 αυξήσεις στην τιμή των υγρών καυσίμων. Οι αυξήσεις αποδίδονται στην τιμή του πετρελαίου που συνεχίζει να κινείται ανοδικά στις διεθνείς τιμές και στο βιοκαύσιμο ένεκα της ευρωπαϊκής οδηγίας. Ο ίδιος εκτιμά πως η λιανική τιμή της βενζίνης ενδεχομένως να ξεπεράσει και το 1,40 ευρώ το λίτρο εάν ληφθούν υπόψη και οι αυξήσεις στις τιμές πρώτων υλών που επηρεάζουν την λιανική των καυσίμων. Στο περιβάλλον που επικρατεί οι πρατηριούχοι εκφράζουν νέους φόβους για αύξηση του ποσοστού των ετήσιων απωλειών εσόδων που καταγράφουν από την αγορά καυσίμων από τα κατεχόμενα. Σύμφωνα με αναλύσεις ειδικών τα αίτια που τροφοδοτούν την άνοδο των τιμών στα υγρά καύσιμα είναι οι τάσεις σταδιακής ομαλοποίησης των οικονομικών δραστηριοτήτων και ανάκαμψη της ταξιδιωτικής κίνησης σε παγκόσμιο επίπεδο.

Πως κινούνται οι τιμές του πετρελαίου διεθνώς

Στις διεθνείς αγορές συνεχίζεται το ράλι τιμών του πετρελαίου. Συγκεκριμένα το Brent καταγράφει αύξηση 1,63% ανεβάζοντας στα 79,36 δολάρια το βαρέλι. Οι τιμές του αμερικανικού αργού πετρελαίου αυξάνονται κατά 1,99% ανεβάζοντας το βαρέλι στα 75,45 δολάρια.

Αλλά και στις αγορές της Ασίας η τιμή του αργού πετρελαίου σημειώνει αλματώδη άνοδο εξαιτίας της προσδοκίας πως η ζήτηση θα αυξηθεί και τις απουσίες για την επάρκεια της προσφοράς καθώς ο κόσμος βγαίνει αργά από την περίοδο της πανδημίας.

Σύμφωνα με τους αναλυτές, η άρση των υγειονομικών περιορισμών, σε συνδυασμό με τις ενεργειακές ελλείψεις στο βόρειο ημισφαίριο αύξησε τις τιμές του φυσικού αερίου στο υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων επτά ετών, κάτι που έχει αντίκτυπο και στην πετρελαϊκή αγορά. Οι προβλέψεις των ειδικών για την αγορά των καυσίμων είναι δυσοίωνες.

Σύμφωνα με τον Τζον Ντρίσκολ, αναλυτή της εξειδικευμένης εταιρείας JTD Energy Services, η τιμή του μαύρου χρυσού δεν φράνεται να έχει φθάσει στην κορύφωση.

ΑΠΟΨΗ / Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Η εμπορική τραμπάλα της Λάρνακας

Λειτουργήσει και το νέο Mall στη Λάρνακα. Δεν θα το σχολιάσουμε σήμερα, αλλά μετά από δύο βδομάδες λειτουργίας του, έχουμε τις πρώτες ενδείξεις για τον επηρεασμό που θα επιφέρει στο παραδοσιακό αστικό εμπορικό κέντρο της πόλης. Και αυτός ο επηρεασμός δεν είναι θετικός. Μάλιστα οι καταστηματαρχές του παραδοσιακού εμπορικού πυρήνα ήδη δηλώνουν μείωση της εμπορικής τους κίνησης ίσαμε 80%.

Τώρα θα μου πείτε καλά, κάνε λίγη υπομονή · είναι κάτι το καινούργιο, όλοι θέλουν να πάνε να το δουν, σιγά – σιγά ο πόθος θα ξεφουσκώσει. Σωστό και αυτό δεν αντιλέγω.

Όμως αν μιν κρυβόμαστε, πρόβλημα στις παραδοσιακές εμπορικές ζώνες της Λάρνακας – που ούτως ή άλλως δεν ήταν και πολλές – θα υπάρξει. Γι' αυτό προειδοποιώσα επανειλημμένα, από την εποχή που ακούγονταν κουβέντες για δημιουργία εμπορικών κέντρων, ακολουθώντας όταν εξετάζονταν αιτήσεις και όταν χορηγούσαν άδειες.

Η βασική μου θέση ήταν ότι μια μικρή πόλη όπως είναι η Λάρνακα δεν μπορεί να έχει ένα βιώσιμο σύστημα οικονομικής συμβίωσης των δύο ειδών εμπορικής δραστηριότητας. Δεν υπάρχει το απαιτούμενο βάθος αγοράς που να μπορεί να τα συντηρήσει και σε βάθος χρόνου. Επομένως το ένα θα λειτουργεί σε βάρος του άλλου και εύκολα μπορεί να καταλήξει ο οποιοσδήποτε στο ποιος θα είναι ο τελικός νικητής: το Mall.

Η προσβασιμότητα και η στάθμευση στο κέντρο της πόλης είναι στοιχεία που χωλαίνουν διαχρονικά και δυστυχώς – παρόλο που έγιναν αξιοσημείωτες προσπάθειες – δεν επέλυσαν το πρόβλημα.

Οι λόγοι είναι ήδη γνωστοί και θα γίνουν εμφανέστεροι όσο περνά ο χρόνος. Πρόκειται για ένα νέο,ελαστικό, εύκολα προσβάσιμο οικοδόμημα, με επαρκή και εύκολη στάθμευση, που στεγάζει πολυριθμα καταστήματα, που συνδυάζει τις εμπορικές συναλλαγές και την ψυχαγωγία. Η προσβασιμότητα και η στάθμευση είναι τα κύρια στοιχεία που θέτουν οι επισκέπτες όταν κληθούν να κάνουν μια σύγκριση με το παραδοσιακό εμπορικό κέντρο της πόλης.

Αυτό είναι ένα διαχρονικό μήνυμα που δυστυχώς οι αρχές είτε δεν κατανόησαν, είτε κατανόησαν μερικώς και αγνόησαν, ή που κατανόησαν ακόμα και πλήρως αλλά αντέδρασαν στην καλύτερη περίπτωση ναυαγικά. Η προσβασιμότητα και η στάθμευση στο κέντρο της πόλης είναι στοιχεία που χωλαίνουν διαχρονικά και δυστυχώς – παρόλο που έγιναν αξιο-

Ο ιδιωτικός τομέας έδειξε με έργα και εξακολουθεί να δείχνει τις προθέσεις του για επενδύσεις εντός και εκτός του παραδοσιακού πυρήνα του Δήμου της Λάρνακας. Περισσότερο εστιάζει στο τουριστικό κομμάτι και πολύ καλά κάνει.

σημειώτες προσπάθειες – δεν επέλυσαν το πρόβλημα.

Τα έργα αναβάθμισης υποδομών όπως η Πλατεία Αγίου Λαζάρου, η Πλατεία Ερμού και δύο – τρία άλλα σημεία είναι σίγουρα καλοδεχούμενα, αλλά έγιναν σποραδικά και με τέτοια χρονική απόσταση μεταξύ τους που έσπασαν την εμπορική και αύξησαν την ταλαιπωρία για πα-

ρατεταμένο χρονικό διάστημα που άφησε μόνιμη ζημιά. Η Δημοτική Αγορά και η περιβάλλουσά της περιοχή είναι ένα άλλο παράδειγμα που προσθέτει στην όλη ταλαιπωρία. Είναι δυνατό η αποπεράτωση αυτού του έργου να ανατρέψει το αρνητικό κλίμα Σίγουρα θα το αμβλύνει, αλλά πολύ φοβόμαι πως δεν θα το ανατρέψει.

Καλά δεν δικαιούται και η Λάρνακα να έχει το δικό της Mall; Είναι τίποτα παρακατιανή;

Ένα τέτοιο ερώτημα δεν πρέπει κατά τη γνώμη μου να τίθεται σε αυτή την βάση. Η «ισότητα» δεν επιτυγχάνεται με οριζόντιες συγκρίσεις · του στυλ δηλαδή αφού έχει η τάδε πόλη θα πρέπει σώνει και καλά να έχουμε κι εμείς. Η προσέγγιση θα πρέπει να αγγίζει σφαιρικά το θέμα θέτοντας με λεπτομέρεια τα υπέρ και τα κατά μιας ανάπτυξης τέτοιου είδους και αυτού του μεγέθους και τον αντίκτυπο (θετικό και αρνητικό) που θα επιφέρει στην πόλη ολόκληρη. Στην προκειμένη περίπτωση ο προβληματισμός θα έπρεπε να ήταν ιδιαίτερα σοβαρός όταν είχαμε το παράδειγμα άλλων – πιο μεγάλων πόλεων – που παρά το μέγεθός τους υπέστησαν εμπορικές καθιζήσεις στα παραδοσιακά τους κέντρα λόγω της δημιουργίας οργανωμένων εμπορικών κέντρων. Ο ιδιωτικός τομέας έδειξε με έργα και εξακολουθεί να δείχνει τις προθέσεις του για επενδύσεις εντός και εκτός του παραδοσιακού πυρήνα του Δήμου της Λάρνακας. Περισσότερο εστιάζει στο τουριστικό κομμάτι και κατά τη γνώμη μου (αν αυτό έχει την όποια σημασία), πολύ καλά κάνει. Τα τελευταία χρόνια είδαμε μεγάλες και αξιοσημείωτες επενδύσεις στη δημιουργία μικρών και πιο μεγάλων ξενοδοχείων και χώρων εστίασης και ψυχαγωγίας και αυτό τους τιμά ιδιαίτερα. Η Λάρνακα ήταν ο φτωχός συγγενής του προσφερόμενου τουριστικού

προϊόντος και αυτό αλλάζει. Με πρόσφατες εξαγγελίες, αναμένεται αυτό το κύμα να συνεχιστεί.

Για να υπάρχει το αντίπαλο δέος στο νέο Λαρνακέα θα πρέπει το ιστορικό εμπορικό κέντρο να αναδημιουργηθεί. Η αναγέννησή του είναι αναγκαία επειδή αν αφεθεί θα παραπαιεί συνεχώς με ανυπολόγιστες ζημιές στην τοπική κοινωνία. Ο Δήμος θα πρέπει να ανεβάσει ταχύτητες σε όλα τα επίπεδα και να προωθήσει τα μεγάλα έργα που πηγαινοέρχονται σε γραφεία και συρτάρια για δεκαετίες και τα οποία αν επιτέλους υλοποιηθούν θα ανεβάσουν την Λάρνακα επίπεδα πάνω. Δεν πρέπει να φοβάται να φωνάζει και να απαιτήσει από το κράτος τα όσα του αναλογούν. Από την άλλη, θα πρέπει να επισπεύσει τις αδειοδοτήσεις ιδιωτικών έργων επειδή ο χρόνος δεν είναι σύμμαχος σε αυτή την αρνητική εξέλιξη. Θα πρέπει να μελετηθεί ξανά η προσβασιμότητα και με στόχευση να επιλυθεί το πρόβλημα της στάθμευσης.

Αν οι εμπλεκόμενοι φορείς συντονιστούν και προωθήσουν την Λάρνακα όπως της αξίζει σαν τουριστικός προορισμός, θα μπορούμε να μιλάμε για αναζοογόνηση του παραδοσιακού της κέντρου. Δυσνητικά μπορεί να αποτελέσει και μοντέλο άλλων πόλεων.

Ο Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS είναι CEO, APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Ετοιμάζονται για MREL και άλλες τράπεζες της Κύπρου

Η Ελληνική Τράπεζα σε roadshows τον Οκτώβριο, οι θυγατρικές ελληνικών θα καλυφθούν από τις μπτρικές

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Μετά την πρόωρη, αλλά ομολογουμένως επιτυχημένη έξοδο της Τράπεζας Κύπρου αναφορικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για τα ίδια κεφάλαια και τις επιλέξιμες υποχρεώσεις (MREL), ετοιμάζει έξοδο και η Ελληνική Τράπεζα. Συγκεκριμένα, τον Οκτώβριο αναμένεται να ξεκινήσει τα «roadshows», ενώ η έκδοση των ομολόγων MREL θα γίνει, είτε εντός του ίδιου μήνα, είτε εντός Νοεμβρίου. Η Ελληνική Τράπεζα θα βγει στις αγορές μετά από την ανακοίνωση καλών οικονομικών αποτελεσμάτων για το εξάμηνο του έτους πέρα από δείκτες κακούς όπως για παράδειγμα το κόστος προς τα έσοδα (cost to income) και με καθαρά μηνύματα πως θα «ξεφορτωθεί» εντός 2021 προβληματικά δάνεια 700 εκατομμυρίων ευρώ. Σε παρόμοιες συνθήκες είχε προχωρήσει και η Τράπεζα Κύπρου πριν από την έκδοση του MREL της τον Απρίλιο του 2021, που έλαβε 300 εκατ. ευρώ σε ένα ιδιαίτερα καλό επιτόκιο των 2,5%. Ήδη είχε επισημοποιήσει τη συμφωνία πώλησης του Helix 2 των 1,45 δισ. ευρώ δανείων και είχε παρουσιάσει οικονομικά αποτελέσματα που αν και είχε μονοψήφια κέρδη, οι δείκτες της ήταν σαφώς βελτιωμένοι. Το επιτόκιο που θα λάβει η Τράπεζα εκτιμάται πως θα είναι επίσης καλό, όπως έλαβε και η Τράπεζα Κύπρου, δεδομένου πάντα για τα μεγέθη των κυπριακών τραπεζών και των ποσοστών που μπορούν να λάβουν. Όπως αναφέρει στα οικονομικά της αποτελέσματα, η Ελληνική Τράπεζα με το να έχει λάβει ενδιάμεσους και τελικούς στόχους MREL μέχρι την 1 Ιανουαρίου 2022 και μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 2025, αντίστοιχα, βρίσκεται στην διαδικασία εφαρμογής ενός προγράμματος έκδοσης ευέλικτων κρεογράφων μεσοπρόθεσμης διάρκειας (Euro Medium Term Note (EMTN)) ύψους 1,5 δισ. ευρώ με σκοπό να ξεκινήσει την έκδοση του MREL μέχρι το τέλος του 2021. Η Τράπεζα έχει λάβει επίσημη ειδοποίηση (η Απόφαση) από το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγιάνσης (SRB) του Απρίλη του 2021, για την τελική του απόφαση για τη δεσμευτική ελάχιστη απαίτηση ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL) για την Τράπεζα.

Σύμφωνα με την ενδιάμεση απόφαση, οι ελάχιστες απαιτήσεις MREL της Ελληνικής Τράπεζας τίθενται στο 24,10% των σταθμισμένων ως προς τον κίνδυνο περιουσιακών στοιχείων (risk weighted assets, RWA) και 5,91% του δείκτη μόχλευσης (leverage ratio exposure, LRE) ανοιγμάτων, και αυτό θα πρέπει να πληροῦνται μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2025. Περαιτέρω, η Τράπεζα θα πρέπει να συμμορφωθεί με ενδιάμεση απαίτηση 16,57% των RWA και 5,91% των LRE μέχρι την 1 Ιανουαρίου 2022. Τα ίδια κεφάλαια που χρησιμοποιεί η Τράπεζα για να πληροῦ

πείζων και των ποσοστών που μπορούν να λάβουν. Όπως αναφέρει στα οικονομικά της αποτελέσματα, η Ελληνική Τράπεζα με το να έχει λάβει ενδιάμεσους και τελικούς στόχους MREL μέχρι την 1 Ιανουαρίου 2022 και μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 2025, αντίστοιχα, βρίσκεται στην διαδικασία εφαρμογής ενός προγράμματος έκδοσης ευέλικτων κρεογράφων μεσοπρόθεσμης διάρκειας (Euro Medium Term Note (EMTN)) ύψους 1,5 δισ. ευρώ με σκοπό να ξεκινήσει την έκδοση του MREL μέχρι το τέλος του 2021. Η Τράπεζα έχει λάβει επίσημη ειδοποίηση (η Απόφαση) από το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγιάνσης (SRB) του Απρίλη του 2021, για την τελική του απόφαση για τη δεσμευτική ελάχιστη απαίτηση ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL) για την Τράπεζα.

Σύμφωνα με την ενδιάμεση απόφαση, οι ελάχιστες απαιτήσεις MREL της Ελληνικής Τράπεζας τίθενται στο 24,10% των σταθμισμένων ως προς τον κίνδυνο περιουσιακών στοιχείων (risk weighted assets, RWA) και 5,91% του δείκτη μόχλευσης (leverage ratio exposure, LRE) ανοιγμάτων, και αυτό θα πρέπει να πληροῦνται μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2025. Περαιτέρω, η Τράπεζα θα πρέπει να συμμορφωθεί με ενδιάμεση απαίτηση 16,57% των RWA και 5,91% των LRE μέχρι την 1 Ιανουαρίου 2022. Τα ίδια κεφάλαια που χρησιμοποιεί η Τράπεζα για να πληροῦ

Η Ελληνική Τράπεζα βρίσκεται στην διαδικασία εφαρμογής ενός προγράμματος έκδοσης EMTN ύψους 1,5 δισ. ευρώ με σκοπό να ξεκινήσει την έκδοση του MREL μέχρι το τέλος του 2021.

Η άντληση κεφαλαίων Tier II από τις κυπριακές τράπεζες θα καλύψει τις ανάγκες για τη δημιουργία προληπτικού κεφαλαίου προστασίας των καταθετών.

Η συνδυασμένη απαίτηση αποθεμάτων (combined buffer requirements, CBR) δεν θα είναι επιλέξιμα για την πλήρωση των απαιτήσεων MREL που εκφράζονται σε όρους σταθμισμένων ως προς τον κίνδυνο περιουσιακών στοιχείων.

Οι άλλες τράπεζες

Στην έκδοση ομολόγων που να πληροῦν τα κριτήρια για την Ελάχιστη Απαίτηση Ιδίων Κεφαλαίων και Επιλέξιμων Υποχρεώσεων (MREL) θα πρέπει να προχωρήσουν φυσικά και άλλες κυπριακές τράπεζες. Οι θυγατρικές ελληνικών τραπεζών

ωστόσο δεν αναμένεται να προχωρήσουν σε έκδοση ομολόγων και θα καλυφθούν από αντίστοιχες διαδικασίες που θα προχωρήσουν οι μπτρικές τους στην Ελλάδα (Eurobank, Alpha Bank, Εθνική Τράπεζα). Για την RCB Bank δεν υπάρχει συγκεκριμένη πληροφόρηση αναφορικά με την χρονική περίοδο που θα προβεί σε τέτοια κίνηση αν και συστηματικά, ωστόσο επειδή είναι υψηλά τα κεφάλαια της ενδεχομένως να καλύπτονται οι απαιτήσεις MREL και δίχως έκδοση κάποιου ομολόγου. Για την Astrobank η πληροφόρηση θέλει να βγαίνει στις αγορές μέχρι το τέλος του 2021, αλλά για ποσό όχι μεγαλύτερο των 30 εκατ. ευρώ (πάει ανάλογα με το μέγεθος της εξάλλυ).

Η ανάγκη του MREL

Η άντληση κεφαλαίων Tier II από τις κυπριακές τράπεζες θα καλύψει τις ανάγκες για τη δημιουργία προληπτικού κεφαλαίου προστασίας των καταθετών, καθώς τα κεφάλαια Tier II θα μπορούν να μετατραπούν από τις τράπεζες σε μετοχές σε περίπτωση bail - in. Η υποχρέωση

των τραπεζών να σχηματίσουν προληπτικό κεφάλαιο προστασίας των καταθετών σε περίπτωση bail - in προκύπτει από την ελάχιστη απαίτηση ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL) που βρίσκεται σε συνάρτηση με την Οδηγία 2014/59/ΕΕ για τη θέσπιση πλαισίου για την εξυγίανση τραπεζών και επενδυτικών εταιριών (BRRD). Για την αποτελεσματική εφαρμογή της αναδιάρθρωσης του παθητικού και για να διασφαλιστεί ότι τα πιστωτικά ιδρύματα έχουν εκδώσει επαρκή χρηματοοικονομικά μέσα, τα οποία θα μπορούν να διαγραφούν ή και να απομειωθούν προς απορρόφηση ζημιών ή/και να μετατραπούν σε μετοχικό κεφάλαιο υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, χωρίς να θέσουν σε κίνδυνο τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα, οι τράπεζες θα πρέπει να πληρούν ανά πάσα στιγμή μία ελάχιστη απαίτηση ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (Minimum Requirement of Own Funds and Eligible Liabilities – MREL). Αυτή η απαίτηση υπολογίζεται ως το ποσό των ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων

υποχρεώσεων εκπεφρασμένο ως ποσοστό επί τοις εκατό του συνόλου των υποχρεώσεων και των ιδίων κεφαλαίων της τράπεζας. Το MREL, αφορά στοιχεία παθητικού των τραπεζών που μπορούν εν δυνάμει να χρησιμοποιηθούν για την απορρόφηση ζημιών και για την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών υπό εξυγίανση, σε περίπτωση εξυγίανσης. Έτσι, ελαχιστοποιούνται οι επιπτώσεις στη χρηματοπιστωτική σταθερότητα, να εξασφαλιστεί η συνέχεια των κρίσιμων λειτουργιών των τραπεζών υπό εξυγίανση και να μην τεθούν σε κίνδυνο οι καταθέσεις. Στις 27 Ιουνίου 2019, ως μέρος του πακέτου μεταρρυθμίσεων για την ενδυνάμωση της ανθεκτικότητας και εξυγιανσιμότητας των Ευρωπαϊκών τραπεζών, η BRRD II τέθηκε σε εφαρμογή και έχει πρόσφατα μεταφερθεί σε Εθνικό Δίκαιο. Πέραν του πιο πάνω, ορισμένες πρόνοιες των MREL έχουν εισαχθεί στην CRR II, η οποία επίσης έχει τεθεί σε εφαρμογή στις 27 Ιουνίου 2019, ως μέρος του πακέτου μεταρρυθμίσεων και έλαβε άμεση εφαρμογή.

Ισχυρή συμμαχία χρηματοοικονομικής γνώσης

Για έβδομη συνεχή χρονιά ο Junior Achievement Κύπρου, σε συνεργασία με τον Συνδέσμο Τραπεζών Κύπρου, στοχεύουν στον χρηματοοικονομικό γηγραιμισμό των μαθητών/τριών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με την εφαρμογή των προγραμμάτων Ξοδεύοντας Έξυπνα και Οικονομικά για την επιτυχία αντίστοιχα.

Ο χρηματοοικονομικός γηγραιμισμός αποτελεί ισχυρή, παγκόσμια τάση και στοχεύει στην διαφώτιση και πληροφόρηση των καταναλωτών για βασικές χρηματοοικονομικές έννοιες. Πολύ συχνά δε

διαθέτουμε τη γνώση και την εμπειρία που πρέπει, ώστε να είμαστε προσεκτικοί ως διαχειριστές των χρημάτων μας. Η έλλειψη παιδείας και γνώσεων ενίοτε οδηγεί σε λανθασμένες αποφάσεις, κινδύνους και ψηλά ρίσκα. Η χρηματοοικονομική παιδεία προετοιμάζει τους νέους και τους κατευθύνει στη διαμόρφωση μιας ορθής συμπεριφοράς ως καταναλωτές, δανειολήπτες ή και επενδυτές. Με τη μετάβαση στην ενήλικη ζωή, στην εργασία και στην κοινωνία, αυτή η συμπεριφορά γίνεται τρόπος ζωής προσφέροντας σημαντική οφέλη τόσο σε προσωπικό όσο και σε κοι-

νωνικοοικονομικό επίπεδο.

Καταλυτικό ρόλο διαδραματίζουν και οι Μέντορες στην επιτυχία των Προγραμμάτων αυτών. Είναι οι άνθρωποι που θα αποτελέσουν το πρότυπο για τα παιδιά και θα τα βοηθήσουν να κατανοήσουν χρηματοοικονομικές έννοιες που θα αποδεχθούν ιδιαίτερα χρήσιμες για την υλοποίησή τους ζωή.

Μέχρι σήμερα έχουν επιμορφωθεί πέραν των 4.000 μαθητών/τριων ανά το Παγκύπριο σε Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Έχουν συμμετάσχει 165 εκπαιδευτικοί και 160 μέντορες.

Σκοπάζοντας την επιτυχή υλοποίηση των προγραμμάτων, ο Γενικός Διευθυντής του Συνδέσμου Τραπεζών, κ. Μιχαήλ Καρμάς, αναφέρει: «Αντιλαμβανόμενοι τις ανάγκες και τα κενά στην κοινωνία μας σε σχέση με τον χρηματοοικονομικό γηγραιμισμό αναλάβαμε προ επτά ετών πρωτοβουλία για εισαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων στα σχολεία της χώρας μας. Η εξαιρετική εργασία και ο συντονισμός από πλευράς του οργανισμού Junior Achievement Κύπρου σε συνδυασμό με το μεράκι και τη διάθεση για ανιδιοτελή προσφορά επαγγελματιών από τον τρα-

πεζικό και ευρύτερο ιδιωτικό τομέα τα προγράμματα χρηματοοικονομικής εκπαίδευσης έχουν καταστεί θεσμός με εξαιρετικά αποτελέσματα, ακόμη και με τις δυσκολίες που προκάλεσε η πανδημία. Έχουν πλέον τεθεί ισχυρά θεμέλια για ακόμη καλύτερα αποτελέσματα, περισσότερη αριθμητική και γεωγραφική κάλυψη και διεύρυνση των παρεχόμενων προγραμμάτων. Είναι επίσης σημαντικό να τονιστεί ότι όλα αυτά είναι με τη σταθερή και ουσιαστική στήριξη του Υπουργείου Παιδείας το οποίο αγκάλιασε τα προγράμματα χρηματοοικονομικής εκπαίδευσης».

ΑΡΘΡΟ

Του ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑ

Τεχνητή νοημοσύνη

Η ψηφιακή μεταρρύθμιση χρησιμοποιεί την τεχνολογία με σκοπό να βοηθήσει ή και να διευκολύνει τον τρόπο που αλληλεπιδρούμε με οργανισμούς. Έτσι, λοιπόν, η τεχνητή νοημοσύνη έχει μετατραπεί σε έναν από τους βασικούς πυλώνες της ψηφιακής μεταρρύθμισης με ευρεία εφαρμογή σε πολλούς τομείς της καθημερινότητας μας και ουσιαστικά πρόκειται για την επέκταση της μεταρρύθμισης. Η τεχνητή νοημοσύνη λοιπόν είναι μια επανάσταση, αφού βοηθάει τις μηχανές να μάθουν μόνες τους πώς να αντιδρούν σε καταστάσεις, να λύσουν προβλήματα, αλλά και να έχουν μια πιο ανθρώπινη αντιμετώπιση των πραγμάτων. Ως επέκταση αυτό θα βοηθήσει την καθημερινότητά μας διευκολύνοντας πράγματα που μέχρι τώρα θέλουν κάποιες συγκεκριμένες δεξιότητες. Ένα απλό παράδειγμα είναι τα αυτοκινούμενα οχήματα. Η τεχνητή νοημοσύνη σε κάποια χρόνια από τώρα θα βοηθήσει ώστε να μην χρειάζεται να καταβάλουμε προσπάθεια να οδηγούμε, αφού θα μας παίρνουν μόνα τους στον προορισμό μας με ασφάλεια και χωρίς να χρειάζεται να ξέρουμε πώς να οδηγήσουμε ή και να έχουμε δίπλωμα γι' αυτό. Κατ' επέκταση ο δημόσιος τομέας θα επωφεληθεί από την συγκεκριμένη τεχνολογία, αφού τα τηλεφωνικά κέντρα θα μπορούν να απαντούν σε ερωτήσεις των πολιτών όλο το εικοσιτετράωρο μέσω ειδικών βοηθών, ο σχεδιασμός μεγάλων έργων υποδομών θα είναι πολύ πιο εύκολος και θα υπάρχει διαφάνεια σε αποφάσεις που μέχρι τώρα παίρνονταν με υποκειμενικά κριτήρια. Έτσι μια κυβέρνηση, με μικρότερους οικονομικούς προϋπολογισμούς, θα μπορεί να προσφέρει στους πολίτες πολύ περισσότερα πράγματα και σε σημαντικά μικρότερο χρονικό διάστημα. Αυτή είναι μια πραγματική επανάσταση που θα φέρει τα πάνω κάτω ακόμα στον τρόπο που ψηφίζουμε, αφού θα είναι πολύ δύσκολο οι πολιτικοί να δικαιολογηθούν όταν δεν θα καταφέρνουν να παραδώσουν στην κοινωνία όσα έχουν υποσχεθεί προεκλογικά. Η τεχνητή νοημοσύνη θα είναι το άργυρο μάντι, ή αλλιώς ο φρουρός της ακεραιότητας του συστήματος που στόχο θα έχει την καλύτερευση της ζωής όλων μας και της πιο δίκαιης συμμετοχής μας στον κόσμο.

Ο κ. Γιάννης Γεωργούλας είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

Διαφωνούν και στον ρόλο του νέου απεσταλμένου του ΓΓ

Του ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΓΙΑ

Η συνάντηση των ηγετών των δύο κοινοτήτων με τον Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ στη Νέα Υόρκη ανέδειξε για μια ακόμη φορά το μεγάλο χάσμα που χωρίζει τις δύο πλευρές. Διαφωνούν ως προς τις ουσιαστικές πιυκές του Κυπριακού και επιχειρούν να συμμετάσχουν στις νέες συζητήσεις και διαβουλεύσεις με πολύ διαφορετικές φιλοσοφίες και προσεγγίσεις.

Οι πληροφορίες από διάφορες πηγές έδειξαν ότι στη Νέα Υόρκη, οι δύο ηγέτες επανέλαβαν σε γενικές γραμμές τις γνωστές θέσεις και θεωρίες τους για το Κυπριακό. Ο Πρόεδρος Αναστασιάδης επέμενε στη συνέχιση της προσπάθειας της λύσης από το σημείο που διακόπηκε στο Κραν Μοντάνα και στο Βερολίνο. Ο Ερσίν Τατάρ επιμένει στην κατοχύρωση της αρχής της κυριαρχικής ιδότητας. Στην σκιά αυτής της διαφωνίας, Αναστασιάδης και Τατάρ έχουν διαφορετικές απόψεις και ως προς την διαχείριση άλλων, δευτερευουσας σημασίας ζητημάτων, όπως λ.χ. το ζήτημα του διορισμού του νέου απεσταλμένου του ΓΓ του ΟΗΕ για το Κυπριακό και την εντατικοποίηση των μέτρων οικοδόμησης εμπιστοσύνης (ΜΟΕ) μέσα από το έργο των υφιστάμενων τεχνικών επιτροπών.

Ο νέος συνεργάτης του ΓΓ

Παρά το μεγάλο χάσμα στο Κυπριακό, ο Αντόνιο Γκουτέρες ετοιμάζεται να στείλει στην Κύπρο έναν νέο ειδικό απεσταλμένο. Σύμφωνα με πληροφορίες της τ/κ πλευράς, ο ΓΓ του ΟΗΕ αποδίδει μεγάλη σημασία στην συνέχεια της προσπάθειας του διαλόγου και για αυτόν τον λόγο θεωρεί σημαντικό το έργο του νέου συνεργάτη του στο νησί.

Οι τελευταίες πληροφορίες από τη Νέα Υόρκη δείχνουν ότι η ε/κ πλευρά και ο

Το έργο των τεχνικών επιτροπών και τα ΜΟΕ έθεσε ο Τατάρ στη συνάντηση της Νέας Υόρκης.

Η τ/κ πλευρά επιμένει ότι ο νέος συνεργάτης του ΓΓ του ΟΗΕ θα φτάσει στο νησί για να βολιδοσκοπήσει τις προθέσεις των πλευρών για την έναρξη μιας εντελώς νέας διαπραγματευτικής διαδικασίας.

διεθνής παράγοντας συμμερίζονται την άποψη του κ. Γκουτέρες. Η ε/κ πλευρά αναμένει τον νέο συνεργάτη του ΓΓ στο νησί με την ελπίδα ότι η προοπτική της επανέναρξης των συνομιλιών για την διζωνική, δικονομική ομοσπονδία θα πα-

ραμμένει ζωντανή. Την ίδια στιγμή, από τους κύκλους των Ηνωμένων Εθνών, διαρρέει η πληροφορία ότι για δικούς τους λόγους, μεγάλες δυνάμεις όπως λ.χ. η Ρωσία και η Κίνα υποστηρίζουν την νέα κίνηση του ΓΓ του ΟΗΕ.

Ο τ/κ ηγέτης έχει τη δική του άποψη για τη νέα αποστολή του ΟΗΕ στο Κυπριακό. Σε πρώτο επίπεδο, η τ/κ πλευρά δεν αντιτίθεται στον διορισμό ενός νέου, στενού συνεργάτη του Γενικού Γραμματέα. Ο Τατάρ και οι συνεργάτες του, ωστόσο, αποδίδουν μεγάλη σημασία στον τρόπο με τον οποίο θα γίνει ο διορισμός και φυσικά τα γενικά πλαίσια των καθκόντων που θα έχει ο νέος απεσταλμένος. «Ο βασικός προβληματισμός μας είναι σχετικά απλός. Δεν θέλουμε να δούμε τους Έλληνες να χρησιμοποιούν αυτόν τον διορισμό για να περάσουν την ψευδαίσθηση ότι οδεύουμε προς την επανέναρξη

των συνομιλιών από το σημείο που διακόπηκαν στο Κραν Μοντάνα και στο Βερολίνο», σημειώνει τις προηγούμενες ώρες καλά ενημερωμένες τ/κ πηγές.

Η τ/κ πλευρά επιμένει στο γεγονός ότι ο νέος στενός συνεργάτης του ΓΓ του ΟΗΕ θα φτάσει στο νησί για να βολιδοσκοπήσει τις προθέσεις των πλευρών για την έναρξη μιας εντελώς νέας διαπραγματευτικής διαδικασίας. Ο Τατάρ θεωρεί ότι αυτή η νέα διαπραγματευτική διαδικασία θα πρέπει να βασιστεί στην κατοχύρωση της αρχής της κυριαρχικής ιδότητας.

Οι τεχνικές επιτροπές

Στην συνάντηση της Νέας Υόρκης, ο Τατάρ εκτός από την κυριαρχική ιδότητα έριξε στο τραπέζι την ιδέα της εντατικοποίησης του έργου των υφιστάμενων τεχνικών επιτροπών. Την ίδια στιγμή, σύμ-

φωνα με πληροφορίες της «Κ», η τ/κ πλευρά προσεγγίζει θετικά και την ιδέα νέων ΜΟΕ που θα μπορούσαν να έρθουν σταδιακά στο προσκήνιο κατά την επόμενη περίοδο.

Για την ανάγκη της ενίσχυσης της δικονομικής συνεργασίας σε πολλά επίπεδα, σύμφωνα με τις πηγές, το σκεπτικό της ηγεσίας Τατάρ έχει ως εξής: Την παρούσα στιγμή δεν υφίστανται οι συνθήκες για την άμεση επανέναρξη των συνομιλιών. Η τ/κ πλευρά κατανοεί ότι η διεθνής κοινότητα δεν πρόκειται άμεσα να αποδεχθεί τις θέσεις της για το Κυπριακό. Και οι Ε/κ κατανοούν ότι οι διαπραγματεύσεις δεν πρόκειται να ξεκινήσουν από το σημείο που διακόπηκαν. Ωστόσο, η ζωή στην Κύπρο συνεχίζεται και οι δύο κοινότητες εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν κοινές προκλήσεις. Υπάρχουν πολλά που μπορούν να γίνουν για την κοινή αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων. Οι υφιστάμενες τεχνικές επιτροπές θα μπορούσαν να πιάσουν δουλειά πάνω σε αυτό το ζήτημα. Και σταδιακά θα μπορούσαν να αναδοθούν νέες πρωτοβουλίες που θα συμβάλουν στην ενίσχυση του κλίματος εμπιστοσύνης στις δικονομικές σχέσεις.

Σύμφωνα πάντα με τις πληροφορίες από την τ/κ πλευρά, στην Νέα Υόρκη ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας τήρησε επιφυλακτική στάση απέναντι στην παραπάνω πρόταση της ηγεσίας Τατάρ. «Ο Νίκος Αναστασιάδης προβληματίζεται για το ενδεχόμενο ότι σταδιακά τα νέα ΜΟΕ θα συμβάλουν στην εδραίωση της δικονομίας του νησιού και φυσικά την ενίσχυση του δικού μας κράτους», σημειώνουν οι τ/κ πηγές, σύμφωνα με τις οποίες πρόκειται για μια λανθασμένη άποψη-εντύπωση της ε/κ πλευράς, η οποία δυσχεραίνει τον δικονομικό διάλογο.

“
**ONE OF THE BIGGEST
TECH GATHERINGS
IN EAST MED**
”

digitalagenda
CYPRUS SUMMIT

OCTOBER 19-20, 2021
NICOSIA MUNICIPAL THEATRE

EARLY BIRD TICKET
BOOK NOW
digitalagency.com

POWERED BY

Bank of Cyprus |

SUPPORTERS

Deloitte.

Logicom

PARTNERS

 **UNIVERSITY
of NICOSIA**

 **Ευρωπαϊκό
Πανεπιστήμιο Κύπρου**

 **THE CYPRUS INSTITUTE OF
NEUROLOGY & GENETICS**

 **FREDERICK
UNIVERSITY**

A PROJECT ENDORSED BY

 **REPUBLIC OF CYPRUS
MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS**

 **DEPUTY MINISTRY OF
RESEARCH, INNOVATION
AND DIGITAL POLICY**

 **Δήμος Λευκωσίας
Nicosia Municipality**

Ουρές και πανικός από την έλλειψη καυσίμων στη Βρετανία

Εχουν εξαντληθεί τα αποθέματα έως και στο 90% των πρατηρίων

Κατάσταση γενικευμένου συναγερμού έχει προκαλέσει στη Βρετανία η έλλειψη καυσίμων στα πρατήρια των μεγαλύτερων πόλεων της χώρας, εξωθώντας την κυβέρνηση Μπόρις Τζόνσον στη λήψη έκτακτων μέτρων όπως η εξαίρεση του κλάδου από τις ρυθμίσεις για τον ανταγωνισμό. Σύμφωνα με το Bloomberg, ο υπουργός Επιχειρήσεων, Κβόσι Κβάρτενγκ, ενεργοποίησε νόμο γνωστό ως «πρωτόκολλο διανομής πετρελαίου» που διευκολύνει τη συνεργασία της κυβέρνησης με τους παραγωγούς, προμηθευτές, μεταφορές και εμπόρους λιανικής για να διευκολύνει την κάλυψη των αναγκών. Το μέτρο στοχεύει παράλληλα να διευκολύνει την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ εταιρειών, ώστε να θέσουν σε προτεραιότητα τη μεταφορά καυσίμων στα πρατήρια και στις περιοχές με μεγαλύτερη ανάγκη.

Στο μεταξύ, ουρές πανικόβλητων καταναλωτών παρατηρούνται τις τελευταίες ημέρες στα βενζινοδίκια και αφάνουν έως και το 90% από αυτά με εξαντλημένα τα αποθέματα βενζίνης, αναγκάζοντάς τα να αναστείλουν τη λειτουργία τους. Τα στοιχεία αυτά έδωσε η Ένωση Λιανικής Πετρελαίου Κίνησης (PRA), που αντιπροσωπεύει τουλάχιστον το 65% των εμπορών βενζίνης στη Βρετανία, και ανέφερε πως ανάλογα με την περιοχή το ποσοστό των πρατηρίων που έχουν μείνει χωρίς καύσιμα κυμαίνεται από 50% έως 90%. Ανάμεσα στις εταιρείες που αναφέρουν ότι εκλείουν

Αιτία, οι καθυστερήσεις που έχει προκαλέσει στην εφοδιαστική αλυσίδα η έλλειψη οδηγών φορτηγών.

ορισμένα από τα πρατήρια τους συγκαταλέγεται και ο πετρελαϊκός κολοσσός BP, εκπρόσωπος του οποίου τόνισε πως «όλα αυτά οφείλονται σε καθυστερήσεις που έχει προκαλέσει στην εφοδιαστική αλυσίδα η έλλειψη οδηγών φορτηγών σε όλη τη Βρετανία, όμως λαμβάνονται μέτρα για την αντιμετώπισή της».

Το πρόβλημα κορυφώνεται λίγες ημέρες αργότερα η κυβέρνηση Τζόνσον δαπάνησε εκατομμύρια για να αποτρέψει μια έλλειψη τροφίμων στη χώρα, συνεπακόλουθο των υψηλών τιμών του φυσικού αερίου, που κατέστησαν εξαιρετικά ακριβή την παραγωγή λιπασμάτων. Οι υπουργοί σπεύδουν και πάλι να καθυστερήσουν την κοινή γνώμη ότι η χώρα διαθέτει επάρκεια καυσίμων και να αποθαρρύνουν τους Βρετανούς από τις φρενήρεις αγορές. Ανάμεσά τους ο υπουργός Περιβάλλοντος, Τζορτζ Γουόσσιτς, ο οποίος υπογράμμισε ότι δεν υπάρχει έλλειψη καυσίμων παρά μόνον προβλήματα στη διανομή και κάλεσε τον κόσμο να μην αγοράζει μανιωδώς. Την ίδια στιγμή ενώνουν τη φωνή τους με την κυβέρνηση και οι ιδιοκτήτες πρατηρίων

Σε μια προσπάθεια να καλύψει τα κενά, η κυβέρνηση εκδίδει εσπευσμένα 5.500 προσωρινές βίζες για να εισέλθουν στη χώρα οδηγοί και εργαζόμενοι κάθε ειδικότητας, ενώ ο Βρετανός πρωθυπουργός εξετάζει το ενδεχόμενο να επιστρατεύσει τις εθνικές δυνάμεις για να μεταφέρουν καύσιμα στα πρατήρια.

καυσίμων, ζητώντας από τους καταναλωτές να παραμείνουν ψύχραιμοι για να μην προκαλέσουν αυτό ακριβώς που φοβούνται. Μιλώντας στο Reuters ο Γκόρντον Μπάλμερ, γενικός διευθυντής της PRA, που εργαζόταν επί 30 χρόνια στην BP, τονίζει πως «δυστυχώς, βλέπουμε τον κόσμο να επιδίδεται σε φρενήρεις αγορές καυσίμων σε όλη τη χώρα» και προειδοποιεί ότι «αν ο κόσμος εξαντλήσει τα αποθέματα, θα προκαλέσει την αυτοεκπληρούμενη προφητεία αφού με τη στάση του θα οδηγήσει σε ελλείψεις». Στην ίδια προειδοποίηση προβαίνουν μεταφορικές εταιρείες, πρατήρια προμήθειας φυσικού αερίου και έμποροι λιανικής, που τονίζουν πως δεν υπάρχει μαγική λύση για να λυθεί άμεσα

το πρόβλημα. Αιτία των ελλείψεων είναι πράγματι η ραγδαία μείωση των οδηγών φορτηγών, συνεπακόλουθο της πανδημίας, που προκάλεσε ρωγμές κυριολεκτικά σε όλες τις εφοδιαστικές αλυσίδες από τα τρόφιμα μέχρι τα καύσιμα. Η συγκυρία υπήρξε εξαιρετικά αρνητική δεδομένου ότι η πανδημία συνέπνευσε χρονικά με το Brexit, που προκάλεσε μαζική έξοδο ξένων από τη Γηραιά Αλβιόνα. Περίπου 25.000 οδηγοί φορτηγών επέστρεψαν σε άλλες χώρες της Ευρώπης από τις οποίες κατέγονταν, ενώ η Βρετανία δεν είχε τη δυνατότητα να κάνει τεστ για κορωνοϊό σε 40.000 οδηγούς στη διάρκεια των lockdowns. Με ορισμένους υπολογισμούς αναλυτών του κλάδου, εκτιμάται, έτσι, πως

το έλλειμμα οδηγών φορτηγών έχει φτάσει τελικά σε 100.000 άτομα και η κάλυψη των κενών είναι χρονοβόρα, καθώς η μεταφορά καυσίμων προϋποθέτει ειδική εκπαίδευση και ειδικά άδεια. Σε μια προσπάθεια να καλύψει τα κενά, η κυβέρνηση εκδίδει εσπευσμένα 5.500 προσωρινές βίζες για να εισέλθουν στη χώρα οδηγοί και εργαζόμενοι κάθε ειδικότητας προκειμένου να περιορίσουν τις ελλείψεις ενόψει της περιόδου των εκτεταμένων αγορών πριν από τις γιορτές των Χριστουγέννων. Σχολιάζοντας την κίνηση της κυβέρνησης, ο Γκόρντον Μπάλμερ τόνισε πως οι προσωρινές βίζες θα αμβλύνουν το πρόβλημα ως ένα βαθμό, αλλά δεν αποτελούν λύση. Σχετικά ρεπορτάζ των Fi-

nancial Times και του αμερικανικού δικτύου Cnbc αναφέρουν πως ο πρωθυπουργός εξετάζει το ενδεχόμενο να επιστρατεύσει τις εθνικές δυνάμεις της χώρας για να μεταφέρουν τα καύσιμα στα πρατήρια στο πλαίσιο μιας επιχείρησης που ονομάστηκε «Operation Escalator». Σημειώτουν ότι εδώ και μήνες τα σούπερ μάρκετ, οι μονάδες επεξεργασίας τροφίμων και οι αγρότες προειδοποιούν την κυβέρνηση ότι αν δεν αντιμετωπισθεί η έλλειψη οδηγών βαρέων οχημάτων θα διαρραγούν οι εφοδιαστικές αλυσίδες και δεν θα φτάσουν τα προϊόντα στα καταστήματα. Ανάμεσά τους και η γερμανική αλυσίδα εκπωλικών Aldi.

Bloomberg, Reuters, Financial Times, Cnbc

Η ενεργειακή κρίση εξαπλώνεται από την Κίνα μέχρι τη Βραζιλία

Τον χειμώνα ο κόσμος θα αντιμετωπίσει την έλλειψη μιας αδράτης αλλά τόσο ζωτικής σημασίας προμήθειας: του φυσικού αερίου, που χρειάζεται όλο και περισσότερο, καθώς προσπαθεί να στραφεί σε πιο καθαρές πηγές ενέργειας. Δεν υπάρχει αρκετό, όμως, και οι χώρες διαγωνίζονται για να διασφαλίσουν προμήθειες, καθώς οι εξαγωγικές χώρες, όπως η Ρωσία, επιλέγουν να κρατήσουν το φυσικό αέριο στο εσωτερικό τους. Και η έλλειψη θα επιδεινωθεί όταν θα πέσει η θερμοκρασία.

Η κρίση της Ευρώπης συνεπάγεται προβλήματα και για τον υπόλοιπο πλανήτη, καθώς οι κυβερνήσεις προειδοποιούν για

γενικές διακοπές στην ηλεκτροδότηση και τα εργοστάσια θα αναγκάζονται να διακόψουν τη λειτουργία τους. Τα αποθέματα στους αποθηκευτικούς χώρους της Ευρώπης βρίσκονται σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα. Οι ροές από τους αγωγούς Ρωσίας και Νορβηγίας έχουν περιοριστεί και είναι ιδιαίτερα ανησυχητικό, καθώς ο ήπιος καιρός έχει μειώσει την παραγωγή αιολικής ενέργειας από τις ανεμογεννήτριες, ενώ την ίδια στιγμή οι γεραμμένοι πυρηνικοί αντιδραστήρες της Ευρώπης κλείνουν. Δεν εκπλήσσει, έτσι, το γεγονός ότι οι τιμές του φυσικού αερίου εκτινάχθηκαν το περασμένο έτος κατά σχεδόν 500%. Α-

Τα αποθέματα αερίου στους αποθηκευτικούς χώρους της Ευρώπης βρίσκονται σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα.

κόμην και ένας συνήθης χειμώνας στο βόρειο ημισφαίριο θα οδηγήσει τις τιμές του φυσικού αερίου σε περαιτέρω άνοδο στο μεγαλύτερο μέρος του κόσμου. Στην Κίνα οι βιομηχανίες κεραμικών, υαλικών και τσιμέντου αναμένεται να αυξήσουν τις τιμές. Τα νοικοκυριά στη Βραζιλία θα

κλθούν να καταβάλουν υψηλότερα τιμολόγια. Οι οικονομίες που δεν έχουν τη δυνατότητα να πληρώσουν για τα καύσιμα, όπως το Πακιστάν και το Μπαγκλαντές, θα διακόψουν την ηλεκτροδότηση.

Εταιρείες κοινής ωφελίας και πολιτικοί παρακαλούν να είναι ήπιος ο χειμώνας γιατί είναι ήδη πολύ αργά για να αυξήσουν τις προμήθειές τους. Η διαφαινόμενη περαιτέρω αύξηση του κόστους της ενέργειας σε συνδυασμό με τα προβλήματα στις εφοδιαστικές αλυσίδες και με τις τιμές των τροφίμων στα υψηλά δεκαετίες, μπορεί να εμπνεύσει στους κεντρικούς τραπεζίτες αμφιβολίες ως προς το κατά πόσο είναι

προσωρινή η επιτάχυνση του πληθωρισμού, όπως ήλπιζαν. Μιλώντας στην τελεόραση του Bloomberg, ο Άμος Χοστάν, σύμβουλος ενέργειας του αμερικανικού υπουργείου Εξωτερικών, τόνισε πως «αν ο χειμώνας είναι βαρύς, ανησυχώ πως δεν θα υπάρχει αρκετό αέριο για να ζεσταθούν ορισμένες περιοχές της Ευρώπης».

Η Κίνα, πρώτη στον κόσμο σε αγορές φυσικού αερίου, δεν έχει γεμίσει τους αποθηκευτικούς της χώρους, μολονότι οι εισαγωγές της είναι σχεδόν διπλάσιες από εκείνες των περασμένων έτους, σύμφωνα με στοιχεία των τελωνείων. Αν αντιμετωπίσει ενεργειακή κρίση, οι αρχές ενδέχεται

να δώσουν προτεραιότητα στον φωτισμό και τη θέρμανση των νοικοκυριών και έτσι να αναστείλουν τη λειτουργία τους μονάδες παραγωγής. Στη Βραζιλία μειώθηκαν δραματικά οι ροές νερού στον ποταμό Παράνα, με αποτέλεσμα να περιοριστεί σημαντικά η παραγωγή υδροηλεκτρικής ενέργειας και να αναγκαστούν οι εταιρείες κοινής ωφελίας να βασιστούν περισσότερο στο φυσικό αέριο. Στο μεταξύ, ο υπουργός Ενέργειας του Κατάρ, Σαάντ αλ Κααμί, υπογραμμίζει ότι «υπάρχει τεράστια ζήτηση από όλους τους πελάτες μας και δυστυχώς δεν μπορούμε να τους ικανοποιήσουμε όλους».

Ομιλοί των ΗΠΑ μισθώνουν πλοία για μεταφορά εμπορευμάτων

Στόχος τους να αντιμετωπίσουν τα μεγάλα προβλήματα στην εφοδιαστική αλυσίδα

Οι μεγάλες καθυστερήσεις στη μεταφορά και την παράδοση προϊόντων, οι οποίες επιτείνονται από την εκτίναξη των τιμών της ενέργειας και των ναύλων, υποχρεώνουν τους μεγάλους ομίλους λιανικού εμπορίου των Ηνωμένων Πολιτειών να διασφαλίζουν ίδια μεταφορικά μέσα. Η αλυσίδα σούπερ μάρκετ, ηλεκτρικών ειδών, επίπλων και οικιακών συσκευών της Costco, διά στόματος του γενικού οικονομικού διευθυντή της Ρίτσαρντ Γκαλάντι, επισημαίνει στο αμερικανικό ειδησεογραφικό δίκτυο CNN: «Όλοι οι παράγοντες οι οποίοι δημιουργούν πληθωριστικές πιέσεις είναι παρόντες και είναι πολλοί: υψηλό εργατικό κόστος, ακριβότεροι ναύλοι, αυξημένη ζήτηση για μεταφορές ταυτοχρόνια με ελλείψεις σε εμπορευματοκιβώτια, καθώς και καθυστερήσεις στους λιμένες, ενώ παρατηρείται έντονη ζήτηση σε συγκε-

Η αλυσίδα σούπερ μάρκετ ηλεκτρικών ειδών, επίπλων Costco έχει μισθώσει τρία ποντοπόρα σκάφη, τα οποία το 2022 θα μεταφέρουν για λογαριασμό της εμπορευματοκιβώτια μεταξύ Νοτιοανατολικής Ασίας και Ηνωμένων Πολιτειών, καθώς και Καναδά.

και σαφές πως δεν παύει να είναι εφιάλτης γι' αυτόν η διαδικασία να γεμίσει με αγαθά τα ράφια των καταστημάτων του, εξ ου και εξασφάλισε δικά του θαλάσσια μέσα.

Λόγου χάριν, οι καθυστερήσεις στην παράδοση επίπλων έχουν διπλασιάσει τον χρόνο αναμονής και η Costco έχει δημιουργήσει αποθέματα πολύ νωρί-

τερα από το σύνθη. Και το ίδιο ισχύει και για άλλα είδη, όπως τα παιχνίδια, οι υπολογιστές και οι κονσόλες βιντεοπαιχνιδιών. Η εταιρεία έχει μισθώσει τρία ποντοπόρα σκάφη, τα οποία το 2022 θα μεταφέρουν για λογαριασμό της εμπορευματοκιβώτια μεταξύ Νοτιοανατολικής Ασίας και Ηνωμένων Πολιτειών, καθώς και Καναδά. Επιπλέον,

η εταιρεία ανέφερε ότι έχει μισθώσει αρκετές χιλιάδες εμπορευματοκιβώτια για τα προαναφερθέντα πλοία, τα οποία θα κάνουν δέκα παραδόσεις τον επόμενο χρόνο. Και αυτό αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση και για άλλους ομίλους, οι οποίοι έχουν το μέγεθος να το κάνουν, ενώ οι πάμπολλες μικρότερες εταιρείες δεν δύνανται. Ένας εξ αυτών των ομίλων είναι η σουηδική IKEA, που κατασκευάζει επίπλα και, για να τα παραδίσει εγκαίρως, έχει αγοράσει τα δικά της πλοία μεταφορές εμπορευματοκιβωτίων. Η Walmart έχει μισθώσει σκάφη ώστε να διασφαλίσει πως θα διαθέτει επαρκή αποθέματα για να αντεπεξέλθει στην ενσχυμένη ζήτηση των Χριστουγέννων, όπως αναφέρει το CNN. Αξίζει να αναφερθεί πως στην περίπτωση της Costco, η εταιρεία αποδείχθηκε ανθεκτική παρά τα προβλήματα με τη συμμόρφωση στην εφοδιαστική αλυσίδα και τις πληθωριστικές πιέσεις. Πάντως δεν μπορεί κανείς να ισχυριστεί ότι στην ίδια κατάσταση βρίσκονται και όλες οι λοιπές επιχειρήσεις, όπως η γνωστή Nike με τα αθλητικά υποδήματα και ενδύματα. Η τελευταία βλέπει μεν τη ζήτηση να εκτινάσσεται σε πρωτοφανή επίπεδα, επισημαίνοντας δε ότι δεν είναι άτρωτη στα προβλήματα του παγκόσμιου προμηθευτικού συστήματος. Αναγκάστηκε, τέλος, να αναθεωρήσει προς τα κάτω τις προβλέψεις για τις ετήσιες πωλήσεις της το 2021, λόγω των προβλήσεων που δημιουργούνται στη μεταποίηση και τη μεταφορά των προϊόντων σε όλο τον κόσμο», όπως παρατηρεί ο γενικός οικονομικός διευθυντής της Nike, Μάθιου Φρεντ.

Κρίσιμη δικαστική μάχη για Google - Ε.Ε.

Ξεκίνησε η ακροαματική διαδικασία στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για την εκδίκαση της έφεσης του αμερικανικού κολοσσού της Google κατά της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία της επέβαλε πρόστιμο ρεκόρ της τάξεως των 5 δις. δολαρίων για αθέμιτο ανταγωνισμό. Στο επίκεντρο βρίσκεται η μεγάλη επιρροή και η ισχύς του ομίλου επί των κινητών τηλεφώνων, ενώ οι δικηγόροι του δηλώνουν ότι η Κομισιόν επέπεσε σε σφάλματα, ζητώντας αλλαγές σε θεωρούμενα αθέμιτα συμβόλαια με τους προμηθευτές των τηλεφώνων όπου είναι εγκατεστημένο το λειτουργικό σύστημα Android της Google. Κατά τη Μέρντιθ Πίκφορντ, μία εκ των δικηγόρων, «η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κλείνει τα μάτια στην πραγματική ανταγωνιστική δυναμική του κλάδου της υψηλής τεχνολογίας, και αυτή δεν είναι άλλη από εκείνη ανάμεσα στην Apple και στο Android». Οι ρυθμιστικές αρχές εσφαλμένα αποφαίνονται ότι η Google έχει δεσποζούσα παρουσία στην αγορά του αδειοδοτημένου λογισμικού κινητών τηλεφώνων που προσφέρεται σε κατασκευαστές, ενώ είναι η Apple η οποία δεν επιτρέπει να γίνεται χρήση του δικού της λογισμικού iOS σε τηλέφωνα τρίτων, όπως αναφέρουν οι συνήγοροι της Google.

Η υπόθεση Android αποτελεί μία από τις τρεις αποφάσεις-σημεία αναφοράς στην πολιτική της αντιπροέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και επιτρόπου για τον Ανταγωνισμό, Μαργκρέτε Βεσάγκερ, η οποία αποσκοπεί να χαλιναγωγήσει την ισχύ της Σίλικον Βάλει και των κολοσσών της. Συνολικά επέβαλε στην Google, τη θυγατρική της Alphabet, πρόστιμο ύψους 8,2 δις. ευρώ, ή 9,6 δις. δολαρίων, ενώ ακόμα διερευνά τον θεωρούμενο ως ασφυκτικό έλεγχο που ασκεί η πρώτη επί της ψηφιακής διαφήμισης. «Η δικαστική υπόθεση θα αποτελέσει ένα σημαντικότατο προηγούμενο για τις Ηνωμένες Πολιτείες», όπως εκτιμά ο καθηγητής Οικονομικών στο Αυτοκρατορικό Κολέγιο του Λονδίνου, Τομάσο Βαλέτι, ο οποίος παρείχε συμβουλές στις ρυθμιστικές αρχές

δικαλούς της θπείας του ως οικονομολόγου της Ε.Ε. για θέματα αντιμονοπωλιακής πολιτικής. Αν και απασκόλησαν τα πρωτοεξέλιδα, «οι έρευνες για τους τεχνολογικούς κολοσσούς είναι σχετικά μη συνθησιμένες, οπότε εάν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν κερδίσει την υπόθεση θα γίνουν σπανιότερες», προσέθεσε. Στη διαδικασία, που θα διεξαχθεί αυτή την εβδομάδα, θα εξεταστούν τα πορίσματα σχετικά με τα συμβόλαια της Google με τις κατασκευαστικές κινητών όπου εγκαθίσταται το λειτουργικό πρόγραμμα Android. Η αμερικανική εταιρεία ζητεί από τους συμβαλλομένους να αποκτήσουν τις εφαρμογές της μηχανής αναζήτησης και άλλες υπηρεσίες της Google όταν ζητούν άδεια για το κατάστημα εφαρμογών της με την ονομασία Play app store. Κατά την Κομισιόν τα συμβόλαια θέτουν παράνομα εμπόδια, όταν η Google διατίθενται ότι η απόφαση αυτή υπονομεύει ένα επιχειρηματικό μοντέλο που της επιτρέπει να παρέχει δωρεάν το λειτουργικό της σύστημα, ενώ αποκομίζει διαφημιστικά έσοδα. Σε μεγάλο βαθμό κάρη στον πρωταγωνιστικό ρόλο της στις συσκευές με Android η Google συγκέντρωσε έσοδα 182,5 δις. δολαρίων πέρσι, οικοδομώντας μια εκτεταμένη δραστηριότητα με οπτικοακουστικές διαφημίσεις και καταχωρίσεις. Τέλος, η Μέρντιθ Πίκφορντ τόνισε ότι ο αμερικανικός όμιλος «χρειάζεται να έχει τη δυνατότητα σύνδεσης των εφαρμογών με το λογισμικό, δίνοντας τα σωστά κίνητρα για επενδύσεις διασεκατομμυρίων στο οικοσύστημα του Android, και να δημιουργεί μια αξιόπιστη και μη κατακερατωμένη πλατφόρμα έναντι της Apple, προς όφελος και καταναλωτών και δημιουργών λογισμικού». Από μέρους της Κομισιόν, ο δικηγόρος Νίκολας Χαν ανέτεινε ότι τα περιοριστικά συμβόλαια διευκολύνουν την Google να διαμορφώνει ένα σχεδόν μονοπωλιακό σύστημα στο πεδίο της διαδικτυακής αναζήτησης, υπερτριπλασιάζοντας τα έσοδά της από τα 50 δις. δολάρια του 2012.

BLOOMBERG

ΑΝΑΛΥΣΗ

Του ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ

Μπορεί να δημιουργηθεί μια ελληνική Evergrande;

Γεννήθηκε ένας καινούργιος δείκτης που ορισμένοι θεωρούν «σήμα κινδύνου» για τις οικονομίες. Είναι ο «δείκτης Evergrande» από τον κινεζικό κατασκευαστικό κολοσσό που βρίσκεται στα πρόθυρα χρεοκοπίας και αποτελεί συστηματικό κίνδυνο για την κινεζική οικονομία, αλλά όχι μόνον γι' αυτήν. Το πρόβλημα της μεγάλης εταιρείας είναι τα χρέη 300 δισ. δολαρίων, ενώ εμφανίσε αδυναμία να πληρώσει κάποιο από τα ομόλογά της, με επιτόκιο 13%. Η λειτουργία της εταιρείας που ιδρύθηκε το 1996, σπριντζόταν σε υψηλά βραχυπρόθεσμα χρέη προς τράπεζες, ομολογιούχους, ιδιώτες αγοραστές ακινήτων που πλήρωναν πριν τσιποτούν τα ακίνητα που αγόραζαν.

Το άμεσο σήμα κινδύνου που εκπέμπεται είναι ότι οι οφειλές της εταιρείας που δυσκολεύονται να εξυπηρετηθούν, αποτελούν περίπου το 2% του ΑΕΠ των 14,7 τρις. δολαρίων της Κίνας. Για την ελληνική οικονομία, ανάλογος κίνδυνος θα μπορούσε να προέρχεται από εταιρεία που έχει χρέη 2% του ΑΕΠ, περίπου 3,9 δισ. ευρώ. Μπορεί να υπάρξει ελληνική Evergrande; Ελπίζουμε όχι, αλλά μαζί με ευχές, είναι καλό να αποκωδικοποιηθεί η υπόθεση που έχει ευρύτερο ενδιαφέρον. Προφανώς για μια «ρηκή» οικονομία όπως η ελληνική, συστηματικός κίνδυνος μπορεί να υπάρξει από κατάρρευση εταιρείας με χρέη μικρότερα από 3 δισ. ευρώ, αν για κάποιον λόγο μειωθεί η ροή εσόδων της. Σήμερα, η υπόθεση μοιάζει εξωτική και απόμακρη σε σχέση με την Ελλάδα, αλλά έχει ευρύτερες συνέπειες.

Το βέβαιο είναι ότι η κατάρρευση της κινεζικής εταιρείας προκάλεσε αγωνία στον κατασκευαστικό κλάδο διεθνώς, σε εταιρείες ακινήτων που δεν έχουν ισχυρή κεφαλαιακή βάση, σε επενδυτικά funds που δανείζονται για γρήγορες εξαγορές. Μεγαλύτερη αγωνία βέβαια επικρατεί στην Κίνα όπου η εταιρεία ακινήτων Sinic στο χρηματιστήριο Χονγκ Κόνγκ είδε τη μετοχή της να πέφτει 90%.

Ωστόσο οι μεγάλες οικονομικές εξελίξεις είναι πολιτικές. Τους τε-

λευταίους μήνες, οι αγορές παρακολουθούν κατάρρευση της αξίας μετοχών ισχυρών κινεζικών εταιρειών σε τομείς όπως η τεχνολογία. Η κυβέρνηση της χώρας δεν συμπαιδεί τους μεγιστάνες τεχνολογίας που αντλούν κεφάλαια από τις αγορές και μπορεί να γίνουν ανεξέλεγκτοι. Δεν θέλει ούτε άνοδο τιμών στα ακίνητα που καθιστά ακριβή τη λαϊκή κατοικία, ούτε την κατανάλωση πανάκριβων προϊόντων μόδας όπως γυναικείες τσάντες και ρούχα οίκων υψηλής ραπτικής. Προϊόντα επιδείξης ή νεοφιλοτισμού θεωρεί ακόμα και τεχνολογικά αγαθά όπως τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα Tesla. Με την κινεζική πολιτική φρασεολογία επιδιώκεται κάτι ασαφές που περιγράφεται ως «δημόσια ευημερία». Αυτή είναι η νέα θεωρία.

Στη Ρωσία όταν επικράτησαν οι Μπολσεβίκοι, κατασχέθηκαν μεγάλες ξένες εταιρείες, που κρατικοποιήθηκαν με συνοπτικές διαδικασίες. Ο μεγάλος τιμονιέρης Μάο ενστερνίστηκε την πατροδύναμη που μπορούσε να προέρχεται από εταιρεία που έχει χρέη 2% του ΑΕΠ, περίπου 3,9 δισ. ευρώ. Μπορεί να υπάρξει ελληνική Evergrande; Ελπίζουμε όχι, αλλά μαζί με ευχές, είναι καλό να αποκωδικοποιηθεί η υπόθεση που έχει ευρύτερο ενδιαφέρον. Προφανώς για μια «ρηκή» οικονομία όπως η ελληνική, συστηματικός κίνδυνος μπορεί να υπάρξει από κατάρρευση εταιρείας με χρέη μικρότερα από 3 δισ. ευρώ, αν για κάποιον λόγο μειωθεί η ροή εσόδων της. Σήμερα, η υπόθεση μοιάζει εξωτική και απόμακρη σε σχέση με την Ελλάδα, αλλά έχει ευρύτερες συνέπειες.

Το βέβαιο είναι ότι η κατάρρευση της κινεζικής εταιρείας προκάλεσε αγωνία στον κατασκευαστικό κλάδο διεθνώς, σε εταιρείες ακινήτων που δεν έχουν ισχυρή κεφαλαιακή βάση, σε επενδυτικά funds που δανείζονται για γρήγορες εξαγορές. Μεγαλύτερη αγωνία βέβαια επικρατεί στην Κίνα όπου η εταιρεία ακινήτων Sinic στο χρηματιστήριο Χονγκ Κόνγκ είδε τη μετοχή της να πέφτει 90%.

Ωστόσο οι μεγάλες οικονομικές εξελίξεις είναι πολιτικές. Τους τε-

Η ακρίβεια στην ενέργεια ήρθε για να μείνει, λέει η Λαγκάρντ

Υποστηρίζει ότι θα διαρκέσει ενδεχομένως περισσότερο από την πανδημία

Εντείνεται η ανησυχία για την ενεργειακή κρίση που απειλεί την Ευρώπη, με την ανεπάρκεια φυσικού αερίου και τη συνεπακόλουθη εκτόξευση των τιμών του και γενικότερα των τιμών της ενέργειας. Κι ενώ ορισμένες κυβερνήσεις, μεταξύ των οποίων της Ελλάδας, της Ισπανίας και της Γαλλίας, έχουν ήδη αρχίσει να λαμβάνουν μέτρα για να μετριάσουν το κόστος της ενέργειας, οι ροές φυσικού αερίου από τη Ρωσία δεν αναμένεται να αυξηθούν τουλάχιστον έως τον Νοέμβριο. Έτσι, η πρόεδρος της ΕΚΤ Κριστίν Λαγκάρντ προέχει ότι το πρόβλημα της ακριβής ενέργειας ήρθε για να μείνει και θα εξακολουθήσει να ταλαιπωρεί τη Γηραιά Ηπειρο ακόμη και όταν θα έχουν εκλείψει τα υπόλοιπα προβλήματα στην εφοδιαστική αλυσίδα.

Σε συνέντευξη της στο αμερικανικό ειδησεογραφικό δίκτυο CNBC, η κ. Λαγκάρντ τόνισε πως η άνοδος των τιμών της ενέργειας και ο συνεπακόλουθος αντίκτυπος της στον πληθωρισμό της Ευρώπης θα διαρκέσουν ενδεχομένως περισσότερο από την πανδημία. Απέδωσε, όμως, το πρόβλημα εν μέρει στη μετάβαση

Η πρόεδρος της ΕΚΤ απέδωσε το πρόβλημα εν μέρει στη μετάβαση που επιχειρεί η Ε.Ε. στην πράσινη ενέργεια.

που επιχειρεί η Ε.Ε. στην πράσινη ενέργεια και στη σταδιακή εγκατάλειψη των ορυκτών καυσίμων. Εξέφρασε, πάντως, την αισιοδοξία πως «τα πράγματα θα επανέλθουν όταν θα εντοπίσουμε νέες πηγές ενέργειας» και μίλησε για μια παροδική «περίοδο προσαρμογής». Την άποψη της κ. Λαγκάρντ συμμερίζονται στελέχη της βιομηχανίας και εμπειρογνώμονες του τομέα της ενέργειας, που επισμαίνουν πως την άνοδο των τιμών της επείνεη η ενεργειακή πολιτική της Ε.Ε. και η πολιτική της κατά τις κλιματικές αλλαγές. Την άποψή τους αντικρούει, πάντως, ο αρμόδιος για την κλιματική αλλαγή Επίτροπος Φρανς Τίμερμανς, ο οποίος σε πρόσφατη ακρόαση του ενώπιον του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου υπογράμμισε ότι «μόλις το 1/5 της αύξησης των τιμών μπορεί να αποδοθεί στην άνοδο

Ο ρωσικός κολοσσός της Gazprom παράγει τον μεγαλύτερο όγκο φυσικού αερίου της τελευταίας δεκαετίας. Το αποθηκεύει, όμως, στο εσωτερικό της Ρωσίας προκειμένου να αναπληρώσει τα αποθέματά της.

της τιμής του διοξειδίου του άνθρακα».

Την ίδια στιγμή, σχετικό ρεπορτάζ του Bloomberg επικαλείται στοιχεία της Wood & Co, σύμφωνα με τα οποία ο ρωσικός κολοσσός της Gazprom παράγει τον μεγαλύτερο όγκο φυσικού αερίου της τελευταίας δεκαετίας. Το αποθηκεύει όμως στο εσωτερικό της Ρωσίας, προκειμένου να αναπληρώσει τα αποθέματά της που σχεδόν εξαντλήθηκαν μετά τον βαρύ και παρατεταμένο χειμώνα. Οι ταμειυθές φυσικού αερίου της Gazprom είχαν πληρότητα μόλις 16% στο τέλος του περασμένου χειμώνα, ενώ τα συνθήκη επίπεδα κυμαίνονται από 35% έως 40%. Την περασμένη εβδομάδα η Gazprom ανακοίνωσε ότι διοχετεύει στους ταμειυθές της περίπου 325 εκατ. κυβικά μέτρα φυσικού αερίου την ημέρα. Σύμφωνα, έτσι, με τις εκτιμήσεις

του ομίλου Citigroup, θα έχει ολοκληρώσει τη διαδικασία αναπλήρωσής τους μέχρι την 1η Νοεμβρίου και στη συνέχεια «ο όγκος πέραν των αναγκών αποθεμάτων θα είναι στη διάθεση της ευρωπαϊκής αγοράς». Ως εκ τούτου αναμένεται να συνεχιστεί αυτή την τακτική τουλάχιστον τον επόμενο μήνα, παρατείνοντας αναπόφευκτα την έλλειψη φυσικού αερίου που πλήττει την Ευρώπη, οδηγώντας τις τιμές στα ύψη και απειλώντας νοικοκυριά και επιχειρήσεις. Προ ημερών η Διεθνής Υπηρεσία Ενέργειας κάλεσε τη Μόσχα να καταβάλει μεγαλύτερες προσπάθειες για να αυξήσει τις ροές προς την Ευρώπη, ενώ ομάδα Ευρωπαίων πολιτικών ζήτησε τη διεξαγωγή ερευνών γύρω από τον ρόλο του ρωσικού ενεργειακού κολοσσού στο ράλι των τιμών.

Στο μεταξύ, πάντως, ο ρωσικός ενεργειακός κολοσσός προχωράει τις εργασίες στο γιγάντιο κοιτάσμα Ουρενγκόι στη Δυτική Σιβηρία, στοχεύοντας σε εκτόξευση της παραγωγής της μέσα στην επόμενη χειμερινή περίοδο και την αύξηση της προσφοράς προς την ενεργειακά χειμαζόμενη Ευρώπη. Μιλώντας στο Bloomberg, ο διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας, Αλεξέι Μίλερ, αναφέρθηκε στα σχέδιά της και τόνισε πως «είναι πρωταρχικό καθήκον της Gazprom να εγγυηθεί ότι το φθινόπωρο και τον χειμώνα που έρχεται θα καλύψει τις ανάγκες τόσο των εγχώριων όσο και των εξωτερικών πελατών της, όταν η ζήτηση θα κορυφώνεται, και θα αποτελεί πάντα αξιόπιστο προμηθευτή φυσικού αερίου».

BLOOMBERG, CNBC

Η σημασία της αναβάθμισης δεξιοτήτων του Ανθρώπινου Δυναμικού στην Κύπρο

Μάριος Γιωργούδης
Γενικός Διευθυντής της Techisland

Καθώς όλο και περισσότερες διεθνείς και τοπικές εταιρείες τεχνολογίας στην Κύπρο προσπαθούν να προωθήσουν την εργοδότηση ενγύριου ανθρώπινου δυναμικού για να διευρύνουν τις δραστηριότητές τους, η σημασία της μεταφοράς γνώσης και της δημιουργίας και εκπαίδευσης νέων ομάδων είναι ζωτικής σημασίας τόσο για τις εταιρείες όσο και για τη χώρα που στοχεύει στην ανάπτυξη ενός νέου βιώσιμου οικονομικού μοντέλου και ανάπτυξη.

Η Κύπρος αντιμετωπίζει σήμερα μια μεγάλη πρόκληση:

Αυτή τη στιγμή το υφιστάμενο οικονομικό μοντέλο της χώρας βασίζεται σε τέσσερις βασικούς πυλώνες:

- Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες,
- Τομέας Ανάπτυξης Ακινήτων,
- Τουρισμός και
- Ναυτιλία.

Τα τελευταία χρόνια, δύο από τους τέσσερις βασικούς πυλώνες της Κυπριακής οικονομίας, δέχθηκαν μεγάλα χτυπήματα. Ο τομέας ανάπτυξης ακινήτων λόγω κακής φήμης που προκλήθηκε από το επενδυτικό σχέδιο που σχετίζεται με πολυγραφημένες και τις διάφορες αρνητικές δημοσιεύσεις παγκόσμια για το σχέδιο αυτό, και ο τουρισμός λόγω της κατάστασης της Covid-19 που επηρεάζει αυτόν τον τομέα διεθνώς.

Για τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη της Κυπριακής οικονομίας, η εισαγωγή ενός νέου αναδυόμενου τομέα που θα συμβάλει στη δημιουργία ενός νέου πυλώνα για την οικονομία είναι τεράστιας σημασίας. Η μετεγκατάσταση και η επέκταση των δραστηριοτήτων διεθνών εταιρειών τεχνολογίας που ήδη δραστηριοποιούνται στην Κύπρο είναι προς αυτήν την κατεύθυνση και για να επιτευχθεί αυτό, το διαθέσιμο ταλέντο στην Κύπρο πρέπει να αναβαθμιστεί και να βελτιωθεί τις ικανότητές του, καθώς το χάσμα προσφοράς και ζήτησης για προσωπικό με νέες και προηγμένες δεξιότητες στον τομέα της πληροφορικής διευρύνεται ραγδαία, όχι μόνο σε εθνικό αλλά και σε διεθνές επίπεδο. Σύμφωνα με έρευνα που πραγματοποιήσε η SHRM το 2019, έδειξε ότι σχεδόν το 80% των CEOs των εταιρειών δήλωσαν ότι ανησυχούν για

το χάσμα δεξιοτήτων στο πεδίο εργασίας τους - ποσοστό που αυξήθηκε από μόλις 56% το 2011. Από την ψηφιοποίηση υπηρεσιών στη ρομποτική, την τεχνική νοσηρότητα και την μηχανική μάθηση, την τεχνολογία ολοκλήρωσης επαναλαμβανόμενων εργασιών, η τεχνολογία προχωρά με ραγδαίους ρυθμούς καθιστώντας με αυτό τον τρόπο κάποιες εργασίες παρωχημένες. Αυτό όμως δεν εξασφαλίζει τους εργαζόμενους, αλλά ακριβώς το αντίθετο. Στην πραγματικότητα, αυτές οι νέες αναδυόμενες τεχνολογίες δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας, οι οποίες απαιτούν άτομα με τις κατάλληλες δεξιότητες, και φυσικά εδώ εισέρχονται οι διάφορες πρωτοβουλίες μετεκπαίδευσης και αναβάθμισης δεξιοτήτων.

Η αναβάθμιση δεξιοτήτων είναι μια στρατηγική που εστιάζει στη συνεχιζόμενη μάθηση και ανάπτυξη των ικανοτήτων των εργαζομένων. Οι εταιρείες που επενδύουν σε προγράμματα ποιοτικής κατάρτισης υψηλής τεχνολογίας βοηθούν τους υπαλλήλους τους να αναπτύξουν νέες ικανότητες και δεξιότητες, ώστε να συμβάλουν με τη συνεχή μεταβαλλόμενη δυναμική της αγοράς. Αυτές οι ευκαιρίες κατάρτισης μπορούν επίσης να βοηθήσουν εργαζόμενους σε άλλα πεδία να αποκτήσουν τις απαραίτητες δεξιότητες για να καλύψουν θέσεις εργασίας σε ζήτηση και να επενταχθούν στο εργατικό δυναμικό.

Πολλές εταιρείες (πράντο) το παράδειγμα της Amazon που επένδυσε περισσότερα από 700 εκατομμύρια δολάρια για να αναβαθμίσει και να βελτιώσει τις δεξιότητες των υπαλλήλων της) έχουν ήδη ξεκινήσει να προσφέρουν μαθήματα αναβάθμισης, εξειδίκευσης και

συνεχούς μάθησης στους υπαλλήλους τους προκειμένου να τους παρέχουν τις απαραίτητες δεξιότητες που θα τους επιτρέψουν να φτάσουν στο βέλτιστο επίπεδο απόδοσης της και ταυτόχρονα θα τους βοηθήσει σε προσωπικό επίπεδο να αναπτυχθούν στην εργασιακή σταδιοδρομία τους. Ταυτόχρονα, αυτοί οι εργαζόμενοι θα συμβάλουν στην επιτυχία της εταιρείας.

Στην περίπτωση μας, ένας σημαντικός αριθμός διεθνών εταιρειών που εδρεύουν και δραστηριοποιούνται στην Κύπρο, προκειμένου να καλύψουν το κενό δεξιοτήτων του τοπικού εργατικού δυναμικού σε ορισμένα επαγγέλματα - κυρίως στον τομέα της πληροφορικής - μετεγκαθιστούν επαγγελματίες στο νησί οι οποίοι συμβάλλουν σημαντικό ρόλο στην αναβάθμιση του τοπικού εργατικού δυναμικού που συσχετίζεται και συναρτάται με αυτούς.

Αυτοί οι μετεγκατασταθέντες επαγγελματίες είναι ζωτικής σημασίας για την ταχύτερη ανάπτυξη του οργανισμού που τους εργοδοτεί, καθώς μεταφέρουν τις απαραίτητες γνώσεις για να επιτευχθεί αυτό, και ταυτόχρονα αποτελούν πολύτιμο περιουσιακό στοιχείο στη διαδικασία παροχής και μεταφοράς της εμπειρογνομωσύνής τους στο τρέχον εργατικό δυναμικό του οργανισμού. Ως εκ τούτου, το κράτος πρέπει να εργαστεί για τη διευκόλυνση της ανάπτυξης των εταιρειών, η οποία συνδέεται σε πολύ μεγάλο βαθμό με τον εντοπισμό και τη μετεγκατάσταση του απαραίτητου προσωπικού, κυρίως από τρίτες χώρες.

Αλλά δεν είναι μόνο οι εταιρείες που πρέπει να εντείνουν τη στρατηγική αναβάθ-

μισης δεξιοτήτων. Πρόσφατα, ένας αυξανόμενος αριθμός χωρών έχει αναλάβει πρωτοβουλίες για την ενδυνάμωση των πολιτών τους με ψηφιακές δεξιότητες και διάφορα εθνικά πλαίσια έχουν δημιουργηθεί προκειμένου να υποστηρίξουν τη μετεκπαίδευση και την αναβάθμιση δεξιοτήτων να συνεχιστεί. Έχουν δείξει ότι η τεχνική νοσηρότητα είναι πιθανό να αλλάξει τον τρόπο λειτουργίας σε πολλούς διαφορετικούς κλάδους και επαγγέλματα με γρήγορο ρυθμό τα επόμενα χρόνια. Σύμφωνα με μια έκθεση της McKinsey, περίπου το 40% όλων των εργασιών θα μπορούσε να αυτοματοποιηθεί με χρήση τεχνητής νοημοσύνης έως το 2030.

Η πρόκληση και η αντιμετώπιση της ανάπτυξης δεξιοτήτων έχει καταστεί ζωτικής σημασίας για τις κυβερνήσεις που στοχεύουν να προσαρμοστούν στην αλλαγή λόγω της ανάπτυξης της τεχνολογίας. Στη Φινλανδία, η κυβέρνηση εισήγαγε δωρεάν διαδραστικά μαθήματα για την Τεχνική Νοσηρότητα. Στη Σγκαπούρη, το πρόγραμμα SkillsFuture for Digital Workplace ξεκίνησε από το Υπουργείο Παιδείας, θέτοντας στόχους που οδηγούν στον καταρτισμό με βασικές ψηφιακές δεξιότητες και στην ενθάρρυνση των εργαζομένων να επενδύσουν στην κατάρτιση δεξιοτήτων για τους εργαζόμενους τους. Στη Δανία, το Υπουργείο Απασχόλησης δημιούργησε το Disruption Council με στόχο να περιέχει ειδικές σε μελλοντικές δυνατότητες της τεχνολογίας του αύριο. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, η κυβέρνηση επένδυσε 20 εκατομμύρια λίρες στο Institute of Coding προκειμένου να ενισχύσει τις μελλοντικές δεξιότητες στη χώρα. Και τα παραδείγματα άλλων χωρών που εισέρχονται σε αυτό το πεδίο αυξάνονται με γρήγορο ρυθμό χρόνο με χρόνο.

Για την αντιμετώπιση του συνεχόμενου ανταγωνισμού από άλλες χώρες, η Κυπριακή Κυβέρνηση πρέπει να προχωρήσει σε άμεσες παρεμβάσεις σχετικά με την αναβάθμιση και εκπαίδευση των δεξιοτήτων των Κυπριακών ταλέντων. Το γεγονός ότι η Κύπρος κατάφερε να επιτύχει χρηματοδότηση από τον μηχανισμό του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας σχετικά με το Σχέδιο Δράσης για τις Ηλεκτρονικές Δεξιότητες είναι σίγουρα προς τη

σωστή κατεύθυνση, αλλά μια άμεση αντίδραση από την Κυβέρνηση προκειμένου να υλοποιήσει και να αναπτύξει προγράμματα και εκπαίδευση ενδέχεται να ανοίξουν νέες πόρτες για τους εργαζόμενους στον τομέα της τεχνολογίας, θα έχει πολλαπλά οφέλη:

- Ενίσχυση του οικοσυστήματος τεχνολογίας και καινοτομίας
- Ενίσχυση της θέσης της Κύπρου όσον αφορά τα ταλέντα του τομέα της τεχνολογίας και τους απόφοιτους STEM
- Διευκόλυνση των εταιρειών για να μετεγκατασταθούν στην Κύπρο και σε υπάρχουσες εταιρείες να επεκτείνουν τις δραστηριότητές τους

• Συμβολή στον εμπλουτισμό της δεξαμενής ταλέντων στον τομέα της τεχνολογίας. Η αναβάθμιση των δεξιοτήτων και η επανεκπαίδευση ενδέχεται να ανοίξουν νέες πόρτες για τους εργαζόμενους στον τομέα της Τεχνολογίας. Υπάρχουν παραδείγματα από πολλούς επαγγελματίες που κατάφεραν να αναπτύξουν ιδέες κατά τη διάρκεια εκπαίδευσης σεμιναρίων και προγραμμάτων, και που κατάφεραν να τις μετουσιώσουν σε πετυχημένες εταιρείες. Οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να αναπτύξουν κίνητρα κατά τη διάρκεια αυτών των μαθημάτων εκμάθησης και αναβάθμισης, τα οποία μπορούν να τους κινήσουν να συνεχίσουν αυτά τα θέματα για περαιτέρω έρευνα, μάθηση και ανάπτυξη καριέρας.

Ο μετασχηματισμός στις επιχειρήσεις εξαρτάται της τεχνολογίας, έχει μετατρέψει και τα άτομα τα οποία έχουν γίνει πιο δυναμικά και με περισσότερη αυτοπεποίθηση. Παρόλο που οι μηχανές και οι αυτοματοποιήσεις αντικαθιστούν τους ανθρώπους σε καθημερινές δουλειές, εντούτοις υπάρχει έλλειψη ταλαντούχων επαγγελματιών που κατασκευάζουν, αναπτύσσουν, γνωρίζουν, μετατρέπουν και προγραμματίζουν αυτές τις μηχανές και τις τεχνολογίες. Είναι σαφές ότι και στην Κύπρο ήρθε η ώρα για όλα τα μέλη να οδράσουν αυτή την ευκαιρία που τους δίνεται. Η κυβέρνηση, οι εταιρείες και οι εργαζόμενοι να αναβαθμιστούν και να βελτιώσουν τις δεξιότητες τους για να γεφυρώσουν το κενό γνώσης που υπάρχει στον τομέα της Τεχνολογίας.

Αλλαγή μοντέλου

Αποκαλυπτική της διάθεσης του Πεκίνου να περιορίσει τον δανεισμό, στον οποίο βασίζεται εδώ και χρόνια η συνεχής οικονομική δραστηριότητα, όπως και γενικότερα το αναπτυξιακό μοντέλο της Κίνας, παραμένει η δήλωση του Κινέζου προέδρου, Σι Τζινπίνγκ, που από το 2017 έχει υπογραμμίσει ότι «οι κατοικίες είναι για να μένουμε μέσα όχι για κερδοσκοπία».

Χωρίς αναβολή

Αναφερόμενος στο σχέδιο της κινεζικής ηγεσίας να εγκαταλείψει το αναπτυξιακό μοντέλο που βασίζεται στον δανεισμό και στην οικονομική δραστηριότητα, ο διευθύνων σύμβουλος της China Beige Book, Λιλαντ Μίλερ, επισημαίνει ότι «η ηγεσία του Πεκίνου τώρα δείχνει να θεωρεί πως δεν μπορεί να αναβάλλει άλλο την αλλαγή αναπτυξιακού μοντέλου».

Κόκκινες γραμμές

Σκοιλιάζοντας τις κόκκινες γραμμές που έθεσε μέσα στο τελευταίο έτος το Πεκίνο σε ό,τι αφορά τον δανεισμό των επιχειρήσεων, ο πρόεδρος και κορυφαίος οικονομολόγος του Rush Financial Research Institute, Γκούαν Κινγκνιού, υπογράμμισε πως «οι κατασκευαστικές και οι μισθιακές εταιρείες βασίζονται στον δανεισμό, γι' αυτό και θα επηρεαστούν από τις νέες ρυθμίσεις».

ΠΗΓΕΣ: Fitch Ratings, Rhodium Group

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

«Μαύρη τρύπα» χρέους απειλεί την Κίνα

Ο ανεξέλεγκτος δανεισμός επιχειρήσεων, η ρίζα του κακού για την Evergrande και όλη την οικονομία

Της **ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ**

Έχουν παρέλθει έξι χρόνια από την προηγούμενη φορά που ένα οικονομικό πρόβλημα της Κίνας προκάλεσε κυριολεκτικά τεκτονικούς κραδασμούς στα χρηματιστήρια ανά τον κόσμο, καλλιέργησε φόβους για επιπτώσεις στην παγκόσμια οικονομία και σχεδόν μονοπώλησε τη συζήτηση στη σύνοδο του ΔΝΤ τον Οκτώβριο του 2015. Γενεσιουργός αιτία εκείνης της συντονισμένης πτώσης που σημειώσαν τότε το γιουάν και τα κινεζικά χρηματιστήρια, συγκεντρώνοντας απώλειες 30% σε τρεις εβδομάδες και προκαλώντας ρίγη στις διεθνείς αγορές, ήταν στο βάθος ίδια με εκείνη που προκάλεσε τις αναταράξεις αυτής της εβδομάδας γύρω από τον κινεζικό κατασκευαστικό κολοσσό της Evergrande.

Τότε το Πεκίνο είχε για πρώτη φορά επιτεθεί να βάλει φρένο στον εκτεταμένο δανεισμό για την αγορά ακινήτων, καθώς απώτερος στόχος της κινεζικής ηγεσίας ήταν να περιορίσει την υπερχρέωση όχι μόνο του κατασκευαστικού τομέα αλλά γενικότερα των κινεζικών επιχειρήσεων. Ανέκοιπε, όμως, έτσι την ταχύτητα που επί περίπου δύο δεκαετίες ανέβαζε ένας από τους σημαντικότερους, αν όχι ο σημαντικότερος, μοχλούς ανάπτυξης της Κίνας, ο κατασκευαστικός κλάδος που υπολογίζεται πλέον ότι αντιπροσωπεύει περίπου το 30% του ΑΕΠ της χώρας. Έτσι, η προσπάθεια του Πεκίνου είχε οδηγήσει τότε σε απότομη επιβράδυνση της οικονομίας, που ανησυχούσε τις αγορές και τους οικονομολόγους παγκοσμίως. Είχε οδηγήσει, άλλωστε, σε στροφή των

επενδύσεων στα χρηματιστήρια, με αποτέλεσμα την υπέρμετρη διόγκωση της αξίας των μετοχών και την ελεύθερη πτώση τους όταν αναποφύεκα έγινε αντιληπτό ότι ήταν αδικαιολόγητη η εκτόξευσή τους. Τώρα η Evergrande, ένας υπερχρεωμένος κατασκευαστικός κολοσσός που δανείστηκε δυσθεώρητα ποσά από τράπεζες και επενδυτές για να επιτύχει τη γιγάντωσή του και την επέκτασή του σε ευρύτατο φάσμα τομέων, απειλεί να συμπαρασύρει την κινεζική οικονομία στην πτώση του. Αλλά η ρίζα της κακοδιαμονίας του κινεζικού κολοσσού είναι και πάλι ο ανεξέλεγκτος δανεισμός, βάση της ανάπτυξης όχι μόνο του συγκεκριμένου κλάδου αλλά και γενικότερα της κινεζικής οικονομίας. Όπως υπογράμμισαν επανειλημμένως οικονομολόγοι εντός και εκτός

του ασιατικού οικονομικού γίγαντα, η διαφαινόμενη πτώχευση μιας ακόμη γιγάντιας επιχείρησης της Κίνας δεν είναι αυτό καθαυτό το πρόβλημα, αλλά το σύμπτωμα μιας ευρύτερης παθολογίας: της υπερχρέωσης τόσο των επιχειρήσεων της, αλλά και του ίδιου του δημόσιου τομέα της. Το Πεκίνο έχει επανειλημμένως κληθεί τα τελευταία χρόνια να εμποτεύσει και να συντονίσει την πτώχευση ή αναδιάρθρωση υπερχρεωμένων επιχειρήσεων, όπως προσφάτως εκείνη της επενδυτικής Huarong αλλά και του ομίλου HNA, που ξεκίνησε ως αεροπορική εταιρεία και κατέληξε να ενσωματώσει τουριστικές επιχειρήσεις και logistics. Σε ό,τι αφορά τον δημόσιο τομέα, αρκεί να αναλυθούν οι κανείς ότι με ορισμένες εκτιμήσεις το χρέος των

τοπικών κυβερνήσεων και περιφερειών της Κίνας υπολογίζεται σε ένα διανύοντο 44% του ΑΕΠ της. Και δεν είναι λίγοι όσοι πιθανολογούν ένα ακόμη μεγαλύτερο ποσοστό χωρίς να μπορούν να εξακριβώσουν την ακριβή έκταση του προβλήματος, βέβαια, δεδομένης της αδιαφάνειας που χαρακτηρίζει την κινεζική οικονομία. Σύμφωνα δε με επίσημα στοιχεία, το συνολικό χρέος της Κίνας έχει αυξηθεί σε λιγότερο από δύο χρόνια από το 250% στο 290%. Εν ολίγοις, μια κρίση χρέους της Κίνας μπορεί και να αποτελεί ένα εν αναμονή ατύχημα, που δεν μπορεί πλέον να αποφευχθεί. Δεν είναι λίγοι οι «προφύτες» που κατά καιρούς φέρνουν τη συντέλεια στην κινεζική οικονομία και προειδοποιούν για τις ενδεχόμενες παρενέργειές της σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η γιγάντωση και η κρίση του κατασκευαστικού κλάδου

Η κρίση γύρω από την Evergrande με όλους τους κραδασμούς που προκάλεσε αποτελεί αναμφίβολα επανάληψη ενός γνώριμου μοτίβου στην Κίνα: το Πεκίνο προσπαθεί να αντιμετωπίσει μία από τις παθολογίες της κινεζικής οικονομίας, για την ακρίβεια προσπαθεί να επανορθώσει σφάλματα και ακρότητες του μακρόπνοου σχεδιασμού του για την ανάπτυξη, αλλά οδηγεί σε μεγαλύτερα προβλήματα, πτωχεύσεις, επιβράδυνση και κινδύνους. Και τελικά τις περισσότερες φορές αναγκάζεται σε αναδίπλωση. Αν επαναληφθεί το σενάριο μέχρι τέλους, ίσως η κινεζική ηγεσία αναγκαστεί να στηρίξει τον κινεζικό κατασκευαστικό

κολοσσό, για να αποφύγει τα χειρότερα. Εν προκειμένω, λίγους μήνες προτού βρεθεί η Evergrande σε περιδίνωση και αναγκαστεί προ ολίγων εβδομάδων να προειδοποιήσει για τον κίνδυνο πτώχευσής της, είχε προηγηθεί νέα προσπάθεια του Πεκίνου να τιθασεύσει τον ανεξέλεγκτο δανεισμό ειδικότερα του κατασκευαστικού κλάδου. Το περασμένο έτος, έθεσε τρεις κόκκινες γραμμές όταν όρισε πως οι κατασκευαστικές πρέπει να διατηρούν τα επίπεδα του χρέους τους σε συγκεκριμένα όρια, ώστε οι υποχρεώσεις τους να είναι κάτω του 70% της αξίας των περιουσιακών τους στοιχείων, το χρέος τους να είναι

κάτω από το 100% του μετοχικού τους κεφαλαίου και να διαθέτουν ρευστότητα που να ανέρχεται τουλάχιστον στο 100% του βραχυπρόθεσμου χρέους τους. Αναπόφευκτο συνεπακόλουθο των νέων περιορισμών η έλλειψη ρευστότητας που αντιμετωπίζουν οι κινεζικές κατασκευαστικές, μολοντί υπήρξαν οι αγαπημένες ανάμεσα στην πελατεια των τραπεζών, καθώς ήδη αντιπροσωπεύουν το 40% του δανειακού χαρτοφυλακίου των τραπεζών. Και αν δεν αποφευχθεί τελικά η πτώχευση και διάσπαση της Evergrande, όπως όλα έδειχναν μέχρι τη στιγμή που συντασσόταν το παρόν, πολλές από αυτές ενδέχεται να έχουν πα-

ρόμοια τύχη. Η γιγάντωση του κατασκευαστικού τομέα είχε ως αποτέλεσμα την υπερπροσφορά κατοικιών, με τα 65 εκατ. κενά σπίτια που υπάρχουν σήμερα στην Κίνα και ολόκληρες συνοικίες να χαρακτηρίζονται πλέον «πόλεις φαντάσματα». Ανάμεσα σε αυτές τις κενές κατοικίες συγκαταλέγονται και ορισμένα συγκροτήματα πολυκατοικιών που ανατινάχθηκαν τον περασμένο μήνα με ελεγχόμενες εκρήξεις, αφού παρέμεναν ημιτελή από το 2013 οπότε κατέρρευσε η κατασκευαστική τους. Την περασμένη Δευτέρα, όταν υποχωρούσαν τα χρηματιστήρια ανά τον κόσμο υπό τον φόβο μιας ενδεχόμενης πτώ-

χευσης της Evergrande, ο προβληματισμός οικονομολόγων, αναλυτών και διεθνών ΜΜΕ επικεντρώθηκε στο κατά πόσον η κατάρρευση ενός κινεζικού κολοσσού απειλεί να μεταδοθεί όχι μόνο στο χρηματοπιστωτικό σύστημα της Κίνας αλλά και στο παγκόσμιο. Σύντομα επικράτησε η άποψη πως δύσκολα θα μπορούσε να απειληθεί η παγκόσμια οικονομία από την κατάρρευση μιας κινεζικής κατασκευαστικής, αφού η Evergrande έχει στην κατοχή της ακίνητα και όχι επενδυτικά παράγωγα και, επομένως, δεν μπορεί να μολύνει το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Ενέσεις ρευστότητας από κεντρική τράπεζα, για να επανέλθει η ηρεμία στις αγορές

Η Λαϊκή Τράπεζα της Κίνας διοχέτευσε μεγάλη ρευστότητα στο χρηματοπιστωτικό σύστημα της χώρας στη διάρκεια όλης της περασμένης εβδομάδας. Στόχος της, να ανακόψει τη μετάδοση της κρίσης της Evergrande στην υπόλοιπη οικονομία και στις αγορές της χώρας. Συγκεκριμένα, μέσα στις προηγούμενες πέντε εργάσιμες ημέρες διοχέτευσε συνολική ρευστότητα ύψους 460 δις. γιουάν, ποσό αντίστοιχο των 71 δις. δολαρίων, σε βραχυπρόθεσμα δάνεια στο τραπεζικό σύστημα. Με τα κεφάλαια αυτά διασφαλίζεται επάρκεια ρευστότητας μέχρις ότου διεκπεραιωθεί η κρίση της Evergrande. Παράλληλα, όμως, τα χρήματα αυτά θα ανταποκριθούν και

στη ζήτηση για χρηματοδότηση, που αυξάνεται ενόψει του τριμήνου αργίας της Κίνας στις αρχές Οκτωβρίου. Με τις κινήσεις αυτές, η κεντρική τράπεζα κατόρθωσε να επαναφέρει την ηρεμία στις χρηματαγορές της Κίνας μετά τις αναταράξεις που είχαν καταγραφεί τη Δευτέρα στα χρηματιστήρια όλου του κόσμου εξαιτίας της απουσίας για τη διαφαινόμενη πτώχευση του υπερχρεωμένου κατασκευαστικού κολοσσού. Ο βασικός δείκτης τιμών των μετοχών της Σαγκάης σημείωσε συνολική άνοδο 0,3% στη διάρκεια της εβδομάδας μετά την πτώση κατά 2,4%. Αυτές οι ενέσεις ρευστότητας μοιάζουν, πάντως, να έρχονται

Τις τελευταίες ημέρες, επτά κινεζικές τράπεζες έσπευσαν να καθυποχάσουν τους επενδυτές ότι είναι υπό έλεγχο οι κίνδυνοι από την κρίση.

σε πλήρη αντίθεση με την προσέγγιση που έχει υιοθετήσει έως τώρα η κεντρική κυβέρνηση σε ό,τι αφορά την τύχη της εταιρείας. Όπως τονίζει ο Γούνσον Φουν, στέλεχος της επενδυτικής Maybank Kim Eng Securities στη Σιγκαπούρη, «η σταθερή

ρευστότητα στη διατραπεζική διασφαλίζει ότι θα παραμείνει αλώβητη η λειτουργία της αγοράς». Οι αρχές της Κίνας συνθέτουν να χαλαρώνουν τους ελέγχους στη ρευστότητα της αγοράς προς τα τέλη του τριμήνου, καθώς σημειώνεται αυξημένη ζήτηση για μετρητά από τις τράπεζες. Τις τελευταίες ημέρες, οι κινήσεις της Λαϊκής Τράπεζας της Κίνας συνάδουν με αυτήν την πάγια τακτική ενέσεων ρευστότητας που προσφέρει όταν υπάρχει αυξημένη εποχική ζήτηση. Μέχρι στιγμής είναι πολύ περιορισμένες οι ενδείξεις μετάδοσης της κρίσης στην υπόλοιπη οικονομία. Διακυβεύονται, πάντως, πολλά. Τις τελευταίες ημέρες, του-

λάχιστον επτά κινεζικές τράπεζες έσπευσαν να καθυποχάσουν τους επενδυτές ότι είναι υπό έλεγχο οι κίνδυνοι από την εντεινόμενη κρίση της Evergrande. Δήλωσαν πως διαθέτουν επαρκή ενέχυρα και εξασφαλίσεις για τα δάνεια που έχει λάβει η κατασκευαστική και μπορούν να ελέγξουν πλήρως την κατάσταση. Στο μεταξύ, εντείνεται η ανησυχία για τα δεινά της Evergrande, που τπρεί μέχρι στιγμής σωπή ως προς την πληρωμή των τόκων, ύψους 83,5 εκατ. δολαρίων, για ομόλογα σε δολάρια. Σύμφωνα, άλλωστε, με τον Γούνσον Φουν, «η κεντρική τράπεζα μπορεί να κάνει πολλά ακόμη». Όπως διευκρινίζει, η κεντρική τράπεζα μπορεί να θέσει στη

διάθεση του συστήματος μακροπρόθεσμη ρευστότητα ώστε να καθυποχάσει την αγορά και να καλλιεργήσει κλίμα εμπιστοσύνης, «ότι η ρευστότητα θα είναι εκεί όχι μόνο για όσο χρειαστεί, αλλά και για πολύ περισσότερο». Η ρυθμιστική αρχή του χρηματοπιστωτικού συστήματος έχει, πάντως, καλέσει την υπερχρεωμένη εταιρεία να λάβει όλα μέτρα μπορεί προκειμένου να αποφύγει μια στάση πληρωμών στα ομόλογα της που έχουν εκδοθεί σε δολάρια και, παράλληλα, να δώσει βάρος στην ολοκλήρωση όλων ακινήτων δεν έχει ακόμη παραδώσει, αλλά και να αποπληρώσει τους μικροεπενδυτές.

PwC Κύπρου

Annual Review

Σεπτέμβρης 2021

Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα μας.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Των **RICHA NAIDU** και **LISA BAERTLEIN / REUTERS**

Θα περάσουμε Χριστούγεννα χωρίς δώρα;

Η εορταστική περίοδος έχει σχεδόν αρχίσει ήδη για την αγορά των Ηνωμένων Πολιτειών και η ζήτηση για παιχνίδια έχει εκτιναχθεί σε δυσθεώρητα επίπεδα. Οι υπεύθυνοι για την προμήθειά τους κάνουν έναν αγώνα δρόμου για να υπερπηδήσουν τα εμπόδια σε αέρα, στεριά και θάλασσα και να μπορέσει ο Άγιος Βασίλης να παραδώσει ένα βουνό από κούκλες, σκουτεράκια και κονσόλες βιντεοπαιχνιδιών εγκαίρως για τα Χριστούγεννα. Αξίζει να αναφερθεί πως η βιομηχανία των παιχνιδιών βασίζεται πολύ στην περίοδο των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς, από όπου προέρχεται ένα μεγάλο τμήμα των ετήσιων πω-

κατά 50% από την ίδια περίοδο του 2019, όπως αναφέρει ο Τζέισον Μίλερ, βοηθός καθηγητή σε θέματα Διαχείρισης Προμηθευτικής Αλυσίδας της σχολής Ελι Μπρόουντ του Πολυτεχνικού Πανεπιστημίου του Μίσιγκαν. Κάνοντας, δε, ο ίδιος μια αναδρομή έως το 2002, διαπίστωσε πως τα στοιχεία του 2021, τουλάχιστον για το επτάμηνο, συνιστούν ρεκόρ. «Η ζήτηση υπερβαίνει την προσφορά», παρατηρεί ο Αϊζακ Λάριαν, διευθύνων σύμβουλος της MGA με έδρα την Καλιφόρνια. Οι Walmart και Target, οι οποίες έχουν μισώσει δικά τους πλοία επιδιώκοντας να εξασφαλίσουν τη μεταφορά των προϊόντων τους, σχολίασαν το ζήτημα των αποθεμάτων σε παιχνίδια.

Η εταιρεία Macy's είχε δολώσει τον Αύγουστο πως σχεδιάζει να ανοίξει παραρτήματα με το εμπορικό σήμα Toys"R"Us σε περισσότερα από 400 σημεία, ελπίζοντας να εκμεταλλευθεί τη νοσταλγία που απορρέει από τις μνήμες των ανθρώπων από μια αλυσίδα παιχνιδιών που κάποτε ήταν η μεγαλύτερη στις Ηνωμένες Πολιτείες. Το 2018, όμως, κατέβασε ρολά. Η εταιρεία, η οποία έχει ήδη αρχίσει να πωλεί μέσω Διαδικτύου παιχνίδια με το εμπορικό σήμα Toys"R"Us, έδωσε παραγγελίες τρεις μήνες νωρίτερα από ό,τι στο παρελθόν, επισημαίνει ο Στέφεν Μουρ, στέλεχος σε κατάσταση της Macy's. Η Mattel είχε από τον Ιούλιο κρούσει τον κώδωνα του κινδύνου ότι οι προμήθειές της επλήγησαν από την πανδημία, η οποία προκάλεσε προσωρινό κλείσιμο λιμένων και εργοστασίων στα εργοστάσιά της στη Νοτιοανατολική Ασία και οι ελλείψεις εμπνευματοκιβωτίων οξύνθηκαν. Η MGA είναι μια από τις πολλές παιχνιδιομηχανίες οι οποίες μεταφέρουν τα προϊόντα τους με αεροπλάνα, προσδοκώντας να παρακάμψουν καθυστερήσεις ημερών έως και μηνών. Τέλος, δεδομένου ότι τα περισσότερα αεροπλάνα μεταφοράς αγαθών δεν είναι πλέον διαθέσιμα, η ζήτηση για τσάρτερ έχει φθάσει σε πρωτόγνωρα υψηλά επίπεδα, επισημαίνει ο διευθυντής διεθνών δρομολογίων της Flexport, Νιλ Τζόουνς Σο. Υπό κανονικές συνθήκες μία πτήση τσάρτερ κόστιζε 500.000 δολάρια και σήμερα, 1,2-1,5 εκατ. δολάρια. «Δεν υπάρχει κάτι ελεύθερο, μόνο με ένα ταύμα θα βρει κανείς διαδίσταμα αεροπλάνα», λέει εν κατακλείδι.

Τα προβλήματα στη ροή της προμηθευτικής αλυσίδας δημιουργούν μεγάλο ζήτημα στον κλάδο των παιχνιδιών.

λήσεών της, ύψους 33 δισ. δολαρίων. Το 2020, ιδιαίτερα υψηλές πωλήσεις είχαν τα τουβλάκια Lego, οι κούκλες «Σαρπράιζ» της MGA Entertainment και οι κονσόλες PlayStation της Sony, αλλά και οι κούκλες «Μπάριμπι» της Mattel. Τα προβλήματα στη ροή της προμηθευτικής αλυσίδας θα μπορούσαν να έχουν ως κατάληξη οι καταναλωτές να μένουν με άδεια χέρια και να ζημιώνονται οι λιανέμποροι, όπως οι αλυσίδες Walmart και Target. Αγαπητές και δημοσιολογικοί του Reuters είχαν διαπιστώσει ελλείψεις στα ράφια τους σε εποχικά είδη, όπως είναι οι σχολικές τσάντες και τα σακίδια, αλλά και τα διακοσμνητικά για το Χάλοοιν και τα κοστούμια που φοριούνται στη γιορτή αυτή. Οι μεγάλες παιχνιδιομηχανίες, οι οποίες μίλησαν στο ειδησεογραφικό πρακτορείο, ανέφεραν πως χρησιμοποιούν αεροπλάνα μεταφοράς φορτίου για να καλύψουν τη ζήτηση, αλλά και τα συνθήκη πλοία μεταφοράς εμπορευμάτων.

Τους πρώτους επτά μήνες του 2021 οι αμερικανικές εισαγωγές σε κούκλες, παιχνίδια και βιντεοπαιχνίδια, μια πολύ βασική παράμετρος της συνολικής αγοράς, έφθαναν κατά μέσον όρο το 1,88 δισ. δολάρια σε μηνιαία βάση, αυξημένες

Οι κροίσοι της Silicon Valley επενδύουν στο όνειρο της αθανασίας

Ιδρύουν και χρηματοδοτούν εταιρείες ερευνών για την καταπολέμηση της γήρανσης

Με το πιο φιλόδοξο σχέδιό τους, που δεν είναι άλλο από το αιώνιο όνειρο της αθανασίας, καταπίνονται πλέον οι ιδρυτές και επικεφαλής επιχειρηματικών κολοσσών, καθώς δαπανούν δυσθεώρητα ποσά για να βοηθήσουν τους ανθρώπους να αναβάλουν όσο γίνεται περισσότερο την, ούτως ή άλλως ανεπιθύμητη, συνάντησή τους με τον θάνατο. Τα πιο κηρύττερα ονόματα της Silicon Valley επενδύουν μεγάλο μέρος του πλούτου τους σε έρευνες για τη μακροζωία, αφήνοντας βέβαια αναπάντητο το ερώτημα κατά πόσον πρόκειται να βοηθήσουν, έτσι, την ανθρωπότητα ή να ωφελήσουν μόνο μια εξαιρετικά ολιγομελή λέσχη βαθιλουτών.

Σύμφωνα με σχετικό ρεπορτάζ του αμερικανικού δικτύου CNBC, ανάμεσά τους συγκαταλέγονται ο Τζεφ Μπέζος, ιδρυτής και πρόεδρος της Amazon, ο Λάρι Πέιτζ, ιδρυτής της Alphabet, μητρικής της Google, και ο Πίτερ Θιέλ, ιδρυτής της Palantir. Όπως προκύπτει από δη-

Ο Λάρι Ελισον, ιδρυτής της Oracle, έχει δωρίσει τουλάχιστον 370 εκατ. δολάρια σε έρευνες κατά του γήρατος.

μοσίευμα της επιθεώρησης που εκδίδει το MIT, ο Τζεφ Μπέζος, ο πλουσιότερος άνθρωπος στον κόσμο, έχει επενδύσει άγνωστο έως τώρα, αλλά πάντως σημαντικό μέρος του πλούτου του σε μια νεοφυή εταιρεία με την επωνυμία Altos Labs. Αντικείμενο της εν λόγω εταιρείας είναι η «ανανέωση» του ανθρώπινου οργανισμού και για την ακρίβεια η επαναφορά των ανθρώπων σε καθεστώς νεότητας. Η εταιρεία διεξάγει έρευνες για τη δυνατότητα «επαναπρογραμματισμού» του ανθρώπινου οργανισμού και έχει παράλληλα την υποστήριξη του Γιούρι Μίλερ, Ρωσοϊσραηλινό ιδρυτή επενδυτικής εταιρείας που πλούτισε τοποθετώντας κεφάλαιά του στο Facebook. Εκτενές ρεπορτάζ της αμερικανικής επιθεώρησης The New Yorker φέρει τον Λάρι Ελισον, ιδρυτή της Oracle, να έχει δωρίσει τουλάχιστον 370 εκατ. δολάρια σε έρευνες για την καταπολέμηση της γήρανσης και των ασθενειών που απορρέουν από αυτή.

Παράλληλα οι ιδρυτές της Google, Σεργκέι Μπριν και Λάρι Πέιτζ, έχουν συνδράμει καθοριστικά στην ίδρυση της Calico, μιας μυστικοπαούς κοινοπραξίας που παρακολουθεί τα ινδικά χοιρίδια από τη γέννησή τους μέχρι τον θάνατό

Ο Τζεφ Μπέζος, ο πλουσιότερος άνθρωπος στον κόσμο, έχει επενδύσει άγνωστο ως τώρα αλλά πάντως σημαντικό μέρος του πλούτου του σε μια νεοφυή εταιρεία με την επωνυμία Altos Labs, αντικείμενο της οποίας είναι η «ανανέωση» του ανθρώπινου οργανισμού και για την ακρίβεια η επαναφορά των ανθρώπων σε καθεστώς νεότητας.

τους προσπαθώντας να εντοπίσει τις αιτίες εκφυλιστικών ή και θανατηφόρων ασθενειών όπως ο διαβήτης και η νόσος Αλτσχάιμερ. Σημειωτέον ότι η Calico εντάσσεται στον όμιλο της Alphabet. Ανάμεσα στους βαθύπλουτους ιδρυτές τεχνολογικών κολοσσών, ίσως ο θερμότερος υποστηρικτής της μακροζωίας και των προσπαθειών για την παράταση της ζωής είναι ο Πίτερ Θιέλ, συνιδρυτής των PayPal και Palantir, που παράλληλα υποστηρίζει και την προεκλογική εκστρατεία του Ντόναλντ Τραμπ το 2016. Το 2006 ο Θιέλ δώρισε 3,5 εκατ. δολάρια στο ίδρυμα Methuselah Mouse Prize που διερευνά μεθόδους

κατά του γήρατος. Σχετικό ρεπορτάζ του περιοδικού Time παρέθετε δήλωσή του Θιέλ πως «εντυπωσιακή πρόοδος και τα επιτεύγματα των βιολογικών επιστημών μάς προϊδεάζουν για έναν πραγματικό θησαυρό ανακαλύψεων που θα έρθουν μέσα στον αιώνα αυτόν και μετά».

Πέρανι τέτοια εποχή, άλλωστε, ο Βρετανός δισεκατομμυριούχος Τζιμ Μέλων δήλωσε στο CNBC ότι σχεδίαζε να εισαγάγει στο χρηματιστήριο την εταιρεία του με την επωνυμία Juvenescence, που επίσης επικεντρώνεται σε έρευνες για την παράταση του προσδόκιμου ζωής. Σημειωτέον ότι σε ελεύθερη μετάφραση η επωνυμία της εταιρείας σημαίνει «νεανικότητα». Δεν έχει ακόμη υλοποιηθεί αυτό το σχέδιό του και η Juvenescence εξακολουθεί να επενδύει σε ένα ευρύτατο φάσμα θεραπειών κατά της γήρανσης, με στόχο την επέκταση του προσδό-

κιμου ζωής των ανθρώπων. Μεταξύ άλλων έχει επενδύσει στην Insilico Medicine που επιχειρεί να χρησιμοποιήσει την τεχνητή νοημοσύνη για την ανακάλυψη φαρμάκων.

Επίσης έχει υποστηρίξει την AgeX Therapeutics, μια εταιρεία που έχει έδρα στην Καλιφόρνια και διερευνά τη δυνατότητα να ανανεώνει τους γερασμένους ιστούς των ανθρώπων με τη χρήση εξειδικευμένων κυττάρων. Έχει χρηματοδοτήσει, τέλος, την εταιρεία LyGenesis που περαματίζεται σε τεχνολογίες με στόχο να χρησιμοποιήσει τους λεμφοκύτταρους για να αναπαράγει και να αντικαθιστά όργανα του ανθρώπινου σώματος που νοσούν.

High tech δοκιμαστήρια από την Amazon

Ετοιμάζει δυναμική είσοδο στην ένδυση

Δοκιμαστήρια ρούχων υψηλής τεχνολογίας σε μικρά καταστήματα με χρήση κινητών συσκευών και ρομποτικών υποδύονται στους καταναλωτές ο τεχνολογικός κολοσσός της Amazon, αλλά και ενδύματα με το δικό του εμπορικό σήμα – αυτά ακόμη βρίσκονται σε επίπεδο φημών.

Σύμφωνα με δημοσίευμα της αμερικανικής εφημερίδας The Wall Street Journal, ο προφανής στόχος είναι να δώσει η εταιρεία κάποιες λύσεις σε όσους δυσκολεύονται με τη διαδικασία αυτή, να επαυξήσει την ανταγωνιστικότητα του εμπορικού της σήματος, αλλά και να καταστήσει πιο αποδοτικά τα καταστήματα στο μέτρο του δυνατού. Μία από τις ιδέες που εξετάζονται είναι οι πελάτες να χρησιμοποιούν εφαρμογή στο έξυπνο κινητό τους τηλέφωνο και να κάνουν σάρωση σε κώδικες QR των ειδών που θέλουν να δοκιμάσουν. Οι υπάλληλοι θα τα συγκεντρώνουν και θα τα τοποθετούν σε δοκιμαστήρια, ενώ η όλη διαδικασία ίσως δυναμικά μπορούσε και περαιτέρω να αυτοματοποιηθεί με τη χρήση ρομπότ. Αφ' ης στιγμής μπει εντός του δοκιμαστήριου, θα έχει τη δυνατότητα να ζητήσει περισσότερα ρούχα, χρησιμοποιώντας μια οθόνη αφής, από την

οποία μπορείς να ενημερωθείς και για άλλα είδη, που μπορεί να σε ενδιαφέρουν βάσει όσων ήδη έχεις διαλέξει. Και τα επιπλέον πράγματα τα πηγαίνει στο δοκιμαστήριο ο/η υπάλληλος και τα περνάει μέσα από συρόμενη πόρτα, η οποία περιφρουρεί την ιδιωτικότητά σου.

Στο παρελθόν, η Amazon είχε περαιο-

Στόχος του τεχνολογικού κολοσσού είναι να επαυξήσει την ανταγωνιστικότητα του.

ματιστεί και με άλλες εμπειρίες αγορών όπως το AR, το οποίο ουσιαστικά δείχνει πώς με διαφορετικά χρώματα βαφών φαίνονται τα μαλλιά σου. Επιπλέον, είχε δημιουργήσει με πατέντα έναν καθρέφτη για να δοκιμάζει κανείς ψηφιακά ρούχα, αλλά δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι θα χρησιμοποιηθεί ανάλογη τεχνολογία στα καταστήματα. Επιπλέον, η Amazon διαθέτει μέχρι και πέρυσι μια κάμερα, τη λεγόμενη Echo Look, η οποία ήταν ανεξάρτητη συ-

Οι πωλήσεις της Amazon εκτινάχθηκαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας, διότι οι καταναλωτές μετέφεραν μαζί τις αγορές τους στο Διαδίκτυο.

σκευή και έδινε στους ιδιοκτήτες καταστημάτων συμβουλές περί μόδας με τη χρήση τεχνητής νοημοσύνης και τεχνολογίας εκπαίδευσης μηχανών.

Επιπροσθέτως, ο κολοσσός της υψηλής τεχνολογίας θα διαθέτει στην αγορά ενδύματα ιδιωτικής ετικέτας μαζί με μια επιλογή ρούχων από τρίτες εταιρείες. Πέραν όλων των παραπάνω, όπως αναφέρει η Wall Street Journal, ήδη από τον Αύγουστο είχαν αρχίσει να κυκλοφορούν

πληροφορίες ότι η Amazon ετοιμάζει τα δικά της καταστήματα στο ένα τρίτο του μεγέθους των κανονικών. Ωστόσο, με το να εκτείνονται σε 30.000 τετραγωνικά πόδια, και πάλι θα είναι μεγαλύτερα από τα άλλα καταστήματα της εταιρείας, πλην αυτών της αλυσίδας σουπερ μάρκετ βιολογικών τροφίμων Whole Foods, που της ανήκει. Αξίζει να αναφερθεί πως η επιλογή του αμερικανικού κολοσσού να επενδύσει σε φυσικά καταστήματα λιανικής παρα-

τηρείται σε μια περίοδο κατά την οποία μεγάλες επιχειρήσεις του κλάδου, όπως οι JC Penney και Niemen Marcus, έχουν ζητήσει προστασία έναντι πιστωτών. Ωστόσο, οι πωλήσεις της Amazon εκτινάχθηκαν διαρκώς τις πανδημίας, διότι οι καταναλωτές μετέφεραν μαζί τις αγορές τους στο Διαδίκτυο, όντας έγκλειστοι στο σπίτι.

Παρά ταύτα, σε πρόσφατη έρευνα της Wells Fargo, οι καταναλωτές απάντησαν

ότι προτιμούν να επισκέπτονται τα παραδοσιακά καταστήματα ή πολυκαταστήματα και δεν θέλουν να πληρώνουν τα μεταφορικά των ηλεκτρονικών αγορών – και αυτά, στην περίπτωση της Amazon, τους βαρύνουν εάν δεν έχουν γραφτεί συνδρομητές της υπηρεσίας Prime. Τέλος, εκτός από τα ρούχα, στα νέα καταστήματα Amazon θα διατίθενται και συσκευές της εταιρείας, όπως τηλεοπτικοί δέκτες, βοηθοί και ηλεκτρονικά βιβλία.

Στόχος, η αξία της Apple να φτάσει τα 3 τρισ. δολ. με το νέο iPhone 13

Εμφαση στην υποδοχή από τους επενδυτές δίνει ο αμερικανικός τεχνολογικός κολοσσός

Την προηγούμενη εβδομάδα παρουσιάστηκαν τα νέα προϊόντα της Apple, μεταξύ των οποίων και τα νέα iPhone. Ως συνήθως, η εταιρεία τηρούσε σιγήν ιχθύος μέχρι τελευταία στιγμή, ενώ όπως επισημαίνουν αναλυτές, αυτή τη φορά δεν τους απασχολούν τόσο τα νέα χαρακτηριστικά των iPhone, αλλά η αποδοχή τους από την αμερικανική αγορά και το πώς θα διαμορφωθεί η αξία του ομίλου συνολικά. Και παρά το γεγονός ότι έχουν ακουστεί πολλά για το όνομα των νέων συσκευών, και το εάν αυτό παραπέμπει στον αριθμό που η δεισιδαιμονία τον θεωρεί ως φέροντα κακή τύχη, τελικώς αυτό δεν άλλαξε – είναι το iPhone 13. Μάλιστα, άρχισαν πολλά να λέγονται για το iPhone 13, όταν ξεκίνησαν να κυκλοφορούν φήμες για το iPhone 14, που επιφυλάσσει αρκετές εκπλήξεις και θα λανσαριστεί το 2022, σύμφωνα με το CNN. Σε δημοσκόπηση, η οποία διεξήχθη από την Sell Cell με τη συμμετοχή 3.000 χρηστών προϊόντων Apple, το 18% απάντησε πως

Παρά το γεγονός ότι έχουν ακουστεί πολλά για το όνομα των νέων συσκευών, και το εάν αυτό παραπέμπει στον αριθμό που η δεισιδαιμονία τον θεωρεί ως φέροντα κακή τύχη, τελικώς αυτό δεν άλλαξε.

Ο νέος επεξεργαστής των iPhone, A15, υπόσχεται καλύτερες επιδόσεις και η μπαταρία μεγαλύτερη χωρητικότητα.

τους απωθούσε η ονομασία iPhone 13. Ο ίδιος ο όμιλος, πάντως, δεν συμμερίζεται την άποψη τους. Αρκεί να σκεφθεί κανείς πως έχει ήδη κυκλοφορήσει το λογισμικό iOS 13 και ένα MacBook 13 ιντσών. Αναμνηστικά τέσσερις διαφορετικές εκδόσεις των iPhone 13: ένα μίνι iPhone με οθόνι 5,4 ιντσών, το iPhone 13 με οθόνι 6,1 ιντσών, ένα iPhone Pro και ένα iPhone Pro Max με οθόνι 6,7 ιντσών.

Αξίζει να επισημανθεί πως οι εκδόσεις Pro των νέων μοντέλων της Apple έχουν

και αναβαθμισμένα τεχνικά χαρακτηριστικά όσον αφορά τις δυνατότητες της κάμερας, ενώ θα μπορεί κανείς να τραβά βίντεο, θολώνοντας το φόντο. Επιπλέον, όσοι αναμένουν πως ο αμερικανικός όμιλος υψηλής τεχνολογίας θα εισέλθει σύντομα στον χώρο των συσκευών με αναδιπλούμενη οθόνη, θα απογοητευθούν. Ακόμα η εταιρεία παραμένει σταθερή στην επιλογή της τεχνολογίας αναγνώρισης προσώπου για να πιστοποιήσει η συσκευή τον χρήστη

και δεν εξετάζει την επαναφορά της μεθόδου του δακτυλικού αποτυπώματος, όπως αναφέρει το CNN. Ο νέος επεξεργαστής των iPhone, A15, υπόσχεται καλύτερες επιδόσεις και η μπαταρία μεγαλύτερη χωρητικότητα.

Κι ενώ μέχρι πρότινος το μείζον γεγονός των νέων μοντέλων iPhone ήταν αυτή καθαυτή η κυκλοφορία τους και τα νέα τους χαρακτηριστικά, σήμερα η έμφαση δίδεται στην υποδοχή τους από τους επενδυτές και τους αναλυτές της

αμερικανικής αγοράς. Από την πλευρά του ο όμιλος υψηλής τεχνολογίας της Apple επιδιώκει η χρηματιστηριακή του αξία να προσεγγίσει ή και να ξεπεράσει το ορόσημο των 3 τρισ. δολαρίων. «Κατά την εκτίμησή μας η εταιρεία βρίσκεται σε καλό δρόμο για να φθάσει τα 3 τρισ. δολάρια στις αρχές του 2022 και στην επίτευξη του στόχου αυτού θα τη συνδράμουν τα νέα iPhone 13», παρατηρεί εν κατακλείδι ο Νταν Αϊβς, αναλυτής του επενδυτικού ομίλου Wedbush Securities.

Δεκαπλασιάστηκε μέσα σε πέντε χρόνια ο όγκος δεδομένων των εταιρειών

Μια μεγάλη πρόκληση για τον επιχειρηματικό κόσμο αποτελεί ο τεράστιος όγκος δεδομένων που καλούνται να διαχειριστούν σήμερα. Πρόκειται για δεδομένα των οποίων ο όγκος είναι δεκαπλάσιος σε σχέση με τον αντίστοιχο πριν από πέντε χρόνια, και συγκεκριμένα από 1,45 πεταμπάιτς το 2016 σήμερα έφθασαν τα 14,6 πεταμπάιτς. Αυτά προκύπτουν από έρευνα του αμερικανικού κολοσσού υψηλής τεχνολογίας Dell Technologies, η οποία στηρίζεται στα ευρήματα του δείκτη της Global Data Protection Index (GDPI) / Παγκόσμιος Δείκτης Προστασίας Δεδομένων. Σε αυτήν συμμετείχαν 1.000 στελέχη, υπεύθυνα για την τεχνολογία της πληροφορίας από αντίστοιχες επιχειρήσεις. Επιπλέον, τα ευρήματα επικαλείται ο ΣΕ-ΠΕ (Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Πληροφορικής και Επικοινωνιών Ελλάδας). Το 62% των εταιρειών φοβάται ότι τα υπάρχοντα μέτρα προστασίας δεν είναι επαρκή για την αντιμετώπιση απειλών στον κυβερνοχώρο.

Υπό αυτά τα δεδομένα, κάθε άλλο παρά περίεργο είναι ότι το 82% όσων λαμβάνουν αποφάσεις σχετικά με την τεχνολογία της πληροφορίας ανησυχούν μήπως οι σημερινές λύσεις προστασίας δεδομένων δεν τους καλύπτουν στο μέλλον. Και οι φόβοι τους είναι ρεαλιστικοί, διότι άνω του 30% εξ αυτών αναφέρει απώλεια δεδομένων τον τελευταίο χρόνο και σχεδόν το 45% επισημαίνει πως καλείται να αντιμετωπίσει μη προγραμματισμένο χρόνο διακοπής του συστήματος. Επίσης, το 62% φοβάται ότι τα μέτρα προστασίας των δεδομένων του μπορεί να μην είναι επαρκή για την αντιμετώπιση απειλών στον κυβερνοχώρο. Η πανδημία επιδείνωσε αυτή την κατάσταση, με το 74% των εταιρειών να συμφωνεί ότι, πλέον, έχει μεγαλύτερη έκθεση σε απώλεια δεδομένων, εφόσον έχουν αυξηθεί οι εργαζόμενοι που διεκπεραιώνουν τα καθήκοντά τους από το σπίτι.

Η έρευνα της Dell Technologies για την προστασία δεδομένων φανερώνει ότι οι οργανισμοί βρίσκονται αντιμέτωποι με τη συνεχή αύξηση των δεδομένων και την εντεινόμενη πολυπλοκότητα προστασίας δεδομένων. Σύμφωνα με τα ευρήματα, πάνω από τα δύο τρίτα (67%) των επιχειρήσεων δεν

Σύμφωνα με έρευνα, το 30% των στελεχών πληροφορικής αναφέρει απώλεια δεδομένων τον τελευταίο χρόνο.

Ανησυχία για τα μέτρα προστασίας, εντείνονται οι φόβοι για παραβιάσεις συστημάτων.

πιστεύουν ότι μπορούν να ανακτηθούν όλα τα κρίσιμα επιχειρηματικά δεδομένα τους σε περίπτωση καταστροφικής κυβερνοεπιθέσης ή απώλειας. Κατά μέσον όρο, το κόστος απώλειας δεδομένων τους τελευταίους δώδεκα μήνες εμφανίζεται σχεδόν τέσσερις φορές υψηλότερο για επιχειρήσεις οι οποίες χρησιμοποιούν πολλούς προμηθευτές συστημάτων προστασίας δεδομένων, σε σύγκριση με αυτούς που χρησιμοποιούν τις λύσεις ενός προμηθευτή. «Οι παραβιάσεις συστημάτων και δεδομένων μπορεί να είναι καταστροφικές για τους ανθρώπους και τις επιχειρήσεις, εντούτοις η αποδοχή της ήττας ως προαποφασισμένου αποτελέσματος δεν μπορεί να είναι η απάντηση. Κατανοούμε ότι αυτά που διακυβεύονται δεν ήταν ποτέ σημαντικότερα και το έργο της προστασίας δεδομένων δεν ήταν ποτέ πιο πολυπλόκο», επισημαίνει εν κατακλείδι η Dell Technologies.

ΗΠΑ: 482,3 εκατ. δολ. στον αεροπορικό κλάδο

Το αμερικανικό υπουργείο Μεταφορών ανακοίνωσε ότι θα διοικηθεί 482,3 εκατ. δολάρια στον κλάδο κατασκευής αεροσκαφών και συγκεκριμένα σε 313 επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένης επιχορήγησης ύψους 75,5 εκατ. δολαρίων στη Spirit AeroSystems. Πρόκειται για έναν κλάδο που υπέστη σοβαρό πλήγμα κατά τη διάρκεια της πανδημίας, καθώς η επιβολή περιοριστικών μέτρων καθήλωσε τα αεροσκάφη πολλών αεροπορικών εταιρειών για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Υπενθυμίζεται ότι λίγους μήνες νωρίτερα, το αμερικανικό Κογκρέσο προέβλεπε ένα πρόγραμμα στήριξης των εργαζομένων που απασχολούνται στον κλάδο της κατασκευής αεροσκαφών, αξίας 3 δισ. δολαρίων. Όπως αναφέρει σε σχετικό του ρεπορτάζ το Reuters, το πρόγραμμα αυτό πρόκειται να καλύψει τις αποδοχές που καταβάλλουν οι μισθές εταιρείες του κλάδου για έξι μήνες. Ενδεικτικά, η Parker Hannifin Corp του Οχάιο έλαβε 39,7 εκατ. δολάρια, η Hexcel Corp 20,9 εκατ. δολάρια και η Astronics Corp 14,7 εκατ. δολάρια. Από τις 313 επιχειρήσεις που θα λάβουν επιχορήγησης, το 60% απασχολούσε λιγότερους από 100 εργαζομένους μέχρι το τέλος του 2020. Ωστόσο, όπως σημειώνει το Reuters, οι επιχορηγήσεις που προωθεί η κυβέρνηση Μπάιντεν αναμένεται να συμβάλουν στην ενίσχυση 22.500 θέσεων εργασίας στις ΗΠΑ. Η Μαρία Κάντγουελ, γερουσιαστής και επικεφαλής της επιτροπής

εμπορίου, τόνισε ότι 41 εκατ. δολάρια θα διοικηθούν σε 32 εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην Ουάσιγκτον. «Με την κατασκευή των αεροσκαφών να δείχνει πως δεν θα ανακάμψει πλήρως έως το 2022, το νωρίτερο, το πρόγραμμα αυτό θα βοηθήσει στην επαναπρόσληψη μερικών από τους εργαζομένους που δουλεύουν στη βιομηχανία, ενώ θα αποτρέψει επιπλέον απολύσεις σε μία πολύ κρίσιμη χρονική περίοδο», ανέφερε στο Reuters. Σύμφωνα με το υπουργείο Μεταφορών, περισσότερες από 100.000 θέσεις εργασίας

Πρόγραμμα στήριξης σε 313 επιχειρήσεις κατασκευής αεροσκαφών.

έχουν χαθεί από την αρχή της πανδημίας στη βιομηχανία κατασκευής αεροσκαφών. Πριν από την επέλαση του κορωνοϊού, ο συγκεκριμένος κλάδος μόνο στην Αμερική απασχολούσε περίπου 2,2 εκατ. εργαζομένους, συμπεριλαμβανομένων και 1,2 εκατ. απασχολούμενων που εργάζονταν σε παρεμφερείς κλάδους.

Την ίδια στιγμή, ο κολοσσός Boeing αναθεώρησε προς τα πάνω τις εκτιμήσεις του για τη ζήτηση των αεροσκαφών της, καθώς η επανέναρξη των αεροπορικών ταξιδιών στις εσωτερικές αγορές, όπως των ΗΠΑ, μετριάξει τις πιο ζωηρές εκτι-

Σύμφωνα με το υπουργείο Μεταφορών, περισσότερες από 100.000 θέσεις εργασίας έχουν χαθεί από την αρχή της πανδημίας στη βιομηχανία κατασκευής αεροσκαφών

μήσεις του κλάδου που παρατηρήθηκαν στο αποκορύφωμα του lockdown πέρυσι. Η πιο θετική εικόνα βοηθάει την εταιρεία να προετοιμαστεί για την αύξηση της ζήτησης, ακόμη και αν παρουσιάζονται εμπόδια από τις καθυστερήσεις και την

παρεταμμένη κρίση με τα 737 MAX. Η αμερικανική εταιρεία εκτιμά πως στα επόμενα 20 χρόνια θα παραδοθούν 43.610 εμπορικά αεροσκάφη, αξίας 7,2 τρισ. δολαρίων. Πρόκειται για αύξηση 500 μονάδων από τα 43.110 που προέβλεπε πέρυσι. Σε

ορίζοντα δεκαετίας, η Boeing αναμένει παραδόσεις 19.330 αεροσκαφών, έναντι των εκτιμήσεων του προηγούμενου έτους για 18.350. Σημειώνεται πως οι παραγγελίες που θα πραγματοποιήσει η εταιρεία είναι μειωμένες σε σύγκριση με τα επίπεδα του

2019, κατά 6%, ωστόσο κινούνται αυξητικά σε σχέση με πέρυσι. Τέλος, η εταιρεία εκτιμά πως οι εσωτερικές πτήσεις θα επανέλθουν στα προ πανδημίας επίπεδα το 2022, οι περιφερειακές πτήσεις θα ανακάμψουν το 2023, ενώ οι διεθνείς το 2024.

ecommbx
Fintech e-accounts platform

ECOMMBX provides convenient, quality payment solutions of the highest standards by innovatively incorporating e-money and e-accounts into one master platform for enhanced efficiency and transparency.

A platform to rule them all

SWIFT AND SEPA PARTICIPANTS

MULTI-CURRENCY CONVERSIONS

UNIQUE IBAN PER ACCOUNT

Participants of: SWIFT & SEPA Authorised & Licensed Central Bank of Cyprus Electronic Money Institution # 115.1.3.20/2018 / BIC # ECBXCX2N

www.ecommbanx.com
27 Pindarou Street, 3rd Floor, Office 301,
Block A, Alpha Business Center, 1060 Nicosia, Cyprus
+357 22270349 | info@ecommbx.com

«Ιστορικό βήμα προς μια αυτοδύναμη Ευρώπη»

Ο κ. Μπισσοτάκης ανέφερε πως η προμήθεια των σύγχρονων γαλλικών φρεγατών θωρακίζει την ασφάλεια της χώρας

Του απεσταλμένου μας στο Παρίσι
ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

Τα χαμόγελα περίσσευαν χθες το πρωί στο Μέγαρο των Ηλυσίων. Η γλώσσα του σώματος μεταξύ του προέδρου Μακρόν και του Κυριάκου Μητσοτάκη, αλλά και μεταξύ των υπουργών –ειδικά των κ. Δένδια και Λε Ντριαν–, ήταν εύλωτη. Η νέα αμυντική συμφωνία Ελλάδας - Γαλλίας είναι ζωτικής σημασίας για τη θωράκιση της χώρας μας, είναι ένα σημαντικό βήμα υλοποίησης της έννοιας της ευρωπαϊκής στρατηγικής αυτονομίας και σηματοδοτεί τη γεωστρατηγική ρελάνς του Παρισιού, μετά την ταπεινώση που υπέστη με τη συμφωνία ΑΥΚΥΣ.

Ο πρωθυπουργός μίλησε για «ιστορική μέρα» για τις δύο χώρες, αναφερόμενος

«Είναι καθήκον των Ευρωπαίων να δείχνουν αλληλεγγύη» προς κράτη-μέλη όπως η Ελλάδα, που βρίσκονται «στην πρώτη γραμμή» σε μια «πολύ ταραγμένη» περιοχή, υπογράμμισε ο κ. Μακρόν.

σε μια «πολύ ισχυρή συμμαχική σχέση, που ουσιαστικά υπερβαίνει τις υποχρεώσεις της μιας έναντι της άλλης στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΝΑΤΟ». Τόνισε ότι μεταξύ των κοινών αξιών που ενώνουν την Ελλάδα και τη Γαλλία είναι «ο σεβασμός και η πρόσπιση του διεθνούς δικαίου και ιδίως της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας».

«Η βούλησή μου να εξοπλιστεί ο ελληνικός στόλος με σύγχρονες γαλλικές φρεγάτες έχει προφανώς κίνητρο εθνικό, καθώς θωρακίζει την πατρίδα μας», είπε ο κ. Μητσοτάκης. «Έχει όμως και κίνητρο ευρωπαϊκό, αφού ενισχύει την κοινή αμυντική μας βιομηχανία». Όπως ανέφερε, «με τον πρόεδρο Μακρόν έχουμε το ίδιο όραμα για την ανάπτυξη των αναγκαίων αμυντικών δυνατοτήτων και τις ικανότητες της αυτόνομης απόκρισης της Ευρώπης στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει. Η συμφωνία, λοιπόν, αυτή ανοίγει τον δρόμο για την αυτοδύναμη και ισχυρή

Ευρώπη του μέλλοντος. [...] Μια Ευρώπη που επιτέλους θα ευθυγραμμίζει τη γεωπολιτική της ισχύ με την οικονομική της δύναμη». Ο πρωθυπουργός ανέδειξε τους ιστορικούς δεσμούς μεταξύ των δύο χωρών. Θύμισε ότι οι τρεις φρεγάτες που θα αγοράσει η Ελλάδα είναι «οι “απόγονοι” των θωρηκτών “Υδρα”, “Σπέτσιον” και “Ψαρά”».

Ο κ. Μητσοτάκης εξέφρασε την προσδοκία να υπάρξει «ουσιαστική πρόοδος» στην κατεύθυνση της ευρωπαϊκής στρατηγικής αυτονομίας κατά τη γαλλική προεδρία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (πρώτο εξάμηνο του 2022). Υπογράμμισε ότι η συμφωνία «δεν ανταγωνίζεται σε καμία περίπτωση τη σχέση της Ελλάδας με τις ΗΠΑ, διότι η ενίσχυση των ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων υπηρετεί συνολικά τη στρατηγική μας εντός της Βορειοατλαντικής Συμμαχίας».

Ο κ. Μακρόν, από την πλευρά του, αναφέρθηκε στη συμφωνία ως «δομικού χαρακτήρα» και ως προϊόν «18 μηνών εντατικής συνεργασίας» μεταξύ Αθήνας και Παρισιού. «Ημασταν στο πλευρό σας όταν υπήρξε ανησυχία πριν από ένα έτος», σημείωσε, αναφερόμενος στο θερμό 2020 στα ελληνoturκικά – γεγονός στο οποίο αναφέρθηκε και ο κ. Μητσοτάκης.

Σε ερώτηση για το αν η συμφωνία θα οδηγήσει σε κλιμάκωση των εντάσεων στην Ανατολική Μεσόγειο, ο κ. Μακρόν απάντησε ότι η ελληνική πλευρά «δεν έδειξε πολεμοχαρή στάση» το καλοκαίρι του 2020 και ότι «είναι καθήκον των Ευρωπαίων να δείχνουν αλληλεγγύη» προς κράτη-μέλη όπως η Ελλάδα, που βρίσκονται «στην πρώτη γραμμή» σε μια «πολύ ταραγμένη» περιοχή. «Πρέπει να βοηθήσουμε την Ελλάδα να εξοπλιστεί ώστε να διασφαλίσει την εδαφική της ακεραιότητα, αλλά και να συνεργαστούμε μαζί της ώστε να την προστατεύσουμε έναντι περιπτώσεων εισβολής, επίθεσης ή επιθετικής ενέργειας», είπε.

Ο Γάλλος πρόεδρος τόνισε ότι η Ευρώπη πρέπει να αποκτήσει την ικανότητα να υπερασπίζεται αυτόνομα τα συμφέροντά της. Οι ΗΠΑ είναι «μεγάλος ιστορικός σύμμαχος», αλλά «εδώ και 10 χρόνια ασχολούνται με τα του οίκου τους και έχουν δικά τους συμφέροντα σε σχέση με την Κίνα και τον Ειρηνικό. [...] Με τον ίδιο ρεαλισμό θα πρέπει ως Ευρωπαίοι να ασχοληθούμε με τη δική μας προστασία και ανεξαρτησία», κατέληξε.

Ιστορική ήταν η χθεσινή ημέρα, για την Ελλάδα και τη Γαλλία, μετά την υπογραφή της αμυντικής συμφωνίας. Ο υπουργός Εθνικής Αμυνας και ο Έλληνας ΥΠΕΕ (Νικόλαος Παναγιωτόπουλος και Νίκος Δένδιας) μαζί με τους Γάλλους ομολόγους τους (Ζαν-Ιβ Λε Ντριαν και Φλοράνς Παρλί) στο Μέγαρο των Ηλυσίων.

Οι φρεγάτες απασχολούν τα τουρκικά ΜΜΕ

Του ανταποκριτή μας στην Κωνσταντινούπολη **ΜΑΝΩΛΗ ΚΩΣΤΙΔΗ**

Με ενδιαφέρον παρακολουθούν στην Τουρκία το εξοπλιστικό πρόγραμμα, το οποίο αναπτύσσει η Αθήνα το τελευταίο χρονικό διάστημα. Στην περίπτωση της συμφωνίας Ελλάδας - Γαλλίας, αυτό που έχει προκαλέσει εντύπωση είναι ο όρος της αμοιβαίας αμυντικής συνδρομής μεταξύ των δύο χωρών.

Επισήμως δεν έχει γίνει καμία δήλωση από αξιωματούχους για την αγορά των γαλλικών φρεγατών, σε αντίθεση με το παρελθόν όπου ο υπουργός Αμυνας της Τουρκίας Χουλουσί Ακάρ με διαδοχικές δηλώσεις του αντιδρούσε στην αγορά

18 μαχητικών «Rafale» και υποστήριζε πως «δεν είναι αρκετά για να αλλάξουν την ισορροπία», τονίζοντας πως η αγορά τους είναι «μάταιος κόπος, που θα επιβαρύνει τους Έλληνες φορολογούμενους».

Ωστόσο, το κρατικό τηλεοπτικό δίκτυο TRT στην ιστοσελίδα του αναφέρει πως «η Ελλάδα επιταχύνει την κούρσα εξοπλισμών. Οι υπογραφές που βάζει ο Μητσοτάκης δείχνουν πως η Αθήνα κάνει σοβαρά βήματα για εξοπλισμούς». Το TRT κάνει αναλυτική αναφορά στις αποφάσεις της ελληνικής κυβέρνησης όπως η αγορά φρεγατών «Belharra», 18 μαχητικών «Rafale», ισραηλινών αντιπλημμυρικών όπλων «Spike», τορπιλών για

τα υποβρύχια και ο εκσυγχρονισμός των F16. Η φιλοκυβερνητική εφημερίδα Yeni Safak σε δημοσίευμα με τίτλο «Αμυντικό Σύμφωνο Ελλάδας - Γαλλίας» αναφέρει πως «την Ελλάδα θα την προστατεύει η Γαλλία» και κάνει αναφορά στην αγορά των φρεγατών αλλά και στις λεπτομέρειες της αμυντικής συμφωνίας μεταξύ Αθήνας και Παρισιού.

Εν τω μεταξύ, μετά τις έντονες δηλώσεις του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν εναντίον του Τζο Μπάιντεν, τα τουρκικά μέσα ενημέρωσης υποστηρίζουν πως οι δύο ηγέτες θα συναντηθούν στα τέλη Οκτωβρίου. Σύμφωνα με την εφημερίδα Hurriyet και το τηλεοπτικό δίκτυο NTV, ο πρόεδρος της Τουρκίας θα συναντηθεί

με τον Αμερικανό ομόλογό του στη Ρώμη κατά τη διάρκεια της συνόδου του G20, η οποία θα διεξαχθεί στις 30-31 Οκτωβρίου. Η διαρροή προς τα τουρκικά ΜΜΕ έγινε λίγες ώρες πριν από τη συνάντηση του Ταγίπ Ερντογάν με τον Βλαντιμίρ Πούτιν σήμερα στο Σότσι, με τους δύο ηγέτες να συζητούν τα θέματα της Συρίας, της Λιβύης, καθώς και τις διμερείς οικονομικές αλλά και αμυντικές σχέσεις. Το βράδυ της Τετάρτης ο κυβερνητικός εταίρος του κ. Ερντογάν, ο πρόεδρος του Κόμματος Εθνικιστικής Δράσης Ντεβλέτ Μπαχτσέλι, με μήνυμά του στο Twitter ανέφερε πως «η Τουρκία δεν είναι η αποικία, ούτε η 51η πολιτεία των ΗΠΑ».

Ολοταχώς προς «Φωτεινό σηματοδότη»

Κριτική και αυτοκριτική στο CDU/CSU μετά τις γερμανικές εκλογές

ΒΕΡΟΛΙΝΟ. Αναγνωρίζοντας ότι «είναι σημαντικό να γίνει σεβαστό το εκλογικό αποτέλεσμα», ο πρωθυπουργός της Βαυαρίας Μάρκους Ζέντερ επισφράγισε την παραδοχή της ήττας για την ένωση CDU/CSU και αναγνώρισε την πορεία της Γερμανίας προς ένα συνασπισμό «Φωτεινού σηματοδότη» ανάμεσα σε Σοσιαλδημοκράτες, Πρασίνους και Ελεύθερους Δημοκράτες.

Οι Ελεύθεροι Δημοκράτες δείχνουν να απωθούνται από την εικόνα που παρουσιάζουν επί του παρόντος οι Χριστιανοδημοκράτες, παρά το γεγονός ότι πολιτικά βρίσκονται πολύ πιο κοντά στην παράταξη της απερχόμενης καγκελαρίου παρά στα άλλα δύο κόμματα του «Φωτεινού σηματοδότη». Είναι χαρακτηριστικές οι δηλώσεις του αντιπροέδρου των Ελεύθερων Δημοκρατών, Βόλφγκανγκ Κουμπίκι, ότι το κόμμα «κοιτάζει με ορθάνοιχτα, παιδικά μάτια» τα όσα συμβαίνουν στο εξωτερικό της χριστιανοδημοκρατίας. «Καταρρέουν κάθε στιγμή και περισσότερο. Αν κάποιος δεν έχει έναν αξιόπιστο συνομιλητή, έναν ισχυρό άνδρα ή μια ισχυρή γυναίκα, με ποιον να διαπραγματευθεί και τι να διαπραγματευθεί;» είπε ο Κουμπίκι στον τηλεοπτικό σταθμό RTL.

Το κόμμα του –όπως και το κόμμα των Πρασίνων– έλαβε τη Δευτέρα πρόσκληση από τους Σοσιαλδημοκράτες

για τη διενέργεια διαπραγματεύσεων με στόχο τον σχηματισμό κυβέρνησης. Πηγές των Σοσιαλδημοκρατών αναμένουν ότι οι συνομιλίες θα μπορούσαν να αρχίσουν πριν από το τέλος της εβδομάδας.

Ενόψει της διαπραγματεύσεως, ο Πράσινος πρωθυπουργός της Βάδης, Βίνφριντ Κρέτςμαν, θύμισε ότι ο Ολαφ Σολτς «είναι ο πιο σημαντικός αντίπαλός του Μάρκους Ζέντερ, ενώ σκληρή γλώσσα χρησιμοποίησε ο ηγέτης των Ελεύθερων Δημοκρατών».

Σολτς –ως υπουργός Οικονομικών– τπρούσε την πιο σκληρή θέση εναντίον των πράσινων αιτημάτων για τη φορολόγηση των ρύπων.

Ο Κρέτςμαν θεώρησε δεδομένο ότι ο Σολτς θα γυρίσει σελίδα από αυτές τις θέσεις. Την ίδια στιγμή, οι συμπαρόδοι του κόμματος, Ρόμπερτ Χάμπεκ και Αναλένα Μπέρμποκ, υποστήριξαν ότι δεν υπάρχει ζήτημα για το ποιος

από τους δύο θα γίνει αντικαγκελάριος.

Εν τω μεταξύ, στη Βουλή, η πρώτη συνεδρίαση της νέας, δραματικά συγκλονισμένης κοινοβουλευτικής ομάδας των Χριστιανοδημοκρατών ήταν μια ευκαιρία για τον αποτυχημένο υποψήφιο Αρμιν Λάσετ να ζητήσει συγγνώμη για τα σφάλματά του στη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας. Νωρίτερα, ο σοσοκομματικός αντιπαλός του Μάρκους Ζέντερ είχε αφήσει σαφείς αιχμές εναντίον του, όχι για όσα έγιναν πριν από τις εκλογές, αλλά έπειτα από αυτές. «Είναι σημαντικό να γίνεται σεβαστό ένα εκλογικό αποτέλεσμα, αλλά αυτό δεν έχει συμβεί σε επαρκή βαθμό», είπε ο Ζέντερ, σε μια σαφή αναφορά στις αρχικές δηλώσεις του Λάσετ ότι δεν έχει εγκαταλείψει την προσπάθεια σχηματισμού κυβέρνησης παρά το γεγονός ότι οι Χριστιανοδημοκράτες τερμάτισαν δεύτεροι, κατακρημνιζόμενοι από το 32,9% στο 24,1%. Το ίδιο επανέλαβε και κατά τη χθεσινή συνεδρίαση. «Αυτοί που μας ψήφισαν, ως μην εγκαταλείπουν τόσο γρήγορα το σενάριο “Τζαμάικα” (συγκυβέρνηση Χριστιανοδημοκρατών, Ελεύθερων Δημοκρατών, Πρασίνων)», είπε ο Λάσετ, σύμφωνα με βουλευτές που ήταν παρόντες στη συνεδρίαση.

SPIEGEL, SZ, TAGESZEITUNG

Σοσιαλδημοκράτες, Πράσινοι και Ελεύθεροι Δημοκράτες εκτιμάται ότι έχουν τις περισσότερες πιθανότητες να σχηματίσουν τη νέα κυβέρνηση συνασπισμού του Βερολίνου.

ΑΠΟ ΨΗ / Της **CONSTANZE STELZENMULLER***

Ο Σολτς φέρνει αισιοδοξία

Οι γείτονες και οι σύμμαχοι της Γερμανίας πρέπει να ενίσχυαν έκπληξη και απορία παρακολουθώντας την προεκλογική εκστρατεία και τα αποτελέσματα των γερμανικών εκλογών καθώς αυτά ανακοινώθηκαν την Κυριακή.

Πώς είναι δυνατόν, πρέπει να απορούσαν, μια χώρα η οποία αποδίδει τόση αξία στη σταθερότητα να αντιμετωπίζει τέτοιο πολιτικό κατακερματισμό και ιδεολογική πόλωση;

Πώς γίνεται η ισχυρότερη χώρα της Ευρώπης να διαπαινό τόσο χρόνο γύρω από το εάν μία υποψήφια υπερέβαλε στο βιογραφικό της, επιδεικνύοντας ταυτόχρονα τόσο λίγο ενδιαφέρον για το μέλλον της Ευρώπης, το ΝΑΤΟ και την παγκόσμια ασφάλεια;

Δύο ημέρες μετά τις εκλογές είναι πλέον ξεκάθαρο ότι, παρότι η γερμανική πολιτική σκηνή διακρίνεται από μεγαλύτερη ποικιλία και αστάθεια, παραμένει κατά βάση κεντρικά, με τα ακραία κόμματα να έχουν χάσει μεγάλο μέρος της ισχύος τους.

Όσον αφορά τη μελλοντική εξωτερική και αμυντική πολιτική της Γερμανίας, όλα δείχνουν ότι θα αποτελέσει αρμοδιότητα του Σοσιαλδημοκρατικού Ολαφ Σολτς, ως επικεφαλής της συμμαχίας «Φωτεινός σηματοδότης», όπου το κόμμα του –το SPD– θα συνεργαστεί με τους Πρασίνους και τους Φιλελεύθερους Δημοκράτες.

Μια ματιά στις προγραμματικές τους δηλώσεις δείχνει, όμως, ότι κανένα από τα κόμματα αυτά δεν προσέρχεται διανοητικά προετοιμασμένο για τις επερχόμενες προκλήσεις.

Οφείλουμε να παραδεχθούμε, ωστόσο, ότι χωρίς τον Σολτς δεν θα υπήρχε Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Ανάκαμψης, ούτε και πρόταση για ελάχιστη φορολογία. Όλα τα παραπάνω θα πρέπει να δίνουν αφορμή για αισιοδοξία στους γείτονες της Γερμανίας.

* Η Dr Constanze Stelzenmuller είναι στέλεχος του Ινστιτούτου Brookings, επικεφαλής της έδρας Fritz Stern.

25 ΧΡΟΝΙΑ
ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

RCB Bank Ltd. Κινητή Εταιρεία. Αριθμός εγγραφής: 72376.
Εγγεγραμμένη Έδρα: Αμμόχωστος 2, 3105 Λεμεσός, Κύπρος.

**Βάζουμε πλώρη
για νέες επιτυχίες**

Για εμάς, την Κύπρο
και τους ανθρώπους της

800 00 722

www.rcbcy.com

Η ελληνική γεωργία βρίσκεται σε κίνδυνο

Η κλιματική αλλαγή μετατρέπεται γοργά σε κλιματική κρίση, με απρόβλεπτες και ακριβές συνέπειες στην αγροτική παραγωγή

Της **ΤΑΝΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΠΟΥΛΟΥ**

Σημαντική μείωση της παραγωγής ή και ολική καταστροφή, κατακόρυφη αύξηση εξόδων για καλλιεργητικές φροντίδες και μεγάλες ανάγκες σε νερό, οι οποίες δεν μπορούσαν να καλυφθούν, έφεραν τα ακραία καιρικά φαινόμενα που έπληξαν την ελληνική πρωτογενή παραγωγή από την αρχή του έτους. Παράλληλα, οι υψηλές θερμοκρασίες για την εποχή συνεχίζονται.

Η φετινή άνοιξη με τις υψηλές θερμοκρασίες αρχικά και στη συνέχεια τους παγετούς και το καλοκαίρι που ακολούθησε, με τους επαναλαμβανόμενους καύσωνες, δεν αφήνουν καμία αμφιβολία: η κλιματική αλλαγή μετατρέπεται γοργά σε κλιματική κρίση με απρόβλεπτες συνέπειες στην αγροτική παραγωγή, που ξαφνιάζουν και κοστίζουν. Ενδεικτικά ο ΕΛΓΑ (ασφαλιστικός οργανισμός για τις αγροτικές καλλιέργειες) αναμένεται να καταβάλει 50 εκατ. ευρώ για τις καταστροφές στις καλλιέργειες από την κακοκαιρία που ονομάστηκε «Ιανός», ακριβώς ένα χρόνο πριν (18 και 19 Σεπτεμβρίου 2020).

Οι επιστήμονες τονίζουν ότι είναι αναγκαίο άμεσα να ληφθούν μέτρα προσαρμογής της ελληνικής γεωργίας, καθώς καλλιέργειες που θεωρούνται εμβληματικές όπως η ελιά και το αμπέλι φαίνεται ότι σύντομα θα αντιμετωπίσουν πρόβλημα επιβίωσης, και προτείνεται να χρησιμοποιηθούν γηγενείς ποικιλίες που δείχνουν μεγαλύτερη ανθεκτικότητα. Την ίδια στιγμή, στην κτηνοτροφία αυξάνονται οι ασθένειες στα ζώα και μειώνεται η παραγωγική τους ικανότητα. Ταυτόχρονα, η έλλειψη νερού θα αποτελέσει συνθησιμένο και όχι σπάνιο φαινόμενο τα επόμενα χρόνια, με καλλιέργειες που αρδεύονται να αντιμετωπίζουν σοβαρό πρόβλημα.

Ως καταναλωτές φέτος δοκιμάσαμε ίσως τα χειρότερα ροδάκια των τελευταίων ετών. Παράλληλα, οι βιομηχανίες που παρασκευάζουν και εξάγουν κομπόστα, φέρνοντας στη χώρα 400-500 εκατομμύρια ευρώ ετησίως, φέτος δυσκολεύτηκαν να βρουν πρώτη ύλη. Όπως αναφέρει ο ΕΛΓΑ, «από τα μέσα Φεβρουαρίου έως και τον Απρίλιο εκδηλώθηκαν καταστροφικοί παγετοί, οι οποίοι έπληξαν σε πέντε κύματα καλλιέργειες από τη Δυτική Μακεδονία μέχρι την Πελοπόννησο. Ζημιές καταγράφησαν κυρίως σε ροδάκια, νεκταρίνια, βερικοκα, αμύγδαλα, μήλα, βερίσσια».

Πρόβλημα ρευστότητας

«Οι ζημιές έφτασαν το 40% της παραγωγής και ήταν οι χειρότερες μετά το 2003, όταν τότε είχε καταστραφεί το 70% της παραγωγής», λέει στην «Κ» ο κ. Χρήστος Γιαννακάκης, σύμβουλος της Venus Growers και πρόεδρος της Κοινοπραξίας Συνεταιρισμών Οργανώσεων Παραγωγών του νομού Ημαθίας. «Η τιμή της πρώτης ύλης σχεδόν δι-

πλασιάστηκε και αντίστοιχα και η βιομηχανία αύξησε την τιμή του τελικού προϊόντος», επισημαίνει. Οι παραγωγοί προκειμένου να σώσουν ό,τι σώζεται αναγκάστηκαν να ξοδέψουν περισσότερα χρήματα για καλλιεργητικές φροντίδες, ενώ και «οι συνεταιρισμοί οι οποίοι συγκεντρώνουν τα πυρηνόκαρπα αντιμετωπίζουν σοβαρό πρόβλημα ρευστότητας», συμπληρώνει ο κ. Γιαννακάκης.

Επιτραπέζια σταφύλια

Στην άλλη άκρη της χώρας, στο Ηράκλειο, οι συνέπειες από τους απαντούς καύσωνες του φετινού καλοκαιριού μείωσαν κατά 30%-40% την απόδοση των επιτραπέζιων σταφυλιών και κυρίως της σταφίδας. «Είμαι 47 χρόνων και έχω ζήσει καύσωνες. Αυτό που έγινε φέτος δεν το έχω ξαναζήσει, όμως δέκα ημέρες συνέχεια με ζεστό αέρα να έχουμε στα αμπέλια 43,5 βαθμούς. Ποτίζαμε κάθε τρεις ημέρες ενώ ποτίζουμε κάθε οκτώ», λέει ο κ. Μιχάλης Καμπιτάκης, μέλος της Ένωσης Ηρακλείου. «Εδώ και μια πενταετία ο καιρός στην περιοχή δείχνει να έχει τρελαθεί: υψηλές θερμοκρασίες και άκαιρες βροχοπτώσεις μέσα στον Ιούλιο και στον Αύγουστο», περιγράφει. Οι υψηλές θερμοκρασίες

Οι επιστήμονες επισημαίνουν ότι είναι αναγκαίο άμεσα να ληφθούν μέτρα προσαρμογής.

αφιδάτσαν και τα οινοστάφυλα σε πολλές περιοχές της Κρήτης. «Στις 2 Μαΐου είχαμε 37 βαθμούς, πολύ δύσκολες συνθήκες», αναφέρει ο οινολόγος Βασίλης Γεωργίου. Η παραγωγή οινοστάφυλων σε όλη τη χώρα υπολογίζεται ότι θα είναι μειωμένη έως και 30% λόγω των παράξενων καιρικών συνθηκών που επικράτησαν από την αρχή της άνοιξης έως και τη συγκομιδή που βρίσκεται σε εξέλιξη.

Ελιές, φασόλια, ρόδια

Μείωση παραγωγής και στις ελιές έφερε ο καύσωνας, και μάλιστα σε μια χρονιά που οι παραγωγοί ήταν εξαιρετικά αισιόδοξοι σε σχέση με τις τιμές. Εξαιρετικά μειωμένη είναι και η παραγωγή για τα φασόλια Πρεσπών. «Λόγω του παρατεταμένου καύσωνα, που μάλιστα ήρθε σε τρία κύματα, τα φυτά έριξαν τα άνθη τους και αυτό έφερε ακαρπία. Έχουμε μεγάλο πρόβλημα», τονίζει στην «Κ» ο κ. Κωνσταντίνος Ναλπαντίδης, πρόεδρος συνεταιρισμού φασολοπαραγωγών. Για απώλεια παραγωγής που φτάνει έως και 80% για τα ρόδια μιλούν οι παραγωγοί εξαιτίας των ανώμαλων καιρικών συνθηκών που επικράτησαν φέτος.

Ανοδος τιμών σε όλο τον κόσμο

Οι ακραίες καιρικές συνθήκες έχουν επηρεάσει την αγροτική παραγωγή σε όλο τον κόσμο, γεγονός που συμβάλλει στην άνοδο των τιμών στα τρόφιμα. Σύμφωνα με τον Οργανισμό Τροφίμων του ΟΗΕ οι τιμές τον προηγούμενο Ιούλιο σημείωσαν αύξηση της τάξης του 31%. Πάντως, αξίζει να σημειωθεί ότι η άνοδος των τιμών, σύμφωνα με οικονομικούς αναλυτές της Ε.Ε., συνδέεται επίσης με τις ραγδαίες εξελίξεις στην αγορά ενέργειας, καθώς και με τις δυσκολίες που έχουν σημειωθεί στις μεταφορές, μετά την κρίση των πανδημίας.

Παγετός έπληξε τις φυτείες καφέ στη Βραζιλία, τη μεγαλύτερη παραγωγό καφέ του πλανήτη, η οποία αντιμετώπισε τις χαμηλότερες θερμοκρασίες –κάτω από το μηδέν τον Ιούλιο– αναλογικά για την περιοχή της τελευταίας 25ετίας. Ο καφές είναι μια καλλιέργεια εξαιρετικά ευάλωτη στις καιρικές συνθήκες, οπότε

το πλήγμα ήταν μεγάλο και έφερε αύξηση τιμών σε όλο τον κόσμο. Η χώρα επίσης πέρασε μια περίοδο μακράς ξηρασίας, με αποτέλεσμα να εξαντληθούν τα αποθέματα νερού και έτσι να επιδεινωθούν τα προβλήματα στις καλλιέργειες. Την ίδια στιγμή, ωστόσο, ο πρόεδρος της χώρας Ζαΐχ Μπολσονάρος θεωρεί ότι η κλιματική αλλαγή δεν υπάχει.

Η ξηρασία πλήττει επίσης τις καλλιέργειες σιταριού στον Καναδά και τις βόρειες περιοχές των Ηνωμένων Πολιτειών. Πρόκειται, όπως σημειώνει το πρακτορείο Bloomberg, για σιτάρι το οποίο χρησιμοποιείται στην παρασκευή αλευριού για κουλούρια και ζύμη πίτσας, γεγονός που έχει αυξήσει πολύ τις τιμές.

Οι πρόσφατες συνθήκες ξηρασίας στο Μεξικό επέδρασαν αρνητικά στην παραγωγή ζάχαρης από ζαχαροκάλαμο, λειτουργώντας ενισχυτικά τόσο στην τιμή της ζάχαρης όσο και στην τιμή της

Τον Φεβρουάριο, πολλά αμπέλια στη Γαλλία πλημμύρισαν από ισχυρές βροχοπτώσεις. Τον Απρίλιο, ο χειρότερος παγετός της τελευταίας 30ετίας έπληξε τους γαλλικούς αμπελώνες, με αποτέλεσμα να σημειωθούν ζημιές που φτάνουν έως και το 80%.

Δράσεις και παραγωγή καινούργιας γνώσης

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θέσει τις δράσεις για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής στο κέντρο της πολιτικής της. Σε αυτή την κατεύθυνση κινούνται η Πράσινη Συμφωνία, η Στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο» και η πρόσφατη αναθεώρηση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ). Η κλιματική αλλαγή αποτελεί κύριο παράγοντα στα σενάρια για την αγροτική οικονομία που εξετάζονται.

Ωστόσο, ενώ λαμβάνει μέτρα για τη μείωση των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου από την αγροτική παραγωγή, μέτρα τα οποία θα φέρουν πιθανότατα μείωση αποδόσεων, δεν προβλέπονται κονδύλια για την αποζημίωση των όποιων καταστροφών στην παραγωγή λόγω των ακραίων καιρικών συνθηκών. Παράλληλα, η εφαρμογή της νέας ΚΑΠ ενδέχεται να φέρει μείωση της παραγωγής της Ε.Ε., τουλάχιστον για κάποιο χρονικό διάστημα.

«Τα χρήματα είναι συγκεκριμένα και

δεδομένα. Βρισκόμαστε στο στάδιο που τα κράτη-μέλη πρέπει να καταθέσουν έως το τέλος του χρόνου τα στρατηγικά σχέδια για την εφαρμογή της ΚΑΠ, επιλέγοντας συγκεκριμένα μέτρα από αυτά που έχει προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, και υπάρχει ευρύτατη ευελιξία. Είναι στο χέρι τους, λοιπόν, οι προτεραιότητες χρήσης αυτών των πόρων να στρέφονται στη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος της αγροτικής παραγωγής. Όσον αφορά τις αποζημιώσεις, κυρίως δίνονται από τους κρατικούς προϋπολογισμούς με έγκριση από την Κομισιόν», αναφέρουν χαρακτηριστικά πηγές της Επιτροπής. Τα περισσότερα κράτη-μέλη, ωστόσο, έχουν ασφαλιστικά συστήματα που καλύπτουν κυρίως τη φυτική παραγωγή. Όσον αφορά τη δράση κατά της κλιματικής αλλαγής, τα στοιχεία δείχνουν ότι οι αλλαγές στην ΚΑΠ είναι στη σωστή κατεύθυνση, με την έννοια ότι θα φέρουν αποτέλεσμα και θα βοηθήσουν στη μείωση των εκ-

πομπών αερίων του θερμοκηπίου από την αγροτική παραγωγή. Όμως, όπως επισημάνθηκε πρόσφατα στην Ειδική Επιτροπή Γεωργίας, απαιτείται να στραφούν προς την ίδια κατεύθυνση και να ληφθούν αντίστοιχα μέτρα και από άλλους τομείς της οικονομίας. Όσον αφορά τους καταναλωτές, θα πρέπει επίσης να αλλάξουν καταναλωτική συμπεριφορά. Θα γίνει αυτό; Αν οι αγρότες παράγουν περισσότερα βιολογικά προϊόντα, οι καταναλωτές θα τα αγοράζουν; Και επίσης πρέπει να αλλάξουν και πράγματα που αφορούν το εμπόριο.

«Παγκόσμιες λύσεις»

Η εφαρμογή της νέας ΚΑΠ θα φέρει σημαντικές αλλαγές στην παραγωγική διαδικασία και μείωση της παραγωγής για κάποια προϊόντα, τουλάχιστον για κάποιο χρονικό διάστημα, με κέρδος βέβαια τη μείωση των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου. «Βέβαια, και

άλλες χώρες θα πρέπει να λάβουν ανάλογα μέτρα –και υπάρχουν ενθαρρυντικά σημάδια–, γιατί ένα παγκόσμιο πρόβλημα απαιτεί παγκόσμιες λύσεις», τονίζουν οι ίδιες πηγές.

Σχετικά με τις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής, που όπως δείχνουν τα στοιχεία αναμένεται να επηρεάσουν περισσότερο τις χώρες του Νότου, πηγές αναφέρουν ότι «θα επηρεαστούν όλες οι χώρες, ίσως με διαφορετικό τρόπο και σε διαφορετική ένταση, εξαρτάται από την ανθεκτικότητα των προϊόντων και των μεθόδων παραγωγής που εφαρμόζονται σε κάθε χώρα». Ωστόσο, επισημαίνεται ότι «η Ευρωπαϊκή Ένωση εστιάζει στην παραγωγή καινούργιας γνώσης και στη χρήση της γης με τρόπο ώστε να μειώνεται η συνεισφορά του αγροτικού τομέα στην κλιματική αλλαγή από τη μία, αλλά και να αυξάνονται οι ωφέλειες από την άλλη, καθώς το έδαφος μπορεί να λειτουργήσει ως απορροφητήρας άνθρακα».

Ο φαύλος κύκλος και οι προβλέψεις

έχουν μεγαλύτερη καλλιεργητική περίοδο και ήπιότερες καιρικές συνθήκες στο μέλλον, ο αριθμός των ακραίων καιρικών φαινομένων αναμένεται να αυξάνεται διαρκώς, με αποτέλεσμα η αρνητική επίδραση των φαινομένων αυτών στην ευρωπαϊκή γεωργία να αυξηθεί. Αυτό θα οδηγήσει σε μεγαλύτερες καταστροφές στη φυτική αλλά και τη ζωική παραγωγή. Η μείωση της φυτικής παραγωγής θα φέρει και προβλήματα στην παραγωγή ζωοτροφών, επιδεινώνοντας την κατάσταση.

Οι συνέπειες της κλιματικής αλλαγής στην αγροτική παραγωγή αναμένεται να μειώσουν κατά 1% το ΑΕΠ των ευρωπαϊκών χωρών έως το 2050, με μεγάλες διακυμάνσεις από χώρα σε χώρα. Η κλιματική αλλαγή θα φέρει φτωχότερες σοδειές και μεγαλύτερο κόστος παραγωγής για τους αγρότες, ενώ θα επηρεάσει τόσο την ποσότητα όσο και την ποιότητα των προϊόντων. Στη Νότια Ευρώπη η καλλιέργεια

σιταριού, καλαμποκιού και ζαχαροτεύτλων μπορεί να μειωθεί έως και 50% έως το 2050, καθώς δεν θα επαρκεί το νερό για άρδευση. Αυτό θα φέρει μείωση του εισοδήματος των παραγωγών και αντίστοιχα μείωση της τιμής των εκτάσεων η οποία αναμένεται να αγγίξει και το 80%. Αν και η επάρκεια τροφίμων στην Ε.Ε. δεν αναμένεται να απειληθεί, υπολογίζεται ότι οι τιμές των τροφίμων μπορεί να αυξηθούν κατά πολύ.

Στην ίδια έκθεση επισημαίνεται ότι η αγροτική παραγωγή είναι από τη μια πλευρά εξαιρετικά ευάλωτη στην κλιματική αλλαγή και από την άλλη είναι σε μεγάλο βαθμό υπεύθυνη γι' αυτήν. Η αγροτική παραγωγή στην Ε.Ε. είναι υπεύθυνη για το 10% των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου και για να μειωθεί αυτό το ποσοστό απαιτείται αλλαγή του μοντέλου παραγωγής όσον αφορά τη χρήση λιπασμάτων, τη διαχείριση περιττωμάτων και τον τρόπο εκτροφής των ζώων.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του **GEORGE HAY** / REUTERS BREAKINGVIEWS

Η ενεργειακή κρίση αντιμετωπίζεται μόνο με μείωση κατανάλωσης

Οι Ευρωπαίοι ηγέτες χρειάζεται να παρέρβουν σε επίπεδο ενεργειακής πολιτικής. Οι παράγοντες οι οποίοι προκαλούν τριπλασιασμό της τιμής του φυσικού αερίου στη Γηραιά Ήπειρο, εκτιμώνοντας το κόστος του ηλεκτρικού ρεύματος σε δυσθεώρητα ύψη, δεν πρόκειται να εξαλειφθούν. Παρά ταύτα, η επίλυση του προβλήματος προϋποθέτει ότι θα εξερευνηθούν τρόποι να μειωθεί η χρήση ενέργειας και όχι μόνο να γίνει στροφή σε άλλες μορφές παραγωγής της. Η πρόσφατη κρίση έχει φέρει εμφανώς στο φως όλες τις αδυναμίες χωρών, όπως

είναι η Βρετανία και η Ιταλία, οι οποίες εξαρτώνται σε μέγιστο βαθμό από τις εισαγωγές φυσικού αερίου. Το Ηνωμένο Βασίλειο θα μπορούσε να αποφύγει τα μελλοντικά του προβλήματα επισπεύδοντας τα σχέδιά του για τετραπλασιασμό της παραγωγικής ικανότητας αιολικής ενέργειας από τις υπερράκτιες εγκαταστάσεις του έως το 2030. Εντούτοις, τα πρόσφατα προβλήματα εφοδιασμού στη χώρα οξύνθηκαν από μια περίοδο με χαμηλό άνεμο.

Μια αύξηση των ποσοτήτων φυσικού αερίου, που αποθηκεύονται, θα ήταν μια

Η μαζική ανάπτυξη αιολικών ή φωτοβολταϊκών πάρκων χρειάζεται χρόνο,που σήμερα δεν έχουμε.

αναδρομική κίνηση, ενώ το να αναπτυχθούν νέοι τρόποι αποθήκευσης ηλεκτρικού ρεύματος απαιτεί χρόνο. Το να κατασκευαστούν, δε, νέοι πυρηνικοί σταθμοί θα μπορούσε να συμβάλει στην

παραγωγή ενέργειας μόνο μετά το 2030.

Μια εναλλακτική λύση είναι η εστίαση στη μείωση της ζήτησης. Σύμφωνα με τη Διεθνή Υπηρεσία Ενέργειας, η αύξηση του πληθυσμού της Γης και η ανάπτυξη της οικονομίας τείνουν στο να χρειάζεται ο κόσμος έως το 2050 αρκετά περισσότερη ενέργεια από τα 600 εξετζάουλ, αντίστοιχα με 14 δισεκατομμύρια τόνους πετρελαίου.

Αρα κάνουμε λόγο για μια μεγάλη αύξηση από τα 412 εξετζάουλ που καταναλώθηκαν το 2020 απ' όλο τον πλανήτη. Ακόμα κι αν κατασκευαστούν μαζικά αιολικά πάρκα και φωτοβολταϊκές εγκατα-

στάσεις, η χρήση των ορυκτών καυσίμων θα παραμένει ενεργή.

Οπότε, στο σημείο αυτό η συζήτηση επικεντρώνεται στην εξοικονόμηση. Η Διεθνή Υπηρεσία Ενέργειας υπολογίζει ότι ο περιορισμός της υπερθέρμανσης στον 1,5 βαθμό Κελσίου πέραν των προβιομηχανικών επιπέδων έως το 2050 απαιτεί περιστολή κατανάλωσης στα 344 εξετζάουλ. Η σχεδόν κατά 50% μείωση της ζήτησης μπορεί κυρίως να επιτευχθεί λώντας τα εργοστάσια, τα αυτοκίνητα και ειδικά τα κτίρια λιγότερο ενεργοβόρα. Η παρέμβαση με τον μεγαλύτερο α-

ντικτυπο στη μειωμένη ζήτηση έχει να κάνει με την ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων. Κανένα από τα μέτρα αυτά δεν θα αμβλύνει τον σημερινό πανικό των υψηλών τιμών και των ελλείψεων φυσικού αερίου. Ωστόσο, η γρήγορη κινητοποίηση τουλάχιστον θα συνδράμει στο να αρχίσουν να αποτρέπονται μελλοντικές κρίσεις.

Τέλος, όπως παρατηρεί η Διεθνή Υπηρεσία Ενέργειας, η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης είναι ο άριστος τρόπος να ενισχυθεί η ασφάλεια των ενεργειακών αποθεμάτων.

Εξτρα παροχές μόνο αν υπάρχει ισχυρή και βιώσιμη ανάπτυξη

Εξαγωγές και επενδύσεις θα κρίνουν αν θα δοθεί αναπτυξιακό μέρος στα τέλη του χρόνου

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Ενα «μέρισμα» ανάπτυξης» αφήνουν το τελευταίο διάστημα στελέχη του οικονομικού επιτελείου της κυβέρνησης να εννοηθεί ότι θα διανεμηθεί στο τέλος του χρόνου, υπό την προϋπόθεση ότι η αύξηση του ΑΕΠ θα είναι μεγαλύτερη από την –πρόσφατα αναθεωρημένη προς τα πάνω– κυβερνητική πρόβλεψη για ποσοστό 5,9%. Ο προβληματισμός είναι δικαιολογημένος, αφού πολλοί αναλυτές το τελευταίο διάστημα ανεβάζουν τις προβλέψεις τους για την ανάπτυξη στη χώρα στο 7% ή και στο 8%. Την περασμένη εβδομάδα η Fitch Solutions πρόβλεψε ανάπτυξη 6,3%, ενώ η Citι ανέβασε τον πήχυ στο εντυπωσιακό 8,8%.

Η αριθμητική του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους λέει ότι για κάθε μία μονάδα

Τα όποια μέτρα θα είναι κοστολογημένα ώστε να μην επιβαρύνουν τον προϋπολογισμό των επόμενων ετών.

του ΑΕΠ επιπλέον, ο δημοσιονομικός χώρος αυξάνεται κατά περίπου 0,3 της μονάδας ή περίπου 500 εκατ. ευρώ. Σημαίνει αυτό ότι αν η ανάπτυξη κλείσει τελικά στο 7%, αντί του 5,9%, η κυβέρνηση θα μπορεί να πάρει επιπλέον μέτρα 500 εκατ. ευρώ. Όχι ακριβώς, απαντούν στο οικονομικό επιτελείο. Εξαρτάται από το περιεχόμενο της ανάπτυξης και εξαρτάται, επίσης, από το είδος των μέτρων.

Αν η ανάπτυξη, εξηγούν, οφείλεται σε προσωρινούς παράγοντες, για παράδειγμα την αναβαλλόμενη, λόγω πανδημίας, κατανάλωση, η οποία θα υποχωρήσει τον επόμενο χρόνο, δεν μπορεί να μοιραστεί «μέρισμα» που να επιφέρει κόστος στον προϋπολογισμό των επόμενων ετών, ούτε βεβαίως να ληφθούν μέτρα μόνιμου χαρακτήρα, όπως θα ήταν π.χ. η επέκταση στον δημόσιο τομέα και στους συνταξιούχους της απαλλαγής από την εισφορά αλληλεγγύης. Θα μπορούσε, βεβαίως, να δοθεί ένα εφάπαξ «μέρισμα» π.χ. σε κοινωνικά ασθενεστερούς, μια παραλλαγή της πρακτικής της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ. Ωστόσο, όπως επισημαίνουν στο οικονομικό επιτελείο, τώρα δεν μιλάμε για υπερπλεονάσματα, όπως γίνονταν τότε, αλλά για έλλειμμα, της τάξης του 7% του

Αν η ανάπτυξη οφείλεται σε προσωρινούς παράγοντες, για παράδειγμα λόγω αύξησης της κατανάλωσης που είχε μειωθεί εξαιτίας της πανδημίας, δεν μπορεί να μοιραστεί «μέρισμα», λένε στο οικονομικό επιτελείο.

ΑΕΠ. Επομένως, η όποια «παροχή» πρέπει να δοθεί με μέτρο.

Στο οικονομικό επιτελείο συζητούν, στο πλαίσιο αυτό, το ενδεχόμενο να δοθεί μια επιπλέον στήριξη για την αντιμετώπιση των συνεπειών του πληθωρισμού, στον βαθμό που αυτός θα εξακολουθήσει να αποτελεί πρόβλημα τους επόμενους μήνες. Ήδη, η κυβέρνηση υποχρεώθηκε να αυξήσει από 150 σε 200 εκατ. ευρώ το κονδύλι για την επιδότηση των τιμολογίων ρεύματος, που εξήγγειλε ο πρωθυπουργός στη ΔΕΘ, καθώς αλλιώς ο λογαριασμός δεν έβγαине. Το θέμα της στήριξης έναντι των συνεπειών του πληθωρισμού, άλλωστε, προοιαισθάνεται και ευρωπαϊκές διαστάσεις: Ανακινήθηκε σε επίπεδο υπουργών Ενέργειας της Ε.Ε., ενώ η Ισπανία μοίρασε στα κράτη-μέλη ένα ποπ paper, όπου θέτει το θέμα της αύξησης της τιμής της ενέργειας και της ανάγκης να υπάρξει σχετική παρέμβαση.

Αν, όμως, η ανάπτυξη οφείλεται σε μόνιμους παράγοντες, όπως οι εξαγωγές και οι επενδύσεις, τότε η κυβέρνηση θα μπορούσε να εξετάσει τη λήψη μέτρων που να επιβαρύνουν τον προϋπολογισμό του επόμενου χρόνου. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του οικονομικού επιτελείου, αυτό ισχύει

έως ένα βαθμό, με τα δεδομένα του πρώτου εξαμήνου. Οι εξαγωγές αυξήθηκαν από 13,9 δισ. ευρώ σε 16,4 δισ. ευρώ και οι επενδύσεις από 8,5 δισ. ευρώ σε 10 δισ. ευρώ, σε σύγκριση με το 2019. Αυτό σημαίνει 4 δισ. ευρώ επιπλέον ΑΕΠ το πρώτο εξάμηνο και εφόσον η τάση διατηρηθεί και το δεύτερο εξάμηνο είναι ένα σημαντικό «καύσιμο» ανάπτυξης για τα επόμενα χρόνια.

Ωστόσο, στο οικονομικό επιτελείο κρατούν και πάλι μια επιφύλαξη για το κατά πόσον, ακόμη κι αυτό το «μέρισμα», το προερχόμενο από σταθερές πηγές ανάπτυξης, μπορεί να διατεθεί σε μόνιμα μέτρα.

Και αυτό γιατί από τον επόμενο χρόνο θα χρειαστεί να γίνει μια τεράστια δημοσιονομική προσαρμογή: το πρωτογενές έλλειμμα προβλέπεται 0,5% του ΑΕΠ το 2022 στο μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα, καλύπτοντας μια απόσταση 6,6 ποσοστιαίων μονάδων από το φετινό 7,1% του ΑΕΠ. Η παροδική είναι ότι η προσαρμογή θα γίνει αυτόματα, λόγω της κατάργησης των μέτρων στήριξης της πανδημίας, αλλά αυτό μένει να αποδειχθεί. Ενώ, όμως, το 2022 μπορεί να υπάρχει κάποια ευελιξία, αφού θα εξακολουθήσει να ισχύει η ρήτρα γενικής αποφυγής της Ε.Ε., το 2023 τα πράγματα θα δυσκολέψουν

πραγματικά, με την επαναφορά των κανόνων δημοσιονομικής πειθαρχίας, ακόμη κι αν αυτοί έχουν αλλάξει προς το καλύτερο. Σημειώνεται ότι στο μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα προβλέπεται πλεόνασμα 2% του ΑΕΠ. Η κυβέρνηση, επομένως, θα είναι συγκρατημένη και σε κάθε περίπτωση δεν είναι διατεθειμένη να ρισκάρει το επίπεδο των σχέσεων της με την Ε.Ε.

Σε κάθε περίπτωση, πηγές της υποστηρίζουν ότι δεν θα επιδιωχθεί η επέκταση της απαλλαγής από την εισφορά αλληλεγγύης το 2022 για τους δημοσίους υπαλλήλους και τους συνταξιούχους. Παραπέμπουν στο 2023, με στόχο να μονιμοποιηθεί τότε το μέτρο για όλους, εφόσον οι συνθήκες το επιτρέψουν. Στο Γενικό Λογιστήριο θα βάλουν την επόμενη εβδομάδα τις τελικές πινελιές στο προσχέδιο του προϋπολογισμού, που θα κατατεθεί στη Βουλή στις 4 Οκτωβρίου. Οι πληροφορίες αναφέρουν ότι τα μεγέθη του θα κινούνται κοντά στις προβλέψεις του μεσοπρόθεσμου.

Αλλωστε, οι όποιοι σχεδιασμοί για νέα μέτρα ή αναπτυξιακό μέρος δεν αφορούν το προσχέδιο, αλλά τον χρόνο κατάθεσής του τελικού προϋπολογισμού, στο τέλος Νοεμβρίου.

Προτεραιότητα η καταπολέμηση της ακρίβειας

ΤΟΝ ΘΑΝΟΥ ΤΣΙΡΟΥ

Η λήψη πρόσθετων μέτρων στήριξης –ακόμη και μέσα στο τρέχον έτος– για την καταπολέμηση του κύματος ακρίβειας θα αποτελέσει προτεραιότητα της κυβέρνησης σε περίπτωση εξεύρεσης πρόσθετου δημοσιονομικού χώρου.

Η καταβολή πρόσθετων πόρων στο υπό σύσταση ταμείο για την επιδότηση της κλοβατώρας, η μείωση των συντελεστών ΦΠΑ στην ενέργεια αλλά και η καταβολή άμεσων εισοδηματικών ενισχύσεων, είναι μέτρα που πλέον προωθούνται και σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης προκειμένου να ξεπεραστεί ο εξαιρετικά δύσκολος –όπως προδιαγράφεται– χειμώνας.

Ετσι, ο δρόμος για τα πρόσθετα μέτρα καταπολέμησης της ακρίβειας ανοίγει διάπλατα. Το οικονομικό επιτελείο θα κινηθεί με προσεκτικά βήματα το αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα, προκειμένου ο δημοσιονομικός χώρος να αξιοποιείται την κατάλληλη στιγμή, ώστε να αντιμετωπίζεται το πρόβλημα «εν τη γενέσει» τουλάχιστον στον βαθμό του εφικτού.

Το πρώτο βήμα θα είναι η κατάθεση της νομοθετικής ρύθμισης μέσα στην εβδομάδα για να ενεργοποιηθεί το ταμείο ενέργειας και να πιστωθούν στους λογαριασμούς ηλεκτρικού ρεύματος τα τρία λεπτά ανά κλοβατώρα σε κάθε λογαριασμό χαμηλής τάσης και με ανώτατο όριο τις 300 κλοβατώρες ανά μήνα. Ήδη ο «λογαριασμός» της πρώτης στήριξης ξεπερνάει τα 150 εκατ. ευρώ που είχαν προυπολογιστεί προκειμένου να επιδοτηθεί με τα τρία λεπτά του ευρώ και η κατανάλωση του Σεπτεμβρίου.

Νωρίτερα από πέρυσι αναμένεται να καταβληθεί και το επίδομα θέρμανσης με τον αυξημένο κατά 20% σε σχέση με πέρυσι προϋπολογισμό. Η πλατφόρμα έχει ήδη ετοιμαστεί από πέρυσι, οπότε θα επιδιωχθεί τα 100 εκατ. ευρώ που έχουν προυπολογιστεί να αποδοθούν στους δικαιούχους αρκετά πριν από τα Χριστούγεννα, προκειμένου να διευκολυνθούν οι καταναλωτές. Με την έναρξη της σεζόν πώλησης του πετρελαίου θέρμανσης, η τιμή του λίτρου αναμένεται να ξεπεράσει το 1,05 ευρώ. Η τιμή διυλιστηρίου εκτοξεύτηκε την Παρασκευή στα 902 ευρώ το κυ-

βικό από 678 ευρώ το κυβικό πέρυσι τέτοιο καιρό. Ετσι, η ανατίμηση φτάνει ήδη στο 33%. Ακόμη μεγαλύτερη είναι η ανατίμηση του φυσικού αερίου, η κατανάλωση του οποίου επίσης καλύπτεται από πέρυσι με το επίδομα θέρμανσης.

Με τον ακριβή υπολογισμό του πρόσθετου δημοσιονομικού χώρου θα οριστικοποιηθούν και τα νέα μέτρα που θα ληφθούν, αφού εκτιμηθούν βέβαια και οι συνθήκες που θα επικρατούν προς το τέλος του φθινοπώρου στην αγορά, ειδικά στην αγορά της ενέργειας. Με τα μέχρι τώρα δεδομένα, η κυβέρνηση εμφανίζεται ανοικτή τόσο στην παράταση ή ακόμη και στη διεύρυνση της επιδότησης για το ηλεκτρικό ρεύμα, καθώς αντίστοιχες πολιτικές αναμένεται να υιοθετηθούν και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Ανοικτή επίσης είναι το ενδεχόμενο ακόμη μεγαλύτερης αύξησης του επιδόματος θέρμανσης σε περίπτωση που «παγιωθούν» οι υψηλές τιμές σε πετρέλαιο θέρμανσης και φυσικό αέριο.

Αντίθετα, σοβαρές επιφυλάξεις υπάρχουν προς το παρόν στο ενδεχόμενο μείωσης των ειδικών φόρων κατανάλωσης, πρόταση που υιοθέτησε ο αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης. Η μείωση του ειδικού φόρου κατανάλωσης, να μην μετακυλίεται αυτόματα στην αγορά, ωστόσο έχει τρία μειονεκτήματα. Πρώτον, υψηλό δημοσιονομικό κόστος. Μόνο από τους φόρους κατανάλωσης στα καύσιμα εισπράττονται πάνω από 4 δισ. ευρώ τον χρόνο, χωρίς να συνυπολογίζεται ο ΦΠΑ που επιβάλλεται επί του ειδικού φόρου. Δεύτερον, οριζόντιο αποτέλεσμα, με τα πιο εύπορα νοικοκυριά να κερδίζουν τα ίδια με τα πιο φτωχά. Και τρίτον, είναι ένα μέτρο που πριμοδοτεί εισαγόμενο και «βρώσιμο» καύσιμο σε μια χρονική περίοδο που το ζητούμενο είναι η στροφή στις ανανεώσιμες ή πιο πράσινες πηγές ενέργειας.

Πολλές ευρωπαϊκές χώρες συζητούν και το ενδεχόμενο μείωσης του ΦΠΑ. Στην Ελλάδα, η ηλεκτρική ενέργεια έχει ΦΠΑ 6% αντίθετα με το φυσικό αέριο και το πετρέλαιο θέρμανσης που είναι στο 24%. Η μείωση του ΦΠΑ για συγκεκριμένη χρονική περίοδο είναι ένα ενδεχόμενο, αν και ως μέτρο έχει πρακτικά τα ίδια μειονεκτήματα με τη μείωση του ειδικού φόρου κατανάλωσης.

Ο τομέας της τεχνολογίας είναι πρωτοπόρος και γκρεμίζει τα όρια μεταξύ των κλάδων της οικονομίας

Γιάγκος Ζήνωνος
Head of Special Projects in Cyprus.

Οι επιπτώσεις της πανδημίας του κορωνοϊού έφεραν στην επιφάνεια τα τρωτά σημεία της κυπριακής οικονομίας αλλά και την ανάγκη για απεξάρτηση της από τους παραδοσιακούς τομείς οικονομικής δραστηριότητας. Γενικότερα, ανέδειξαν για ακόμη μια φορά την ανάγκη για τη διαμόρφωση μιας νέας στρατηγικής που θα στοχεύει στη βιώσιμη ανάπτυξη της κυπριακής οικονομίας.

Είκοσι και πλέον μήνες μετά από την έναρξη της πανδημίας, οι προβλέψεις για επιστροφή της οικονομίας στην προ κορωνοϊού εποχή ποικίλουν από χώρα σε χώρα. Σύμφωνα με στοιχεία του Οργανισμού για την Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη (ΟΟΣΑ), το ΑΕΠ σε Κίνα και ΗΠΑ έχει ήδη επιστρέψει στα επίπεδα πριν από την πανδημία ενώ στην Ευρώπη η κατάσταση είναι εντελώς διαφορετική. Στη Γερμανία, το ΑΕΠ αναμένεται να επιστρέψει σε επίπεδα προ πανδημίας περί το τέλος του έτους, ενώ στις χώρες του ευρωπαϊκού νότου, όπως η Κύπρος για παράδειγμα, η επιστροφή του ΑΕΠ στα επίπεδα του 2019 αναμένεται στο τέλος του 2022.

Όπως διαφάνηκε, οι χώρες οι οποίες είχαν ισχυρό τεχνολογικό τομέα ανέκαμψαν γρηγορότερα συγκριτικά με αυτές που δεν είχαν και κυρίως συγκριτικά με αυτές όπου η οικονομία τους βασιζόταν στον τουρισμό. Σε ορισμένους τομείς οι σοβαρές πηγές που έχουν δημιουργηθεί θα χρειαστούν αρκετά χρόνια για να επουλωθούν γεγονός που φανερώνει ότι στοιχεία όπως η ευελιξία και η προσαρμοστικότητα των εθνικών οικονομιών στα νέα δεδομένα, είναι καθοριστικά ως προς τις προσπάθειες για οικονομική ανάκαμψη.

Στην Κύπρο για παράδειγμα θα χρειαστούν πολλά χρόνια για να ανακάμψει ο τουριστικός τομέας ο οποίος αποτελούσε σταθερό αιμοδότη της οικονομίας ενώ το ίδιο ισχύει και για τον κατασκευαστικό τομέα μετά και το σκάνδαλο του προγράμ-

ματος πολυγραφώσεων που οδήγησε στο κλείσιμο του σχετικού προγράμματος.

Η κυπριακή οικονομία πρέπει να βρει διέξοδο, ωστόσο δεν χρειάζεται να ψάξει μακριά. Κατά τη διάρκεια της πανδημίας του κορωνοϊού, ο τομέας της τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνιών αποδείχθηκε διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην ανάκαμψη από την παγκόσμια ύφεση που προκάλεσε η πανδημία. Όσον αφορά στην Κύπρο, ο τομέας έδειξε τη δυναμική του, πρωτίστως χάρη στο ισχυρό κράμα που δημιούργησαν οι διεθνείς εταιρείες τεχνολογίας που εδρεύουν στην Κύπρο μαζί με τις καινοτόμες γηγενείς επιχειρήσεις. Η τεράστια δυναμική που αναπτύσσει ο το-

μέας της τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνιών καταγράφεται και στα στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου που αφορούν τις εξαγωγές ανά τομέα υπηρεσιών. Σύμφωνα με τα στοιχεία αυτά, από το 2015 μέχρι το 2019 που υπάρχουν δημοσιευμένα στοιχεία, ο τομέας παρουσίασε ραγδαία αύξηση στις εξαγωγές υπηρεσιών με ένα μέσο ποσοστό αύξησης που αγγίζει το 21% ή αν προτιμάτε τα 300 εκατομμύρια το χρόνο. Όπως αντιλαμβάνεται κανείς, με τέτοιους ρυθμούς, ο τομέας σύντομα θα ανέβει, αν δεν έχει ήδη ανέβει, στην πρώτη θέση στις εξαγωγές ανά τομέα υπηρεσιών.

Επίσης, αυτή τη στιγμή υπολογίζεται ότι

ο τομέας προσφέρει ένα πολύ σημαντικό ποσοστό στο ΑΕΠ που αγγίζει το 7,5% ενώ σύμφωνα με μελέτη της ΕΥ έχει οδηγήσει στη δημιουργία 13.000 νέων θέσεων εργασίας, με πιο αξιοσημείωτο, το γεγονός ότι 77% εξ αυτών αφορούν σε άλλους τομείς οικονομικής δραστηριότητας λόγω ακριβώς των πολλαπλασιαστικών θετικών επιπτώσεων που έχει στην οικονομία. Δεν είναι τυχαίο άλλωστε το γεγονός ότι οι 5 εκ των 6 εταιρειών που βραβεύτηκαν φέτος για τη συνεισφορά τους στην κυπριακή οικονομία προέρχονται από τον τομέα της τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνιών.

Όλα αυτά καταδεικνύουν ότι ο τομέας αποτελεί το μέλλον του τόπου. Οι προοπτικές είναι τεράστιες, και αφού δεν χρειάζεται να ψάξουμε για τον τομέα που έχει την προοπτική να οδηγήσει στη βιώσιμη ανάπτυξη της οικονομίας μας, αυτό που χρειάζεται είναι να βρούμε το κλειδί που θα ξεκλειδώσει τις όποιες δυσκολίες υπάρχουν στην περαιτέρω ανάπτυξη του.

Βεβαίως, σε αυτό τον αγώνα δεν τρέχουμε μόνοι μας. Οι ηγέτες των μεγάλων ευρωπαϊκών κρατών μελών άρχισαν να παίζουν όλα τα χαρτιά τους στο παιχνίδι για την προσέλκυση τεχνολογικών κολοσσών και στην αποτελεσματικότητά τους. Ήδη, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ανακοίνωσε την εξαγγελία κινήτρων για την προσέλκυση εταιρειών υψηλής τεχνολογίας και εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού. Αυτό που χρειάζεται είναι το δικό μας πλαίσιο να είναι πιο ανταγωνιστικό από αυτό των ευρωπαϊκών εταίρων μας. Σε αυτή τη διαδικασία, η κυβέρνηση πρέπει να αφουγκραστεί τις εταιρείες του κλάδου και να

αδράξει την ευκαιρία.

Τα οφέλη για την κυπριακή οικονομία θα είναι τεράστια. Η ανάπτυξη του τομέα της τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνιών θα επιδράσει θετικά και στους υπόλοιπους τομείς οικονομικής δραστηριότητας, συμπεριλαμβανομένων του τουρισμού και των κατασκευών. Όπως αναφέρει ο Διευθυντής Σύμβουλος της ΕΥ Ελλάδος, Πάνος Παπάζογλου, «ο τομέας της τεχνολογίας αναπτύσσεται με πολλαπλάσιους ρυθμούς από την υπόλοιπη οικονομία, προσελκύει τη μερίδα του λέοντος των επενδύσεων και δημιουργεί τις περισσότερες νέες θέσεις εργασίας, ενώ, συγχρόνως, γκρεμίζει τα όρια μεταξύ των κλάδων της οικονομίας».

Ενδεικτικά, η μετεγκατάσταση εταιρειών στην Κύπρο θα οδηγήσει στην ενίσχυση του επαγγελματικού τουρισμού όπως επίσης και στην αύξηση της ζήτησης γραφειακών χώρων και κατοικιών να στεγαστούν οι επιχειρήσεις και οι εργαζόμενοι τους αντίστοιχα. Η αύξηση στην ιδιωτική κατανάλωση θα οδηγήσει στην ενίσχυση του τομέα της ιδιωτικής εκπαίδευσης, του λιανικού εμπορίου, της εστίασης και ούτω καθεξής. Ενδεικτικά όπως έχω αναφέρει, είναι η μελέτη της ΕΥ στην οποία αναφέρεται ότι για κάθε νέα θέση εργασίας στον τομέα της τεχνολογίας, δημιουργούνται άλλες 3 θέσεις εργασίας σε άλλους τομείς οικονομικής δραστηριότητας.

Ο δρόμος λοιπόν για να οδηγήσουμε την οικονομία σε βιώσιμη ανάπτυξη είναι απλός και η κατεύθυνση μόνο μία: Η δημιουργία ενός οικοσυστήματος, το οποίο θα αποτελέσει πόλο έλξης για το εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό και τις επιχειρήσεις του τομέα της τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνιών. Οι προοπτικές για την οικονομία της Κύπρου είναι τεράστιες, νομίζουμε ότι θα καταφέρουμε να δημιουργήσουμε ένα τέτοιο οικοσύστημα. Από εμάς εξαρτάται.

Η μεγάλη ευκαιρία των μικρομεσαίων επιχειρήσεων για φθηνό δανεισμό

Χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων από το Ταμείο Ανάκαμψης

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Για πρώτη φορά οι ελληνικές επιχειρήσεις θα μπορούν να δανειστούν με ευρωπαϊκά επιτόκια. Το μήνυμα αυτό στέλλουν οι τράπεζες στις παρουσιάσεις που οργανώνουν με τις επιχειρήσεις ενόψει της ενεργοποίησης του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Μέχρι σήμερα έχουν γίνει 350 παρουσιάσεις σε ιαρίθμιες επιχειρήσεις και οι προσδοκίες, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις, δεν εξαντλούνται μόνο στις μεγάλες, αλλά προχωρούν και στις μεσαίες επιχειρήσεις της χώρας με τζίρο από 10 έως 30 εκατ. ευρώ. Όπως εξηγούν τραπεζικά στελέχη που εμπλέκονται στενά στη διαδικασία, οι μεγάλες επιχειρήσεις έχουν περιορίσει κατά πολύ το κόστος δανεισμού τους μέσω και της πρόσβασης στις αγορές κεφαλαίου, κάτι που δεν ισχύει για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις της χώρας που για πρώτη φορά θα έχουν πρόσβαση σε φθηνό δανεισμό, εξασφαλίζοντας χαμηλό κόστος κεφαλαίου για διάρκεια 12 ετών.

Οι πέντε στόχοι

Οι επενδυτικοί στόχοι είναι:

- Η πρόσλη μεταβάση.
- Ο ψηφιακός μετασχηματισμός.
- Η καινοτομία - έρευνα και ανάπτυξη.
- Η ανάπτυξη οικονομικών κλίμακας μέσω συνεργασιών, εξαγορών και συγχυσεών.
- Η εξοστρέφεια.

Πρόκειται για τομείς που αγγίζουν όλο το εύρος της επιχειρηματικής κοινότητας, χωρίς εξαιρέσεις, παρά μόνο τις δραστη-

ριότητες που ρητά απαγορεύεται να χρηματοδοτηθούν και οι οποίες έχουν να κάνουν με την αμυντική βιομηχανία, τα τυχερά παιχνίδια, τα στερεά καύσιμα κ.ά. Η ακριβής συμμετοχή (μεταξύ 30% και 50%) του Ταμείου Ανάκαμψης στη χρηματοδότηση της επένδυσης εξαρτάται από τον βαθμό ανταπόκρισης της τελευταίας στα πέντε κριτήρια επιλεξιμότητας. Σημειώνεται ότι στην περίπτωση όπου ένα επενδυτικό σχέδιο είναι επιλεξιμο σε παραπάνω από έναν πυλώνα, οι ποσοστιαίες από τον κάθε πυλώνα ξεχωριστά αθροίζονται και το αθροισμα δεν μπορεί να υπερβεί το 50%. Παρά το γεγονός ότι η στόχευση του Ταμείου είναι αμειγής η χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων, αναγνωρίζονται ως απάνη κεφάλαιο κίνησης και έξοδα marketing σε ποσοστό έως 30% του επενδυτικού σχεδίου.

«Τρέχουν» οι διαδικασίες

Σύμφωνα με πληροφορίες, την προσεχή Πέμπτη αναμένεται να δημοσιευθεί η υπουργική απόφαση για τη διαδικασία και τα κριτήρια επιλεξιμότητας των επενδυτικών σχεδίων, ενώ έως τα τέλη του μήνα αναμένεται να δοθεί σε διαβούλευση το νομοσχέδιο για τη κίνηση των συγχωνεύσεων και εξαγορών που αποτελούν διακριτή επενδυτική κατηγορία στο πλαίσιο του Ταμείου Ανάκαμψης. Με ταχείες διαδικασίες και συγκεκριμένα εντός του Οκτωβρίου αναμένεται να υπογραφούν οι συμβάσεις με τις τράπεζες, προκειμένου τα πρώτα χρήματα του μηχανισμού να έχουν πέσει στην

Σύμφωνα με πληροφορίες, το υπουργείο Οικονομικών προσανατολίζεται στη στήριξη των μικρών επενδυτικών σχεδίων έως 1,5 εκατ. ευρώ, αναλαμβάνοντας το κόστος της αξιολόγησης από πιστοποιημένο ανεξάρτητο ελεγκτή.

Τον Οκτώβριο θα υπογραφούν οι συμβάσεις με τις τράπεζες, ώστε τα πρώτα χρήματα να πέσουν στην πραγματική οικονομία έως το τέλος του έτους.

πραγματική οικονομία έως τα τέλη του χρόνου. Οι εισροές, εκτός από τα πρώτα 4 δισ. ευρώ που εγκρίθηκαν τον Αύγουστο, εκτιμώνται έως τα τέλη του χρόνου σε 4 δισ. ευρώ επιπλέον.

Συνολικά θα μοχλευθούν 32 δισ. ευρώ, από τα οποία τα 12,7 δισ. ευρώ (40%) θα είναι ο δανεισμός από τις τράπεζες. Σε αυτά περιλαμβάνονται 5 δισ. ευρώ που έχει δεσμευθεί ότι θα εισφέρει η Ευρωπαϊκή

Τράπεζα Επενδύσεων και άλλα 500 εκατ. ευρώ η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης, ενώ στα 6,6 δισ. ευρώ (20%) θα είναι η ίδια συμμετοχή των επιχειρήσεων. Η συμμετοχή της ΕΤΕπ και της EBRD ανεβάζει το θερμόμετρο του ανταγωνισμού μεταξύ των τραπεζών, καθώς με δεδομένο ότι οι δύο ευρωπαϊκοί χρηματοδοτικοί μηχανισμοί θα επικεντρωθούν κυρίως στις μεγάλες επιχειρήσεις, η κάουλα της χρηματοδότησης ανοίγει και για τις μικρότερες επιχειρήσεις και η μάχη μεταξύ των τραπεζών για την προσέγγισή τους προμηνύεται σκληρή.

Η αξιολόγηση

Σημείο-κλειδί θα αποτελέσει η πιστοληπτική κατάσταση των ελληνικών επιχειρήσεων που θα κρίνει πόσες τελικά επιχειρήσεις μπορούν να υποβάλουν υποψηφιότητα δανειοδότησης από το Ταμείο. Η αξιολόγησή τους είναι στα χέρια των

τραπεζών και με δεδομένο ότι η πλειονότητα των ελληνικών μικρομεσαίων και μικρών επιχειρήσεων δεν διαθέτει rating από ανεξάρτητες εταιρείες, το βάρος πέφτει στις τράπεζες και στα εσωτερικά συστήματα αξιολόγησης που διαθέτουν. Με βάση το rating αυτό θα αξιολογηθεί και το επίπεδο των εξασφαλίσεων που θα απαιτηθεί, και όπως εξηγούν αρμόδια τραπεζικά στελέχη στην άσκηση αυτή βαρύνοντα ρόλο θα παίξουν οι μελλοντικές ταιριακές ροές και οι προοπτικές της επιχείρησης που θα εξασφαλίζουν την αποπληρωμή του δανείου.

Σύμφωνα με πληροφορίες, το υπουργείο Οικονομικών προσανατολίζεται στη στήριξη των μικρών επενδυτικών σχεδίων έως 1,5 εκατ. ευρώ, αναλαμβάνοντας το κόστος της αξιολόγησης από πιστοποιημένο ανεξάρτητο ελεγκτή. Εργο του ελεγκτή θα είναι η αξιολόγηση της επιλεξιμότητας του επενδυτικού σχεδίου ως προς

τους στόχους του Ταμείου, δηλαδή εάν επιπίπτει στις κατηγορίες επιδότησης, και η αξιολόγηση για το κατά πόσον η επιδότηση στο επιτόκιο ξεπερνάει το όριο των κρατικών ενισχύσεων.

Πρόκειται για τον στόχο de minimis που ορίζει η ευρωπαϊκή νομοθεσία και μετράει το σύνολο των ενισχύσεων που έχει λάβει μια επιχείρηση, έτσι ώστε να μην υπερβαίνουν ένα συγκεκριμένο όριο ανά τριετία. Αντίθετα, το κόστος αξιολόγησης για τις μεγάλες εταιρείες θα βαρύνει τις ίδιες τις επιχειρήσεις που θα υποβάλουν επενδυτικά σχέδια.

Τα επιχειρηματικά σχέδια θα αξιολογούνται με βάση τη μέθοδο FIFO - First in First Out και οι τράπεζες υπόσχονται ταχεία εξέταση των αιτημάτων προκειμένου να κερδηθεί χρόνος και οι πόροι του Ταμείου να απορροφηθούν στον προγραμματισμένο χρόνο, δηλαδή αυστηρά έως τα τέλη του 2026.

Η ΕΚΤ θα συνεχίσει να στηρίζει την Ελλάδα και τις τράπεζες

Της **ΕΛΕΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Την παράταση του waiver, της επιλεξιμότητας δηλαδή των ελληνικών ομολόγων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, με τη συνέχιση της αποδοχής τους ως εξασφαλίσεις στις πράξεις νομοσυντακτικής πολιτικής του ευρωσυστήματος, η οποία δόθηκε τον Απρίλιο του 2020 -προσωρινά και λόγω COVID καθώς η Ελλάδα δεν έχει επενδυτική βαθμίδα- και λήγει τον Ιούνιο του 2022, αναμένει ευρέως η αγορά να ανακινωθεί κατά τη συνεδρίαση της ΕΚΤ τον Δεκέμβριο. Αυτός είναι άλλωστε και ένας από τους βασικούς στόχους του οικονομικού επιτελείου και του Οργανισμού Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους.

Η εκτίμηση Στουρνάρα

Σύμφωνα με τον διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, Γιάννη Στουρνάρα, η ΕΚΤ δεν θα τηρήσει σκληρή στάση απέναντι στην Ελλάδα σε ό, τι αφορά το waiver. Οπως σημειώνει στην «Κ», καθώς εκτιμά πως η κεντρική τράπεζα θα συνεχίσει να αγοράζει ελληνικά ομόλογα και μετά το PEPP, το ίδιο θα ισχύσει και για το waiver. «Αυτά τα δύο πάνε μαζί», όπως σημειώνει χαρακτηριστικά, ενώ προσθέτει πως η παράταση του πέραν του Ιουνίου του 2022 «είναι σημαντική για τις ελληνικές τράπεζες, διότι αφορά την ομαλή μετάδοση της νομισματικής πολιτικής».

Η διατήρηση αυτού του «όπλου» είναι σημαντική και για την ελληνική οικονομία. Όπως αναφέρουν παράγοντες στις αγορές, για την Ελλάδα δεν είναι τόσο σημαντική η συνέχιση της συμμετοχής της στα προγράμματα ποσοτικής χαλάρωσης, όσο το

να μείνει ανοικτή αυτή η «πόρτα», η οποία οδηγεί στη στήριξη των ελληνικών τραπεζών, στη διατήρηση της ρευστότητας στην ελληνική οικονομία, καθώς και στην ενίσχυση της εμπορευσιμότητας και των αποστημάτων των ομολόγων του ελληνικού Δημοσίου.

Φθηνή ρευστότητα

Το waiver αποτέλεσε μια εξαιρετικά σημαντική εξέλιξη για τις ελληνικές τράπεζες όταν ξέσπασε η πανδημία και οι αποδόσεις των ομολόγων εκτοξεύθηκαν, καθώς μπορούσαν πλέον να καταθέτουν τα κρατικά ομόλογα στην κεντρική τράπεζα για την άντληση χρηματοδότησης. Αυτή η στήριξη της ΕΚΤ βοήθησε τον κλάδο να προχωρήσει στον μετασχηματισμό του και βελτίωσε επίσης σημαντικά το κόστος χρηματοδότησης των τραπεζών.

Μέσω του προγράμματος παροχής φθονών μακροπρόθεσμων δανείων TLTRO III οι ελληνικές τράπεζες μπορούν να δανειζονται από την ΕΚΤ με αρνητικό επιτόκιο, το οποίο φτάνει το -1%. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία, οι τέσσερις συστημικές τράπεζες, Εθνική, Πειραιώς, Eurobank και Alpha Bank, έχουν απορροφήσει από την ΕΚΤ συνολικά ρευστότητα η οποία αγγίζει τα 47 δισ. ευρώ. Συνεπώς, εάν δεν παραπεθεί το waiver οι ελληνικές τράπεζες θα χάσουν ουσιαστικά αυτό το «-1%».

Σε κάθε περίπτωση, όπως επισημαίνουν τραπεζικές πηγές, οι ελληνικές τράπεζες δεν αντιμετωπίζουν θέμα ρευστότητας, με τους δείκτες δανείων προς καταθέσεις να κινούνται σημαντικά κάτω του 100%.

Η αγορά και οι οίκοι αξιολόγησης αναμένουν ότι η ΕΚΤ δεν θα άρει το waiver τον ερχόμενο Ιούνιο, δηλαδή θα συνεχίσει να δέχεται τα ελληνικά κρατικά ομόλογα που διαθέτουν οι τράπεζες ως εγγύηση για τη χορήγηση ρευστότητας.

Απλώς θα χάσουν τη δυνατότητα να διενεργούν αυτό το «carry trade» με την ΕΚΤ. Οστόσο, εάν θέλουν να κρατήσουν αυτή την επιλογή του -1% υπάρχει δυνατότητα να το κάνουν κινούμενες πρώτα διαπραγματευτικά και μετά να... απευθυνθούν στην ΕΚΤ, ανταλλάσσοντας με μία ξένη τράπεζα ελληνικά ομόλογα με ομόλογα που δέχεται η ΕΚΤ (πληρώνοντας τη διαφορά του spread), π.χ. ιταλικά, και έτσι να καταθέτουν στην ΕΚΤ.

Όπως πάντως δείχνουν τα πράγματα, η παράταση του waiver είναι και αυτό

που περιμένει η πλειονότητα των αναλυτών. Ανάλογες με του Έλληνα κεντρικού τραπεζίτη είναι και οι απόψεις των οίκων αξιολόγησης στους οποίους απευθύνθηκε η «Κ», καθώς εκτιμούν ότι η ΕΚΤ θα θέλει να αποφύγει οποιοδήποτε φαινόμενο απότομων ακραίων επιδράσεων (cliff effect). «Η παράταση είναι πιθανή, δεδομένου ότι θα ήταν σημαντική για την ομαλή μετάβαση της Ελλάδας στο πρόγραμμα APP, και προκειμένου να αποφευχθούν τυχόν επιπτώσεις από την ολοκλήρωση του PEPP», όπως σημειώνει ο Νώντας Νικο-

λαΐδης, αντιπρόεδρος και υψηλόβαθμος αξιωματούχος για πιστοληπτικές αξιολογήσεις της Moody's. Ωστόσο σε περίπτωση που η ΕΚΤ δεν δώσει παράταση, η Moody's δεν βλέπει σημαντικό κίνδυνο για τον τραπεζικό κλάδο καθώς, όπως σημειώνει ο κ. Νικολαΐδης, «στην πιο απίθανη περίπτωση που η ΕΚΤ επιλέξει μια σκληρή στάση, οι ελληνικές τράπεζες έχουν επιλογές χρηματοδότησης διαθέσιμες». Οι οίκοι βλέπει, συνεπώς, ελάχιστους κινδύνους για τον κλάδο σε ένα τέτοιο σενάριο, δεδομένου ότι μόνο ένα μέρος της χρηματοδότησης των ελληνικών τραπεζών από την ΕΚΤ γίνεται μέσω των ελληνικών ομολόγων. «Σε κάθε περίπτωση, αυτό το μέρος της χρηματοδότησης μπορεί εύκολα να μεταβεί στη διαπραγματευτική αγορά repo, όπως συνέβαινε πριν από την COVID-19, με οριακά υψηλότερο κόστος (χαμηλότερο όφελος λόγω των σημεινών αρνητικών επιτοκίων) που δεν θα ήταν επιζήμιο για την κερδοφορία των τραπεζών», όπως προσθέτει.

Κατά τη Moody's, οι προοπτικές χρηματοδότησης για τις τράπεζες είναι απίθανο να «χτυπηθούν» από ένα τέτοιο ενδεχόμενο καθώς, όπως εξηγεί ο κ. Νικολαΐδης, η θέση ρευστότητας τους είναι ισχυρή. Ο οίκος αναμένει παράλληλα ότι οι καταθέσεις πελατών θα συνεχίσουν να αυξάνονται έντονα και οι τράπεζες θα έχουν όλο και μεγαλύτερη πρόσβαση στις διεθνείς αγορές, γεγονός που θα μειώσει επίσης την ανάγκη χρηματοδότησης της ΕΚΤ το επόμενο έτος.

Καμία ανασυχία δεν εκφράζει ούτε η Fitch Ratings σε περίπτωση που αρθεί αυτή η στήριξη. Όπως σημειώνει στην

«Κ» η Κριστίνα Τορέγια, επικεφαλής τραπεζικής ανάλυσης του οίκου, η στήριξη της ΕΚΤ στις ευρωπαϊκές τράπεζες, συμπεριλαμβανομένων των ελληνικών, θα αρθεί αλλά σταδιακά. Οι ελληνικές τράπεζες έχουν όντως επωφεληθεί σημαντικά από τη χρηματοδότηση της ΕΚΤ, κυρίως του TLTRO III, και η θέση ρευστότητας τους έχει υποστηριχθεί από το waiver. «Ωστόσο, αναγνωρίζουμε επίσης ότι η χρηματοδότηση και η ρευστότητα των τραπεζών έχουν βελτιωθεί τα τελευταία χρόνια, υποστηριζόμενες από την αύξηση των καταθέσεων και την καλύτερη πρόσβαση στις αγορές», όπως σημειώνει. Οι πρόσφατες εκδόσεις ομολόγων μαζί με τη συνέχιση της εξασφαλισμένης χρηματοδότησης, όπως τα repos, θα διευκολύνουν την υποκατάσταση του δανεισμού της ΕΚΤ, κατά την άποψη του οίκου, με την κ. Τορέγια να διαμνύει πως η αξιολόγηση των ελληνικών τραπεζών θα βελτιωθεί στο επόμενο διάστημα εάν συνεχιστεί η πρόσδος με τη μείωση των NPES.

Η S&P Global Ratings από την πλευρά της, αν και αναμένει επιπτώσεις στο κόστος χρηματοδότησης των τραπεζών και επιδείνωση στις τρέχουσες ισχυρές μετρήσεις ρευστότητας εάν αρθεί το waiver, εκτιμά ότι ο αντίκτυπος αυτός θα είναι διαχειρίσιμος. Όπως επισημαίνει στην «Κ» ο επικεφαλής του οίκου για τον ελληνικό χρηματοοικονομικό κλάδο, Γκόκσεν Καραγκόζι, οι ελληνικές τράπεζες θα στραφούν στον δανεισμό μέσω repos, αρκεί το επενδυτικό κλίμα να παραμείνει θετικό, ενώ διαμνύει πως μια τέτοια εξέλιξη δεν θα επηρεάσει τις «βαθμολογίες» των ελληνικών τραπεζών.

Σε περισσότερους φέτος η έκπτωση 50% στον ΕΝΦΙΑ

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Στα 2,58 δισ. ευρώ διαμορφώθηκε ο «λογαριασμός» του φετινού ΕΝΦΙΑ σύμφωνα με τα στοιχεία της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ), όπως αυτά προέκυψαν μετά την ολοκλήρωση της εκκαθάρισης για 6,2 εκατ. φυσικά και νομικά πρόσωπα.

Τα στατιστικά των εκκαθαριστικών, που αναρτήθηκαν προχθές στους λογαριασμούς των φορολογουμένων στην ιστοσελίδα myAADE.gov.gr, δείχνουν ότι οι δικαιοφύτοι έκπτωσης 50% έφτασαν να 1.272.745, δηλαδή 52.269 παραπάνω από πέρυσι. Οσον αφορά, δε, το κόστος αυτών των εκπτώσεων, ανέβηκε κατά 3,5 εκατ. ευρώ κι έφτασε τα 80,781 εκατ. ευρώ. Η

αύξηση των δικαιούχων είναι αποτέλεσμα της συρρίκνωσης κατά το προηγούμενο έτος των εισοδημάτων, συνεπεία της πανδημικής κρίσης. Ουσιαστικά, τα εισοδήματά τους μειώθηκαν τόσο ώστε να γίνουν δικαιούχοι της έκπτωσης 50%. Αντίθετα, έχουν μειωθεί οι φορολογούμενοι με πλήρη απαλλαγή από τον ΕΝΦΙΑ. Το περυσινό έτος περίπου 64.414 δεν κατέβαλαν τον ΕΝΦΙΑ καθώς πληρώσαν τα σχετικά κριτήρια, ενώ φέτος ο αριθμός των δικαιούχων της πλήρους απαλλαγής περιορίστηκε σε 62.236.

Συνολικά, πάντως, η βεβαίωση του φετινού φόρου έβγαλε 29,5 εκατ. ευρώ παραπάνω από πέρυσι κι έτσι 6.214.444 φορολογούμενοι καλούνται να πληρώσουν συνολικά 2,587 δισ. ευρώ. Αυτό οφείλεται

στη συγκέντρωση περισσότερων δικαιωμάτων ακινήτων σε λιγότερα φυσικά πρόσωπα, κάτι που φαίνεται και από την αύξηση του συμπληρωματικού φόρου φυσικών προσώπων κατά 10 εκατ. ευρώ. Παράλληλα, είναι αποτέλεσμα των αλλαγών που πραγματοποιήσαν οι φορολογούμενοι στο Ε9 μετά την υποκρέωση δήλωσης των «αδελφών τετραγωνικών» στους δήμους, όπου διαπιστώσαν ότι θα πρέπει να προχωρήσουν σε αλλαγές και στην εφορία.

Από το ποσό των 2,58 δισ. ευρώ, 860 εκατ. ευρώ θα πρέπει να καταβληθούν μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα, καθώς η δόση του Οκτωβρίου είναι διπλή (περιλαμβάνει και τη δόση του Σεπτεμβρίου), ενώ το ζητούμενο για την κυβέρνηση είναι

εάν οι φορολογούμενοι θα καταφέρουν να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους συνεπεία της υγειονομικής κρίσης και των προβλημάτων που έχει δημιουργήσει στα νοικοκυριά και στις επιχειρήσεις.

Ειδικότερα και σύμφωνα με τα στοιχεία της ΑΑΔΕ:

1. Ο συνολικός φόρος που βεβαιώθηκε ανήλθε σε 3,25 δισ. ευρώ. Ο κύριος ΕΝΦΙΑ ανήλθε σε 2,6 δισ. ευρώ και ο συμπληρωματικός φόρος σε 646,38 εκατ. ευρώ. Μετά τις μειώσεις και τις απαλλαγές ύψους 667,69 εκατ. ευρώ ο φόρος περιορίζεται στα 2,58 δισ. ευρώ.

2. Ο φόρος για τα φυσικά πρόσωπα ανέρχεται στο ποσό των 2,093 δισ. ευρώ, ενώ των νομικών προσώπων στα 494 εκατ. ευρώ.

3. Οι μειώσεις 10%-30%, ανάλογα με το ύψος της ακίνητης περιουσίας, διαμορφώθηκαν σε 578,93 εκατ. ευρώ.

Ο φόρος θα πρέπει να αποπληρωθεί σε 6 μηνιαίες δόσεις εκ των οποίων η πρώτη τον Σεπτέμβριο. Όσοι επιθυμούν μπορούν να πληρώσουν διπλή δόση τον Οκτώβριο (δηλαδή και του Σεπτεμβρίου) χωρίς πρόστιμα και προσαυξήσεις, ενώ η τελευταία δόση θα πρέπει να καταβληθεί τον Φεβρουάριο του 2022.

Για όσους χρειάζονται περισσότερες δόσεις υπάρχει η πάγια ρύθμιση του υπουργείου Οικονομικών που προσφέρει έως 24 δόσεις, οι οποίες όμως είναι έντοκες. Το επιτόκιο φτάνει το 5,32% για τις 12 δόσεις και το 6,82% για τις 24 δόσεις.

Ο φόρος θα πρέπει να αποπληρωθεί σε 6 μηνιαίες δόσεις, η πρώτη τον Σεπτέμβριο. Όσοι επιθυμούν μπορούν να πληρώσουν διπλή δόση τον Οκτώβριο (δηλαδή και του Σεπτεμβρίου) χωρίς πρόστιμα και προσαυξήσεις.

must

03/10

ΜΕ ΤΗΝ Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΖΑΧΑΡΙΟΥ

ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ
ΟΜΟΡΦΙΑ

Προτεραιότητα, η ποιότητα του τουρισμού

Βασίλης Κικίλιας: Συμφωνίες για επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και προβολή νέων ελληνικών προορισμών

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Μέτρα, παρεμβάσεις και δράσεις για την αναβάθμιση του ελληνικού τουρισμού, με κορυφαία προτεραιότητα ωστόσο την προστασία του περιβάλλοντος και του χαρακτήρα των προορισμών, περιγράφει ο υπουργός Τουρισμού Βασίλης Κικίλιας, μιλώντας στην «Κ». Εξηγεί πώς σχεδιάζει να πετύχει τη διεύρυνση της τουριστικής περιόδου, αποκαλύπτει τις πρώτες συμφωνίες με αμερικανικές αεροπορικές για επιμήκυνση των πτητικών προγραμμάτων τους στην Ελλάδα, συμφωνία για το άνοιγμα των αεροπορικών συνδέσεων με τη βρετανική αγορά από τις αρχές του επόμενου έτους και την εντατικοποίηση της διεθνούς προβολής με βάση τις νέες προτεραιότητες.

Μιλάει ακόμη για την ανάπτυξη νέων προορισμών και την ενίσχυση των ταξιδιών city break, και απαρίθμει εργαλεία με τα οποία θα αντιμετωπίσει τον υπερτουρισμό που απειλεί συγκεκριμένους προορισμούς –και τα οποία θα περιλαμβάνουν κίνητρα και αντικίνητρα– ενώ αναφέρεται στις επενδύσεις και τις άλλες παρεμβάσεις που θα απαιτηθούν. Αποκαλύπτει επίσης την ύπαρξη συζητήσεων με διεθνείς ομίλους, όπως η Accor, για τη δημιουργία ενός κέντρου τουριστικής εκπαίδευσης διεθνούς εμβέλειας. Τονίζει, δε, επανειλημμένως, πως πλέον το θέμα της βιωσιμότητας αποτελεί κορυφαία προτεραιότητα της κυβέρνησης και του πρωθυπουργού, που επιδιώκει την ανάδειξη της χώρας σε παγκόσμιο πρωταθλητή του κλάδου την επόμενη ημέρα του παγκόσμιου τουρισμού. Για φέτος εκτιμά πως ο ελληνικός τουρισμός θα ανακτήσει περισσότερο από το 50% της δραστηριότητας του 2019 με έσοδα ενδεχομένως της τάξης των 10 δισεκατομμυρίων ευρώ.

– Ποια είναι η εκτίμησή σας, την παρούσα χρονική στιγμή, για την εξέλιξη της φετινής τουριστικής χρονιάς;

– Η φετινή χρονιά μάς επιβύλαξε μια θετική εκτίληξη: Με αρχικό, αλλά και φιλόδοξο όπως εκτιμούσαμε, στόχο το 50% του 2019, όλα καταδεικνύουν ότι θα τον ξεπεράσουμε. Είναι χαρακτηριστικό ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, οι ταξιδιωτικές εισπράξεις τον Ιούλιο έφτασαν τα 2,27 δισ. ευρώ, αριθμός που αντιστοιχεί στο 61,4% των εισπράξεων του Ιουλίου του 2019, όταν τα τουριστικά έσοδα ανήλθαν σε 3,7 δισ. ευρώ. Οι αφίξεις επισκεπτών από το εξωτερικό παρουσίασαν αύξηση κατά 240,2% σε σύγκριση με τον ίδιο μήνα του 2020. Τα στοιχεία του Αυγούστου αλλά και του Σεπτεμβρίου θα βελτιώσουν περαιτέρω τη συνολική εικόνα.

– Δηλαδή, τι έσοδα αναμένουμε φέτος από τις ταξιδιωτικές εισπράξεις;

– Οι παράγοντες της αγοράς κάνουν λόγο για εισπράξεις πέρα των προβλεπομένων, περίπου 10 δισεκατομμύρια. Η ατμομηχανή της ελληνικής οικονομίας έδωσε την αποφασιστική ώθηση στην ανάπτυξη και αυτό πρέπει να το πιστώθουν οι άνθρωποι του τουριστικού κλάδου, οι επιχειρηματίες σε κάθε τομέα, οι εκατοντάδες χιλιάδες εργαζόμενοι και όλοι οι εμπλεκόμενοι στο τουριστικό αυτό υ-

Ολα καταδεικνύουν ότι τη φετινή χρονιά θα ξεπεράσουμε το 50% του 2019.

Συμφωνήσαμε με κορυφαίο tour operator για την αγορά της Μεγάλης Βρετανίας να ανοίξουν νωρίς την άνοιξη οι πτήσεις προς τους ελληνικούς προορισμούς.

Θα ανακατανείμουμε τον διαφημιστικό προϋπολογισμό μας μέσω του ΕΟΤ, έτσι ώστε να καλύπτονται οι φθινοπωρινοί και χειμερινοί μήνες.

περπριούν που λέγεται «ελληνικός τουρισμός».

– Θα συνεχίσουμε, λοιπόν, με το σημερινό μοντέλο ή θα στοχεύσουμε εντέλει σε ποιοτική αναβάθμιση του εισερχόμενου τουρισμού;

– Οι ποιοτικοί δείκτες έχουν ήδη βελτιωθεί, γεγονός που μας ικανοποιεί ιδιαίτερα, καθώς πέρα από τον αριθμό των επισκεπτών, η ποιοτική άνοδος ήταν και παραμένει στόχος. Με βάση αυτά τα δεδομένα και εφόσον αφήσουμε πίσω την πανδημία, ο στόχος για το 2022 είναι να προσφέρουμε μια μοναδική τουριστική εμπειρία. Αυτό δεν θα αποτυπωθεί μόνο ποσοτικά αλλά και ποιοτικά, στο τουριστικό ΑΕΠ, στις νέες θέσεις εργασίας που θα δημιουργηθούν στον κλάδο, στους νέους επισκέπτες, που στόχος μας είναι να επιστρέψουν, αλλά και στην επιμήκυνση της περιόδου.

– Η Ελλάδα είναι προορισμός πρώτης επιλογής για ολοένα και περισσότερους ξένους ταξιδιώτες. Πώς μπορεί η χώρα να διατηρήσει αυτό το momentum και να χτίσει περαιτέρω;

– Πράγματι, βλέπουμε ότι πέρα από τις παραδοσιακές αγορές μας, νέες αγορές εντάσσονται στη δεξαμενή των επισκεπτών που για τις διακοπές τους επιλέγουν Ελλάδα, όπως οι χώρες του Περσικού Κόλπου και το Ισραήλ. Για να διατηρηθεί και να ενισχυθεί αυτή η τάση της ολοένα και πιο διευρυνόμενης αγοράς, πρέπει να στηριχτούμε σε δύο πυλώνες: Πρώτον, στη διαφύλαξη και στην ενίσχυση της ποιότητας του προσφερόμενου τουριστικού μας προϊόντος, ιδιαίτερα όπου υπάρχουν ζητήματα έντονων εποχικότητας και αντοχής των υποδομών μας, και δεύτερον, στην ανάδειξη των διαφορετικών εμπειριών και διαφορετικών προορισμών που προσφέρει η Ελλάδα προς τους διεθνικούς επισκέπτες της. Πάνω απ' όλα, ο πλούτος της χώρας, από την πολιτιστική της κληρονομιά έως την απaráμιλλη φύ-

Σχεδιάζουμε να ενδυναμώσουμε τον city break τουρισμό για τα ξενοδοχεία των μεγάλων αστικών κέντρων, τα οποία έχουν υποφέρει περισσότερο από τις επιπτώσεις της πανδημίας, σημειώνει ο υπουργός Τουρισμού.

σική ομορφιά της, πρέπει να διαφυλαχθεί στο πλαίσιο των αρχών της βιώσιμης ανάπτυξης, ενώ παράλληλα οι λιγότερο γνωστοί στους ξένους, πλιν εξίσου εκλεκτικοί, προορισμοί μας πρέπει να αναδειχθούν και να ενταχθούν σταδιακά στις επιλογές τους.

– Καταγράφεται ήδη μια αύξηση των εισπράξεων μεγαλύτερη από αυτή των αφίξεων, γεγονός που παραπέμπει σε ποιοτικότερο τουρισμό. Μπορεί η

Ελλάδα να κρατήσει και να βελτιώσει περαιτέρω αυτό το προφίλ;

– Όπως σας ανέφερα προηγουμένως, η βελτίωση των ποιοτικών δεικτών είναι, επιτρέψτε μου να πω, πιο σημαντική από τον απόλυτο αριθμό αφίξεων. Πρέπει να ξεπεράσουμε τη μονοδιάστατη οπτική των εκατομμυρίων αφίξεων και να συννεκτιμούμε τους δείκτες. Φέτος αυξήθηκε πάνω από 20% η μέση δαπάνη των ξένων επισκεπτών· πλέον κάθε επισκέπτης δαπάνά παραπάνω από 600 ευρώ. Ακόμη

και αν οφείλεται και στη συγκυρία, αυτός ο δείκτης πρέπει να παραμείνει ανοδικός. Όπως ανοδικός πρέπει να είναι και ο δείκτης των ημερών διαμονής, αλλά και η μείωση της εποχικότητας.

– Αυτή τη μείωση της εποχικότητας, όμως, πώς θα την πετύχουμε;

– Όπως γνωρίζετε, εδώ και χρόνια, επιδιώκουμε την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, επίσης κρίσιμο στοιχείο της εξίσωσης. Τώρα όμως εντείνουμε τις

Ακαδημία τουρισμού από την Accor

– Σκέφτεστε στρατηγικές συμμαχίες με μεγάλους ξένους ομίλους, όπως η TUI ή η Accor, από τις οποίες θα μπορούσαμε, για παράδειγμα, να αναβαθμίσουμε την τουριστική εκπαίδευση ή και να προσελεύσουμε περισσότερες επενδύσεις υψηλής προστιθέμενης αξίας σε τουριστικές υποδομές;

– Είναι κρίσιμο σημείο της εκπαίδευσης του reskilling και upskilling στον τουριστικό τομέα και αποτελεί προτεραιότητά μας. Με δεδομένο ότι άμεσα ή έμμεσα περίπου ένα στα τέσσερα ευρώ προέρχεται από τον τουρισμό και με τις επενδύσεις που πραγματοποιούνται ή θα πραγματοποιηθούν το προσεχές χρονικό διάστημα, θα δημιουργηθεί η ανάγκη για πολλές θέσεις εργασίας. Σημαντικό ποσοστό αυτών αφορά θέσεις εργασίας υψηλής εξειδίκευσης, άρα και καλά αμειβόμενες. Στο πλαίσιο αυτό, ήδη διεξάγονται διερευνητικές επαφές με σημαντικούς φορείς από το εξωτερικό – ήδη υπάρχει μία επί της αρχής πρόθεση της Accor, ενός από τους μεγαλύτερους ξενοδοχειακούς ομίλους στον κόσμο, για τη δημιουργία ενός κέντρου τουριστικής εκπαίδευσης διεθνούς εμβέλειας στην Ελλάδα.

προσπάθειες αυτές. Να σας πω ένα παράδειγμα: στις επαφές μας με αμερικανικούς παράγοντες, διασφαλίσαμε οι πτήσεις προς την Ελλάδα να παραμείνουν ενεργές μέχρι τουλάχιστον το τέλος της φετινής σεζόν. Δεν σταματάμε εδώ και προσπαθούμε για περαιτέρω επιμήκυνση. Παράλληλα, σε συζήτηση μας με τον CEO της Jet2, κορυφαίου tour operator για την αγορά της Μεγάλης Βρετανίας, συμφωνήσαμε να ανοίξουν νωρίς την άνοιξη οι πτήσεις προς τους ελληνικούς προορισμούς και για πρώτη φορά σε αυτούς να συμπεριλαμβάνεται και η Αθήνα. Και θα συνεχίσουμε σε αυτή την κατεύθυνση με όλους τους στρατηγικούς συνεργάτες, παλαιούς και νέους.

– Και πώς θα γεμίσουμε αυτές τις πτήσεις; Και αν τις γεμίσουμε, θα έχουμε τις ξενοδοχειακές μονάδες που χρειάζονται για την εκτός καλοκαιρινής σεζόν φιλοξενία ανοιχτές;

– Προς τούτο σχεδιάζουμε να ανακατανείμουμε τον διαφημιστικό προϋπολογισμό μας μέσω του ΕΟΤ, έτσι ώστε να καλύπτονται οι φθινοπωρινοί και χειμερινοί μήνες, και με στόχο να προσελκύσουμε επισκέπτες που είναι και ο δείκτης των ημερών διαμονής, αλλά και η μείωση της εποχικότητας.

– Δεδομένου ότι αναλαμβάνετε στο δεύτερο μισό της θητείας της κυβέρνησης, εκτιμάτε πως έχετε επαρκή χρόνο για να υλοποιήσετε τις πολιτικές σας;

– Η πολιτική είναι η τέχνη του εφικτού, έχει πει ο Μπίσμαρκ. Μέσα στους 18 μήνες της πανδημίας, όμως, υλοποιήσαμε μεταρρυθμίσεις, ενισχύσαμε το Εθνικό Σύστημα Υγείας, σχεδιάσαμε ένα άρτιο εμβολιαστικό πρόγραμμα, πολιτικές δηλαδή που σε άλλες εποχές θα απαιτούνταν δεκαετίες για την ολοκλήρωσή τους. Αποδείξαμε ότι μπορούμε να τρέξουμε γρήγορα και με σταθερά βήματα μπροστά. Αυτό θα κάνουμε και τώρα.

– Δεδομένου ότι αναλαμβάνετε στο δεύτερο μισό της θητείας της κυβέρνησης, εκτιμάτε πως έχετε επαρκή χρόνο για να υλοποιήσετε τις πολιτικές σας;

– Η πολιτική είναι η τέχνη του εφικτού, έχει πει ο Μπίσμαρκ. Μέσα στους 18 μήνες της πανδημίας, όμως, υλοποιήσαμε μεταρρυθμίσεις, ενισχύσαμε το Εθνικό Σύστημα Υγείας, σχεδιάσαμε ένα άρτιο εμβολιαστικό πρόγραμμα, πολιτικές δηλαδή που σε άλλες εποχές θα απαιτούνταν δεκαετίες για την ολοκλήρωσή τους. Αποδείξαμε ότι μπορούμε να τρέξουμε γρήγορα και με σταθερά βήματα μπροστά. Αυτό θα κάνουμε και τώρα.

Νέο μοντέλο και κίνητρα για να μπει φρένο σε φαινόμενα υπερτουρισμού

– Τόσο εσείς, όσο βέβαια και ο ίδιος ο πρωθυπουργός, έχετε αναφερθεί στην ανάγκη για ένα νέο μοντέλο τουρισμού, που θα διέπεται από τις αρχές της βιωσιμότητας και της προστασίας του χαρακτήρα των προορισμών, αλλά και της διάχυσης των οικονομικών ωφελημάτων σε περισσότερες περιφέρειες και για μεγαλύτερη χρονική διάρκεια του έτους. Πώς σκοπεύετε να το πετύχετε αυτό;

– Να ξεκινήσω από το δεύτερο σκέλος της ερώτησης. Σας είπα ήδη ότι στρατηγικά η περαιτέρω ανάπτυξη του τουρισμού πρέπει να βασιστεί και στη διεύρυνση των προορισμών. Αλλά δεν θα τους ανακαλύψει μόνος του ο δυναμικός επισκέπτης, ούτε θα αναζητάει κρυμμένους «θησαυρούς». Αυτά είναι δική μας υποχρέωση και για να επιτύχουμε τον στόχο απαιτείται ένας συνεκτικός τρόπος παρουσίασης και προβολής. Μεμονωμένα και αποσπασματικά υπάρχουν ήδη οι πληροφορίες, αλλά αυτό δεν αρκεί. Θέλουμε να φτιάξουμε ένα δίκτυο που θα ενημερώνει τους παράγοντες της αγοράς στο εξωτερικό για το τι θα συμβεί στο πλαίσιο των πολλών δράσεων θεματικού τουρισμού που γίνεται στην Ελλάδα. Αλλά και ως προς τη γεωγραφικά στόχευση δίνουμε ιδιαίτερη έμφαση στην ηπειρωτική Ελλάδα, όπως και στα λιγότερο γνωστά νησιά μας, στη βάση όμως της διατήρησης της αυθεντικότητας και της διαφοροποίησης των εμπειριών που προσφέρουν στον ταξιδιώτη.

Αυτά, σε συνδυασμό με την ανάδειξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού –οι οποίες, σε αντίθεση με ό,τι πιστεύουν πολλοί, φέρνουν υψηλή προστιθέμενη αξία σε όλο το φάσμα της ελληνικής οικονομίας–

είναι βασικά μας εργαλεία. Ως προς το θέμα της βιωσιμότητας αποτελεί προτεραιότητα και της κυβέρνησης και του πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη, ο οποίος δίνει έμφαση στην ανάπτυξη μιας στρατηγικής που θέτει τη βιοποικιλότητα στο επίκεντρο και του τουριστικού σχεδιασμού. Είμαι πολύ ικανοποιημένος διότι διαπιστώνω ότι και θεσμικοί φορείς όπως το ΣΕΕ, που εκπνέει ένα σχέδιο ποσοποίησης των ξενοδοχείων με βάση τη βιωσιμότητα, όσο και ο ΣΕΤΕ κινούνται προς αυτή την κατεύθυνση.

– Πολλά μέρη δεν χρειάζονται περαιτέρω τουριστική ανάπτυξη, αλλά λιγότερα και πιο λελογισμένα. Ο υπερτουρισμός έχει κτυπήσει ήδη την πόρτα δεκάδων προορισμών και μάλιστα τείνει να καταστρέψει κάποιους. Έχουμε

Φτιάχνουμε ένα δίκτυο που θα ενημερώνει τους παράγοντες της αγοράς στο εξωτερικό για το τι θα συμβεί στο πλαίσιο των δράσεων θεματικού τουρισμού.

γίνει case study σε ευρωπαϊκό επίπεδο για το πως απειλούνται νησιά από τους δεκάδες χιλιάδες ημερήσιους επισκέπτες της κρουαζιέρας και όχι μόνο. Πώς θα αντιμετωπίσει η χώρα τέτοια φαινόμενα;

– Το παράδειγμα της Σαντορίνης στην

Η Σαντορίνη και η Βενετία είναι κλασικά παραδείγματα για τα προβλήματα που μπορεί να δημιουργήσουν φαινόμενα υπερτουρισμού, ιδιαίτερα σε περιόδους τουριστικής αιχμής.

Ελλάδα και το παράδειγμα της Βενετίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο είναι κλασικά των προβλημάτων που μπορεί να δημιουργήσουν φαινόμενα υπερτουρισμού, ιδιαίτερα σε περιόδους αιχμής. Σύντομα θα είμαστε σε θέση να παρουσιάσουμε ένα πρόγραμμα κινήτρων και αντικινήτρων επί αυτού,

που θα υπηρετεί την προστασία από τέτοια φαινόμενα. Αλλά επειδή αναφερθήκατε στην κρουαζιέρα, να σας πω ότι στο πλαίσιο της ΔΕΘ είχα την ευκαιρία να δω το λιμάνι και να συζητήσω εκτενώς το project Θεσσαλονίκη - home port και hub. Και τα οφέλη δεν θα είναι μόνο η μεγάλη ανα-

πτυξιακή ώθηση στην ίδια την πόλη, αλλά θα ενισχύσει σημαντικά την τουριστική δυναμική στην ευρύτερη περιοχή. Ο συνδυασμός του νέου διεθνούς αερολιμένα με την κρουαζιέρα θα αλλάξει τον χάρτη.

– Ναι, αλλά μπορεί η Ελλάδα να εισπρά-

Απολύσεις στην εστίαση στη διάρκεια του Αυγούστου

Στον πιο τουριστικό μήνα του έτους χάθηκαν 11.216 θέσεις εργασίας στον κλάδο

Της ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Αρνητικό ισοζύγιο απασχόλησης, με τις απολύσεις - αποχωρήσεις να επικρατούν των προσλήψεων, με αποτέλεσμα να υπάρχει απώλεια 9.875 θέσεων εργασίας, κατέγραψε για πρώτη φορά εντός του 2021, τον Αύγουστο, η αγορά εργασίας. Σύμφωνα με τα στοιχεία του συστήματος «Εργάνη», σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του 2020 χάθηκαν συνολικά 14.217 θέσεις εργασίας, καθώς τότε το ισοζύγιο ήταν θετικό, με +4.342 νέες θέσεις εργασίας. Η αρνητική αυτή εξέλιξη έρχεται σε έναν μήνα που η τουριστική περίοδος βρέθηκε στην κορύφωσή της. Συμπίπτει βέβαια και με τη σταδιακή λήξη για τις επιχειρήσεις της περιόδου απαγόρευσης των απολύσεων λόγω αναστολών σύμβασης και επιστρεπτέας προκαταβολής. Είναι χαρακτηριστικό ότι πρω-

Συνολικά, τον περασμένο μήνα το ισοζύγιο προσλήψεων - αποχωρήσεων ήταν αρνητικό κατά 9.875 άτομα.

ταθλιπής στις απολύσεις αναδείχθηκε ο κλάδος της εστίασης, όπου χάθηκαν 11.216 θέσεις εργασίας. Βέβαια, στο 8μηνο Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου το ισοζύγιο παραμένει θετικό, μάλιστα σημαντικά υψηλότερα θετικό ισοζύγιο προσλήψεων - απολύσεων, καθώς δημιουργήθηκαν 265.130 νέες θέσεις εργασίας, περισσότερες κατά 149.483 συγκριτικά με τις 115.647 που είχαν δημιουργηθεί το αντίστοιχο χρονικό διάστημα το 2020.

Αναλυτικά, τον Αύγουστο πραγματοποιήθηκαν 183.068 προσλήψεις, 22.485 περισσότερες σε σχέση με τις 160.583 που είχαν προκύψει 12 μήνες νωρίτερα. Όμως, αντίστοιχα υψηλότερες ήταν και οι απολύσεις - αποχωρήσεις, φθάνοντας τις 192.943 τον φετινό Αύγουστο, αυξημένες κατά 36.702 σε σχέση με τις 156.241 που είχαν εντοπιστεί τον Αύγουστο του 2020. Να σημειωθεί ότι σημαντική αύξηση υπάρχει, όχι μόνο στις

Η μείωση της απασχόλησης στην εστίαση τον Αύγουστο συμπίπτει και με τη σταδιακή λήξη για τις επιχειρήσεις της περιόδου απαγόρευσης των απολύσεων λόγω αναστολών σύμβασης και επιστρεπτέας προκαταβολής.

απολύσεις (94.163 έναντι 82.876 πέρυσι) αλλά και στις οικειοθελείς αποχωρήσεις (98.780 φέτος τον Αύγουστο έναντι 73.365 τον αντίστοιχο μήνα του 2020).

Από το 2001, κατά τον Αύγουστο έχει καταγραφεί 14 φορές αρνητικό ισοζύγιο στην εγχώρια αγορά εργασίας και 6 φορές θετικό. Όμως ο φετινός Αύγουστος είναι, βάσει των στοιχείων του πληροφοριακού συστήματος «Εργάνη», ο χειρότερος της τελευταίας 4ετίας.

Μάλιστα, τον προβληματισμό εντείνει το γεγονός ότι οι περισσότερες θέσεις εργασίας που χάθηκαν τον συγκεκριμένο μήνα

–11.216 θέσεις– προέρχονται από τον χώρο της εστίασης, με τους υπόλοιπους κλάδους να ακολουθούν με πολύ λιγότερες όμως απώλειες: οι αθλητικές δραστηριότητες και οι δραστηριότητες ψυχαγωγίας και διασκέδασης με 1.741 χαμένες θέσεις, το λιανικό εμπόριο με 1.537, η βιομηχανία τροφίμων με 1.339 χαμένες θέσεις εργασίας και τα καταλύματα με 619.

Στον αντίποδα, οι πιο πολλές νέες θέσεις απασχόλησης (+4.276) δημιουργήθηκαν σε δημόσια διοίκηση, άμυνα και υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση, αλλά και στην εκπαίδευση (+4.154) λόγω της έναρξης της προ-

ετοιμασίας για τη νέα σχολική χρονιά. Όσο για το πού χάθηκαν οι περισσότερες θέσεις εργασίας, πρώτη στην κατάταξη βρίσκεται η Αττική (-4.725) και ακολουθούν η Κεντρική Μακεδονία (-3.424) και η Δυτική Ελλάδα (-1.277 θέσεις).

Τέλος, να σημειωθεί ότι μεταστροφή της τάσης που επικρατούσε το προηγούμενο διάστημα φαίνεται να υπάρχει και όσον αφορά τις νέες συμβάσεις εργασίας, καθώς το 49,29% αυτών ή 90.242 συμβάσεις ήταν για μερική και εκ περιτροπής εργασία, έναντι 92.826 συμβάσεων πλήρους απασχόλησης (50,71%).

Ψηφιακή κοινότητα για τις επιχειρήσεις από την HDB

Η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα (HDB) εισάγει στην ελληνική αγορά την ψηφιακή κοινότητα «InnoAgora» powered by HDB, που φιλοξενείται στη διεθνή φήμη πλατφόρμα EuroQuity της Γαλλικής Αναπτυξιακής Τράπεζας Briffance.

Η InnoAgora αποτελεί μια δυναμική ψηφιακή κοινότητα που συμβάλλει στη διεθνή ανάπτυξη των επιχειρήσεων και παρέχει πραγματικές ευκαιρίες networking, δημιουργώντας κανάλια επικοινωνίας με επενδυτές και άλλους εταίρους.

Για πρώτη φορά στα ελληνικά δεδομένα συμμετέχει φορέας στη EuroQuity, που στοχεύει στη δημιουργία ενός επαγγελματικού και εξειδικευμένου δικτύου επενδυτών και επιχειρηματιών.

Ως διαδικτυακή κοινότητα διασύνδεσης παρέχει τη δυνατότητα να έρθουν σε επαφή και να προχωρήσουν σε επενδυτικές συμφωνίες και εμπορικές συνεργασίες με έντονο χαρακτήρα εξωστρέφειας τρεις διαφορετικές κατηγορίες συμμετεχόντων:

– Επιχειρήσεις που μπορεί να είναι νεοφυείς (startups), μικρές ή μεσαίες κεφαλαιοποιήσεις (SMEs ή και Mid-cap).

– Επενδυτές όπως κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών (Venture Capitals), Business Angels (επιχειρηματικοί άγγελοι), μεγάλες εταιρείες, family offices (οικογενειακά γραφεία) και τράπεζες.

– Υποστηρικτικούς μηχανισμούς, όπως incubators και accelerators.

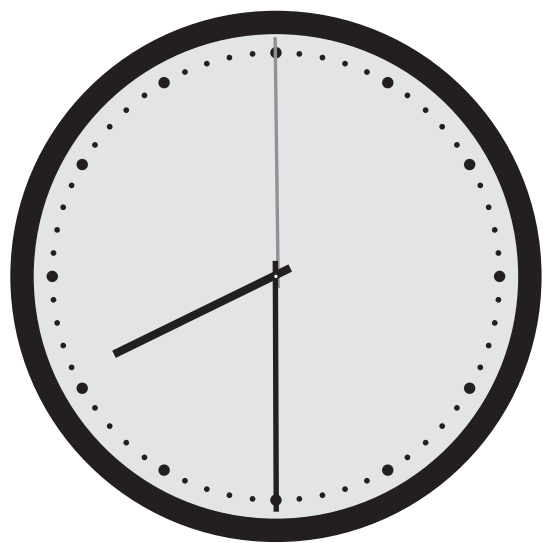
Μέχρι σήμερα το δίκτυο της EuroQuity έχει περισσότερες από 16.000 εταιρείες, με περισσότερες από 100 να είναι ελληνικές. Πρόκειται για μια μοναδική ευκαιρία για τα μέλη της InnoAgora να δημιουργήσουν συνεργασίες με πολλαπλά μέλη του οικοσυστήματος σε διεθνή επιπεδο.

Η πρωτοβουλία της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας θα συμβάλει στη διεθνή ανάπτυξη των εταιρειών.

Η EuroQuity δίνει επίσης τη δυνατότητα διοργάνωσης webinar και e-pitching, ενώ μέσα από την πλατφόρμα έχουν επενδυθεί περίπου 500 εκατ. ευρώ. Παράλληλα παρέχει πρόσβαση σε διεθνείς εκδηλώσεις διασύνδεσης (matchmaking events), πιστοποιήσεις (e-certifications) και προγράμματα επιχειρηματικής επιτάχυνσης (acceleration).

Μέσω της πρωτοβουλίας της HDB δίνεται η δυνατότητα σε επιλεγμένες επιχειρήσεις και φορείς από την Ελλάδα να δημιουργήσουν διαδικτυακό προφίλ, ώστε να μπορούν να προβάλλουν τα μοναδικά ανταγωνιστικά στοιχεία τους που αφορούν πιθανούς επενδυτές και συνεργάτες. Έχουν ήδη αναπτυχθεί συνεργασίες της HDB με ελληνικούς συλλογικούς φορείς για τη δημιουργία ενός δυναμικού δικτύου ελληνικών επιχειρήσεων που θα συμμετέχουν στην InnoAgora.

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΩΡΑΡΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Ώρες εξυπηρέτησης κοινού από **4 Οκτωβρίου 2021**

ΔΕΥΤΕΡΑ – ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 8:30 – 13:30
ΔΕΥΤΕΡΑ 15:15 – 16:45

Για εύκολη 24/7 εξυπηρέτηση, κάντε τις συναλλαγές σας μέσω του Online Banking & ATM.

Για εγγραφή στο Online Banking επισκεφτείτε το **www.hellenicbank.com/connect**

 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

FlashArt 2@Rialto

Στηρίζουμε τις τέχνες και τους δημιουργούς
We support the arts and artists

26/9 Dystopia: Inferno | Μαριάννα Παφίτη

Κυριακή 20:30 (50')

Το έργο απασυνώνει τη σχέση μιας γυναίκας με αναπηρία με τον φροντιστή της.

Ερμηνεία / Περφόρμανς: Μαριάννα Παφίτη
Σκηνοθεσία / Εικαστική προσέγγιση: Λουκάς Ιωάννου

€ 12 / 10

28&30/9 Σάββατο του Λαζάρου | ΜΙΤΟΣ

Τρίτη & Πέμπτη 20:30 (60')

Επί Σκηνής

Η παράσταση βασίζεται στην ιστορία του Λαζάρου των Γραβών.

Σκηνοθεσία / Δραματοουργία / Performer: Έλενα Αγοσθολέους

€ 12 / 10

3/10 Magic Myxies and Other Films by F. Percy Smith | The Island Club

Κυριακή 20:30 (60')

To The Island Club, σε συνεργασία με το Βρετανικό Ινστιτούτο Κινηματογράφου (BFI), παρουσιάζει σειρά από ταινίες μικρού μήκους του Βρετανού φυσιογώστη, εφευρέτη και πρωτοστάτη της μικροσκοπικής κινηματογραφίας F. Percy Smith (1880-1945).

Συνθέσεις: Έλενας Σαββίδου, Raw Silver, Νίκου Στέφου, Μαρίας Σπιδάκ
Επιμέλεια: Αντρούλα Καρά

€ 12 / 10

Χορηγός:

FAMELINE HOLDING GROUP

Χορηγός Επικοινωνίας:

 Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

77 77 77 45
rialto.com.cy

Αρνητικό κλίμα με πιέσεις σε blue chips και τράπεζες

Στις 860,03 μονάδες υποχώρησε ο Γενικός Δείκτης, μόλις 49,11 εκατ. ο τζίρος

Της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Ισχυρούς κραδασμούς βίωσε το Χρηματι-
στήριο Αθηνών, με τους πωλητές να έχουν
την απόλυτη κυριαρχία στο ταμπλό, ωθώντας
τον Γενικό Δείκτη στις 860 μονάδες. Οι ρευ-
στοποιήσεις σε σειρά blue chips και οι πιέσεις
στον τραπεζικό κλάδο, σε συνδυασμό με το
έντονα αρνητικό κλίμα που κυριάρχησε στις
ευρωπαϊκές αγορές και το πτωτικό άνοιγμα
στη Wall Street, δεν άφησαν πολλά περιθώρια
στην εγχώρια αγορά, αν και ο τζίρος κινήθηκε
σε χαμηλά επίπεδα.

Τα πτωτικά ρίσκα από τα γνωστά μέτωπα,
όπως η στροφή της νομισματικής πολιτικής
και η άνοδος του πληθωρισμού, κυριαρχούν
στις αγορές, ενώ τελευταία προστέθηκε και
η αβεβαιότητα γύρω από τη Γερμανία μετά
το αποτέλεσμα της κάλπης. Όπως επιση-
μαίνει η Depolas Investment Services, το
καλύτερο σενάριο για τον Γενικό Δείκτη θα
μπορούσε να είναι η περιοχή των 940 μο-
νάδων για τις επόμενες εβδομάδες, καθώς

Εγχώριοι αναλυτές δεν απο-
κλείουν περαιτέρω διολίσθη-
ση του Χ.Α. μέχρι την περιοχή
των 820-836 μονάδων.

άλλη μια σημαντική αύξηση κεφαλαίου δρο-
μολογείται, ωστόσο, δεδομένου και του διε-
θνούς κλίματος, δεν αποκλείεται περαιτέρω
διολίσθηση μέχρι την περιοχή των 820 μο-
νάδων.

Ετσι, στα στατιστικά της χθεσινής συ-
νεδρίασης, ο Γενικός Δείκτης έκλεισε με α-
πώλειες 1,76% στις 860,03 μονάδες και στα
χαμηλά μέγρας, ενώ ο τζίρος διαμορφώθηκε
στα 49,11 εκατ. ευρώ. Κατά τη Merit
Securities, η βραχυπρόθεσμη τάση παραμένει
πιωτική, με το σημείο στήριξης να εντοπι-
ζεται στις 850 μονάδες και το σημείο αντι-
στασης στις 900.

Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης έ-

Από τα blue chips, μόνο η μετοχή της Motor Oil έκλεισε στα θετικά (+0,52%), ενώ τις μεγαλύτερες πιέσεις δέχτηκαν οι Τιτάν, Coca-Cola και ΕΛ-
ΒΑΛΧαλκόρ με πτώση άνω του 3%, και ακολούθησαν ΕΧΑΕ, Ελλάκτωρ και ΟΤΕ με απώλειες άνω του 2%.

κλεισε με πτώση 1,73% στις 2.076,92 μονάδες,
ενώ απώλειες 2,03% σημείωσε η μεσαία κε-
φαλαιοποίηση, κλείνοντας στις 1.417,12 μο-
νάδες.

Εκτός χρηματοοικονομικού κλάδου, από
τα blue chips μόνο η μετοχή της Motor Oil
έκλεισε στα θετικά (+0,52%), ενώ τις μεγα-
λύτερες πιέσεις δέχτηκαν οι Τιτάν, Coca-
Cola και ΕΛΒΑΛΧαλκόρ με πτώση άνω του
3% και ακολούθησαν ΕΧΑΕ, Ελλάκτωρ και
ΟΤΕ με απώλειες άνω του 2%.

Ο τραπεζικός δείκτης υποχώρησε κατά
1,78% στις 546,85 μονάδες και στα χαμη-
λότερα επίπεδα από τις 23,8, κυρίως λόγω
των πιέσεων σε Eurobank (-2,91%) και Εθνική

Τράπεζα (-2,40%), ενώ με απώλειες 1,21%
έκλεισε η Τράπεζα Πειραιώς και στο -0,62%
η Alpha Bank.

Η ανακοίνωση της AMK της ΔΕΗ αποτελεί
τον πιο πρόσφατο παράγοντα αναταραχής
του Χ.Α., δίνοντας αφορμή για ρευστοποιή-
σεις σε πολλά μέρη του ταμπλό, με τον Γε-
νικό Δείκτη να επιστρέφει στα χαμηλότερα
επίπεδα από τις 22 Ιουλίου. Κατά τον Δημήτρη
Τζάνα, διευθυντή της Κύκλος Χρηματιστη-
ριακή, ωστόσο, η διαμόρφωση και διατήρηση
στις τιμές της μετοχής της ΔΕΗ στην περιοχή
των 8 ευρώ, προειδεάζει για μελλοντική α-
ναγγελία της τιμής εξάσκησης σε ανάλογο
ύψος, γεγονός που δεν θα είναι γνωστό πριν

από τη Γενική Συνέλευση του Οκτωβρίου,
ενδεχομένως δε και μετά από αυτήν.

Πάντως, όπως προσθέτει, η επιτυχής ο-
λοκλήρωση του εγχειρήματος της AMK της
ΔΕΗ θα αποτελέσει άλλη μια νικηρή ψήφο
εμπιστοσύνης από τους επενδυτές εξωτε-
ρικού, με τη μετοχή να θέτει άμεση υποψη-
φιότητα για είσοδό της στους δείκτες MSCI.

Ενόψει αυτών των δεδομένων, το Χρη-
ματιστήριο βιώνει αναταράξεις και σε αυτή
τη φάση ρευστοποιούνται, μεταξύ άλλων,
μετοχικές θέσεις εταιρειών με εξαιρετικές
επιδόσεις σύμφωνα με τα μεγέθη του πρώτου
εξαμήνου, για να δημιουργηθεί η αναγκαία
ρευστότητα.

Απώλειες κατέγραψαν οι ευρωπαϊκές αγορές

Σε συντονισμένη υποχώρηση οδή-
γησε χθες τις ευρωπαϊκές αγορές
ένας εκρηκτικός συνδυασμός ανό-
δου των αποδόσεων των αμερικα-
νικών κρατικών ομολόγων, περαι-
τέρω εκτόξευσης των τιμών της ε-
νέργειας και εντεινόμενης ανησυ-
χίας για τους κινδύνους που απει-
λούν την ανάκαμψη παγκοσμίως.
Ατίτες, βέβαια, ήταν η επιβράδυνση
στην κερδοφορία των κινεζικών
βιομηχανιών και το γεγονός ότι με-
γάλες επενδυτικές τράπεζες και οί-
κοι πιστοληπτικής αξιολόγησης α-
ναθεωρούν προς τα κάτω τις προ-
βλέψεις τους για την ανάπτυξη της
δεύτερης οικονομίας στον κόσμο,
επικαλούμενοι τη δυσπραγία που
της προκαλεί η ανεπάρκεια ενέρ-
γειας και η συνεπακόλουθη ακρί-
βεια. Το κλίμα επιβάρυνε περαιτέρω,
άλλωστε, η πολιτική αβεβαιότητα
που επικρατεί στη Γερμανία μετά
το αποτέλεσμα των βουλευτικών
εκλογών, που δεν δίνει αυτοδυναμία
σε κανένα από τα κόμματα και δυ-
σκολεύει τον σχηματισμό κυβέρ-
νησης. Παράλληλα, οι μαζικές πω-
λήσεις μετοχών των εταιρειών τε-
χνολογίας στη Γουόλ Στριτ επιπρέ-
ασαν αρνητικά τα ευρωπαϊκά χρη-
ματιστήρια προκαλώντας μαζικές
πωλήσεις μετοχών των ευρωπαϊκών
εταιρειών του κλάδου και συμπα-
ρασύροντας πτωτικά τις περισσό-
τερες αγορές της Γηραιάς Ηπείρου.

Ετσι, ο πανευρωπαϊκός δείκτης
Eurostoxx 600 σημείωσε σημαντι-
κές απώλειες 2,18%, όπως και ο
Eurostoxx, που έκλεισε με πτώση
2,34%. Ομοίως με υποχώρηση έ-
κλεισαν οι περισσότεροι εθνικοί
δείκτες, με τον FTSE 100 του Λον-
δίνου να καταγράφει μικρές απώ-
λειες 0,33%. Στη βρετανική αγορά
υποχώρησε κατά 5,8% η μετοχή
της Avena Group, ενώ πτώση από
4% έως 4,5% σημείωσαν οι μετοχές
των ομίλων Safe Group, Taylor
Wimpey ICP, Ocado Group, Admiral
Group, Rolls Royce Holdings, Enain,
Antofagasta, Perismmon και HSBC.

Παράλληλα, ο δείκτης Xetra
DAX της Φρανκφούρτης έκλεισε
με απώλειες 1,93% και ο CAC 40

Ο πανευρωπαϊκός δείκτης Eu-
rostoxx 600 σημείωσε σημαντικές
απώλειες 2,18%, όπως και ο Eu-
rostoxx, που έκλεισε με πτώση
2,34%.

Εκρηκτικός συνδυα-
σμός ανόδου των απο-
δόσεων των αμερικανι-
κών κρατικών ομολό-
γων, των τιμών της
ενέργειας και φόβων
για την παγκόσμια ανά-
καμψη.

του Παρισιού σημείωσε πτώση
2,17%. Είχε, πάντως, προηγηθεί
η δημοσιοποίηση στοιχείων για
την καταναλωτική εμπιστοσύνη,
που φέρεται αυξημένη τόσο στη
Γερμανία όσο και στη Γαλλία. Με
απώλειες, από ήπιες έως και με-
γάλες, έκλεισαν επίσης πολλές άλ-
λες ευρωπαϊκές αγορές: Αυστρίας,
Βελγίου, Δανίας, Φινλανδίας, Ιρ-
λανδίας, Ολλανδίας, Πολωνίας,
Πορτογαλίας, Ρωσίας, Ισπανίας
και Σουηδίας. Στη Βρετανία υπο-
χώρησαν οι μετοχές του Εθνικού
Δικτύου Ενέργειας, που νορτίτερα
είχε υποβάλει πρόταση εξαγοράς
της μονάδας ηλεκτροκίνησης και
φυσικού αερίου.

(Τιμή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη				(Σε δολάρια)			
Εταιρείες	Πριν από το κλείσιμο	Μετ.%					
3M COMPANY	180.74	-0.57%					
ALCOA CORP	51.3001	-0.5041					
ALLEGHANY CRP	628.38	-0.212					
ALTRIA GROUP	48.56	-0.3693					
AMAZON COM	3324.94	-2.3742					
AMER EXPRESS C	174.73	-1.154					
AMER INTL GROU	56.43	-1.0521					
AMGEN	213.395	0.1337					
APPLE INC	142.795	-1.7713					
BANK OF AMERIC	43.535	0.6357					
BAXTER INTL IN	80.71	0.1738					
BOEING CO	220.35	-1.6997					
BRISTOL MYERS	60.095	0.4261					
CAMPBELL SOUP	42.15	-0.2603					
CATERPILLAR IN	201.7688	0.8844					
CIGNA CORP	204.44	-1.0503					
CHEVRON	103.69	0.6992					
CISCO SYSTEMS	55.82	-0.7115					
CITIGROUP	71.95	-0.429					
CERVECERIAS	17.5	0					
COCA-COLA CO	52.7959	-1.5186					
COLGATE PALMOL	76.12	0.1447					
DANAOS CORP	82.2	0.5997					
DIANA SHIPPING	5.6	2.7523					
DOW INC	59.73	0.067					
DUPONT DE NMOU	69.565	-0.7773					
ENTERGY CP	99.8	-0.22					
EXXON MOBIL	60.2	1.5177					
FEDEX CORP	222.83	-1.6247					
FORD MOTOR CO	14.4245	1.8679					
INTL BUS MACHI	138.16	-0.2887					
GENERAL DYNAMI	197.71	-0.0253					
GENERAL ELEC C	106.65	1.0234					
GOLDM SACHS GR	391.38	-2.1085					
HALLIBURTON CO	22.62	2.168					
HARTFORD FINL	71.23	0.4938					
HP INC	28.695	-0.0522					
HOME DEPOT INC	336.04	-1.5729					
INTEL CORP	54.39	-0.494					
JOHNSON JOHNSO	163.75	0.3555					
JPMORGAN CHASE	167.17	0.1138					
LAZARD	46.29	-1.7823					
MCDONALD'S COR	244.3874	-1.8203					
MERCK & CO	73.695	0.4567					
MICROSOFT CP	285.8152	-2.8401					
3M COMPANY	180.74	-0.5776					
MORGAN STANLEY	102.74	-2.2455					
NIKE INC CL B	146.22	-1.2294					
NORFOLK SOUTHE	245.89	0.1099					
PFIZER INC	43.24	-0.7574					
PROCTER & GAMB	141.02	-0.4518					
ROCKWELL AUTOM	297.99	-1.5983					
SCHLUMBERGER L	31.26	3.5442					
SOUTHERN	62.12	-0.5125					
STEALTH GAS	2.7	0					
TSKOS ENERGY	10.0842	-11.7982					
UNISYS CORP	25.75	-0.8471					
UNITEDHEALTH G	400.3	-1.2263					
US BANCORP	60.85	-0.4092					
VERIZON COMMS	54.28	-0.3488					

WALT DISNEY CO				175.45				-1.5763			
WELLS FARGO & WELLMART INC				46.4715				-2.2887			
140.98				-0.8928							
London/Λονδίνο				(Σε πέννες)							
Εταιρείες	Χθες	Μετ.%									
ANGLO AMERICAN	2523.96756	-2.82									
A.B.FOOD	1897.5	-2.065									
ADMIRAL GRP	3181.98	-3.461									
ASHTED GRP	5597.9	-2.232									
ANTOFAGASTA	1370	-3.18									
AVIVA	399.2	-1.383									
ASTRAZENECA	8474	-1.086									
BABCOCK INTL	368.9335	-2.643									
BAE SYS.	566.6	0									
BARCLAYS	186.78	-1.078									
BRAMERJOB.	2694.9051	-7.71									
BARRATT DEVEL.	669.1472	-2.745									
BERKELEY GRHL	4371	-1.598									
BR.LAND	506.4	-2.914									
BUNZL	2439	-1.663									
BP	338.1809	1.6									
BURBERRY GRP	1786.5	-2.404									
BT GROUP	162.25	-0.215									
COCACOLA HBC A	2408	-2.806									
CARNIVAL	1749.6	-0.951									
CENTRICA	55.14	-0.827									
COMPASS GROUP	1516.5	-1.464									
CAPITA GROUP	52.24	-1.061									
CRH	3542	-1.992									
ROCHE HOLDING	6286	-0.222									
DIAGEO	3526.41	0.772									
DIRECT LINE	287.8	-0.723									
EXPERIAN	3105	-1.052									
EASVJET	690.02	-3.496									
FRESNILLO	769.8	-2.803									
GLENORE	344.25	2.288									
GLAXOSMITHKLIN	1383	-0.303									
HIKMA	2387	-1.159									
HAMMERSON	33.58	-2.864									
HARGREAVES LS	1416.6758	1.498									
HSBC HLDSG.UK	385.35	-0.155									
INTL CONSOL AI	182	-2.203									
INTERCON. HOTE	4800	-1.579									
3I GRP	1272.5	-0.196									
IMPBROAD	1552.5	0.812									
INTERTEK GROUP	4940.01	-1.106									
ITV	108.05	-1.324									
JOHNSON MATTHE	2681	-0.997									
KINGFISHER	345.9	-0.775									
LAND SECS.	699	-2.101									
LEGAL&GEN.	278.9	-1.1									
LLOYDS GRP	45.5	-0.742									
MARKS & SP.	2573733	-1.686									
MONDI	1818.23	-0.71									
NATIONAL GRID	893.5	-1.496									
NEXT	8080	-1.391									
PROVIDENT FIN.	334	-4.023									
PRUDENTIAL	1420.23876	-0.56									
PERSIMMON	2638	-3.05									
PEARSON	710	1.255									
RDS 'A	1641.8	2.767									
RDS 'B	1631	2.257									

PERSEUS SE	41.11	-0.245
HEIDELBERGCE	86.62	-1.34
HENKEL AG&CO V	61.06	0.1
INFINEON TECH	35.405	-2.215
K+S AG NA	13.395	-0.45
MERCK KGAA	183.95	-5
MUENCH. RUECK	236.65	-4.6
RWE AG	31.54	-0.77
THYSSENKRUPP A	8.954	-0.21
VOLKSWAGEN VZ	190	-1.34
VONOVIA SE	53.24	-1.55
SIEMENS N	143.14	-4.14
SAP SE	117.76	-3.66
Amsterdam/Αμστερνταμ		
Εταιρεία	Χθες	Μετ. % (Σε ευρώ)
AALBERTS	49.68	-3.76
AEGON	4.33	1.24
ABN AMRO BANK	12.02	-0.63
AKZO NOBEL	94.4	-1.44
ARCELOMITTAL	25.41	-2.27
ASML HOLDING	665.2	-7.21
BOSKALIS WESTM	26.14	-1.21
GALAPAGOS	45.28	-3.12
HEINEKEN	89.52	-0.97
ING GROEP	12.324	-1.04
KONINKLIJDS CO	27.35	-1.06
KPN KON	1.743	-0.9
NN GROUP	44.74	-0.86
KONINKLIJKE DS	173.25	-1.06
IMCD	162.5	-1.66
RANDSTAD	58.48	-0.91
RELX	24.68	-1.49
ROYAL DUTCH SH	19.17	1.64
UNIBAIL RODAM	66.93	-0.33
VOPAK	34.89	-4.31
WOLTERS KLUWER	90.92	-1.15
Milano/Μιλάνο		
Εταιρεία	Χθες	Μετ. % (Σε ευρώ)
A2A SPA	1.77	1.79
ATLANTIA	16.26	16.56
AZIMUT HLDG	23.74	24.19
ENEL	6.84	6.94
EXOR	70.68	71.42
ENI	11.26	11.19
GENERALI ASS	18.25	18.66
GEOX	1.07	1.12
INTESA SANPAOL	24.295	-1.72
MEDIASET	2.51	2.54
MEDIOBANCA	10.26	10.26
RCS MEDIAGROUP	0.68	0.68
PRYSMIAN	30.93	31.55
SNAM	4.79	4.82
STMICROELECT.N	37.57	39.55
TELECOM ITALIA	0.36	0.36
TENARIS	8.86	8.90
TERNA	6.27	6.36
UNICREDIT	11.086	-3.97

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ				
	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά	Μετ.
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	860,03	875,43	-15,40	-1,76%
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	2.076,92	2.113,49	-36,57	-1,73%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	5.326,16	5.437,48	-111,32	-2,05%
FTSE/Χ.Α.ΥΦΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΤΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	2.943,94	2.996,20	-52,26	-1,74%
ATHEX SELECT PLUS	3.266,02	3.319,25	-53,23	-1,60%
ATHEX SELECT	4.458,94	4.567,99	-109,05	-2,39%
FTSE/Χ.Α.-Χ.Α.Κ. ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ	413,89	421,39	-7,50	-1,78%
FTSE/Χ.Α MID & SMALL CAP ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	4.317,71	4.366,79	-49,08	-1,12%
FTSE/Χ.Α. MID CAP	1.417,12	1.446,49	-29,37	-2,03%
FTSE/Χ.Α ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ PLUS	2.378,10	2.417,76	-39,66	-1,64%
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	515,48	525,80	-10,32	-1,96%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	1.469,89	1.496,21	-26,32	-1,76%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	546,85	556,75	-9,90	-1,78%
FTSE/Χ.Α. ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	5.032,30	5.117,84	-85,54	-1,67%
FTSE/Χ.Α. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	703,43	720,30	-16,87	-2,34%
FTSE/Χ.Α. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ - ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	3.450,48	3.520,30	-69,82	-1,98%
FTSE/Χ.Α. ΕΜΠΟΡΙΟ	50,94	51,18	-0,24	-0,47%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ - ΟΙΚΙΑΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	7.819,39	7.885,57	-66,18	-0,84%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΟΦΙΜΑ - ΠΟΤΑ	10.529,86	10.880,04	-350,18	-3,22%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	7.089,12	7.263,98	-174,86	-2,41%
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ - ΥΛΙΚΑ	2.989,09	3.069,26	-80,17	-2,61%
FTSE/Χ.Α. ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ - ΑΕΡΙΟ	3.295,48	3.292,73	2,75	0,08%
FTSE/Χ.Α. ΤΑΞΙΔΙΑ - ΑΝΑΨΥΧΗ	2.048,79	2.066,39	-17,60	-0,85%
FTSE/Χ.Α. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	1.791,95	1.826,17	-34,22	-1,87%
FTSE/Χ.Α. ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	4.379,09	4.501,41	-122,32	-2,72%
FTSE/Χ.Α. ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	4.584,59	4.629,40	-44,81	-0,97%

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	12.593.313,21
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	8.430.503,13
ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	4.105.738,49
ΤΥΧΗΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	3.562.733,70
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	3.235.978,72
ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	2.398.228,00
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	1.814.966,96
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ	1.728.226,55
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΧΗΜΙΚΑ	1.516.714,16
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	1.173.852,50
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	1.017.940,28
ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	974.463,54
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	760.471,58
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	552.729,30
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	538.414,99
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	525.642,97
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	522.263,86
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	436.575,62
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	388.453,94
ΥΔΡΕΥΣΗ	249.180,22
ΚΑΘΕΤΟΝ, ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ & ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ	245.922,87
ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ & ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ	244.287,04
ΟΧΗΜΑΤΑ ΑΝΟΙΧΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΠΕΝ. ΟΧΗΜΑΤΑ	218.985,29
ΑΛΟΥΜΙΝΙΟ	201.529,89
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	184.458,52
ΧΑΛΥΒΑΣ	179.900,34
ΤΡΟΦΙΜΑ	142.278,44

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ					
ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.
ALPHA TRUST ΑΝΔΡΟΜ. ΑΕΕΕ (ΚΟ)	27,400	1,48%	ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΘΡΑΚΗΣ (ΚΟ)	6,750	-6,77%
ΕΥΑΘ (ΚΟ)	4,500	1,12%	MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	0,027	-5,96%
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	13,450	0,52%	ΑΛΟΥΜΥΛΑ (ΚΟ)	2,040	-5,12%
ΡΕΒΟΪΑ (ΚΟ)	1,280	0,39%	ABE A.E. (ΚΟ)	0,470	-5,05%
KPI - KPI (ΚΟ)	7,700	0,26%	ΙΝΤΕΛΛ ΟΜΙΛΟΣ (ΚΟ)	3,300	-4,90%
			UNIBIOS (ΚΟ)	0,594	-4,81%
			ΔΡΟΜΕΑΣ (ΚΟ)	0,380	-4,76%
			ΕΛΑΣΤΡΟΝ (ΚΟ)	2,410	-4,74%
			CENTRIC ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0,285	-4,68%
			ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ (ΚΟ)	1,385	-4,15%

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25			
		Κλείσιμο	Μετ.%
ΒΙΟ	(ΒΙΟΛΑΛΚΟ)	4,27	-1,61
ΤΙΤC	(ΤΙΤΑΝ)	14,50	-3,33
ΕΕΕ	(COCA COLA HBC)	28,11	-3,27
ΟΤΕ	(ΟΤΕ)	15,56	-2,72
ΑΡΑΙΓ	(AEGEAN AIRLINES)	5,04	-0,98
ΤΕΝΕΡΓ	(TERNA ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ)	11,22	-1,75
ΑΔΜΗΕ	(ΑΔΜΗΕ)	2,42	-0,62
ΣΑΡ	(SAPANTHIS)	8,89	-0,89
ΕΛΛΑΚΤΩΡ	(ΕΛΛΑΚΤΩΡ)	1,322	-2,29
ΓΕΚΤΕΡΝΑ	(ΓΕΚ. ΤΕΡΝΑ)	8,81	-1,89
ΜΥΤΙΛ	(ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ)	13,80	-1,64

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ			
ΑΞΙΑ		ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ	
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	7.214.768,27	ΤΖΙΡΑΚΙΑΝ ΠΡΟΦΙΛ (ΚΟ)	0,89%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	5.749.566,16	ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΘΡΑΚΗΣ (ΚΟ)	0,49%
ΟΤΕ (ΚΟ)	4.105.738,49	ΔΡΟΜΕΑΣ (ΚΟ)	0,48%
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	3.364.976,37	FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0,46%
ΔΕΗ (ΚΟ)	3.109.827,69	CPI (ΚΟ)	0,44%
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	2.619.035,61	ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	0,36%
JUMBO (ΚΟ)	2.398.228,00	UNIBIOS (ΚΟ)	0,35%
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	2.393.527,06	ΑΛΟΥΜΥΛΑ (ΚΟ)	0,30%
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	1.804.790,18	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0,26%
ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ (ΚΟ)	1.728.226,55	MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	0,26%

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	227	759	5.424
FTSE/X.A. Τράπεζες	0	0	3
FTSE/X.A. Large Cap	227	759	5.421
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	1.307	9.941	247.372
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	8	22	7.433
ΑΛΦΗΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	93	1.741	43.297
ΑΤΤΙCΑ BANK Α.Τ.Ε. (ΚΟ)	0	0	94
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	15	25	194
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	43	197	12.161
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	23	185	8.249
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	83	1.247	32.007
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	1	1	765
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	33	38	3.001
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	90	263	8.372
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	4	4	1.244
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ (ΚΟ)	14	38	2.463
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	54	125	4.255
JUMBO (ΚΟ)	24	71	1.575
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	75	211	5.585
MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	3	160	22.848
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	96	247	3.083
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	90	359	6.532
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	218	3.485	32.035
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	17	43	1.090
ΟΤΕ (ΚΟ)	42	157	1.215
ΟΛΠ (ΚΟ)	2	2	397
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	27	304	22.847
ΔΕΗ (ΚΟ)	140	639	15.399
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	27	91	2.163
TITAN CEMENT (ΚΑ)	39	146	1.088
VOIHALCO SA/NV (ΚΑ)	46	140	7.980
Δικαιώματα σε Δείκτες	13	193	1.215
FTSE/X.A. Large Cap	13	193	1.215
Δικαιώματα σε Μετοχές	9	45	1.489
ΑΛΦΗΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	0	0	0
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	305
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	3	15	95
ΟΤΕ (ΚΟ)	0	0	106
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	0	0	0
ΔΕΗ (ΚΟ)	6	30	983
Συνολική Δραστηριότητα	1.556	10.938	255.500

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 28 Σεπτεμβρίου 2021

KOD.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΘΗ	ΑΝΩΤΑΘΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	0.8300	0.8500	0.8356	0.1830	"22,000"	0.8300	0.8480	0.8400	1.20
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	1.0350	1.0500	1.0479	0.7750	"3,910"	1.0350	1.0500	1.0500	1.94
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (EM)	0.3900	0.4080	0.3951	0.5140	"10,038"	0.3920	0.4080	0.4000	2.56
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)						0.0115	0.0120		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC	0.0770	0.0770	0.0770	-0.2620	"12,000"	0.0725	0.0790	0.0770	-3.14
ΤΣΟΚ	A. TSOKOS HOTELS PUBLIC LTD						0.0830	0.0000		
Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD	1.5900	1.6000	1.5963	-0.2610	"15,800"	1.5800	1.5900	1.5900	-0.63
ΕΝΔΕΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD	1.5400	1.5500	1.5493	-0.0730	"1,713"	1.5400	1.5500	1.5500	0.00
ΚΟΣΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ						0.0000	0.0000		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ						0.0165	0.0185		
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0220		
ΓΙΕΠ	"UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (EM, Σ)"						0.0380	0.0000		
ΕΛΜΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0.3300	0.0000		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (Σ)						0.0000	0.1160		
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0855		
ΣΑΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)						0.0025	0.0035		
ΦΑΣΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0005	0.0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΜΑΠΑ	MALLOUPPAS & PAPACOSTAS PUBLIC CO LTD						0.2100	0.0000		
ΧΑΞΕ	Ch. Charilaou Group Plc (Σ)						0.0020	0.0000		
ΑΓΡΟ	"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ "Η ΠΡΟΒΟΔΩΣ" ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ "						1.0100	0.0000		
ΑΜΑΘ	AMATHUS PUBLIC LTD	0.1240	0.1240	0.1240	0.0000	"2,510"	0.1240	0.1350	0.1240	0.00
ΚΛΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD						0.0140	0.0155		
ΚΟΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0860	0.0000		
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD						0.0415	0.0470		
ΛΟΣΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD	0.7100	0.7100	0.7100	-3.5000	600	0.7050	0.7950	0.7100	-4.70
ΝΤΟΔ	DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD (Σ)	1.7100	1.7100	1.7100	0.9950	"2,000"	1.7000	1.7300	1.7100	-0.58
ΣΤΟ	C.C.C. TOURIST ENTERPRISES PUBLIC COMPANY LTD	0.1370	0.1370	0.1370	0.0000	"5,800"	0.1370	0.1380	0.1370	0.00
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD (Σ)						0.0560	0.0000		
Βιομηχανία										
ΝΤΙΑ	DISPLAY ART PLC (Σ)						0.0000	0.0475		
ΡΟΛΑ	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0295		
ΔΒΚΑ	ΔΕΣΙΖΕΚΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ						0.6300	0.0000		
ΚΕΤΣ	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD	0.5400	0.5400	0.5400	0.8340	"11,497"	0.5300	0.5400	0.5400	0.00
ΚΥΒΡ	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD						0.1200	0.0000		
ΤΣΙΒ	ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΝΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ	2.6200	2.7600	2.6557	3.5560	"20,300"	2.6400	2.7000	2.6800	2.29
Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά										
ΙΟΑΝ	CHRIS IOANNOU PUBLIC LTD (Σ)						0.0080	0.0000		
ΚΕΟ	KEO PLC						1.3500	1.4500		
ΜΙΤΣ	ΜΙΤΣΙΔΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ						0.0000	0.2400		
ΜΠΛΕ	BLUE ISLAND PLC						0.0000	0.8000		
ΦΡΟΥ	ALKIOS H. HADJIKYRIACOS (FROU-FROU BISCUITS) PUBLIC LTD						0.3060	0.3220		
Τεχνολογία										
ΝΕΤΙΝ	NET INFO PLC						0.0000	1.2500		
Βασικά Υλικά										
ΛΟΡΑ	LORDOS UNITED PLASTICS PUBLIC LTD	0.0900	0.0910	0.0905	0.0500	"40,000"	0.0870	0.0920	0.0910	-1.09
Ακίνητη Περιουσία										
ΚΚΟΜ	K + G COMPLEX PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.2340	0.0000		
ΠΑΝΑ	ΠΑΝΔΟΡΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ						0.0445	0.0490		
ΦΙΛΟ	ΦΙΛΟΚΗΜΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ (Σ)						0.0000	0.2740		
Ενέργεια										
ΑΙΝΑ	PETROLINA (HOLDINGS) PUBLIC LTD	1.0500	1.0500	1.0500	0.0000	100	1.0400	1.0500	1.0500	0.00
ΑΓΟΡΑ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΙΕΠ	"ΑΙΑΝΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ (ΑΝ, ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΕΞΕΠ	"D.A.P.P. Digital Access Pass PTE Investments Public Company Ltd (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΕΞΦΘ	SFS GROUP PUBLIC COMPANY LTD (ΑΝ)						0.0000	0.0145		
ΙΞΕΠ	"ΙΞΥΧΣ ΕΠΕΝΔΥΣΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ (ΑΝ, ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΚΑΕΠ	"ΚΑΡΥΣΣ ΕΠΕΝΔΥΣΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΠΡΟΠ	"A.L. PROCHOICE GROUP PUBLIC LTD (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΡΕΕΠ	"REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΑΝ, ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΤΔΕΠ	"ΤΡΙΑΙΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ - ΔΙΕΘΝΕΙΣ (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΤΕΕΠ	"ΤΡΙΑΙΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ - ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΕΣ (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΤΚΕΠ	"ΤΡΙΑΙΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ - ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΚΕΣ (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΧΑΕΠ	"HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (ΑΝ, ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΕΡΜΕ	"ERMES DEPARTMENT STORES PLC (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0325		
ΤΟΕΠ	"ΤΟΣΟΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0315		
Βιομηχανία										
ΣΤΣΔ	"CYPRUS TRADING CORPORATION PLC (ΑΝ, Σ)"						0.1540	0.0000		
Ακίνητη Περιουσία										
ΓΟΥΛ	"WOOLWORTH (CYPRUS) PROPERTIES PLC (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.1030		
ΑΓΟΡΑ ΟΜΟΛΟΓΩΝ										
ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ										
ΕΛΜΗ024	Ellinas Finance Public Company Ltd (Ομόλογο)						0.0000	0.0000		
ΕΤΜΑ1	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ - ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΥΡΑΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 1							61.0000	65.0000	
ΕΤΜΑ2	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ - ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΥΡΑΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 2							62.2000	63.0000	
ΤΡΙΣΤ01ΝΕ	Tristone Healthcare Bond Designated Activity Company (Ομόλογο)						0.0000	0.0000		

* Η διαφορά αυτή αντιπροσωπεύει την αυξομείωση της μέσης σταθμικής τιμής σε συντ από την προηγούμενη χρηματιστηριακή συνάντηση

** Στον υπολογισμό της μέσης σταθμικής τιμής συμπεριλαμβάνονται και η αξία και τα τεμάχια συναλλαγών που εκτελέστηκαν με τη μέθοδο 'Απλή Προσυμφωνημένη Συναλλαγή'

Ειδική κατηγορία διαπραγματεύσεως: Στην Κατηγορία αυτή θα ταξινομηθούν εταιρείες όταν ενδεχομένως θα συντρέχουν σοβαροί λόγοι μη πλήρους συμμόρφωσης τους με τη νομοθεσία και μη παροχής επαρκών στοιχείων /εγκυρίων προς τους επενδυτές. Αρμόδια χαρακτηριστικά: ταξινομηθούν εταιρείες οι οποίες είναι: (α) δεν προκύπτει η υπαρέσχεση της διαφοράς ή της εμπορευματοπίστης ή της χρηματοπιστωτικής οδός της αγοράς στη οποία είναι εισηγμένες ή (β) παρόλavian να εισαχθούν στο Χρηματιστήριο μετ'αφ' ους προβάλλεται από το Άρθρο 129 των περί Αξιών και Χρηματοπιστωτικής Αξιών Κλήρου Νόμ. ή (γ) ή για τις οποίες επικείται ουσιαστική διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων τους ή ή για τις οποίες επικείται αντίστροφη εξαγορά ή iii. οι οποίες είναι επενδυτικό οργανισμό και επιζητούν την απολογία τους από χρηματιστήριο αναφορικά προς τις υπαρέσχεσές τους.

NBG Securities

Είναι τέχνη τα μπρούντζινα οπίσθια της Μόνα Λίζα;

Δύο απόψεις για το γλυπτό του Γουόκερ

Είχε όλα τα φόντα να γίνει viral. Μόνα Λίζα, Banksy επιρροές, γυμνό. Αυτή τη φορά η καλλιτεχνική «παρέμβαση» δεν περιορίστηκε σε ένα μουστακάκι στον πίνακα αλλά «αποκάλυψε» τα οπίσθια της «Μοόνα Λίζα», όπως τα φαντάστηκε ο Νικ Γουόκερ, καλλιτέχνης που προήλθε από την περίφημη σκηνή του Μπρίστολ των αρχών της δεκαετίας του '80 και θεωρείται σήμερα ένα από τα μεγαλύτερα ονόματα στη street art. Το γλυπτό που δημιούργησε και εκτίθεται στο μουσείο

του Μπρίστολ, έχει σχεδιάσει ο καλλιτέχνης κατ'επανάληψη σε τοίχους και πινάκες και μάλιστα τα έχει πάει αρκετά καλά σε δημοπρασίες. Υπάρχει όμως κάτι περισσότερο από μια ινσταγκραμική εικόνα που σίγουρα δεν φτιάχτηκε για να σοκάρει; Ζητήσαμε την άποψη από δύο επιμελητές και ιστορικούς τέχνης, τη Λουίζα Καραπιδάκη και τον Χριστόφορο Μαρινό.

Σ. Ι.

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΜΑΡΙΝΟΣ*

Δεν έχει τη δύναμη να σοκάρει

Το γλυπτό του Nick Walker, με τον περιπακτικό τίτλο «Moona Lisa» (λογοπαίγνιο που συγχωνεύει το όνομα Μόνα και το ρήμα moon: δείχνω τα οπίσθιά μου), είναι μια εικονοκλαστική χειρονομία, με την οποία ο καλλιτέχνης επιτίθεται σε μια αγαπημένη εικόνα. Δύο χρόνια νωρίτερα ο ίδιος καλλιτέχνης είχε συγχωνεύσει την εικόνα της Mona Lisa με εκείνη της Marge Simpson – η μεταξοτυπία του έφερε τον τίτλο Mona Simpson.

Θα μπορούσαμε να πούμε ότι η καταγωγή αυτών των έργων βρίσκεται στο επιδιορθωμένο readymade L.H.O.O.Q (1919) του Marcel Duchamp, ο οποίος διακωμωδεί το πορτρέτο της Τζοκόντας σχεδιάζοντας με μολύβι ένα μουστακάκι και ένα γενάκι στο πρόσωπό της – όχι φυσικά στον πραγματικό πίνακα, αλλά σε μια αναπαραγωγή της. Στην εποχή της μηχανικής αναπαραγωγής της

τέχνης (για να θυμηθούμε και το γνωστό δοκίμιο του Walter Benjamin) ο καλλιτέχνης οφείλει να είναι απίθασος και προκλητικός. Ο καλλιτέχνης «πειραχτήρι» είχε μόλις γεννηθεί. Παραδόξως, και το έργο του Duchamp αποτελεί λογοπαίγνιο: διαβάζοντας τα γράμματα στα γαλλικά διασκεδάσεις όταν ανακαλύπτεις ότι αυτά παραπέμπουν στη λαϊκή έκφραση (elle a chaud au cul) «την τρώει ο κόλπος της». Αραγε ο Walker και ο Banksy, ο δημιουργός του graffiti που ενέπνευσε τον πρώτο, είχαν υπόψη τους το readymade του Duchamp; Το σίγουρο είναι πως έργα όπως το «Moona Lisa» δεν έχουν τη δύναμη να σοκάρουν. Είναι περισσότερο έργα διασκεδαστικά, όπως ο αυνανιζόμενος Μίκυ Μάους του Keith Haring, έργο του 1981. Αλλιώςτε στον ελλιπίστοκο χώρο της σύγχρονης τέχνης η «Moona Lisa» δύσκολα θα γίνει αποδεκτή. Οι

* Ιστορικός της τέχνης και επιμελητής.

Υπάρχει κάτι περισσότερο στο εικονιζόμενο γλυπτό ή είναι μια ινσταγκραμική εικόνα που φτιάχτηκε για να σοκάρει;

ΛΟΥΙΖΑ ΚΑΡΑΠΙΔΑΚΗ*

Μια «διαφορετική αφήγηση»

Η «Μόνα Λίζα» ή «La Joconde» του Λεονάρντο ντα Βίντσι, έργο των αρχών του 16ου αιώνα, είναι σίγουρα ένας σταθμός στην ιστορία της τέχνης, κάτι που δεν θα γίνει ποτέ ένα οποιοδήποτε έργο εμπνευσμένο ή παραποιημένο από την ιδιότυπη ομορφιά της ή την αινιγματική μορφή της. Είναι όμως αξιοσημείωτο ότι ακόμα και οι καλλιτέχνες του 21ου αιώνα εμπνέονται συστηματικά από την εικόνα της. Σήμερα, στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, της ηλεκτρονικής εικόνας, της πληροφόρησης και παραπληροφόρησης και κυρίως της απόλυτης ελευθερίας της έκφρασης, μπορεί ένας καλλιτέχνης να φιλοτεχνήσει οποιοδήποτε έργο «τολμηρό», προκλητικό, χωρίς φραγμούς, μέσα στα πλαίσια μιας δέουσας δεοντολογίας. Αλλιώςτε το πνεύμα του ανταγωνισμού, τώρα και πολλές δεκαετίες, οδηγεί τους καλλιτέχνες σε «τραβηγμένες απεικονίσεις», όπως ερωτικές σκηνές, εικόνες bias, πόνου κ.ά. και εν γένει

οτιδήποτε μπορεί να προκαλέσει το κοινό. Ενδεικτικά αξίζει να αναφερθεί το έργο του Αντι Γουόρχολ, της Αμπράμοβιτς και του Τζεφ Κουνς. Στο έργο «Τα οπίσθια της Μόνα Λίζα» του ανατρεπτικού Νικ Γουόκερ, το ιδιαίτερο ενδιαφέρον έγκειται στο γεγονός ότι η Τζοκόντα μεταμορφώνεται ξαφνικά σε γυναίκα του πόθου με «σάρκα και οστά». Ο καλλιτέχνης καυτηριάζει με τον δικό του τρόπο τον φαινομενικό καθωσπρεπισμό. Ας μην ξεχνάμε ότι ο καλλιτέχνης ανήκει στην πειραματική πρωτοποριακή ομάδα του κινήματος Vanguard, «the experimental spirit of the modernist vanguard», που ήδη από τη δεκαετία του '80 έχει δημιουργήσει μια σειρά από αρκετά προκλητικά γκράφιτι και έχει αναδείξει την επικοινωνιακή δύναμη των έργων της street art. Αλλιώςτε η τέχνη του δρόμου έχει το μεγάλο αβαντάζ ότι απευθύνεται σε ένα ευρύ κοινό. Οσον αφορά τη μεταφορά του έργου, από

τη δισηδάστατη τοιογραφία σε περίοπτο γλυπτό τεραστίων διαστάσεων, το τελευταίο προκαλεί περισσότερο γιατί αποδίδεται με μεγαλύτερο ρεαλισμό. Παρά ταύτα νομίζω ότι τίποτα δεν μπορεί ουσιαστικά να προκαλέσει πια το κοινό και το μόνο που υπερισχύει, τελικά, είναι η περιέργεια για τη «διαφορετική αφήγηση».

* Ιστορικός τέχνης.

ΚΑΛΩΣ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

Πανίκος Κωνσταντίνου

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
17:00 - 19:00

Τράπεζα Κύπρου

Listen Live
Radio Live

24sports.com.cy

ΣΠΟΡ FM 95.0
ΤΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ
ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

THE CHASE

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ 19:00

Μπες στην πιο συναρπαστική καταδίωξη γνώσεων και κέρδισε μέχρι και €10,000 καθημερινά!

Τηλέφωνο συμμετοχής: 99059905

Αντικαρκινική αγωγή με χρήση τεχνητής νοημοσύνης

Ένα νέο **φαρμακευτικό** συνδυα-σμό για παιδιά που πάσχουν από μια ανίατη –μέχρι σήμερα– μορφή καρκίνου του εγκεφάλου ανακάλυψαν Βρετανοί επιστήμονες με τη βοήθεια της τεχνητής νοημοσύνης. Το επίτευγμα, που δημοσιεύθηκε στην επιθεώρηση Cancer Discovery, αναμένεται να εισαγάγει μια συναρπαστική νέα εποχή στη φαρμακολογία, κατά την οποία η τεχνητή νοημοσύνη θα χρησιμοποιείται για την εφεύρεση και παρασκευή καινοτόμων αντικαρκινικών θεραπειών.

Ειδικοί του τομέα ηλεκτρονικών υπολογιστών και ογκολόγοι του Ερευνητικού Ινστιτούτου για τον Καρκίνο και του νοσοκομείου «Ρόγιαλ Μάρντοντ», χρησιμοποιώντας την τεχνητή νοημοσύνη, διαπίστωσαν ότι το φαρμακευτικό σκεύασμα εβερόλιμους, ένα ανοσοκατασταλτικό –όταν χορηγηθεί συνδυαστικά με την αντικαρκινική ουσία βανδετανίμπ–, έχει ενθαρρυντικά αποτελέσματα στη θεραπεία του διάχυτου γλοιώματος του εγκεφαλικού στελέχους, μιας σπάνιας και επιθετικής μορφής καρκίνου του εγκεφάλου που εμφανίζεται στα παιδιά. Επί του παρόντος, η χειρουργική εκτομή τέτοιων κακοήθων νεοπλασμάτων είναι εξαιρετικά δύσκολη, επειδή οι όγκοι είναι διασπαρμένοι στον εγκέφαλο και δεν διαθέτουν σαφή όρια. Οι επιστήμονες, αναλύοντας τα υπάρχοντα δεδομένα για τη δράση των φαρμακευτικών σκευασμάτων, κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι το εβερόλιμους μπορεί να ενισχύσει την ικανότητα της βανδετανίμπς να διαπεράσει τον αιματοεγκεφαλικό φραγμό και να θεραπεύσει τον καρκίνο.

Η χορήγηση του φαρμακευτικού συνδυασμού σε ποντίκια κατέγραψε ικανοποιητικά αποτελέσματα, επιμ-

κύνοντας το προσδόκιμο της ζωής τους κατά 14% συγκριτικά με εκείνα που έλαβαν τη συμβατική αγωγή. Πλέον, ο καινοτόμος συνδυασμός δοκιμάζεται σε παιδιά. Οι ειδικοί ελπίζουν ότι μελλοντικά θα μπορέσουν να πραγματοποιήσουν και ευρύτερες έρευνες.

Ο καθηγητής Χρίστιαν Κέλι, επικεφαλής του Ερευνητικού Ινστιτούτου για τον Καρκίνο, υπογράμμισε ότι «η χρήση της τεχνητής νοημοσύνης θα επιφέρει επανάσταση στη φαρμακολογία», τονίζοντας ότι –αυτή τη φο-

Η χορήγηση του φαρμακευτικού συνδυασμού σε ποντίκια κατέγραψε ικανοποιητικά αποτελέσματα, επιμηκύνοντας το προσδόκιμο ζωής κατά 14%.

ρά– τα ηλεκτρονικά συστήματα υπέδειξαν έναν φαρμακευτικό συνδυασμό που αποδείχθηκε επιτυχής στην αντιμετώπιση της νόσου.

Τέλος, ο Κρις Τζόουνς, καθηγητής Βιολογίας των Παιδιατρικών Νεοπλασμάτων στο Ερευνητικό Ινστιτούτο για τον Καρκίνο, σημείωσε ότι η έρευνα αποδεικνύει εμπράκτως πόσο σημαντική μπορεί να είναι η συμβολή της τεχνητής νοημοσύνης στην εξέυρεση θεραπειών για τέτοιου είδους καρκίνους. Η αρχική ιδέα για τη χρήση της καινοτόμου τεχνολογίας στη φαρμακολογία ανήκει στην εταιρεία BenevolentAI, που δημιούργησε μια πλατφόρμα αναζήτησης φαρμάκων με τεχνητή νοημοσύνη.

A.P., REUTERS

Ο **συνδυασμός** των σκευασμάτων μπορεί να βοηθήσει να διαπεραστεί ο αιματοεγκεφαλικός φραγμός και να θεραπεύσει τη συγκεκριμένη μορφή καρκίνου του εγκεφάλου.

Τεχνητή νοημοσύνη και ρομπότ στην αρχαιολογία

Του **ΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ**

Ένας από τους μεγάλους πονοκεφάλους των αρχαιολόγων είναι τα θραύσματα. Πολλές φορές η ανασκαφική σκαπάνη φέρνει στο φως κομματιασμένα αγγεία, κατεστραμμένα ψηφιδωτά, θραύσματα τοιχογραφιών που συνθώς μένουν για πολλά χρόνια μέσα σε αρχαιολογικές αποθήκες μέχρι να γίνει η ανασύνθεσή τους.

Τα κομμάτια αυτού του αρχαιολογικού «παζλ», τα οποία δεν είναι μόνο ανακατεμένα αλλά και σπασμένα, έρχεται να βάλει στη θέση τους η τεχνολογία στον αρχαιολογικό χώρο της Πομπηίας. Ένα ρομπωτικό σύστημα τεχνητής νοημοσύνης θα δουλέψει μαζί με αρχαιολόγους και θα επιχειρήσει να ανασυνθέσει πιλοτικά τα ευρήματα από δύο ανασκαφές της Πομπηίας: την τοιχογραφία οροφής σε μια από τις οικίες στη Νησίδα των Εραστών (Insula dei Casti Amanti) και τα θραύσματα από τις τοιχογραφίες της Στρατιωτικής Σχολής (Schola Armaturarum), του γνωστού σπιτιού των

μονομάχων, της Πομπηίας. Τα χιλιάδες θραύσματα που τώρα βρίσκονται στις αποθήκες του αρχαιολογικού χώρου αρχικά θα σκαναριστούν από ένα ρομπωτικό σύστημα, το οποίο με ειδικούς βραχίονες θα παίρνει τα διάσπαρτα κομμάτια και θα τα τοποθετεί στις σωστές τους θέσεις. Όσο γίνεται η αναγνώριση των θραυσμάτων, ένα ζευγάρι μηχανικά χέρια θα μετακινούν τα κομμάτια και με τη βοήθεια ειδικών αισθητήρων θα πιέζουν τα αντικείμενα τόσο ώστε να μην προκαλείται καμία φθορά.

Η Οικία των Εραστών

Στην πρώτη περίπτωση, της Οικίας των Εραστών, η τοιχογραφία οροφής στην οποία θα δοκιμαστεί το ρομπωτικό σύστημα είχε φθαρεί μια φορά από την έκρηξη του Βεζουβίου το 79 μ.Χ. που σκόπασε με λάβα όλη την πόλη και καταστράφηκε εντελώς κατά τον βομβαρδισμό της Νάπολης στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Ένα παρόμοιο πιλοτικό πρόγραμμα ανασύνθεσης μέρους των θραυσμάτων της τοιχογραφίας οροφής υλοποιεί το

Σήμα κινδύνου από την Αρκτική για το κλίμα

Η εξόρυξη υδρογονανθράκων προκαλεί σοβαρή επιδείνωση του προβλήματος

ΠΑΡΙΣΙ. Ανσυχντικά στοιχεία για την κλιματική αλλαγή, τη βιοποικιλότητα της Αρκτικής και την επιβίωση της περιβαλλοντικά ευαίσθητης ζώνης παρουσιάζει η μη κυβερνητική οργάνωση Reclaim Finance, αποκλύπτοντας ότι εταιρείες ενέργειας από Ρωσία, ΗΠΑ και Ευρώπη έχουν ενισχύσει σημαντικά τις δραστηριότητές τους σε 599 ενεργές, υπό κατασκευή ή άρτι ανακαλυφθείσες πετρελαιοπηγές.

Ακόμη πιο ανησυχητική είναι η διαπίστωση της μη κυβερνητικής οργάνωσης

Τράπεζες και επενδυτικές εταιρείες χρηματοδοτούν 599 κοιτάσματα πετρελαίου και φυσικού αερίου στον Βόρειο Παγωμένο Ωκεανό και στη Σιβηρία.

ότι οι χρηματοδότες των ενεργειακών αυτών σχεδίων για την Αρκτική –μεταξύ τους τράπεζες, επενδυτικοί οργανισμοί και ασφαλιστικές εταιρείες– σχεδιάζουν μεγάλη αύξηση της άντλησης πετρελαίου και φυσικού αερίου, χάρη σε νομικά κενά γύρω από την εξόρυξη ορυκτού πλούτου. «Η Αρκτική έχει καταστεί πεδίο κερδοσκοπίας για τις εταιρείες ενέργειας, με τη βοήθεια των χρηματοδοτών τους.

Αυτό μας οδηγεί στο κλιματικό χάος, εφόσον δεν ληφθούν μέτρα», προειδοποιεί στην εφημερίδα Le Monde η Αλιξ Μαζουνί, συντονίστρια της έκθεσης και υπεύθυνη εκστρατειών της Reclaim Finance. Η ταχεία τήξη της παγοκρηπίδας της Αρκτικής εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής ευνοεί την εξόρυξη ορυκτών και τη μεταφορά υδρογονανθράκων προς σταθμούς μεταφόρτωσης στον κάποτε εντελώς καλυμμένο από πάγο Βόρειο Παγωμένο Ωκεανό.

Μεταξύ των 599 τοποθεσιών άντλησης, περισσότερες από 220 βρίσκονται ήδη σε πλήρη λειτουργία στις θάλασσες του Μπάρεντς, του Μπόφορ, της Κάρα και στην ενδοκώρα της Σιβηρίας. Από τις πετρελαιοπηγές αυτές αντλήθηκαν το 2020 περισσότερα από 4 δισεκατομμύρια βαρέλια αργού πετρελαίου, με τις εγκαταστάσεις να εκπέμπουν την ίδια χρονική περίοδο 1,3 δισ. τόνους αερίων του θερμοκηπίου, τριπλάσιες από τις εκπομπές ολόκληρης της Γαλλίας. Το σενάριο εντατικής βιομηχανικής ανάπτυξης της Αρκτικής αμφισβητεί, όμως, ο Αρίλντ Μόε, ερευνητής στο Ινστιτούτο Φρίντχοφ - Νάνσεν του Οσλό. «Με εξαίρεση τη Ρωσία, που αναπτύσσει πυρετωδώς το φυσικό αέριο, η Αρκτική δεν αποτελεί το Ελντοράντο που πολλοί φαντάζονταν πριν από 20 χρόνια. Κάποια σχέδια θα πρέπει να εγκαταλειφθούν και η εκμετάλλευση πολλών κοιτασμάτων θα αποδειχθεί ασύμφορη εξαιτίας του υψηλού κόστους. Ολα εξαρτώνται, επίσης, από

«**Με εξαίρεση** τη Ρωσία, που αναπτύσσει πυρετωδώς το φυσικό αέριο, η Αρκτική δεν αποτελεί το Ελντοράντο που πολλοί φαντάζονταν πριν από 20 χρόνια», τονίζει ο Αρίλντ Μόε, ερευνητής στο Ινστιτούτο Φρίντχοφ - Νάνσεν του Οσλό.

τη νομοθεσία κάθε χώρας», λέει ο Μόε. Η μελέτη της γαλλικής ΜΚΟ βασίζεται σε σενάριο, σύμφωνα με το οποίο η εκμετάλλευση του συνόλου των 599 κοιτασμάτων θα συνεισέφερε σημαντικά στο φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής. Πέρα από την επιβάρυνση που προκαλεί η εκπομπή αερίων του θερμοκηπίου από την άντληση πετρελαίου και φυσικού αερίου, οι δραστηριότητες αυτές οδηγούν επίσης στην εκπομπή αιθάλης και την εναπόθεσή της στο χιόνι ή τον πάγο. Η αιθάλη περιορίζει την ικανότητα του πά-

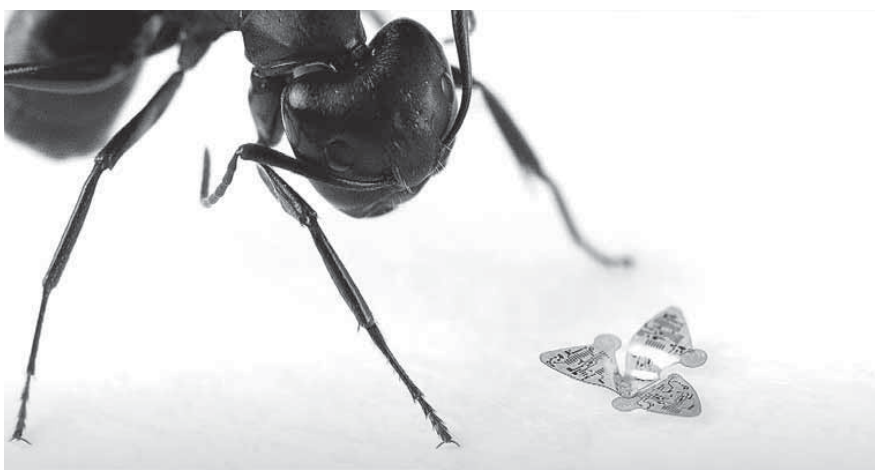
γου να αντανακλά την ηλιακή ακτινοβολία, επιταχύνοντας την τήξη του.

Οι περιβαλλοντικές ανησυχίες δεν εμποδίζουν, όμως, εταιρείες όπως η ρωσική Gazprom, η αμερικανική ConocoPhillips, η γαλλική Total και η κινεζική CNPC να δραστηριοποιούνται στην Αρκτική, με τη χρηματοδότησή τους να προέρχεται κυρίως από τράπεζες, όπως οι JPMorgan Chase, Sberbank, Barclays, αλλά και από επενδυτικές εταιρείες, όπως οι BlackRock, Vanguard και Credit Agricole/Amundi.

REUTERS

Ιπτάμενα τσιπ σε μέγεθος κόκκου της άμμου

Ολοένα και περισσότερο, μηχανικοί και επιστήμονες αντλούν έμπνευση από τη φύση για την ανάπτυξη καινοτόμων τεχνολογιών. Αυτό ισχύει και για τη μικρότερη ιπτάμενη συσκευή που έχει κατασκευαστεί μέχρι σήμερα, ένα ιπτάμενο μικροτσιπ που είναι αποτέλεσμα της προσπάθειας ερευνητών από τις ΗΠΑ, την Κίνα, τη Νότια Κορέα και τη Βρετανία. Εμπνευσμένοι από τον τρόπο με τον οποίο

Οι **μηχανικοί** του Πανεπιστημίου Northwestern του Ιλινόι των ΗΠΑ σμίκρυναν έναν ηλεκτρονικό μικροεπεξεργαστή και του πρόσδεσαν φτερά.

Οι μικροσυσκευές έχουν αισθητήρες, πηγές ενέργειας, κεραιές για ασύρματη επικοινωνία και μνήμη.

τα σφενδάμια και άλλα δέντρα σκορπίζουν τους σπόρους τους, οι οποίοι μεταφέρονται με τα ρεύματα του αέρα, οι ερευνητές ανέπτυξαν μια σειρά από μικροσκοπικά ιπτάμενα μικροτσιπ τα οποία είναι μικρότερα από έναν κόκκο άμμου.

Οι μηχανικοί, με επικεφαλής τον καθηγητή Τζον Ρότζερς της Σχολής Μηχανικών του Πανεπιστημίου Northwestern

του Ιλινόι των ΗΠΑ, οι οποίοι έκαναν τη σχετική δημοσίευση στο επιστημονικό περιοδικό Nature, σμίκρυναν έναν ηλεκτρονικό μικροεπεξεργαστή και του πρόσδεσαν φτερά, δίνοντάς του τη δυνατότητα πτήσης. Οι επιστήμονες πιστεύουν πως, στο άμεσο μέλλον, αντίστοιχες συσκευές θα χρησιμοποιούνται για διάφορες εργασίες, όπως η μέτρηση της ρύπανσης της

ατμόσφαιρας, η ανίχνευση παθογόνων μικροοργανισμών και η παρατήρηση της μετακίνησης των ανθρώπων στο έδαφος. Τα ιπτάμενα μικροτσιπ, άλλωστε, διαθέτουν αισθητήρες, πηγές ενέργειας, κεραιές για ασύρματη επικοινωνία και ενσωματωμένη μνήμη για αποθήκευση δεδομένων. Το ιπτάμενο τσιπάκι αποτελεί το πρώτο ιπτάμενο ρομπότ που δεν βασίζεται

σε μηχανικό κινητήρα για να πετάξει. Η μικροσυσκευή έχει σχεδιαστεί ώστε να πετάει μαζί με άλλες σε σμήνος, σχηματίζοντας ένα μεγάλο δίκτυο ιπτάμενων συσκευών, και οι επιστήμονες τονίζουν πως για την ιδανική λειτουργία της πρέπει να απελευθερώνεται από ύψος –όπως, για παράδειγμα, από ελικόπτερο ή κάποιο ψηλό κτίριο–, ώστε να πετάξει αργά και περιστροφικά προς τα κάτω ακολουθώντας τα ρεύματα του αέρα. Η συσκευή έχει επίσης φτιαχτεί λαμβάνοντας υπόψη ζητήματα βιωσιμότητας, καθώς είναι φτιαγμένη από βιοδιασπώμενα στη φύση υλικά, προκειμένου να μη δημιουργεί ηλεκτρονικά απόβλητα.

«Στόχος μας ήταν να προσθέσουμε τη δυνατότητα της πτήσης σε ηλεκτρονικά συστήματα μικρής κλίμακας, με τη σκέψη ότι θα μας επιτρέψουν να τα χρησιμοποιήσουμε για την παρακολούθηση μολύνσεων, ασθeneιών και πληθυσμών», αναφέρει ο επικεφαλής των ερευνών Τζον Ρότζερς και συμπληρώνει πως η ομάδα μηχανικών επικεντρώθηκε σε ένα σχεδιασμό που θα επέτρεπε στα μικροτσιπ να αιωρούνται για όσο το δυνατόν περισσότερο χρόνο, συλλέγοντας δεδομένα.

REUTERS

Ο **αρχαιολογικός** χώρος της Πομπηίας συμμετέχει στο πρόγραμμα «RePAIR» και θα χρησιμοποιήσει ρομπότ για να φτιάξει το «παζλ» θρμματισμένων τοιχογραφιών.

Πανεπιστήμιο της Λωζάννης. Οι Ελβετοί επιστήμονες μελετούν και ανασυνθέτουν με το χέρι θραύσματα βασίζόμενοι σε αναλύσεις στη μορφή των θραυσμάτων. Τα δύο προγράμματα θα συνεχιστούν, παράλληλα και οι επιστήμονες θα συγκρίνουν αργότερα τα αποτελέσματά τους.

Οι τοιχογραφίες της Στρατιωτικής Σχολής καταστράφηκαν όταν το ίδιο το

κτίριο κατέρρευσε το 2010 από ένα συνδυασμό έντονων βροχοπτώσεων στην Ιταλία και ελλίπους συντήρησης.

«Οι αμφορείς, οι τοιχογραφίες, τα ψηφιδωτά ανακαλύπτονται συχνά σπασμένα, μερικώς μόνο άθικτα ή με πολλά κομμάτια τους να λείπουν», σημειώνει ο διευθυντής του αρχαιολογικού χώρου της Πομπηίας, Γκάμπριελ Ζούττριγκελ. «Όταν τα θραύσματα είναι μεγάλα, με χιλιάδες μικρότερα

κομμάτια, η χειρωνακτική ανασύνθεση και αναγνώριση των συνδέσμων μεταξύ τους είναι σχεδόν πάντα αδύνατη ή σε κάθε περίπτωση μια εξαιρετικά δύσκολη και αργή διαδικασία. Πράγμα που σημαίνει ότι πολλά αντικείμενα μένουν για πολύ καιρό σε αρχαιολογικές αποθήκες χωρίς να μπορούν να αποκατασταθούν και να αποδοθούν στο κοινό», τονίζει ο ίδιος.

Η πιλοτική ρομπωτική ανασύνθεση

των θραυσμάτων είναι ένα πρόγραμμα που ξεκινάει τον φετινό Σεπτέμβριο στην Πομπία, στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος «RePAIR» (Artificial Intelligence and Robotics meet Cultural Heritage) που παντρεύει τη νέα τεχνολογία με την πολιτιστική κληρονομιά.

Στο πρόγραμμα συμμετέχουν πανεπιστήμια της Ιταλίας, του Ισραήλ, της Πορτογαλίας και της Γερμανίας.

ΑΝΑΛΥΣΗ
EUROBANK*

Η στροφή των κεντρικών τραπεζών πιάζει τα ομόλογα

Ισχυρές πιέσεις δέχθηκαν τις τελευταίες ημέρες της εβδομάδας οι αγορές κρατικών ομολόγων των μεγάλων ανεπτυγμένων οικονομιών, καθώς κεντρικές τράπεζες των χωρών του G10 προχωρούν ή ετοιμάζονται να προχωρήσουν σε εφαρμογή μιας λιγότερο υποστηρικτικής νομισματικής πολιτικής. Τα πρόσφατα στοιχεία για τους δείκτες επιχειρηματικής δραστηριότητας PMI από τις μεγαλύτερες οικονομίες παγκοσμίως έδειξαν νέα υποχώρηση τον Σεπτέμβριο, υποδηλώνοντας περαιτέρω μικρή επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας, καθώς τα προβλήματα στις εφοδιαστικές αλυσίδες παραγωγής συνεχίζουν να επηρεάζουν αρνητικά τη δραστηριότητα στον μεταποιητικό τομέα, ενώ η ζήτηση για υπηρεσίες φαίνεται να έχει μειωθεί μετά την ισχυρή άνοδο που καταγράφηκε αμέσως μετά το σταδιακό άνοιγμα των οικονομιών.

Εντούτοις, ορισμένες από τις κεντρικές τράπεζες του G10 συνεχίζουν να θεωρούν ότι τα σημάδια επιβράδυνσης αντανακλούν παροδικούς παράγοντες που γρήγορα θα εξασθενίσουν και εκτιμούν ότι η ενίσχυση των πληθωριστικών πιέσεων δεν αποκλείεται να διαρκέσει τελικά περισσότερο από τις αρχικές προβλέψεις. Με αυτό το σκεπτικό, η BoE (Κεντρική Τράπεζα του Ηνωμένου Βασιλείου) υποστήριξε στην επίσημη ανακοίνωση που εξέδωσε την Πέμπτη ότι ορισμένες εξελίξεις στην οικονομία της τελευταίας εβδομάδας έχουν ενισχύσει το ενδεχόμενο υποθέτησης μιας πιο σφικτής νομισματικής πολιτικής, υποδηλώνοντας πιθανότατα τη συνεχιζόμενη βελτίωση στην αγορά εργασίας και

την παρατεταμένη άνοδο του πληθωρισμού. Σε συνέχεια της ανακοίνωσης αυτής, η οποία δημοσιεύτηκε την ίδια ημέρα με την απόφαση της Κεντρικής Τράπεζας της Νορβηγίας να αυξήσει τα επιτόκια της, η πρώτη επιτοκιακή αύξηση μεταξύ των Κεντρικών Τραπεζών του G10 από την αρχή της πανδημίας, η προθεσμιακή αγορά προσεφλέει άνοδο 15 μ.β. στα επιτόκια της BoE μέχρι τον Μάρτιο του 2022 και συνολική αύξηση πάνω από 50 μ.β. μέχρι το τέλος του επόμενου έτους.

Αυτό σημαίνει ότι, υπό την προϋπόθεση απουσίας αρνητικών εξελίξεων στο μέτωπο της οικονομίας, η BoE φαίνεται ότι θα εισέλθει σε κύκλο αύξησης των επιτοκίων πριν από την Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ (Fed). Σε συνέχεια της επίσημης ανακοίνωσης της Fed την Τετάρτη και των δηλώσεων του επικεφαλής Τζέρομ Πάουελ στη συνέντευξη Τύπου, η αγορά τιμολογεί την πρώτη αύξηση στο αμερικανικά επιτόκια ύψους 25 μ.β. προς τα τέλη του 2022.

Στις αγορές συναλλάγματος, η στερλίνα και η νορβηγική κορώνα ενισχύθηκαν μετά τις σχετικές ανακοινώσεις από τις αντίστοιχες κεντρικές τράπεζες, ενώ η ισοτιμία ευρώ/δολ. αποδείχθηκε ανθεκτική στο «επιθετικό» ύφος της Fed καταφέροντας να ανέλθει εκ νέου πάνω από την περιοχή του 1,17 στο τέλος της εβδομάδας, μετά από προσωρινή πτώση σε χαμηλό ενός μήνα 1,1680 την Τετάρτη, παραμένοντας σχεδόν αμετάβλητη σε εβδομαδιαία βάση.

* Τομέας Οικονομικής Ανάλυσης & Έρευνας Διεθνών Κεφαλαγορών της Eurobank.

Κέρδη για δεύτερη συνεχόμενη ημέρα στο ΧΑΚ

Κέρδη, για δεύτερη συνεχόμενη ημέρα, κατέγραψε την Τρίτη το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου, περιορίζοντας τις ζημιές σχεδόν 2% που κατέγραψε την περασμένη εβδομάδα. Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε στις 67,24 μονάδες, παρυσιάζοντας άνοδο σε ποσοστό 0,92%.

Ο Δείκτης FTSE/CySE 20 ενισχύθηκε σε ποσοστό 0,93%, κλείνοντας στις 40,17 μονάδες. Ο ημερήσιος τζίρος διαμορφώθηκε στις €124.041.

Από τους επιμέρους χρηματιστηριακούς δείκτες, η Κύρια Αγορά κατέγραψε κέρδη σε ποσοστό 1,20% και η Εναλλακτική Αγορά ενισχύθηκε κατά 0,27%, ενώ οι Επενδυτικές έκλεισαν με σημαντική άνοδο 2,33%. Αντίθετα, πτώση σημείωσε ο δείκτης των Ξενοδοχείων κατά 1,63%. Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλασαν οι τίτλοι της Τιμηνοποίησης Βασιλικού με €53.910 (άνοδος 2,29% - τιμή κλεισίματος €2,68). Ακολούθησαν οι μετοχές της Logicom με €25.222 (πτώση 0,63% - τιμή κλεισίματος

€1,59), της Ελληνικής Τράπεζας με €18.382 (άνοδος 1,20% - τιμή κλεισίματος €0,84), της Κυπριακής Εταιρείας Τιμημάτων με €6.208 (χωρίς μεταβολή - τιμή κλεισίματος €0,54) και της Τράπεζας Κύπρου με €4.097 (άνοδος 1,94% - τιμή κλεισίματος €1,05).

Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγματεύσεων, τέσσερις κινήθηκαν ανοδικά, πέντε πτωτικά και πέντε παρέμειναν αμετάβλητες. Οι συναλλαγές ανήλθαν στις 85.

Εξάλλου, το Χρηματιστήριο ανακοίνωσε την εισαγωγή των Μετοχών της εταιρείας Meditirna Cyprus Plc σύμφωνα με το Άρθρο 58(1) του Νόμου του ΧΑΚ στην Νεοαναπτυσσόμενη Εταιρεία Αγορά (Ν.Ε.Α.) του ΧΑΚ και την ταυτόχρονη εισαγωγή των μετοχών της στο Κεντρικό Αποθετήριο Μητρώο του ΧΑΚ σύμφωνα με τα Άρθρα 10(1) και (3) του περί Αξιών και Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου (Κεντρικό Αποθετήριο και Κεντρικό Μητρώο Αξιών) Νόμου.

«Τρίποντα» στη Wall Street από έναν Έλληνα fund manager

Μέτοχοι της Catalio του Γιώργου Πετρόχειλου οι αδελφοί Αντετοκούνμπο

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Στο 1 δισ. δολάρια ανήλθαν τα υπό διαχείριση κεφάλαια της επενδυτικής εταιρείας που ίδρυσε και ελέγχει ο 29χρονος Γιώργος Πετρόχειλος, ο οποίος μετρά μεταξύ των συνεργατών του στο εν λόγω fund και νομπελίστες, όπως οι France Arnold και Thomas Sudhof, και γνωσμένους οικονομικούς επιφάνειες μετόχους, όπως οι Stanley Druckenmiller και Alan Howard. Τις μέρες αυτές, μάλιστα, ενέταξε μεταξύ των μετόχων του στην Catalio Capital Management, όπως ονομάζεται το fund, και τον Έλληνα άσο του NBA Γιάννη Αντετοκούνμπο αλλά και τον αδελφό του, Θανάση, οι οποίοι έχουν έρθει σε κατ' αρχήν συμφωνία για την απόκτηση μειοψηφικού ποσοστού στην επενδυτική εταιρεία, σύμφωνα με όσα αποκαλύπτει ο κ. Πετρόχειλος μιλώντας στην «Κ».

Με επενδυτικό προσανατολισμό στον χώρο της βιοτεχνολογίας, ο Έλληνας διαχειριστής κεφαλαίων έχει συγκεντρώσει μέσα σε 18 μήνες κεφάλαια υπό διαχείριση που υπερβαίνουν το ένα δισεκατομμύριο δολάρια με όχημα την Catalio Capital Management, αλλά και ε-

Μέσα σε λιγότερο από ενάμιση χρόνο ο 29χρονος κατάφερε να διαχειρίζεται κεφάλαια που ξεπερνούν το ένα δισ. δολάρια.

πιπλέον 225 εκατομμύρια δολάρια μέσω της δημόσιας εγγραφής στον Nasdaq μιας εταιρείας-ζευκής επιταγής (SPAC), της Healthcor Catalio Special Purpose Acquisition Corp, για εξαγορές στον ίδιο κλάδο.

Σύμφωνα μάλιστα με όσα αναφέρει στην «Κ», ετοιμάζει ένα νέο επενδυτικό κεφάλαιο με έδρα το Λονδίνο και στόχο να συγκεντρώσει αρχικά κεφάλαια της τάξεως των 200 εκατομμυρίων για τοποθετήσεις στην Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένων της Ελλάδας. Ο νεαρός fund manager, απόφοιτος του Johns Hopkins University, δηλώνει πως θα ήθελε να είναι μέρος της ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας και της συνολικότερης προσπάθειας που συντελείται στη χώρα για την ανάπτυξη καινοτόμων κλάδων.

Ο Γιώργος Πετρόχειλος τελειώσε το Κολέγιο Αθηνών, πριν ταξιδέψει για τις Ηνωμένες Πολιτείες για να σπουδάσει. Αρχικά ακολούθησε κατεύθυνση πολιτικού μηχανικού στο Johns Hopkins, επηρεασμένος από την οικογενειακή κατασκευαστική επιχείρηση, αλλά πριν ξεκινήσει το τρίτο έτος μεταπήδησε στο finance. Μετά την αποφοίτησή του το 2013, εντάχθηκε

Ο Γιώργος Πετρόχειλος ανάμεσα στον Γιάννη και στον Θανάση Αντετοκούνμπο, οι οποίοι έχουν έρθει σε κατ' αρχήν συμφωνία για την απόκτηση μειοψηφικού ποσοστού στην επενδυτική εταιρεία Catalio Capital Management.

στην Camden Partners, μια εταιρεία ιδιωτικών επενδυτικών κεφαλαίων που προέκυψε από την απόσχιση της από την T. Rowe Price. Στην Camden Partners, μαζί με τον δρ Jacob Vogelstein, ανέπτυξε τον βραχίονα βιοεπιστημών της εταιρείας, επενδύοντας σε εταιρείες βιοϊατρικής τεχνολογίας. Το 2020, ο Γιώργος και ο Jacob αποχώρησαν από την Camden και ίδρυσαν τη δική τους επενδυτική εταιρεία στη Νέα Υόρκη, την Catalio Capital Management, με αρχικά κεφάλαια υπό διαχείριση ύψους 30 εκατομμυρίων δολαρίων.

Η «επιτροπή σοφών»

Στο μεταξύ, η επενδυτική τους προσέγγιση φαίνεται πως προσείλκυσε ενδιαφέρον από την επενδυτική και την επιστημονική κοινότητα των Ηνωμένων Πολιτειών. Και αυτό διότι

η Catalio στην επενδυτική της επιτροπή οικοδόμησε μια ομάδα συμβούλων που καθιστά ιδιαίτερα αξιόπιστη την αξιολόγηση των εταιρειών στις οποίες επενδύει. Ο Γιώργος Πετρόχειλος και ο συντεταγμένος του έχουν εκχωρήσει ένα 25% του μετοχικού κεφαλαίου της επενδυτικής εταιρείας τους σε μια «επιτροπή σοφών», μια ομάδα 30 γνωστών κύριων επιστημόνων, οι οποίοι ταυτόχρονα έχουν δημιουργήσει οι ίδιοι επιτυχημένες εταιρείες βιοτεχνολογίας.

Η επιτροπή αυτή περιλαμβάνει προσωπικότητες όπως τον βραβευμένο με Νομπέλ France Arnold του California Institute of Technology, ο οποίος συμμετέχει και στο διοικητικό συμβούλιο της Google, τον παγκοσμίως φημύς Bert Vogelstein στο Johns Hopkins, που ίδρυσε την EXACT Sciences,

τον νομπελίστα Thomas Sudhof στο Stanford, που είναι και στο διοικητικό συμβούλιο της Sanofi, τον πρωτοπόρο γενετιστή (CRISPR) George Church του Harvard, ο οποίος ίδρυσε την Editas Medicine, και την πρώην Chief Medical Officer της Pfizer, Freda Lewis-Hall. Πρόεδρος, δε, της Catalio είναι ο Edward Mathias, ένας από τους ιδρυτικούς εταίρους του Carlyle Group, που διαχειρίζεται 300 δισεκατομμύρια δολάρια. Έτσι, η Catalio Capital Management έχει εξελιχθεί σε μια εταιρεία επενδύσεων πολλαπλών στρατηγικών, επενδύοντας αποκλειστικά στη βιοτεχνολογία με τρεις στρατηγικές: ιδιωτικά κεφάλαια (private equity), πιστωτικές ευκαιρίες (credit) και μετοχές (equity). Το σύνολο των υπό διαχείριση περιουσιακών στοιχείων υπερβαίνει το 1 δισεκατομμύριο δολάρια.

Επενδύει σε καινοτόμες εταιρείες βιοτεχνολογίας του κλάδου υγείας

Στο καρποφόρο της Catalio Capital Management περιλαμβάνονται συμμετοχές σε εταιρείες όπως η Thrive Before Detection, μια εταιρεία έγκαιρης διάγνωσης καρκίνου που συστάθηκε από τον Έλληνα επιστήμονα Νικ Παπαδόπουλο στο Johns Hopkins και η οποία εξαγοράστηκε από την EXACT Sciences έναντι 2,2 δισεκατομμυρίων δολαρίων τον Νοέμβριο του 2020, η εισηγμένη εταιρεία μονοκλωνικών αντισωμάτων AbCellera Biologics, η εταιρεία έρευνας και ανάπτυξης φαρμάκων Recursion Pharmaceuticals, η εταιρεία πλατφόρμας ψυχικής υγείας atai Life Sciences και η εταιρεία παροχής υπηρεσιών πρόσβασης σε πρωτοπότες μεθόδους πρόωθνης ψυχικής υγείας Compass Pathways.

Φέτος τον Ιανουάριο η Catalio λάνσαρε και ένα SPAC (Special Purpose Acquisition Company). Τα SPAC είναι εταιρείες που εισάγονται στο χρηματιστήριο χωρίς καμία εμπορική δραστηριότητα, με μόνο στόχο να εξαγοράσουν προσεχώς μια ιδιωτική επιχείρηση μετατρέποντάς την αυτόματα σε εισηγμένη, χωρίς την παραδοσιακή διαδικασία της δημόσιας εγγραφής και με «προϊκα» τα α-ντιληθέντα κεφάλαια.

Το SPAC του Πετρόχειλου είναι η Healthcor Catalio Special Purpose Acquisition Corp. που συγκέντρωσε 225 εκατομμύρια δολάρια εισυγόμενη στον Nasdaq.

Τέσσερις δισεκατομμυριούχοι επενδυτές απέκτησαν μειοψηφικές συμμετοχές στο μετοχικό κεφάλαιο της Catalio.

Ο Γιώργος Πετρόχειλος, που είναι ο επικεφαλής του εν λόγω SPAC, τον Ιούλιο ανακοίνωσε πως θα εξαγοράσει τη Hyperfine, τη δημιουργό της πρώτης φορητής συσκευής μαγνητικής τομογραφίας που είναι πλήρως αδειοδοτημένη από τις αμερικανικές αρχές (FDA). Ποιοι μπήκαν στο μετοχικό κεφάλαιο του SPAC; Μερικά από τα πιο γνωστά επενδυτικά κεφάλαια, μεταξύ των οποίων οι Bain Capital, ARK Investment Management, Deerfield Management και Perceptive Advisors.

Εν τω μεταξύ, πρόσφατα έγινε γνωστό πως τέσσερις δισεκατομμυριούχοι επενδυτές απέκτησαν μειοψηφικές συμμετοχές στο μετοχικό κεφάλαιο της Catalio Capital Management. Ο ένας είναι ο Stanley Druckenmiller, ο ιδρυτής της Duquesne Capital Management με έδρα τη Νέα Υόρκη, ένα hedge fund με πολύ υψηλές επιδόσεις. Ο άλλος είναι ο Philippe Laffont, ιδρυτής

της Coature Management με έδρα τη Νέα Υόρκη, μια παγκόσμια εταιρεία επενδύσεων με 50 δισεκατομμύρια δολάρια σε κεφάλαια υπό διαχείριση που επικεντρώνονται στην τεχνολογία. Επίσης, μερίδιο έχει αποκτήσει ο Alan Howard, ιδρυτής του λονδρέζικου private equity Brevan Howard, ενός από τα μεγαλύτερα hedge funds στην Ευρώπη, αλλά και ο Jeff Vinik, ο οποίος διαχειριζόταν το Magellan Fund της Fidelity και τώρα είναι ο ιδιοκτήτης των πρωταθλητών του αμερικανικού επαγγελματικού χόκεϊ επί πάγου NHL Tampa Lightning και μέτοχος μειοψηφίας τόσο της επαγγελματικής ομάδας μπέιζμπολ Boston Red Sox όσο και ενός από τους πιο πετυχημένους ποδοσφαιρικούς συλλόγους του κόσμου, της Liverpool F.C.

Από τώρα και στο εξής στο ρόστερ των μετόχων της Catalio Capital θα περιλαμβάνονται και ο Γιάννης Αντετοκούνμπο με τον αδελφό του, Θανάση.

Πρόσφατα, η Catalio άνοιξε το πρώτο της ευρωπαϊκό γραφείο στο Λονδίνο με στόχο, όπως προαναφέρθηκε, την πραγματοποίηση σημαντικών επενδύσεων σε ομίλους βιοϊατρικής και βιοτεχνολογίας στην Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας, όπου η εταιρεία σχεδιάζει να είναι πιο ενεργή τα επόμενα τρίμηνα, όπως εξηγούν πηγές του fund.

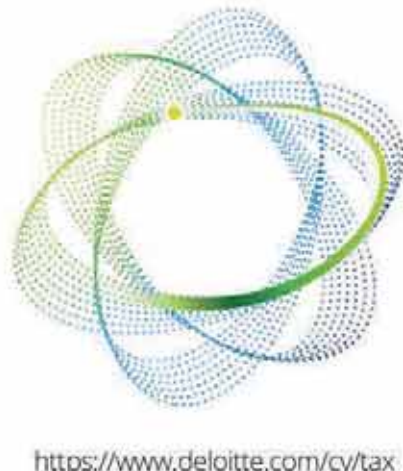
Τα funds και οι μέτοχοι

- Catalio Capital Management: κεφάλαια υπό διαχείριση 1,1 δισ. δολ.
- Healthcor Catalio Special Purpose Acquisition Corp: κεφάλαια 225 εκατ. δολ.
- Catalio European Office: στόχος η άντληση κεφαλαίων ύψους 200 εκατ. δολ.
- Μεταξύ των μετόχων είναι:
- Γιάννης Αντετοκούνμπο.
- Γιώργος Πετρόχειλος.
- Jacob Vogelstein.
- Stanley Druckenmiller (Duquesne Capital Management).
- Philippe Laffont (Coature Management).
- Alan Howard (Brevan Howard).
- Jeff Vinik (Ex Magellan Fund).
- France Arnold (California Institute of Technology, Sanofi).
- Bert Vogelstein (EXACT Sciences).
- Thomas Sudhof (Standord).

Deloitte.

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Δημιουργούμε το μέλλον, μαζί.

<https://www.deloitte.com/cy/tax>